

ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมกำบังการสูบบุหรี่ของนักเรียนชาย
ชั้นประถมศึกษาตอนปลาย อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม

โดย

นางสาววิกานต์ดา โหม่งมัตย์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาจิตวิทยาชุมชน แผนก ก แบบ ก 2 ระดับปริญญาโทมหาบัณฑิต

ภาควิชาจิตวิทยาและการแนะแนว

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2561

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ของนักเรียนชาย
ชั้นประถมศึกษาตอนปลาย อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาจิตวิทยาชุมชน แผนก ก แบบ ก 2 ระดับปริญญามหาบัณฑิต
ภาควิชาจิตวิทยาและการแนะแนว
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร
ปีการศึกษา 2561
ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

FACTORS AFFECTING SMOKING PREVENTION BEHAVIORS OF
UPPER SECONDARY SCHOOL MALE STUDENTS IN MUEANG DISTRICT,
NAKHON PATHOM PROVINCE

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for Master of Arts (COMMUNITY PSYCHOLOGY)
Department of Psychology and Guidance
Graduate School, Silpakorn University
Academic Year 2018
Copyright of Graduate School, Silpakorn University

หัวข้อ	ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ของนักเรียนชาย
	ชั้นประถมศึกษาตอนปลาย อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม
โดย	วิกานต์ดา โหม่งมาตย์
สาขาวิชา	จิตวิทยาชุมชน แผนก ก แบบ ก 2 ระดับปริญญามหาบัณฑิต
อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก	อาจารย์ ดร. อรุณีย์ เกิดในมงคล

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร ได้รับพิจารณาอนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.จุไรรัตน์ นันทานิช)

พิจารณาเห็นชอบโดย

..... ประธานกรรมการ
(อาจารย์ ดร. นงนุช โรจนเลิศ)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
(อาจารย์ ดร. อรุณีย์ เกิดในมงคล)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(รองศาสตราจารย์ ดร. นวลฉวี ประเสริฐสุข)

..... ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พิมสุภาว์ จันทนะโสทธิ)

57256304 : จิตวิทยาชุมชน แผน ก แบบ ก 2 ระดับปริญญาโทบัณฑิต

คำสำคัญ : พฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่/นักเรียนชายประถมศึกษาตอนปลาย/การควบคุมตนเองในการป้องกันการสูบบุหรี่/การรับรู้โทษของบุหรี่/การส่งเสริมการป้องกันการสูบบุหรี่จากครอบครัว/การส่งเสริมการป้องกันการสูบบุหรี่จากโรงเรียน/อิทธิพลตัวแบบจากสื่อในการป้องกันตนเอง

นางสาว วิภาณต์ดา โหม่งมาตย์: ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ของนักเรียนชาย ชั้นประถมศึกษาตอนปลาย อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ : อาจารย์ ดร. อรุณีย์ เกิดในมงคล

การรับรู้โทษของบุหรี่ การส่งเสริมการป้องกันการสูบบุหรี่จากครอบครัว การส่งเสริมการป้องกันการสูบบุหรี่จากโรงเรียน และอิทธิพลตัวแบบจากสื่อ ของนักเรียนชายประถมศึกษาตอนปลาย อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม 2) ศึกษาเปรียบเทียบพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ของนักเรียนชายประถมศึกษาตอนปลาย อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม ที่มี ระดับชั้นเรียน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ค่าใช้จ่ายที่นักเรียนได้รับจากผู้ปกครอง สถานภาพสมรสของบิดามารดา การพักอาศัย การสูบบุหรี่ของบุคคลในครอบครัว การสูบบุหรี่ของเพื่อน และประเภทของโรงเรียน ที่แตกต่างกัน และ 3) ศึกษาการควบคุมตนเอง การรับรู้โทษของบุหรี่ การส่งเสริมการป้องกันการสูบบุหรี่จากครอบครัว การส่งเสริมการป้องกันการสูบบุหรี่จากโรงเรียน และอิทธิพลตัวแบบจากสื่อของนักเรียนชายประถมศึกษาตอนปลาย อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม เป็นตัวแปรที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการเป็นนักเรียนชายที่กำลังเรียนอยู่ชั้นประถมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนประถมศึกษาและโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 365 คน ได้จากการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ตามสัดส่วนประชากรซึ่งแบ่งตามประเภทของโรงเรียน และสุ่มโรงเรียนโดยวิธีการจับฉลากและสุ่มนักเรียนกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการจับฉลาก เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นและวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที การทดสอบความแปรปรวนทางเดียว และการวิเคราะห์ถดถอย พหุคูณตามลำดับความสำคัญของตัวแปรที่นำเข้ามาสมการ ผลการวิจัยพบว่า 1)นักเรียนชายมีพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ การควบคุมตนเอง การส่งเสริมการป้องกันการสูบบุหรี่จากโรงเรียน การส่งเสริมการป้องกันการสูบบุหรี่จากครอบครัวการรับรู้โทษของบุหรี่ และอิทธิพลตัวแบบจากสื่อ อยู่ในระดับมาก 2)นักเรียนชายที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การสูบบุหรี่ของบุคคลในครอบครัว การสูบบุหรี่ของเพื่อน และประเภทของโรงเรียนที่ต่างกันมีพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ที่ต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนนักเรียนชายที่มีระดับชั้นเรียน ค่าใช้จ่ายที่นักเรียนได้รับจากผู้ปกครอง สถานภาพสมรสของบิดามารดา และการพักอาศัย มีพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ไม่แตกต่างกัน 3)การควบคุมตนเองและอิทธิพลตัวแบบจากสื่อสามารถร่วมทำนายพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ได้ร้อยละ12.80 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

57256304 : Major (COMMUNITY PSYCHOLOGY)

Keyword : Smoking prevention behavior / Upper secondary school students / Self-control in smoking prevention / Smoking penalty perception / Promotion of smoking prevention from family / Promotion Prevention of smoking from schools / model influences from self-defense media

MISS WIKANDA MONGMAT : FACTORS AFFECTING SMOKING PREVENTION BEHAVIORS OF UPPER SECONDARY SCHOOL MALE STUDENTS IN MUEANG DISTRICT, NAKHON PATHOM PROVINCE THESIS ADVISOR : URAPREE KERDNAIMONGKOL, Ph.D.

This research aims to 1) study the level of smoking prevention behavior Self-control Perception of cigarettes Promoting smoking prevention from families Promoting smoking prevention from schools And the influence of the model from the media Of upper secondary school boys Mueang Nakhon Pathom District Nakhon Pathom 2) compare smoking prevention behavior of upper secondary school male students Mueang Nakhon Pathom District Nakhon Pathom province with class level Achievement The expenses that students receive from parents Marital status of parents, residence, smoking of family members Smoking of friends And the type of school and, 3) to study self-control Perception of cigarettes Promoting smoking prevention from families Promoting smoking prevention from schools And model influences from the media of upper secondary school boys Mueang Nakhon Pathom District Nakhon Pathom Is a variable that affects smoking prevention behavior. The sample group used to be male students studying in grade 4, grade 5 and grade 6, primary schools and educational opportunity expansion schools, Muang District, Nakhon Pathom Province, 2nd semester, academic year 2018 The number of 365 people can be obtained from using Straified Random Sampling according to the proportion of the population divided by the type of school. And randomly selected schools by drawing lots and randomly sampling students by drawing lots The instrument used in this research was a questionnaire created by the researcher and analyzed by using frequency distribution statistics, percentage, mean, standard deviation. T-test One-way variance testing and the regression analysis, multiplied by the priority of the imported variables. The research found that 1. Male students have smoking prevention behavior. self-control promoting smoking prevention from schools promotion of smoking prevention from families, awareness of cigarettes and the influence of the model from the media at a high level 2. Male students with academic achievement Smoking of family members smoking of friends and different types of schools with different smoking prevention behaviors with statistically significant at .05 and male students with academic achievement smoking of family members smoking of friends and different types of schools with different smoking prevention behaviors with statistically significant at .05 and students receive from parents marital status of parents And living there was no difference in smoking prevention behavior. 3. Self-control and model influences from the media can predict 12.80 percent smoking prevention behavior with statistical significance at the level of .05

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ผู้วิจัยได้รับความกรุณาอย่างดียิ่งจาก อาจารย์ ดร.อุรปริย์ เกิดในมงคล และรองศาสตราจารย์ ดร.นวลฉวี ประเสริฐสุข ที่ให้คำปรึกษาแนะนำตลอดจนตรวจสอบแก้ไขให้กำลังใจเป็นอย่างดี ผู้วิจัยกราบขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้ และขอขอบพระคุณคณาจารย์ สาขาวิชาจิตวิทยาชุมชนทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์วิชาความรู้ แนวคิด และประสบการณ์ในทุกวิชาเป็นอย่างดี อันเป็นประโยชน์ต่อชีวิตและเป็นประสบการณ์ที่มีคุณค่า ซึ่งผู้วิจัยจะนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์อย่างสูงสุดต่อตนเอง ครอบครัว ชุมชน และประเทศชาติต่อไป

ขอขอบคุณอาจารย์ ดร.นงนุช โรจนเลิศ ประธานกรรมการ สอบวิทยานิพนธ์

ขอขอบคุณอาจารย์ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิมสุภาว จันทนะโสทธิ์ ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก ที่ให้ความกรุณาให้ข้อเสนอแนะในการสอบวิทยานิพนธ์ฉบับนี้

ขอขอบคุณผู้บริหารสถานศึกษา คณาจารย์ เจ้าหน้าที่ และนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษา และโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม ที่ให้การต้อนรับพร้อมอำนวยความสะดวก ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้

ขอขอบคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.หทัยชนก บัวเจริญ อาจารย์ ดร.ดารินทร์ โพธิ์ตั้งธรรม คุณแม่วิจิตร ศรีแก้ว และคุณพ่อทรงพล ชันธวงศ์ ที่ปลูกฝังให้ผู้วิจัยเห็นคุณค่าของการศึกษามีความอดทนอดกลั้นต่ออุปสรรคต่างๆ คอยห่วงใย เป็นกำลังใจตลอดเวลาการศึกษาและการทำวิทยานิพนธ์ให้สำเร็จตามที่ตั้งใจไว้

ขอขอบคุณเจ้าหน้าที่สาขาวิชาจิตวิทยาชุมชน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากรที่คอยช่วยเหลืออำนวยความสะดวกในการติดต่อประสานงาน ผู้วิจัยขอบคุณพี่ เพื่อนชาวจิตวิทยาทุกท่านที่คอยห่วงใย ให้กำลังใจ และให้ความช่วยเหลือเสมอมา ตลอดจนผู้ที่ไม่ได้เอ่ยนามในที่นี้

ท้ายที่สุด หากวิทยานิพนธ์เล่มนี้มีคุณค่า และเกิดประโยชน์ต่อทุกภาคส่วน ผู้วิจัยขอมอบความดีและสิ่งดีๆทั้งหลายเหล่านี้แด่ผู้มีพระคุณทุกท่านไว้ ณ ที่นี้

วิกานต์ดา โหม่งมาตย์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฅ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
คำถามการวิจัย	11
วัตถุประสงค์งานวิจัย	12
สมมติฐานการวิจัย	12
ขอบเขตการวิจัย	13
ตัวแปรในงานวิจัย.....	14
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	15
ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย	17
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง.....	18
ส่วนที่ 1 แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับบุหรี.....	19
1.1 ความหมายของบุหรี	19
1.2 สาเหตุของการสูบบุหรี.....	23
ส่วนที่ 2 แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมป้องกันการสูบบุหรี	25
2.1 ความหมายของพฤติกรรมป้องกันการสูบบุหรี	25
2.2 แนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมป้องกันการสูบบุหรี	26

2.3 การป้องกันการสูบบุหรี่.....	27
2.4 แนวทางป้องกันการสูบบุหรี่ในนักเรียน	30
2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่	35
ส่วนที่ 3 แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการควบคุมตนเอง (Self-control)	40
3.1 ความหมายของการควบคุมตนเอง	40
3.2 ลักษณะการควบคุมตนเอง.....	42
3.3 ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมของแบนดูรา (Albert Bandura)	43
3.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมตนเองเพื่อป้องกันการสูบบุหรี่.....	47
ส่วนที่ 4 การรับรู้โทษของบุหรี่.....	48
4.1 ความหมายของการรับรู้โทษของบุหรี่.....	48
4.2. ผลกระทบที่เกิดจากการสูบบุหรี่	49
4.3 ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายควบคุมการสูบบุหรี่	51
4.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้โทษของบุหรี่	57
ส่วนที่ 5 การส่งเสริมการป้องกันการสูบบุหรี่	57
5.1 การส่งเสริมการป้องกันการสูบบุหรี่ในวัยรุ่น.....	57
5.2 การส่งเสริมการป้องกันการสูบบุหรี่จากครอบครัว.....	59
5.3 การส่งเสริมการป้องกันการสูบบุหรี่จากโรงเรียน	60
5.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการป้องกันการสูบบุหรี่.....	62
ส่วนที่ 6 อิทธิพลตัวแบบจากสื่อในการป้องกันการสูบบุหรี่.....	63
6.1 ความหมาย	63
6.2 ประเภทของสื่อ.....	64
6.3 อิทธิพลตัวแบบจากสื่อในการป้องกันการสูบบุหรี่และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	65
กรอบแนวคิดการวิจัย	67
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	68

1. ประชากร	68
2. กลุ่มตัวอย่าง.....	69
3. ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา	71
4. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	72
5. ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ.....	79
6. การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	80
7. การวิเคราะห์ข้อมูล.....	80
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	82
ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างนักเรียน.....	84
ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ระดับพฤติกรรมกำบังกำการสูบบุหรี่ของนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง	86
ตอนที่ 3 การวิเคราะห์เปรียบเทียบพฤติกรรมกำบังกำการสูบบุหรี่ของนักเรียนจำแนกตาม ข้อมูลส่วนบุคคล ได้แก่ ระดับชั้นเรียน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ค่าใช้จ่ายที่นักเรียนได้รับจาก ผู้ปกครอง สถานภาพสมรสของบิดามารดา การพักอาศัย การสูบบุหรี่ของบุคคลในครอบครัว การสูบบุหรี่ของเพื่อน และประเภทของโรงเรียน.....	88
ตอนที่ 4 การวิเคราะห์ตัวแปรที่ส่งผลต่อพฤติกรรมกำบังกำการสูบบุหรี่ของนักเรียน ได้แก่ การ ควบคุมตนเอง การรับรู้โทษของบุหรี่ การส่งเสริมกำบังกำการสูบบุหรี่จากครอบครัว การ ส่งเสริมกำบังกำการสูบบุหรี่จากโรงเรียน และอิทธิพลตัวแบบจากสื่อ	95
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะในการวิจัย	98
สรุปผลการวิจัย.....	99
อภิปรายผลการวิจัย.....	100
ข้อเสนอแนะ	107
รายการอ้างอิง	109
ภาคผนวก.....	116
ภาคผนวก ก แบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัย	117
ภาคผนวก ข ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าระดับเป็นรายชื่อของแบบสอบถาม.....	127

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนประชากร จำแนกตามประเภทของโรงเรียน สังกัดสำนักงานพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา เขต 1 ในพื้นที่ อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม	68
ตารางที่ 2 แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่างจำแนกตาม โรงเรียนประถมศึกษา และโรงเรียนขยายโอกาสทาง การศึกษา	70
ตารางที่ 3 แสดงจำนวนและร้อยละของข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตาม ระดับชั้น เรียน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ค่าใช้จ่ายที่นักเรียนได้รับจากผู้ปกครอง สถานภาพสมรสของบิดา มารดา การพักอาศัย การสูบบุหรี่ของบุคคลในครอบครัว การสูบบุหรี่ของเพื่อน และประเภทของ โรงเรียน	84
ตารางที่ 4 แสดงจำนวนและร้อยละของข้อมูลส่วนบุคคลของนักเรียน จำแนกตาม ค่าใช้จ่ายที่ นักเรียนได้รับจากผู้ปกครอง	86
ตารางที่ 5 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าระดับของพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ โดยรวมและรายด้านของนักเรียน	86
ตารางที่ 6 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าระดับของการควบคุมตนเอง การรับรู้โทษ ของบุหรี่ การส่งเสริมการป้องกันการสูบบุหรี่จากครอบครัว การส่งเสริมการป้องกันการสูบบุหรี่จาก โรงเรียน อิทธิพลตัวแบบจากสื่อของนักเรียน	87
ตารางที่ 7 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าระดับของพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ ของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับชั้นเรียน	88
ตารางที่ 8 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) ของพฤติกรรมการ ป้องกันการสูบบุหรี่ของนักเรียน จำแนกตามระดับชั้นเรียน	88
ตารางที่ 9 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าระดับของพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ ของนักเรียน จำแนกตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	89
ตารางที่ 10 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) ของพฤติกรรมการ ป้องกันการสูบบุหรี่ของนักเรียน จำแนกตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	89

ตารางที่ 11 แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่
 ของนักเรียน จำแนกตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 90

ตารางที่ 12 แสดงการเปรียบเทียบพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ของนักเรียน จำแนกตาม
 ค่าใช้จ่ายที่นักเรียนได้รับจากผู้ปกครอง 91

ตารางที่ 13 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าระดับของพฤติกรรมการป้องกันการสูบ
 บุหรี่ของนักเรียน จำแนกตามสถานภาพสมรสของบิดามารดา..... 91

ตารางที่ 14 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) ของพฤติกรรมการ
 ป้องกันการสูบบุหรี่ของนักเรียน จำแนกตามสถานภาพสมรสของบิดามารดา 92

ตารางที่ 15 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าระดับของพฤติกรรมการป้องกันการสูบ
 บุหรี่ของนักเรียน จำแนกตามการพักอาศัย..... 92

ตารางที่ 16 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าระดับของพฤติกรรมการป้องกันการสูบ
 บุหรี่ของนักเรียน จำแนกตามการพักอาศัย..... 93

ตารางที่ 17 แสดงการเปรียบเทียบพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ของนักเรียน จำแนกตามการสูบ
 บุหรี่ของบุคคลในครอบครัว..... 93

ตารางที่ 18 แสดงการเปรียบเทียบพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ของนักเรียน จำแนกตามการสูบ
 บุหรี่ของเพื่อน 94

ตารางที่ 19 แสดงการเปรียบเทียบพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ของนักเรียน จำแนกตาม
 ประเภทของโรงเรียน..... 94

ตารางที่ 20 แสดงการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่าง การควบคุมตนเอง การรับรู้โทษ
 ของบุหรี่ การส่งเสริมการป้องกันการสูบบุหรี่จากครอบครัว การส่งเสริมการป้องกันการสูบบุหรี่จาก
 โรงเรียน และอิทธิพลตัวแบบจากสื่อ และพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ของนักเรียน 95

ตารางที่ 21 แสดงการวิเคราะห์ตัวแปรที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ของนักเรียน ได้แก่
 การควบคุมตนเอง การรับรู้โทษของบุหรี่ การส่งเสริมการป้องกันการสูบบุหรี่จากครอบครัว การ
 ส่งเสริมการป้องกันการสูบบุหรี่จากโรงเรียน และอิทธิพลตัวแบบจากสื่อ 97

ตารางที่ 22 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และค่าระดับ ของพฤติกรรมการ
 ป้องกันการสูบบุหรี่..... 128

ตารางที่ 23 แสดงค่าเฉลี่ย (X) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน(S.D.)และค่าระดับ ของการควบคุมตนเองใน การป้องกันการสูบบุหรี่ของนักเรียน	130
ตารางที่ 24 แสดงค่าเฉลี่ย (X) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน(S.D.)และค่าระดับ ของการรับรู้โทษของบุหรี่ ของนักเรียน	131
ตารางที่ 25 แสดงค่าเฉลี่ย (X) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน(S.D.)และค่าระดับ ของการส่งเสริมการ ป้องกันการสูบบุหรี่จากครอบครัวของนักเรียน	132
ตารางที่ 26 แสดงค่าเฉลี่ย (X) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน(S.D.)และค่าระดับ ของการส่งเสริมการ ป้องกันการสูบบุหรี่จากโรงเรียนของนักเรียน	133
ตารางที่ 27 แสดงค่าเฉลี่ย (X) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน(S.D.)และค่าระดับ อิทธิพลตัวแบบจากสื่อใน การป้องกันการสูบบุหรี่ ของนักเรียน.....	134

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

องค์การอนามัยโลกกำหนดให้วันที่ 31 พฤษภาคม ของทุกปี เป็นวันงดสูบบุหรี่โลก เพื่อกระตุ้นให้ผู้สูบบุหรี่หรืออยู่เลิกสูบ รวมถึงการส่งเสริมป้องกันไม่ให้เยาวชนเริ่มสูบบุหรี่ และให้รัฐบาล ชุมชน และประชากรโลก ได้ตระหนักถึงความสำคัญเพื่อเข้าร่วมกิจกรรม อีกทั้งยังได้ประกาศให้มีการรณรงค์เพื่อการไม่สูบบุหรี่ที่ใช้ชื่อว่า World Spidemic ซึ่งสื่อถึงการสูบบุหรี่ที่เป็นเหมือนโรคระบาดที่ระบาดอยู่ทั่วโลก เพื่อเป็นการรณรงค์ส่งเสริมการป้องกันการสูบบุหรี่ในทุกภูมิภาคทั่วโลก

บุหรี่ นับว่าเป็นสารเสพติดอันดับต้นๆ ของโลกที่มีพิษร้ายมหันต์แก่สุขภาพกายและสุขภาพจิต ทั้งผู้สูบเองและผู้อยู่ใกล้ชิด จากข้อมูลขององค์การอนามัยโลก ได้มีรายงานว่า ในปัจจุบันทั่วโลกมีผู้สูบบุหรี่จำนวนประมาณ 1,100 ล้านคน พบว่าเป็นผู้ใหญ่ที่สูบบุหรี่เป็นประจำทุกวันจำนวน 740 ล้านคน และตั้งแต่ปี ค.ศ. 1980 มีผู้ชายที่สูบบุหรี่เป็นประจำเพิ่มขึ้น ร้อยละ 41 และอีก 20 ปีข้างหน้าได้มีการคาดการณ์ว่า จะมีผู้สูบบุหรี่เพิ่มมากขึ้นถึงปีละ 8 ล้านคน และสาเหตุหลักที่ทำให้ผู้สูบบุหรี่เจ็บป่วยเป็นโรคและเสียชีวิตคือ สารพิษที่อยู่ในบุหรี่ ซึ่งในบุหรี่ 1 มวน จะมีสารพิษมากกว่า 4,000 ชนิด และมีสารก่อมะเร็งมากกว่า 60 ชนิด ซึ่งองค์การอนามัยโลก พบว่า มีผู้เสียชีวิตจากโรคมะเร็งที่เกิดมาจากการสูบบุหรี่ถึง ปีละ 6 ล้านคน หรือเกือบ 16,538 คนต่อวัน ด้วยโรคมะเร็งปอด มะเร็งหลอดอาหาร มะเร็งช่องปากและคอ และมะเร็งปากมดลูก และยังพบว่าผู้ที่ไม่ได้สูบบุหรี่ก็เสียชีวิตจากโรคมะเร็งได้ โดยสาเหตุมาจากการสูดควันบุหรี่ที่มีคนสูบบุหรี่วันออกมา ซึ่งเรียกว่า “ควันบุหรี่มือสอง” มีแนวโน้มที่จะเพิ่มขึ้นในทุกๆปี และในแต่ละปีจะมีคนไทยเสียชีวิตจากการสูบบุหรี่กว่า 51,651 คน หรือวันละ 141 คน โดยผู้ที่เสียชีวิตจากการสูบบุหรี่อายุสั้นลง 12 ปี และป่วยหนักโดยเฉลี่ย 2.5 ปีก่อนตาย (World Health Organization, 2018)

ผลสำรวจสำนักงานสถิติแห่งชาติในปี 2557 ประชาชนไทยอายุ 15 ปีขึ้นไปสูบบุหรี่ 11.4 ล้านคน อัตราการสูบบุหรี่ทั้งชายและหญิงเพิ่มขึ้นจากปี 2556 ร้อยละ 21 เริ่มสูบบุหรี่ตอนอายุ 15.6 ปี ช่วงอายุในการเริ่มสูบบุหรี่ลดลงจากช่วงปี 2550 ที่เริ่มสูบบุหรี่อายุ 16.8 ปี เยาวชนไทยอายุต่ำกว่า 18 ปี ติดบุหรี่แล้วประมาณ 4 แสนคน ซึ่งในแต่ละปีมีเด็กติดบุหรี่รายใหม่เพิ่มมากขึ้นมากกว่า 1 แสนคน โดยมี 7 ใน 10 คน จะติดบุหรี่ไปตลอดชีวิต และจากข้อมูลพบว่าขณะนี้เยาวชนไทยติดบุหรี่แล้วจำนวน 1.67 ล้านคน ซึ่งเด็กไทยกว่าร้อยละ 80 จะซื้อบุหรี่แบบแบ่งซองชาย (สำนักงานสถิติแห่งชาติ , 2557) และในวันที่ 20 พฤษภาคม 2558 สุธา เจียรรมณีโชติชัย (2558) ได้กล่าวในงานแถลงข่าว

โครงการรณรงค์สัญลักษณ์กระต่ายขาเดียว ป้องกันนักสูบบุหรี่ใหม่ ว่า จากการสำรวจเด็กประถมศึกษา อายุ 8 - 12 ปี ในปี 2557 จำนวน 3,532 คน พบว่าเด็กประถมศึกษาที่มีเพื่อนที่สูบบุหรี่ ถึงร้อยละ 22 และคิดว่าจะลองสูบบุหรี่ถ้าเพื่อนชวน ร้อยละ 1.5 เคยลองสูบบุหรี่ ร้อยละ 7.6 และเคยถูกผู้ใหญ่ใช้ไปซื้อบุหรี่ ร้อยละ 40 นอกจากนี้ยังมีงานวิจัยที่พบว่าปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการสูบบุหรี่ของเยาวชนมากที่สุด คือ ครอบครัว เช่น คนใกล้ชิดในครอบครัวสูบบุหรี่ เด็กก็จะมีพฤติกรรมเลียนแบบการสูบบุหรี่ และรวมทั้งเด็กยังขาดความรู้ความเข้าใจถึงพิษภัยของบุหรี่ และมีพฤติกรรมเลียนแบบจากสื่อภาพยนตร์ (กรมอนามัย, 2558) พฤติกรรมการสูบบุหรี่ของเด็กวัยรุ่นอาจเริ่มต้นจากความคึกคะนอง ตามเพื่อน แต่ก็สามารถกลายเป็นปัญหาในระยะยาวได้ เพราะส่วนใหญ่ของผู้ที่สูบบุหรี่ในวันนี้ คือ ผู้ที่เริ่มต้นการสูบบุหรี่ตั้งแต่สมัยยังเป็นวัยรุ่น และที่สำคัญที่สุดคือ บุคคลในครอบครัว และเพื่อนสนิทของวัยรุ่นต่างมีบทบาทสำคัญต่อพฤติกรรมการสูบบุหรี่ของวัยรุ่น โดยวัยรุ่นที่อยู่บ้านที่มีผู้สูบบุหรี่จะมีอัตราการสูบบุหรี่สูงกว่าบ้านที่ไม่มีผู้สูบบุหรี่ นอกจากนี้วัยรุ่นที่สูบบุหรี่เกือบทั้งหมดมีเพื่อนสนิทที่สูบบุหรี่อย่างน้อย 1 คน และเกือบครึ่งมีเพื่อนสนิทมากกว่า 5 คนที่สูบบุหรี่ด้วยกัน (กรมอนามัย, 2558)

พัฒนาการเด็กประถมศึกษา เด็กวัยนี้เป็นเด็กอายุระหว่าง 6-12 ปี และกำลังเรียนระหว่างชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 -6 เป็นวัยที่มีการเปลี่ยนแปลงทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคมและทางด้านสติปัญญา ถ้าหากเด็กมีสิ่งแวดล้อมที่ช่วยส่งเสริมพัฒนาการทุก ๆ ด้าน เด็กก็จะสามารถปรับตัวให้เข้ากับประสบการณ์ใหม่หรือสิ่งแวดล้อมใหม่ได้อย่างราบรื่น เด็กวัยนี้จะมีการเรียนรู้เพิ่มขึ้นเนื่องจากเป็นวัยที่เข้าโรงเรียน เด็กจะเริ่มเรียนรู้ในสิ่งที่อยู่ใกล้ตัวก่อนแล้วจึงค่อยเป็นประสบการณ์ไปหาสิ่งแวดล้อมที่อยู่ไกลตัวออกไป กิจกรรมต่างๆที่จัดขึ้นในโรงเรียนจะเป็นการเพิ่มหรือเสริมพัฒนาการทางปัญญาของเด็กเป็นอย่างมาก เป็นสิ่งที่ช่วยให้เกิดความอยากรู้อยากเห็น อยากทดลอง อยากค้นคว้าสิ่งเหล่านั้น เด็กในวัยนี้จะเริ่มเรียนรู้โลกกว้างมากขึ้น ชอบความตื่นเต้น ฟังพอใจในสิ่งแปลกใหม่ จะหันเหไปสู่การเรียนรู้สิ่งต่างๆ จากสิ่งแวดล้อมนอกบ้าน เช่น เรียนรู้เกี่ยวกับเพื่อน ครู การเรียน การเล่นกับเพื่อน เด็กจะใฝ่เรียนรู้และพยายามกระทำการต่างๆเพื่อให้เห็นว่าเขาสามารถทำได้ หรือประสบความสำเร็จ อยากให้ผู้อื่นยอมรับในความสามารถของตนเอง จะเห็นได้ว่าเด็กวัยนี้เป็นวัยที่มีการเปลี่ยนแปลงสิ่งแวดล้อมจากบ้านสู่โรงเรียน ดังนั้น ทักษะการเข้าสังคมในกลุ่มเพื่อน กระบวนการพัฒนาต่างๆจะเป็นในลักษณะของกระบวนการทางสังคม เข้ามาหล่อหลอมในตัวเด็ก เพราะวัยเด็กวัยนี้ไม่ต้องการเล่นตามลำพังที่บ้านหรือทำกิจกรรมต่างๆร่วมกับสมาชิกของครอบครัว เพื่อนจึงเป็นบุคคลอันดับแรกๆที่เด็กจะเลือกปฏิบัติตาม ทั้งด้านการแต่งกาย ความคิด และพฤติกรรม เมื่อเกิดความขัดแย้งขึ้นระหว่างพ่อแม่กับเพื่อนเด็กมักจะทำตามและให้ความสำคัญกับกลุ่มเพื่อนมากกว่า ซึ่งทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้ทักษะการเข้าสังคมหลายอย่างที่เป็นประโยชน์ เช่น เด็กจะเรียนรู้

ถึงการยอมรับและมีความรับผิดชอบ การมีน้ำใจนักกีฬา และการมีพฤติกรรมที่สังคมยอมรับ เพื่อเป็นรากฐานในการเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมต่อไป (สุรางค์ โค้วตระกูล, 2550)

เด็กที่มีอายุ 9 -12 ปี เด็กวัยนี้เป็นวัยที่รู้จักใช้เหตุผล สามารถตอบคำถามอย่างมีเหตุผล มีความรู้ในด้านภาษา และความรู้รอบตัวกว้างขึ้น ชอบอ่านหนังสือที่กล่าวถึงข้อเท็จจริง สามารถแก้ปัญหาและรู้จักหาเหตุผลโดยอาศัยการสังเกต ในวัยนี้ต้องการอิสรภาพเพิ่มขึ้น สนใจที่จะสะสมสิ่งของ และจะเลียนแบบการกระทำต่าง ๆ ของคนอื่น เป็นวัยที่สมองกำลังพัฒนาเต็มที่ การหาเหตุผล ความคิดและการแก้ปัญหา ดีขึ้น สามารถตัดสินใจด้วยตนเอง และมีการไตร่ตรองก่อนตัดสินใจ ไม่ทำอย่างหุนหันพลันแล่น มีความคิดริเริ่ม บางคนจะเริ่มแสดงความสนใจในเพศตรงข้าม เป็นคนที่เปลี่ยนแปลงได้ง่าย ๆ อาจกลายเป็นคน เจ้าอารมณ์ และชอบการวิพากษ์วิจารณ์ จะเห็นว่าความคิดเห็นของกลุ่มเพื่อนมีความสำคัญมากกว่าความคิดเห็นของผู้ใหญ่ และจะมีความกังวล เริ่มเอาใจใส่ การเปลี่ยนแปลงของร่างกาย ต้องการให้ผู้อื่นเข้าใจและยอมรับในการเปลี่ยนแปลงของตนด้วย (สถาบันแห่งชาติเพื่อการพัฒนาเด็กและครอบครัว,มหาวิทยาลัยมหิดล, 2555)

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า วัยเด็กที่กำลังก้าวเข้าสู่วัยรุ่นเป็นช่วงเวลาที่สำคัญช่วงหนึ่งของชีวิต เป็นวัยแห่งการเปลี่ยนแปลง เนื่องจากเป็นระยะพัฒนาการที่มีการเปลี่ยนแปลงจากวัยเด็ก เป็นวัยผู้ใหญ่ทั้งในด้านร่างกาย จิตใจ และจิตสังคมวัยรุ่นเป็นวัยที่อยากเห็น อยากรู้ อยากลอง มีความต้องการเป็นอิสระและชอบความท้าทายในด้านจิตสังคม อิทธิพลจากกลุ่มเพื่อนเป็นสิ่งที่มีความสำคัญในวัยรุ่น กล่าวได้ว่า วัยรุ่นจะให้ความสำคัญกับกลุ่มเพื่อนสูงมาก เพราะวัยรุ่นจะต้องการเป็นที่ยอมรับของกลุ่มเพื่อน สิ่งเหล่านี้เป็นพัฒนาการที่ปกติ และมีส่วนส่งเสริมให้วัยรุ่นเจริญเติบโตเป็นวัยผู้ใหญ่ที่สมบูรณ์ หากวัยรุ่นขาดการชี้แนะ การอบรมจากพ่อแม่ ครูอาจารย์ ก็จะส่งผลทำให้วัยรุ่นขาดวิจรรณญาณว่าสิ่งใดสมควรกระทำ หรือสิ่งใดไม่สมควรกระทำทั้งความอยากรู้ อยากเห็น อยากทดลองและการท้าทายจากกลุ่มเพื่อนก็มีส่วนผลักดัน ให้วัยรุ่นมีความเสี่ยงต่อพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ อุบัติเหตุ และความรุนแรงมากกว่าวัยอื่นโดยเฉพาะพฤติกรรมการสูบบุหรี่ (คู่มือครูในการช่วยนักเรียนเลิกบุหรี่, 2551)

จากผลงานวิจัยเรื่องปัจจัยที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมการสูบบุหรี่ในระยะเริ่มต้นของนักเรียนชายชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดตราด พบว่า กลุ่มตัวอย่างหนึ่งในสาม มีการสูบบุหรี่ในระยะเริ่มต้น ร้อยละ 38.76 และอายุที่เริ่มสูบบุหรี่ของกลุ่มตัวอย่าง พบว่าส่วนมากเริ่มสูบบุหรี่เมื่ออายุ 9-12 ปี ถึงร้อยละ 62.60 (กมลภู ถนอมสัตย์, 2554) เป็นข้อมูลที่น่าสนใจอย่างยิ่ง ซึ่งข้อมูลนี้สอดคล้องกับปัญหาในระดับชาติในปัจจุบัน และสาเหตุสำคัญที่ทำให้เด็กสูบบุหรี่ก็คือ การเข้าถึงบุหรี่ การสัมผัสต่อควันบุหรี่ โฆษณาชวนเชื่อ การสัมผัสควันบุหรี่มือสอง อาศัย

ในบ้านที่มีผู้อื่นสูบบุหรี่ในบ้าน มีบิดาหรือมารดา สูบบุหรี่ และมีเพื่อนส่วนใหญ่หรือทุกคนที่รู้จักสูบบุหรี่ (ศุภวรรณ มโนสุนทร และคณะ, 2552) ซึ่งจากงานวิจัยอื่นๆที่เกี่ยวข้องกับการสูบบุหรี่ในเด็กนักเรียนชายระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ยังพบว่าส่วนใหญ่นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นที่สูบบุหรี่หรือทดลองสูบบุหรี่ เคยสูบบุหรี่ครั้งแรกเริ่มสูบบุหรี่เมื่ออยู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 (ขวัญจิตร โกพลรัตน์, 2555) และจะลองสูบบุหรี่ตอนช่วงอายุ 9 -12 ปี (กมลภู ถนอมสัจย์, 2554) และช่วงอายุ 12-15 ปี (ณัฐพัฒน์ ชยาวิวัฒนาวงศ์, 2553) ซึ่งเด็กนักเรียนช่วงอายุนี้เป็นช่วงที่กำลังศึกษาอยู่ระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลายและชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

ปัจจัยที่อาจส่งผลกระทบต่อการใช้การเริ่มสูบบุหรี่ในเด็กนักเรียน คือผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนซึ่งเป็นตัวชี้วัด ถึงความสามารถทางด้านสติปัญญาของแต่ละบุคคล ซึ่งเป็นตัวแปรที่จะส่งผลในการคิดการตัดสินใจที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพและการแสดงพฤติกรรมของบุคคลนั้นๆ (พรนภา หอมสินธุ์, 2550) และค่าใช้จ่ายที่นักเรียนได้รับจากผู้ปกครองกับการสูบบุหรี่ เป็นตัวแปรที่มีความสำคัญอีกหนึ่งตัวแปร เพราะฉะนั้นนักเรียนส่วนใหญ่ไม่ได้ประกอบอาชีพที่มีรายได้จึงจำเป็นต้องมีรายได้หลักมาจากผู้ปกครอง ซึ่งเงินที่นักเรียนได้จากผู้ปกครองจะมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ ดังเช่นผลงานวิจัยเรื่องปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ของนักเรียนชายชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุกดาหาร เขต 2 พบว่านักเรียนชายที่มีรายได้มาก ก็สามารถที่จะใช้จ่ายได้อย่างฟุ่มเฟือย มีโอกาสซื้อบุหรี่มาสูบบ่อยกว่า วัยรุ่นและเยาวชนที่มีรายได้น้อย (อรัญ คุณคำ, 2553) ซึ่งมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการสูบบุหรี่ และผลงานวิจัยเรื่องพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ของนักเรียนชายชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นโรงเรียนเบญจมราชานุสรณ์ ที่พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เป็นเหตุผลที่ทำให้เด็กสูบบุหรี่ซึ่งมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ของนักเรียน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 (นันทิชา ภาวชา, 2550)

สถานภาพสมรสของบิดามารดากับพฤติกรรมการสูบบุหรี่ของวัยรุ่น ดังที่กล่าวมาแล้วว่าสถาบันครอบครัวเป็นสถาบันที่สำคัญอย่างยิ่งของมนุษย์มนุษย์ สถาบันนี้อาจจะประกอบด้วย บิดามารดา ปู่ย่า ตายาย และบุตร หรืออาจจะมีแค่บิดา มารดา และ บุตร ก็ได้ ซึ่งจะมองเห็นภาพชัดเจนว่า เด็กจะมีความสัมพันธ์กับบุคคลที่เลี้ยงดูการแสดงออกทางพฤติกรรมของเด็กที่ถูกกระตุ้นด้วยระบบการรับรู้ของร่างกาย (Perception system) จากแบบอย่าง (Model) ที่คอยดึงความสนใจและชี้แนะให้เด็กปฏิบัติตาม หากครอบครัวมีความขัดแย้ง หรือแม้กระทั่งบิดา มารดา แยกทางกัน จะส่งผลให้เด็กขาดความอบอุ่น ขาดที่พึ่งพา เมื่อเจอปัญหาทำให้เด็กหาทางออกโดยการคบเพื่อน ให้ความสำคัญกับเพื่อนมากที่สุด ซึ่งจะส่งผลก็การชักชวนกันไปในทางที่ผิด เช่นเด็กอาจมีพฤติกรรมสูบบุหรี่ การดื่ม

สุรา เสพสิ่งเสพติด จากการศึกษาวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทของครอบครัวกับการสูบบุหรี่ ของนักเรียนชายวิทยาลัยสังกัดกรมอาชีวศึกษา เขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่านักเรียนกลุ่มที่ไม่สูบบุหรี่ จะมีครอบครัวมีการปฏิบัติต่อนักศึกษาในระดับมากกว่ากลุ่มที่สูบบุหรี่ หมายความว่านักเรียนกลุ่มที่ไม่สูบบุหรี่ได้รับความรักความเอาใจใส่ที่ดีจากบุคคลในครอบครัว (ยุพียง วงศ์พันธ์, 2544) และจากบทความวิชาการเรื่องเด็กบ้านแตกให้ข้อมูลว่า ปัจจุบันประเทศสหรัฐอเมริกา (The U.S. Census Bureau) พบว่าร้อยละ 50 ของคู่สมรสที่แต่งงานครั้งแรกลงเอยด้วยการหย่าร้าง และสองในสามของการหย่าร้างเกิดขึ้นในครอบครัวที่มีบุตรแล้ว แต่อะไรคือผลกระทบของการหย่าร้างทั้งในระยะสั้นและระยะยาวต่อเด็กที่แท้จริงนั้น คำตอบที่แตกต่างกันทั้งจากผู้เชี่ยวชาญในวงการและผู้เชี่ยวชาญตามสื่อต่างๆ อาจทำให้พ่อแม่และแม่กังวลไม่น้อย อย่างไรก็ตามจากผลการสำรวจพบว่า ในระยะยาว เด็กที่มาจากครอบครัวที่พ่อแม่หย่าร้างกันประมาณร้อยละ 80 เติบโตขึ้นเป็นผู้ใหญ่ที่ประสบความสำเร็จและสามารถปรับตัวต่อสภาพแวดล้อมรอบตัวได้ดี และเมื่อเด็กเติบโตไป ประสบการณ์ที่พ่อแม่แยกทางกันจะค่อยๆ กลายเป็นเพียงความทรงจำที่ห่างไกลออกไป และมีผลกระทบต่อชีวิตของพวกเขาไม่ลงเรื่อยๆ ส่วนเด็กที่มีพ่อแม่หย่าร้างกันอีกร้อยละ 20 ที่เหลือนั้น ประสบปัญหามากมายทั้งทางจิตใจและสังคม จนส่งผลกระทบต่อชีวิตพวกเขาอย่างเห็นได้ชัด เมื่อเติบโตเป็นผู้ใหญ่ เด็กเหล่านี้มีความเสี่ยงต่อการเป็นโรคทางจิต เสพยาเสพติด และมีความสัมพันธ์ที่ล้มเหลวมากกว่าคนทั่วไปถึงสองเท่า (วรรณกร สมุทรอัษฎงค์, 2556) เป็นต้น จากข้อมูลข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า เด็กที่มีบิดามารดาหย่าร้างกันจะมีโอกาสเสี่ยงที่เด็กจะกลายเป็นเด็กที่มีปัญหา มีภาวะปัญหาทางจิต และมีปัญหาทางด้านปัญหาเสพติด เพราะอย่างที่กล่าวไว้ข้างต้นว่า เมื่อเด็กมีปัญหาแล้วไม่มีผู้ปกครองคอยให้คำปรึกษาช่วยเหลือหาทางแก้ไขปัญหา ว่ากล่าวตักเตือนเมื่อเด็กประพฤติตนไม่ถูกต้องที่ถูกต้อ ก็ย่อมเกิดโอกาสเสี่ยงที่เด็กจะตัดสินใจทำพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว

การพักอาศัยเป็นอีกปัจจัยหนึ่งในการส่งผลต่อพฤติกรรมการสูบบุหรี่ในเด็ก เพราะสภาพแวดล้อมมีอิทธิพลต่อพฤติกรรม ดังเช่นผลงานวิจัยเรื่องปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรม การป้องกันการสูบบุหรี่ของนักเรียนชายชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา อุบลราชธานี เขต 2 สถานที่พักอาศัย มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมป้องกันการสูบบุหรี่ ซึ่งการพักอาศัยเป็นปัจจัยสำคัญหนึ่งในการดำเนินชีวิตที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการสูบบุหรี่ของวัยรุ่น (อริญญา คุณคำ, 2553) ซึ่งพฤติกรรมนี้มักพบในวัยรุ่นชายหญิงที่มาจากครอบครัวทางสังคม วัฒนธรรม และเศรษฐกิจต่ำ ขาดบิดา มารดา เป็นที่พึ่งทางใจ เป็นต้น

การสูบบุหรี่ของบุคคลในครอบครัว ครอบครัวถือเป็นสถาบันทางสังคมแห่งแรกที่มีความสำคัญอย่างมากกับมนุษย์ เป็นสถานที่ในการกำหนดพฤติกรรมต่างๆของมนุษย์ จากผลงานวิจัยการพัฒนาแนวทางในการป้องกันและลดการสูบบุหรี่ในเยาวชน โดยการมีส่วนร่วมของครอบครัวและชุมชน พบว่าในขณะที่เยาวชนประมาณ 1 ใน 3 คิดว่าการที่เยาวชนสูบบุหรี่เกิดจากมีสมาชิกในครอบครัวเป็น “ต้นแบบ” ในการสูบบุหรี่และสร้างครอบครัวอบอุ่น โดยครอบครัวที่มีความขัดแย้งภายในครอบครัวในระดับสูง เสี่ยงต่อการที่จะทำให้เยาวชนเริ่มสูบบุหรี่ตั้งแต่อายุน้อยๆ และมีการสูบบุหรี่อย่างต่อเนื่อง ในขณะที่ครอบครัวที่มีความอบอุ่น ผู้พ่อกัน ในครอบครัว จะช่วยป้องกันการเริ่มสูบบุหรี่ในเยาวชน ครอบครัวต้องเป็นแบบอย่างในการไม่สูบบุหรี่ โดยพ่อแม่ที่สูบบุหรี่ มักไม่ใส่ใจที่จะห้ามหรือตักเตือนเยาวชนไม่ให้สูบบุหรี่ (ยุพา จิวพัฒนกุล, 2558)

การสูบบุหรี่ของกลุ่มเพื่อนก็เป็นปัจจัยในการส่งเสริมการป้องกันตนเองจากการสูบบุหรี่ จากผลงานวิจัยเรื่องการเสริมพลังอำนาจวัยรุ่น เพื่อพัฒนาโครงการป้องกันการสูบบุหรี่ในโรงเรียน พบว่าการสูบบุหรี่ของเด็กนักเรียน จะเกิดจากการเลียนแบบและการเอาอย่างบุคคลใกล้ชิดเช่นบิดา มารดา หรือผู้ปกครอง ซึ่งเป็นการแสดงออกถึงการเป็นผู้ใหญ่ และเมื่อนักเรียนรวมกลุ่มเพื่อน จึงเป็นการทำตามแบบอย่างเพื่อน หรือพี่ เพื่อให้เกิดการยอมรับในกลุ่มนั้นๆ และจากผลการสัมภาษณ์นักเรียนชายกลุ่มตัวอย่างพบคำตอบว่า “ครั้งแรกที่สูบบุหรี่ตอน ป.4 คว้าเอากระดาษหนังสือพิมพ์มาม้วนแล้วทำเป็น มวนยาสูบแล้วก็จุดไฟ แต่ไม่ได้ใส่ยาเส้น แล้วคีบมวนยาสูบเล่นๆครับ จากนั้นจึงเริ่มสูบบุหรี่ของ ตอนนั้นก็ห่างๆครับ ตอนไหนมีเพื่อนชวนไปสูบบุหรี่จะสูบบุหรี่ อย่างมาโรงเรียนผมก็ไม่ได้สูบบุหรี่ครับ” บทสัมภาษณ์นักเรียนชาย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ยังสูบบุหรี่ในปัจจุบัน (ขวัญจิตร โกพลรัตน์, 2555) และนอกจากสถาบันครอบครัวที่เป็นตัวแปรในการตัดสินใจในการสูบบุหรี่ของเด็กนักเรียนแล้ว โรงเรียนยังเป็นอีกหนึ่งปัจจัยที่ส่งผลต่อการสูบบุหรี่ในเด็ก เพราะในเวลาส่วนใหญ่เด็กจะใช้ชีวิตอยู่ในโรงเรียน ซึ่งโรงเรียนก็มีประเภทที่แตกต่างกันไปเช่น ประเภทโรงเรียนระดับประถมศึกษา ก็มีเด็กนักเรียนตั้งแต่ชั้นอนุบาล 1 ถึงระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งนักเรียนมีอายุตั้งแต่ 5 - 12 ปี และประเภทโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาประกอบด้วยนักเรียนระดับชั้นตั้งแต่อนุบาล1 ถึง ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จะมีเด็กนักเรียนช่วงอายุตั้งแต่ 5- 15 ปี ซึ่งประเภทโรงเรียนขยายโอกาสมีโอกาสเสี่ยงต่อการสูบบุหรี่เพราะมีความหลากหลายในช่วงอายุ เป็นช่วงรอยต่อระดับประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ซึ่งอาจส่งผลให้เกิดการเรียนแบบพฤติกรรมของรุ่นพี่ได้ ในปัจจุบันโรงเรียนต่างๆ ในประเทศไทยก็ได้มีมาตรการ โครงการ กฎระเบียบต่างๆเพื่อควบคุมการสูบบุหรี่ในเด็กนักเรียน แต่ก็ยังปรากฏพฤติกรรมการสูบบุหรี่ให้เห็นอยู่

การควบคุมตนเอง เป็นปัจจัยภายในตัวบุคคลที่ส่งผลต่อพฤติกรรมที่ส่งออกมาภายนอกตัวบุคคล ซึ่งสามารถอธิบายได้ว่า การควบคุมตนเองนั้นเป็นกระบวนการในการควบคุมสิ่งเร้า หรือการเปลี่ยนแปลงสิ่งเร้า เพื่อให้บุคคลนั้นแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสมออกมา โดยวิธีการเปลี่ยนแปลงสิ่งเร้าที่จะกระตุ้นให้บุคคลเกิดพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมให้เปลี่ยนแปลงเป็นการแสดงออกของพฤติกรรมที่เหมาะสม และเป็นการควบคุมผลการกระทำหลังจากที่บุคคลได้แสดงพฤติกรรมเป้าหมายแล้ว โดยตัวบุคคลเองเป็นผู้วางเงื่อนไขผลการกระทำ และให้ผลการกระทำนั้นแก่ตนเอง (Wilson & Daniel. 1980 : 50 อ้างถึงใน หทัยชนก พันพงค์, 2555) ซึ่ง การควบคุมตนเอง และการได้รับแรงสนับสนุนทางสังคม มีสามารถร่วมกันทำนายพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ของนักศึกษาชายได้ (อภิรักษ์ ปัญญาภาพ, 2549 : 115) นั้นหมายความว่า การควบคุมตนเองเป็นปัจจัยที่สำคัญในการป้องกันตนเองให้ออกห่างจากการบุหรี่ยังหรือมีการตัดสินใจที่ไม่เกี่ยวข้องกับการสูบบุหรี่ เป็นต้น

การรับรู้โทษของบุหรี่เป็นปัจจัยภายในตัวบุคคลที่หมายถึงการรับรู้คุณประโยชน์หรือโทษจากการสูบบุหรี่หรือการได้อยู่ใกล้ชิดกับผู้สูบบุหรี่ซึ่งการรับรู้โทษภัยนี้จะขึ้นอยู่กับแต่ละบุคคลจากผลงานวิจัยเรื่องพฤติกรรมป้องกันการสูบบุหรี่ของนักเรียนชายชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นโรงเรียนเบญจมราชานุสรณ์ พบว่า ความรู้ทั่วไปในเรื่องของบุหรี่ ทัศนคติ เกี่ยวกับการป้องกัน การสูบบุหรี่ การรับรู้โอกาสเสี่ยงและความรุนแรงของการเกิดโรคจากการสูบบุหรี่การรับรู้ประโยชน์และอุปสรรคของการปฏิบัติในการป้องกันตนเองจากการสูบบุหรี่พบว่าตัวแปรทั้งหมดมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมป้องกันการสูบบุหรี่ของนักเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 (นันทิชา ภาษา, 2550) จะเห็นได้ว่า ระดับสติปัญญา การรับรู้ถึงโทษพิษภัยของบุหรี่ยังส่งผลต่อการป้องกันการสูบบุหรี่ได้ แต่ขัดแย้งกับงานวิจัยเรื่องปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมป้องกันการสูบบุหรี่ของนักเรียนชายชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 พบว่าความรู้เกี่ยวกับการสูบบุหรี่ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมป้องกันการสูบบุหรี่ ของนักเรียนชายชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานีเขต 2 ซึ่งสามารถอธิบายได้ว่า เนื่องจากการวัดความรู้ในการวิจัยครั้งนี้วัดในภาพรวมได้แก่ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับบุหรี่และสถานการณ์เกี่ยวกับปัญหาบุหรี่ในปัจจุบัน การติดบุหรี่ ผลกระทบของการสูบบุหรี่ วิธีการป้องกันการสูบบุหรี่ และกฎหมายควบคุมการบริโภคบุหรี่ ซึ่งความรู้ในบางหัวข้ออาจไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมป้องกันการสูบบุหรี่ ของนักศึกษาชายก็เป็นได้ เช่น กฎหมายควบคุม การบริโภคบุหรี่ ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับบุหรี่ เป็นต้น (อรัญ คุณคำ, 2553)

การส่งเสริมการป้องกันการสูบบุหรี่จากครอบครัว เป็นปัจจัยที่สำคัญอีกหนึ่งปัจจัยที่ส่งผลให้เด็กเลือกที่สูบบุหรี่หรือเลือกที่จะไม่สูบบุหรี่ จากบทความ เรื่องการป้องกันการสูบบุหรี่ในเยาวชน

ในมุมมองของครอบครัว พบว่า การส่งเสริมการทำหน้าที่ที่ดีในครอบครัว โดย การคอยดูแล ส่งเสริม พฤติกรรมที่เหมาะสมของเยาวชน และควบคุมพฤติกรรมที่เป็นปัญหาของเยาวชน จะช่วยให้ เยาวชน ได้รับการสนับสนุน ช่วยเหลือจากสมาชิกใน ครอบครัว ทำให้เยาวชนไม่ก่อปัญหา และไม่สูบบุหรี่ (Weiss & Garbanati, 2004) นอกจากนั้น ยังทำให้เยาวชน เรียนรู้พฤติกรรมที่เหมาะสมจาก ครอบครัวช่วยเพิ่มทักษะ ของเยาวชนในการทำหน้าที่ต่างๆ ช่วยให้เยาวชนได้ฝึก ความรับผิดชอบ ต่างๆ ภายในครอบครัวและทำให้เยาวชน ได้รับการปลูกฝังการแสดงบทบาท ที่เหมาะสมภายใน ครอบครัว ซึ่งช่วยผลักดันให้เยาวชนแสดงพฤติกรรมที่ไม่สูบบุหรี่ เพื่อส่งเสริมให้ครอบครัวมีความ สมดุล อีกทั้งเมื่อครอบครัวทำหน้าที่ได้อย่างเหมาะสมจะทำให้เยาวชนเรียนรู้ประสบการณ์ที่ดีจากการ อยู่ร่วมกับครอบครัวที่มีการ ทำหน้าที่ได้อย่างเหมาะสม จะช่วยทำให้เยาวชนสามารถ ปรับตัวและ หาทางออกได้เมื่อมีเพื่อนๆ หรือคนรอบข้างมา ชักชวนให้สูบบุหรี่ สิ่งสำคัญคือการส่งเสริมการทำ หน้าที่ ที่ดีในครอบครัวเป็นวิธีการที่ครอบครัวสามารถปฏิบัติได้ ด้วยตัวครอบครัวเอง ทำให้ครอบครัว เกิดความสมดุล ซึ่งช่วยเสริมสร้างให้เยาวชนมีภูมิคุ้มกันที่ช่วยป้องกันการ สูบบุหรี่ในเยาวชนได้ดี อีกวิธีหนึ่ง (ยุพา จิวพัฒนกุล, นงนุช เพ็ชรรวง, 2559) จะเห็นได้ว่าหากครอบครัวไม่ใส่ใจเด็กอาจเกิด โอกาสเสี่ยงที่เด็กจะสูบบุหรี่ได้ แต่หากครอบครัวให้ความสนใจเอาใจใส่ สอดส่องดูแลเด็กในเรื่องต่างๆ ก็อาจส่งผลให้เด็กเลือกที่จะไม่สูบบุหรี่ได้เช่นกัน

การส่งเสริมการป้องกันการสูบบุหรี่จากโรงเรียน เป็นปัจจัยที่สำคัญอย่างยิ่งในการป้องกันการ สูบบุหรี่ในเด็กนักเรียน ซึ่งทางรัฐบาลได้ส่งเสริมโครงการโรงเรียนปลอดบุหรี่ ของสำนักงานกองทุน การสร้างเสริมสุขภาพ หรือ ที่เรียกกันว่า สสส. ซึ่งเป็นโครงการที่ก่อตั้งขึ้นเพื่อวัตถุประสงค์ ให้ สถานศึกษาปลอดบุหรี่ร้อยละ 100 โดยรัฐบาลมุ่งเน้นไปที่กระทรวงศึกษาธิการ และทาง กระทรวงศึกษาธิการ ก็ได้มีนโยบายที่สนับสนุนการขับเคลื่อนงานโรงเรียนปลอดบุหรี่มาโดยตลอด โดยดำเนินการตามแนวทางการปฏิบัติตามแผนยุทธศาสตร์การควบคุมยาสูบแห่งชาติในสถานศึกษา เพื่อเป็นเครื่องมือที่จะช่วยให้คุณครูในโรงเรียนต่าง ๆ ร่วมรณรงค์ให้โรงเรียนเป็นโรงเรียนปลอดบุหรี่ ซึ่งได้กำหนดให้สถานศึกษาทุกระดับและหน่วยงานในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการปฏิบัติดังนี้ 1) ห้ามมิ ให้หน่วยงาน สถานศึกษาเข้าร่วมกิจกรรม หรือรับการสนับสนุนใด ๆ จากผู้ประกอบการธุรกิจยาสูบ ซึ่งรวมถึงรูปแบบการดำเนินกิจกรรมของผู้ประกอบการธุรกิจยาสูบภายใต้นโยบาย “ความรับผิดชอบต่อ สังคมของบริษัท” (Corporate Social Responsibility : CSR) 2) ให้สถานศึกษาต้องบรรจุเรื่องโรค ที่เกิดจากบุหรี่ไว้ในหลักสูตรการเรียนการสอน 3) ให้สถานศึกษาทุกแห่งติดป้ายห้ามสูบบุหรี่ ในสถานศึกษา และห้ามมิให้มีการสูบบุหรี่ในสถานศึกษา ตลอดจนกำชับให้นักเรียน นักศึกษา ห้าม สูบบุหรี่ขณะอยู่ในเครื่องแบบนักเรียน นักศึกษา 4) ให้ผู้บริหารการศึกษา ครูอาจารย์ ตลอดจน บุคลากรในสถานศึกษา ควรประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีโดยการเลิกสูบบุหรี่ และ 5) ให้การ

สนับสนุนงบประมาณในการผลิตสื่อนวัตกรรม ที่เกี่ยวข้องเพื่อการเรียนรู้ด้านพิษภัยจากบุหรี่ และการวิจัยเพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพ (สุทัศน์ กาญจนานนท์กุล, 2558) และผลการดำเนินงานตลอด 10 ปี ที่ผ่านมา และแผนการดำเนินงานต่อเนื่องในอนาคตของเครือข่ายครูเพื่อโรงเรียนปลอดบุหรี่ นั้น สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ที่สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพได้กำหนดไว้ เรื่อง ยุทธศาสตร์ เหล้า - บุหรี่ เดินหน้าป้องกันนักดื่ม - นักสูบบุหรี่ใหม่ โดยได้กำหนดทิศทางเป้าหมายการดำเนินงานช่วงปี 2558 - 2560 ซึ่งมีเป้าหมายสำคัญ คือ ลดปริมาณผู้สูบบุหรี่ และป้องกันนักสูบบุหรี่ใหม่ โดยใช้โครงการนำร่องการลดผู้สูบบุหรี่ใหม่ที่ทดลองได้ผลดีมาขยายผล และสร้างแรงจูงใจในการเลิกบุหรี่ของนักสูบบุหรี่เดิมด้วยการเพิ่มการเข้าถึงบริการการเลิกบุหรี่ (บัณฑิต ศรีไพศาล, 2558)

อิทธิพลตัวแบบจากสื่อ เป็นปัจจัยที่สำคัญอีกปัจจัยหนึ่งในปัจจุบัน ซึ่งจากการศึกษาค้นคว้า งานวิจัยต่างๆ พบว่า มีสื่อหลายชนิดที่มีอิทธิพลต่อการสูบบุหรี่ของเด็กและเยาวชน ที่จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการนำมาเป็นข้อมูลพื้นฐานในการหาแนวทางป้องกันและแก้ไข เพื่อให้เด็กและเยาวชนรอดพ้นจากปัญหาการเสพติดบุหรี่ รวมถึงให้พ่อแม่ร่วมกันตรวจสอบเฝ้าระวังสื่อ ที่จะทำใ้บุตรหลานของท่านเป็นเด็กที่ สูบบุหรี่ในอนาคต ในเด็กที่ดูโทรทัศน์มากๆจะทำให้ริเริ่มสูบบุหรี่ได้ง่ายขึ้น งานวิจัยในสหรัฐอเมริกาเรื่อง television viewing and initiation of smoking among youth โดย pradeep p. gidwani วารสาร pediatrics ปี 2002 พบว่า การที่เด็กดูโทรทัศน์มากๆ มีผลต่อการเริ่มต้นสูบบุหรี่ของเด็ก โดยนักวิจัยได้ศึกษาเด็กเป็นเวลาต่อเนื่อง 2 ปี พบว่า เด็กที่ดูโทรทัศน์วันละมากกว่า 5 ชั่วโมง จะตัดสินใจเริ่มสูบบุหรี่มากขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ คือจากร้อยละ 4.8 เป็น ร้อยละ 12.3 (เพิ่มขึ้น 5.99 เท่า เมื่อเปรียบเทียบกับเด็กที่ดูโทรทัศน์วันละน้อยกว่า 2 ชั่วโมง) จากงานวิจัย สรุปได้ว่าผู้ปกครองควรควบคุมการดูโทรทัศน์ของบุตรหลานไม่ให้มากเกินไป และการอ่านหนังสือการ์ตูนญี่ปุ่นเต็มไปด้วยเรื่องสูบบุหรี่ ผลงานวิจัยเรื่อง smoking scenes in japanese comic : preliminary study โดย snakahara ในวารสาร tobacco control ปี 2005 พบว่า หนังสือการ์ตูนมีอิทธิพลอย่างมากต่อเด็กๆ ทั่วโลก เด็กๆ ต่างใช้เงินของพ่อแม่ซื้อหนังสือการ์ตูนหลายล้านเล่มต่อสัปดาห์ และหนังสือการ์ตูนที่ได้รับความนิยมมักจะถูกนำไปสร้างเป็นภาพยนตร์การ์ตูน นำไปทำเป็นของเล่นซึ่งมีอิทธิพลต่อความคิดของเด็กอย่างมากคณะวิจัยเก็บข้อมูลจากนิตยสารการ์ตูนที่ได้รับความนิยมสูงสุด 4 ฉบับ มีฉากที่ตัวละครสูบบุหรี่ มีอุปกรณ์ หรือสัญลักษณ์เกี่ยวกับบุหรี่ การพูดถึงบุหรี่ และการพูดถึงอารมณ์ขณะสูบบุหรี่ ว่ามีความถี่มากน้อยเพียงใด และมีการ์ตูนเรื่องใดบ้าง ซึ่งมีผลสรุปดังนี้ 1) หนังสือการ์ตูนสำหรับเด็กผู้หญิง พบว่าเกี่ยวข้องกับบุหรี่ 10 เรื่องใน 70 เรื่อง มีช่องการ์ตูนที่เกี่ยวข้องกับบุหรี่ 42 ช่องใน 7,103 ช่อง (ร้อยละ 0.6) 2) หนังสือการ์ตูนวัยรุ่นผู้หญิงมีเรื่องที่เกี่ยวข้องกับบุหรี่ 22 เรื่องใน 60 เรื่อง มีช่องการ์ตูนที่เกี่ยวข้องกับบุหรี่ 97 ช่องใน 8,170 ช่อง (ร้อยละ 1.2) 3) หนังสือการ์ตูนเด็กผู้ชายมีเรื่องที่เกี่ยวข้องกับ

เกี่ยวข้องกับบุหรี 20 เรื่องใน 87 เรื่อง มีช่องการ์ตูนที่เกี่ยวข้องกับบุหรี 105 ช่องใน 7,835 ช่อง (ร้อยละ1.3) 4) หนังสือการ์ตูนวัยรุ่นชายมีเรื่องที่เกี่ยวข้องกับบุหรี 24 เรื่องใน 85 เรื่อง มีช่องการ์ตูนที่เกี่ยวข้องกับบุหรี 173 ช่องใน 6,399 ช่อง (ร้อยละ2.7) 5) เด็กผู้ชาย ร้อยละ 17 บอกว่าตัดสินใจสูบบุหรี่ตามการ์ตูน 6) วัยรุ่นชาย ร้อยละ6.1 บอกว่าตัดสินใจสูบบุหรี่ตามการ์ตูน สรุปได้ว่าการ์ตูนนั้นมีเรื่องราวเกี่ยวกับบุหรีแฝงอยู่มากและมีผู้อ่านส่วนหนึ่งตัดสินใจสูบบุหรี่ตามการ์ตูน (ปิยะวงศ์ เศรษฐวงศ์, 2554) จากงานวิจัยพบว่า ภาพการ์ตูนในการ์ตูนมีผลทำให้เด็กจำนวนหนึ่งตัดสินใจ สูบบุหรี่จากการ์ตูนญี่ปุ่นโดยใช้กลยุทธ์ ใช้ตัวเอกที่เป็นฮีโร่ นักฟุตบอลเป็นสื่อให้เด็กญี่ปุ่นชอบกีฬาฟุตบอล วัยรุ่นญี่ปุ่นจึงชอบฟุตบอลและเล่นฟุตบอลกันจนเป็นแชมป์เอเชีย มีหลักฐานว่า บริษัทบุหรีจ้างดาราและผู้สร้างหนังเพื่อให้มีฉากสูบบุหรี่ในหนัง เพื่อให้วัยรุ่นสูบบุหรี่ตาม จึงเป็นเรื่องไม่น่าแปลกใจเหมือนกัน หากพบว่า บริษัทบุหรีจ้างนักเขียนการ์ตูนเพื่อให้มีภาพสูบบุหรี่ในการ์ตูน (ประกิต วาทีสารกกิจ, 2554) และอิทธิพลจากสื่อที่พบมากในปัจจุบันคือสื่ออินเทอร์เน็ต เป็นจุดเริ่มต้นกระแสของสื่อโฆษณา สื่อโฆษณาต่างๆ ทั้งทางตรง และทางอ้อม ซึ่งล้วนมีอิทธิพลต่อวิถีชีวิตคนอย่างมาก สามารถก่อให้เกิดแรงจูงใจ ที่จะเชื่อและนิยมชมชอบ ในผลิตภัณฑ์ที่โฆษณา ถึงแม้ว่าประเทศไทยจะมีกฎหมายห้ามการโฆษณาบุหรี แต่บางประเทศที่ไม่มีกฎหมายห้าม ก็มีการโฆษณาทุกรูปแบบ ซึ่งเผยแพร่ไปทั่วโลก ตามการสื่อสารไร้พรมแดน ในปัจจุบัน เยาวชนสามารถรับรู้สื่อโฆษณาบุหรีของต่างประเทศได้ ทั้งทางหนังสือ หรือสิ่งพิมพ์ชนิดต่างๆ ทางวิทยุ และโทรทัศน์ นอกจากนี้ กลยุทธ์ในการโฆษณาแฝงของอุตสาหกรรมบุหรี ที่หลีกเลี่ยงกฎหมายก็มีมาก คือ การจดทะเบียนการค้า โดยใช้สัญลักษณ์ตราบุหรีเป็นสินค้า เช่น ผลิตภัณฑ์เสื้อผ้า เครื่องหนัง เครื่องเรือน ของใช้ต่างๆ และบริษัทท่องเที่ยว และการสนับสนุนต่างๆ ที่เน้นกลุ่มเป้าหมายพิเศษ เช่น การจัดแสดงดนตรี การจัดแข่งรถให้วัยรุ่น การแสดงแบบเสื้อผ้า กลุ่มสตรี และการแจกสมุดหรือหนังสือ ที่มีตราบุหรีให้แก่เด็กเล็ก ในต่างประเทศ ยังมีการโฆษณาแฝงทางภาพยนตร์ โดยให้ดาราที่เป็นที่ชื่นชอบสูบบุหรี่ และให้เห็นสัญลักษณ์ของบุหรีนั้นด้วย การโฆษณา ทุกรูปแบบ จะเน้นที่ความโก้เก๋ ทันสมัย และเร้าใจ ซึ่งส่งผลอย่างมากในการส่งเสริมให้สูบบุหรี่ เยาวชนจึงมีแนวโน้มที่จะสูบบุหรียี่ห้อที่มีการโฆษณา บ่อยๆ (โครงการสารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน โดยพระราชประสงค์ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว, 2560)

และจากการประชุมคณะกรรมการควบคุมยาสูบจังหวัดนครปฐม ครั้งที่ 1/2557 เมื่อวันที่ 20 มกราคม 2557 ที่ห้องประชุมชั้น 3 ศาลากลางจังหวัดนครปฐม สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดนครปฐม ได้เตรียมจัดทำโครงการมุ่งสู่วัยรุ่นปลอดบุหรีขึ้น ซึ่งจากการรายงานสรุปสถานการณ์การควบคุมการบริโภคยาสูบของประเทศไทย พ.ศ. 2555 พบว่านักสูบในจังหวัดนครปฐม ปี พ.ศ. 2548 ร้อยละ 12.83 และเพิ่มเป็นร้อยละ 16 ในปี พ.ศ. 2554 และเพิ่มมากขึ้นในกลุ่มอายุ 15 -24 ปี ซึ่งถือ

เป็นกลุ่มนักสูบบุหรี่ใหม่ พ.ศ. 2554 ประชากรไทยอายุ 15 ปีขึ้นไป ที่สูบบุหรี่ปัจจุบัน เริ่มสูบบุหรี่เมื่ออายุ 18 ปี เพศชายเริ่มสูบบุหรี่ครั้งแรกเมื่ออายุประมาณ 18 ปี ส่วนเพศหญิงเริ่มสูบบุหรี่ครั้งแรกเมื่ออายุประมาณ 21 ปี จากการสำรวจในครั้งนี้พบว่า ผู้ที่สูบบุหรี่เริ่มสูบบุหรี่อายุน้อยที่สุดเพียง 6 ปี ซึ่งข้อมูลนี้สะท้อนให้เห็นว่าประเทศไทยควรมีมาตรการในการรับมือป้องกันนักสูบบุหรี่ใหม่นี้จากการชักจูงให้เอาแบบอย่างผ่านสื่อโฆษณาและกลยุทธ์ทางการตลาดจากอุตสาหกรรมยาสูบ (วันชาติ วงษ์ชัยชนะ, 2557) และจากการรายงานของศูนย์วิจัยและจัดการความรู้เพื่อการควบคุมยาสูบ โครงการสำรวจพฤติกรรมกาสูบบุหรี่ยุคใหม่และการดื่มสุราของประชากรไทย พ.ศ.2554 พบว่าจังหวัดนครปฐมมีอัตราการสูบบุหรี่อยู่อันดับที่ 16 จาก 77 จังหวัดในประเทศไทย และช่วงอายุที่เริ่มสูบบุหรี่อายุ 10 ปี และในปี2559 มีผลการรายงานจากศูนย์วิจัยและจัดการความรู้เพื่อการควบคุมยาสูบปี พ.ศ. 2559 พบว่าจังหวัดนครปฐมมีอัตราการสูบบุหรี่ อยู่ลำดับที่ 4 จาก 77 จังหวัด จากข้อมูลดังกล่าวจะเห็นได้ว่าจังหวัดนครปฐมมีอัตราการสูบบุหรี่เพิ่มมากขึ้น และเป็นเหตุผลว่าผู้ที่สูบบุหรี่จะเริ่มสูบเมื่อ อายุ 9-15 ปี และจะเริ่มติดบุหรี่และสูบเป็นประจำเมื่ออายุ 15 ปี (ศูนย์วิจัยและจัดการความรู้เพื่อการควบคุมยาสูบ, 2559)

จากสภาพปัญหาดังกล่าวข้างต้นผู้วิจัยได้สนใจศึกษาถึงระดับพฤติกรรมกาป้องกันการสูบบุหรี่ การควบคุมตนเอง การรับรู้โทษของบุหรี่ การส่งเสริมกาป้องกันการสูบบุหรี่จากครอบครัว การส่งเสริมกาป้องกันการสูบบุหรี่จากโรงเรียน และอิทธิพลตัวแบบจากสื่อ รวมถึงศึกษาเปรียบเทียบระหว่าง ระดับชั้นเรียน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ค่าใช้จ่ายที่นักเรียนได้รับจากผู้ปกครอง สถานภาพสมรสของบิดามารดา การพักอาศัย การสูบบุหรี่ของบุคคลในครอบครัว การสูบบุหรี่ของเพื่อน และประเภทของโรงเรียน กับพฤติกรรมกาป้องกันการสูบบุหรี่ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลาย อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐมเพื่อนำผลการวิจัยในครั้งนี้มาใช้ประโยชน์ให้นักเรียนได้มีความตระหนักถึงวิธีการที่จะนำไปสู่พฤติกรรมกาป้องกันการสูบบุหรี่ ซึ่งจะส่งผลดีแก่นักเรียนและประเทศชาติในอนาคตได้

คำถามการวิจัย

1. พฤติกรรมกาป้องกันการสูบบุหรี่ การควบคุมตนเอง การรับรู้โทษของบุหรี่ การส่งเสริมกาป้องกันการสูบบุหรี่จากครอบครัว การส่งเสริมกาป้องกันการสูบบุหรี่จากโรงเรียน ของนักเรียนชาย ประถมศึกษาตอนปลาย อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม อยู่ในระดับใด
2. นักเรียนชายประถมศึกษาตอนปลาย อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม ที่มี ระดับชั้นเรียน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ค่าใช้จ่ายที่นักเรียนได้รับจากผู้ปกครอง สถานภาพสมรสของบิดา

มารดา การพักอาศัย การสูบบุหรี่ของบุคคลในครอบครัว การสูบบุหรี่ของเพื่อน และประเภทของโรงเรียน ที่ต่างก็มีพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่แตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร

3. การควบคุมตนเอง การรับรู้โทษของบุหรี่ การส่งเสริมการป้องกันการสูบบุหรี่จากครอบครัว การส่งเสริมการป้องกันการสูบบุหรี่จากโรงเรียน และอิทธิพลตัวแบบจากสื่อ เป็นตัวแปรที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่หรือไม่อย่างไร

วัตถุประสงค์งานวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ การควบคุมตนเอง การรับรู้โทษของบุหรี่ การส่งเสริมการป้องกันการสูบบุหรี่จากครอบครัว การส่งเสริมการป้องกันการสูบบุหรี่จากโรงเรียน และอิทธิพลตัวแบบจากสื่อ ของนักเรียนชายประถมศึกษาตอนปลาย อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม

2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ของนักเรียนชายประถมศึกษาตอนปลาย อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม ที่มี ระดับชั้นเรียน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ค่าใช้จ่ายที่นักเรียนได้รับจากผู้ปกครอง สถานภาพสมรสของบิดามารดา การพักอาศัย การสูบบุหรี่ของบุคคลในครอบครัว การสูบบุหรี่ของเพื่อน และประเภทของโรงเรียน แตกต่างกัน

3. เพื่อศึกษาการควบคุมตนเอง การรับรู้โทษของบุหรี่ การส่งเสริมการป้องกันการสูบบุหรี่จากครอบครัว การส่งเสริมการป้องกันการสูบบุหรี่จากโรงเรียน และอิทธิพลตัวแบบจากสื่อของนักเรียนชายประถมศึกษาตอนปลาย อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม เป็นตัวแปรที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่

สมมติฐานการวิจัย

1. นักเรียนชายประถมศึกษาตอนปลาย อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม ที่มีระดับชั้นเรียนต่างกันมีพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ต่างกัน

2. นักเรียนชายประถมศึกษาตอนปลาย อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกันมีพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ต่างกัน

3. นักเรียนชายประถมศึกษาตอนปลาย อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม ที่มีค่าใช้จ่ายที่นักเรียนได้รับจากผู้ปกครองต่างกันมีพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ต่างกัน

4. นักเรียนชายประถมศึกษาตอนปลาย อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม ที่มีสถานภาพสมรสของบิดามารดาต่างกันมีพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ต่างกัน

5. นักเรียนชายประถมศึกษาตอนปลาย อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม ที่มีการพักอาศัยต่างกันมีพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ต่างกัน
6. นักเรียนชายประถมศึกษาตอนปลาย อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม ที่มีการการสูบบุหรี่ของบุคคลในครอบครัวต่างกันมีพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ต่างกัน
7. นักเรียนชายประถมศึกษาตอนปลาย อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม ที่มีการสูบบุหรี่ของเพื่อนต่างกันมีพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ต่างกัน
8. นักเรียนชายประถมศึกษาตอนปลาย อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม ที่มีประเภทของโรงเรียนต่างกันมีพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ต่างกัน
9. การควบคุมตนเอง การรับรู้โทษของบุหรี่ การส่งเสริมการป้องกันการสูบบุหรี่จากครอบครัว การส่งเสริมการป้องกันการสูบบุหรี่จากโรงเรียน และอิทธิพลตัวแบบจากสื่อ เป็นตัวแปรที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ของนักเรียนชายประถมศึกษาตอนปลาย อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม

ขอบเขตการวิจัย

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชายประถมศึกษาตอนปลาย อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม ที่กำลังศึกษาภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2561 ซึ่งมีจำนวนโรงเรียนทั้งหมด 50 โรงเรียน ประกอบด้วยโรงเรียนประถมศึกษา และโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา และมีจำนวนนักเรียนชายที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นประถมศึกษาตอนปลาย จำนวน 4,015 คน (สำนักงานพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เขต 1 จังหวัดนครปฐม, 2561)

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ครั้งนี้ คือ นักเรียนชายประถมศึกษาตอนปลายโรงเรียนประถมศึกษาและโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม จำนวน 365 คน ซึ่งได้มาจากการคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยคำนวณตามสูตร Yamane (1973) ที่ระดับค่าความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ยอมให้เกิดความคลาดเคลื่อนได้ร้อยละ 5

ตัวแปรในงานวิจัย

ตัวแปรต้น

1. ข้อมูลด้านบุคคล
 - 1.1 ระดับชั้นเรียน แบ่งเป็น
 - 1.1.1 ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4
 - 1.1.2 ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
 - 1.1.3 ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
 - 1.2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบ่งเป็น
 - 1.2.1 คะแนนเฉลี่ยสะสม น้อยกว่า 2.00
 - 1.2.2 คะแนนเฉลี่ยสะสม 2.00 -3.00
 - 1.2.3 คะแนนเฉลี่ยสะสม 3.00 ขึ้นไป
 - 1.3 ค่าใช้จ่ายที่นักเรียนได้รับจากผู้ปกครอง แบ่งเป็น
 - 1.3.1 วันละน้อยกว่า 20 บาท
 - 1.3.2 วันละ 20 -50 บาท
 - 1.3.3 วันละ 51 -100 บาท
 - 1.3.4 วันละมากกว่า 100 บาท
 - 1.4 สถานภาพสมรสของบิดามารดา แบ่งเป็น
 - 1.4.1 บิดา มารดา อยู่ด้วยกัน
 - 1.4.2 บิดา มารดา แยกกันอยู่/หย่าร้าง
 - 1.4.3 บิดา หรือมารดา เสียชีวิต
 - 1.5 การพักอาศัย แบ่งเป็น
 - 1.5.1 พักอาศัยอยู่กับ บิดา มารดา
 - 1.5.2 พักอาศัยอยู่กับ บิดา หรือมารดา
 - 1.5.3 พักอาศัยอยู่กับ ปู่ ย่า ตา ยาย
 - 1.5.4 พักอาศัยอยู่กับ ญาติ เพื่อนบ้าน คนรู้จัก และอื่นๆ
 - 1.6 การสูบบุหรี่ของบุคคลในครอบครัว
 - 1.6.1 สูบ (โปรดระบุว่าใครสูบ)
 - 1.6.2 ไม่สูบ

1.7 การสูบบุหรี่ของเพื่อนในกลุ่ม

1.7.1 สูบ

1.7.2 ไม่สูบ

1.8 ประเภทของโรงเรียน

1.8.1 โรงเรียนประถมศึกษา

1.8.2 โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา

2. การควบคุมตนเอง

3. การรับรู้โทษของบุหรี่

4. การส่งเสริมการป้องกันการสูบบุหรี่จากครอบครัว

5. การส่งเสริมการป้องกันการสูบบุหรี่จากโรงเรียน

6. อิทธิพลตัวแบบจากสื่อ

ตัวแปรตาม

พฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. นักเรียน หมายถึง นักเรียนชายที่กำลังศึกษาระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในเขตพื้นที่อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม
2. ระดับชั้นเรียน หมายถึง ช่วงชั้นเรียนที่นักเรียนกำลังศึกษาได้แก่ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561
3. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ผลการเรียนรู้ตามหลักสูตรแบบแผนการเรียนที่นักเรียนได้รับจากโรงเรียนหลังจากเรียนจบการศึกษาภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2561
4. ค่าใช้จ่ายที่นักเรียนได้รับจากผู้ปกครอง หมายถึง เงินที่นักเรียนได้รับจากผู้ปกครองเฉลี่ยเป็นรายวัน
5. สถานภาพสมรสของบิดามารดา หมายถึง สถานภาพการสมรสหรือความสัมพันธ์ระหว่างบิดา และมารดา
6. การพักอาศัย หมายถึง การที่นักเรียนพักอาศัยนอนค้างคืน รับประทานอาหาร ใช้ชีวิตประจำวันอยู่กับบุคคลนั้นๆ นอกเหนือจากการอยู่ที่โรงเรียน
7. การสูบบุหรี่ของบุคคลในครอบครัว หมายถึง การที่นักเรียนมีบุคคลที่อาศัยอยู่ในครอบครัวสูบบุหรี่ ได้แก่ บิดา มารดา พี่ น้อง ปู่ ย่า ตา ยาย หรืออื่นๆ

8. การสูบบุหรี่ของกลุ่มเพื่อน หมายถึง การที่นักเรียนมีเพื่อนในห้องเรียน หรือกลุ่มเพื่อนสนิทสูบบุหรี่
9. ประเภทของโรงเรียน หมายถึง ขนาดและลักษณะประเภทของโรงเรียน ที่นักเรียนกำลังศึกษา ประกอบด้วย โรงเรียนประถมศึกษา และโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา
10. พฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ หมายถึง การปฏิบัติตนของนักเรียนชายชั้นประถมศึกษาปลาย อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม ที่แสดงถึงการที่จะไม่ไปเกี่ยวข้องกับหรือหลีกเลี่ยงจากการสูบบุหรี่ แบ่งเป็น 4 ด้าน ดังนี้
- 10.1 การเลือกคบเพื่อน หมายถึง การปฏิบัติตนของนักเรียนชายที่แสดงถึงการเลือกคบเพื่อนที่มีพฤติกรรมที่เหมาะสม โดยหลีกเลี่ยงที่จะไม่คบเพื่อนที่สูบบุหรี่ การไม่เข้าไปอยู่ร่วมกลุ่มกับเพื่อนที่สูบบุหรี่ และเลือกคบเพื่อนที่มีความสนใจหรือทำกิจกรรมที่เป็นการส่งเสริมสุขภาพโดยไม่เกี่ยวข้องกับบุหรี่
- 10.2 การหลีกเลี่ยงตัวกระตุ้น หมายถึง การปฏิบัติตนของนักเรียนชายที่แสดงถึงการหลีกเลี่ยงจากตัวกระตุ้นที่จะนำไปสู่การสูบบุหรี่ ได้แก่ การหลีกเลี่ยงการเข้าไปอยู่ในสถานที่ต่างๆ ที่เสี่ยงต่อการสูบบุหรี่ การหลีกเลี่ยงสถานที่ที่มีการรวมกลุ่มของบุคคลหรือเพื่อนที่มีการสูบบุหรี่ การเลี่ยงสถานบันเทิง
- 10.3 การใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ หมายถึง การปฏิบัติตนของนักเรียนชายในการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ ได้แก่ การใช้เวลาว่างหลังจากเวลาเรียนหรือช่วงวันหยุดเพื่อการออกกำลังกาย การเล่นดนตรี การร้องเพลง การฟังเพลง การดูหนัง การอ่านหนังสือ การเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนา และการทำกิจกรรมจิตอาสา รวมถึงการช่วยเหลือผู้อื่น
- 10.4 การปฏิเสธ หมายถึง การปฏิบัติตนของนักเรียนชายที่มีการแสดงออกหรือการกระทำในลักษณะของการปฏิเสธ ต่อรอง ผ่อนผัน เมื่อถูกชักชวนจากเพื่อนหรือบุคคลใกล้ชิดที่ให้สูบบุหรี่
11. การควบคุมตนเอง หมายถึง การที่นักเรียนชายชั้นประถมศึกษาตอนปลาย อำเภอเมืองจังหวัดนครปฐม มีความอดทนต่อการยั่วเพื่อให้สูบบุหรี่ มีการตั้งเป้าหมายต่อตนเองที่จะไม่สูบบุหรี่ รวมทั้งมีการให้รางวัลแก่ตนเองเมื่อไม่สูบบุหรี่
12. การรับรู้โทษของบุหรี่ หมายถึง การที่นักเรียนชายชั้นประถมศึกษาตอนปลาย อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม รับรู้ว่าการสูบบุหรี่จะส่งผลให้เกิดพฤติกรรมสุขภาพที่ไม่พึงประสงค์เช่น ปากมีกลิ่นเหม็น เหงือกอักเสบ ฟันผุ และโรคที่เกิดจากการสูบบุหรี่ ได้แก่ โรคมะเร็งปอด โรคหัวใจ โรคผิวหนังที่เย็บวัน และการสูบบุหรี่จะส่งผลให้ช่วงอายุสั้นกว่าคนที่ไม่สูบบุหรี่ รวมถึงการรับรู้โทษทางกฎหมายเกี่ยวกับบุหรี่ ได้แก่ โทษของการจำหน่ายบุหรี่ให้เด็กและเยาวชน และโทษของการสูบบุหรี่ในสถานที่ห้ามสูบ

13. การส่งเสริมการป้องกันการสูบบุหรี่จากครอบครัว หมายถึง การที่นักเรียนชายชั้นประถมศึกษาตอนปลาย อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม ได้รับการดูแลเอาใจใส่ที่ดีจากบุคคลในครอบครัว โดยมีการว่ากล่าวตักเตือนเมื่อนักเรียนมีพฤติกรรมที่แสดงถึงการให้ความสนใจกับบุหรี่ การให้คำชมเชยเมื่อนักเรียนชายประพฤติตนโดยไม่เกี่ยวข้องกับการสูบบุหรี่ การที่ผู้ปกครองให้ความรู้เรื่องเกี่ยวกับโทษของบุหรี่ ตลอดจนส่งเสริมการทำกิจกรรมอื่นที่ช่วยหลีกเลี่ยงจากการสูบบุหรี่

14. การส่งเสริมการป้องกันการสูบบุหรี่จากโรงเรียน หมายถึง การที่โรงเรียนมีกิจกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ ได้แก่ โครงการโรงเรียนปลอดบุหรี่ การประชาสัมพันธ์ผ่านช่องทางต่างๆ การปิดป้ายประชาสัมพันธ์ การเดินรณรงค์เพื่อการไม่สูบบุหรี่ คุรุมีการสอดแทรกเนื้อหาเกี่ยวกับโทษของบุหรี่แก่นักเรียน มีการตรวจตราตามสถานที่ต่างๆ ในโรงเรียนเพื่อป้องกันการสูบบุหรี่ของนักเรียน และการว่ากล่าวตักเตือนเมื่อนักเรียนให้ความสนใจบุหรี่ เพื่อเป็นการป้องกันการสูบบุหรี่ของนักเรียน

15. อิทธิพลของตัวแบบจากสื่อ หมายถึง การที่นักเรียนชายชั้นประถมศึกษาตอนปลาย อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม ได้รับข้อมูลข่าวสารการชักจูงให้นักเรียนไม่สูบบุหรี่ และการได้รับข้อมูลข่าวสารตามสื่อต่างๆ เกี่ยวกับโทษของบุหรี่ ได้แก่ การรับรู้โทษของบุหรี่จากสถานีวิทยุกระจายเสียง การรับรู้โทษของบุหรี่จากโทรทัศน์ การรับรู้โทษของบุหรี่จากระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต และสังคมออนไลน์ รวมทั้งการรับรู้โทษของบุหรี่จากหนังสือพิมพ์ และการรับรู้โทษของบุหรี่จากป้ายประชาสัมพันธ์ต่างๆ

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. ทำให้ทราบถึงระดับพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ การควบคุมตนเอง การรับรู้โทษของบุหรี่ การส่งเสริมการป้องกันการสูบบุหรี่จากครอบครัว การส่งเสริมการป้องกันการสูบบุหรี่จากโรงเรียน และอิทธิพลตัวแบบจากสื่อ ของนักเรียนชายประถมศึกษาตอนปลาย อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม

2. ทำให้ทราบผลของการเปรียบเทียบพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ของนักเรียนชายชั้นประถมศึกษาตอนปลาย อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม จำแนกตาม ระดับชั้นเรียน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ค่าใช้จ่ายที่นักเรียนได้รับจากผู้ปกครอง สถานภาพสมรสของบิดามารดา การพักอาศัย การสูบบุหรี่ของบุคคลในครอบครัว การสูบบุหรี่ของเพื่อน และประเภทของโรงเรียน

3. ทำให้ทราบถึงปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ ของนักเรียนชายประถมศึกษาตอนปลาย อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม

สามารถนำผลการวิจัยมาเป็นแนวทางในการวางแผนป้องกันพฤติกรรมการสูบบุหรี่สำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาต่อไป

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาถึง แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องอื่นๆ เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างกรอบแนวคิดในการวิจัย เรื่อง “พฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ของนักเรียนชายประถมศึกษาตอนปลาย อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม” โดยกำหนดขอบเขตการศึกษาไว้ 6 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับบุหรี่

- 1.1 ความหมายของบุหรี่
- 1.2 สาเหตุของการสูบบุหรี่

ส่วนที่ 2 แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมป้องกันการสูบบุหรี่

- 2.1 ความหมายของพฤติกรรมป้องกันการสูบบุหรี่
- 2.2 แนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมป้องกันการสูบบุหรี่
- 2.3 การป้องกันปัญหาการสูบบุหรี่
- 2.4 แนวทางป้องกันการสูบบุหรี่ในเด็กนักเรียน
- 2.5 นโยบายการป้องกันการสูบบุหรี่ในโรงเรียน
- 2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมป้องกันการสูบบุหรี่ โดยจำแนกตามตัวแปรต้น

ส่วนที่ 3 แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการควบคุมตนเอง (Self-control)

- 3.1 ความหมายของการควบคุมตนเอง
- 3.2 ลักษณะการควบคุมตนเอง
- 3.3 ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมของแบนดูรา (Albert Bandura)
- 3.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมตนเองเพื่อป้องกันการสูบบุหรี่

ส่วนที่ 4 การรับรู้โทษของบุหรี่

- 4.1 ความหมายของการรับรู้โทษของบุหรี่
- 4.2 โทษที่เกิดจากการสูบบุหรี่
- 4.3 ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายควบคุมการบริโภคบุหรี่
- 4.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้โทษของบุหรี่

ส่วนที่ 5 การส่งเสริมการป้องกันการสูบบุหรี่

- 5.1 การส่งเสริมการป้องกันการสูบบุหรี่ในวัยรุ่น
- 5.2 การส่งเสริมการป้องกันการสูบบุหรี่จากครอบครัว
- 5.3 การส่งเสริมการป้องกันการสูบบุหรี่จากโรงเรียน

5.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการป้องกันการสูบบุหรี่

ส่วนที่ 6 อิทธิพลตัวแบบจากสื่อในการป้องกันการสูบบุหรี่

6.1 ความหมายและประเภทของสื่อ

6.2 อิทธิพลตัวแบบจากสื่อในการป้องกันการสูบบุหรี่และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ส่วนที่ 1 แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับบุหรี่

1.1 ความหมายของบุหรี่

บุหรี่ เป็นสิ่งที่ทำจากใบยาสูบ ซึ่งมีการนำมาประดิษฐ์และปรุงแต่งเป็นรูปแบบต่างๆ โดยพระราชบัญญัติคุ้มครองสุขภาพของผู้ไม่สูบบุหรี่ พ.ศ. 2535 ได้ให้ความหมายของบุหรี่ไว้ว่า บุหรี่ หมายถึง บุหรี่ซิการ์ แรต บุหรี่ซิการ์ ยาเส้นหรือยาเส้นปรุงตามกฎหมายว่าด้วยยาสูบ (สถาบันควบคุมการบริโภคยาสูบ, 2550)

มนูญ ปุญญกริยากร (2545: 10 -15) ได้กล่าวถึงบุหรี่ว่า บุหรี่ มีต้นกำเนิดมาจากภาษาเปอร์เซีย ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 หมายถึง ยาสูบที่ใช้ใบตองหรือกระดาษมวนใบยาที่หั่นฝอย

สุทัศน์ ยกส้าน (2543: 173- 175) ได้กล่าวถึงบุหรี่ว่า บุหรี่ คือ ยาสูบเป็นพืชพื้นเมืองของทวีปอเมริกาใต้ เม็กซิโก และเวสต์อินดีสออกดอกเป็นช่อ ดอกมีเกสรทั้งเกสรตัวผู้และเกสรตัวเมียในดอกเดียวกัน มันจึงสามารถผสมพันธุ์ได้ด้วยตัวเองโดยไม่ต้องพึ่งพาแมลง ยาสูบเจริญเติบโตได้เร็วและดีในแทบทุกสภาพดินฟ้าอากาศ ในปัจจุบันประเทศ อเมริกา ตุรกี อินเดีย บราซิล และรัสเซีย เป็นประเทศที่มีการปลูกยาสูบมากเป็นอันดับต้นๆ ของโลก สำหรับประเทศไทยได้รับวัฒนธรรมยาสูบมาจากชาวจีนเมื่อหลายร้อยปีมาแล้ว ปัจจุบันแหล่งปลูกยาสูบจะมีมากทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคเหนือ ซึ่งในสมัยก่อนบุหรี่ไทยนิยมมวนเป็นม้วนด้วยใบตอง ซึ่งแบ่งแยกออกตามชนิดและสีของใบตอง เช่น ใบตองอ่อน ใบตองขาว ใบตองดำ และยังมีบุหรี่จันทกบ (มวนด้วยใบจาก) และบุหรี่กลีบบัวเป็นต้น ซึ่งบุหรี่เหล่านี้จะเรียกว่า “บุหรี่ราชภัฏ” แต่ถ้าหากเรียก “บุหรี่หลวง” จะให้ความหมายถึง “ฝิ่น” ซึ่งถือว่าเป็น “ยาสูบ” ที่ทางราชการผลิตออกจำหน่ายแก่ประชาชนตั้งแต่อดีตจนถึงปี พ.ศ. 2503 จึงได้เลิกไป ในด้านการค้าบุหรี่ในรูปแบบของบริษัท เกิดขึ้นเมื่อ ต้นรัชกาลที่ 6 ชื่อบริษัทยาสูบสยามเป็นของนายเซียงเคงเหลียน สิบญูเรื่อง ผลิตบุหรี่ใบตองกินรี ส่วนบริษัทยาสูบต่างดาวก็มีบริษัทยาสูบอังกฤษอเมริกัน และบริษัทหนันยาง (จีน)

อรรวรรณ หุ่นดี (2542 : 16) ได้ให้ความหมายของบุหรี่ไว้ว่า บุหรี่ ผลิตมาจากใบยาสูบ ซึ่งมีชื่อทางพฤกษศาสตร์ว่า NicotianaTubacam

พระราชบัญญัติยาสูบ พ.ศ. 2560 ได้ให้ความหมายของบุหรี่ คือ ผลิตภัณฑ์ที่มีส่วนประกอบของใบยาสูบหรือพืชนิโคเทียนาตาแบกคัม (Nicotiana tabacum) และให้หมายความรวมถึงผลิตภัณฑ์อื่นใดที่มีสารนิโคตินเป็นส่วนประกอบซึ่งบริโภคโดยวิธีสูบ ดูด ตม อม เคี้ยว กิน เป่า หรือพ่นเข้าไปในปากหรือจมูก ทา หรือโดยวิธีอื่นใดเพื่อให้ได้ผลเป็นเช่นเดียวกัน ทั้งนี้ ไม่รวมถึงยาตามกฎหมายว่าด้วยยา

สรุปได้ว่า บุหรี่ หมายถึง ใบยาสูบแห้ง นำมาหั่นเป็นฝอยๆ บรรจุในกระดาษหรือใบตองแห้งหรือวัตถุที่ทำขึ้นใช้แทนกระดาษหรือใบยาแห้ง ที่มีลักษณะเป็นมวน รวมถึงยาเส้น หรือยาเส้นปรุงชิกาแลตซิกการ์

1.1.1 ประเภทของบุหรี่

สำนักงานสถิติแห่งชาติ (2544) ได้แบ่งประเภทบุหรี่ย่อยออกเป็น 4 ประเภท ได้แก่

1. บุหรี่ซอง ผลิตในประเทศโดยโรงงานยาสูบ กระทรวงการคลัง แบ่งเป็น 2 ชนิด คือชนิดก้นกรองและชนิดไม่มีก้นกรอง
2. บุหรี่ซอง ผลิตจากต่างประเทศ
3. บุหรี่ม้วนเองหรือบุหรี่ที่ไม่ได้ผลิตจากโรงงานยาสูบ กระทรวงการคลัง
4. ประเภทอื่นๆ ได้แก่ บุหรี่ซิการ์ และไปป์ เป็นต้น

1.1.2 ส่วนประกอบของบุหรี่

ประภิต วิสสารกิจ (2550) ได้แบ่งส่วนประกอบของบุหรี่ไว้ดังนี้

1. ใบยาสูบ ใบยาที่ใช้ทำบุหรี่ มีนิโคตินประมาณ 20 มิลลิกรัม ใบยาที่ใช้ทำยาสูบกล่อง มีนิโคตินประมาณ 25 มิลลิกรัม และในซิการ์มีสูงถึง 100 มิลลิกรัม
2. สารประกอบอื่นๆ เช่น น้ำตาล แป้ง ไขมัน โปรตีน ฟีนอล กรดไขมันและแร่ธาตุต่างๆ ที่มีอยู่ในดินที่ใช้เพาะปลูกใบยาสูบ
3. กระดาษที่ใช้มวนบุหรี่ ส่วนใหญ่เป็นพวกเซลลูโลส
4. สารประกอบในบุหรี่ บุหรี่มีสารประกอบต่างๆ อยู่ประมาณ 4,000 ชนิดมีสารก่อมะเร็งไม่ต่ำกว่า 42 ชนิด ซึ่งสารประกอบบางชนิดเป็นอันตรายที่สำคัญ คือ

1) Nicotine เป็นสารแอลคาลอยด์พิษ (Poisonous Alkaloid) ชนิดหนึ่งสารนี้มีลักษณะ คล้ายน้ำมัน ไม่มีสี เป็นสารที่ทำให้คนติดบุหรี่ ร้อยละ 95 ของ สารNicotine จะไปจับที่ปอดและบางส่วนถูกดูดซึมเข้ากระแสเลือด ออกฤทธิ์โดยตรงต่อสมอง อีกทั้งยังเป็นตัวกระตุ้นและกดสมองส่วนกลาง ซึ่งมีผลต่อ สมองและอวัยวะต่างๆ ของร่างกาย เช่น ช่วยผ่อนคลายกล้ามเนื้อ มีผลต่อการทำงานของหัวใจ และหลอดเลือด ดังนั้น ในภาวะที่ร่างกายเกิดความเครียด สาร Nicotine นี้ อาจทำให้ผ่อนคลายลงได้ ในทางตรงกันข้ามสำหรับอารมณ์เดียวดายหรือเหงา สารนิโคตินนี้ก็จะทำให้ตื่นตัวและมีผลทางจิตวิทยา ทำให้รู้สึกผ่อนคลายขึ้นได้ ถ้าหากว่าได้รับสารนี้เพียงเล็กน้อยๆ เช่นการสูบบุหรี่

1 -2 มวนแรก ทำให้รู้สึกกระปรี้กระเปร่า แต่ถ้าสูบบุหรี่หลายมวนสาร Nicotine นี้ ก็จะไปกดประสาทส่วนกลาง ทำให้ความรู้สึกต่างๆ ช้าลง (ถ้ารับปริมาณมากถึงแม้ได้รับเพียงแค่ว่า 70 กรัม ก็จะทำให้ตายในเพียงแค่วันเดียวที่ คิวบิกบุหรี่ยุคจะประกอบด้วยสารนิโคตินซึ่งมีปริมาณ 0.8 –1.8 มิลลิกรัมต่อหนึ่งมวน ซึ่งในค่ามาตรฐานสากล ได้กำหนดเกณฑ์ของสารนิโคตินไว้ 1 มิลลิกรัม ต่อหนึ่งมวน (กรมควบคุมโรค 2546 : 2) ในสารนิโคตินจะมีฤทธิ์ไปทำงานกระตุ้นต่อมหมวกไต (Adrenal Gland) ให้ต่อมหมวกไต หลั่งสารที่ชื่อว่า Epinephrine และยังมีผลทำให้เกิดภาวะเพิ่มความดันโลหิตสูงและการเต้นของหัวใจเร็วขึ้น และไม่เป็นจังหวะ ตามด้วยความดันโลหิตต่ำ และยังเป็นสารที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงขึ้นที่ผนังชั้นในของหลอดเลือด เกิดการอักเสบหนาขึ้นและเพิ่มหินปูนจับที่ผนังของหลอดเลือดมากขึ้นเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้หลอดเลือดหัวใจตีบ นอกจากนี้ Nicotine ยังทำให้เบื่ออาหารไม่รู้รสชาติอาหาร ในขณะเดียวกันก็ไปกระตุ้นน้ำย่อยในกระเพาะอาหาร เป็นต้นเหตุของโรคแผลในกระเพาะ และโรคทางเดินอาหาร (อรรถพร หุ่นดี 2542 : 18) และสาร Nicotine ยังเป็นสารที่ทำให้คนติดบุหรี่

ประภิต วชิราภักดิ์ (2550) กล่าวไว้ว่า สาร Nicotine นี้ออกฤทธิ์ต่อสมองโดยตรง โดยใช้เวลาเพียง 7 วินาที ภายหลังจากสูดเข้าปอดก็จะถึงสมอง ซึ่งเร็วกว่าเฮโรอีนหลายเท่าตัว ในสมองสามารถทำให้สารนี้เข้มข้นถึง 5 เท่า ของระดับในเลือด และจะพยายามคงความเข้มข้นนี้เอาไว้และในสมองยังมีตัวรับนิโคตินได้โดยตรง เมื่อสูบบุหรี่เข้าเต็มปอด Nicotine ก็จะเข้าสู่สมองทันทีซึ่งผลให้เกิดความรู้สึกสบาย อาจทั้ง กระตุ้นสมองหรือผ่อนคลายสมองในผู้ที่ประหม่า เครียด ส่วนผู้ที่อ่อนล้า Nicotine ก็จะทำให้ กระปรี้กระเปร่า

2) Tar คือ น้ำมันที่เกิดจากการเผาไหม้ของใบยาสูบ กระจกษมวน และสิ่งแปลกปลอมอื่นๆ ในบุหรี่ Tar เป็นสาร Hydro Carbon มีลักษณะเป็นละอองของเหลว เป็นยางสีน้ำตาลเข้มคล้ายน้ำมันดิน ใน Tar มีสารประกอบทางเคมีมากกว่า 4,000 ชนิดส่วนใหญ่เป็นสารที่เป็นอันตราย เช่น Benzopyrene และน้ำมัน สารพิษเหล่านี้ทำให้เกิดการระคายเคืองและเป็นสารที่ก่อให้เกิดมะเร็ง (Carcinogen)

3) Carbon Monoxide เป็นก๊าซชนิดเดียวกับที่พ่นออกจากท่อไอเสียรถยนต์ การหายใจรับคาร์บอนมอนอกไซด์มาก จะทำลายคุณสมบัติในการเป็นพาหะ นำออกซิเจนของเม็ดเลือดแดง ทำให้ผู้สูบบุหรี่ได้รับออกซิเจนน้อยลงไม่ต่ำกว่าร้อยละ 10 –15 เกิดอาการขาดออกซิเจน ทำให้มีเมื่อย ตัดสินใจช้า เหนื่อยง่าย หัวใจต้องเต้นเร็วขึ้นและทำงานมากขึ้น ซึ่งเป็นสาเหตุของโรคหัวใจ ถ้ามีคาร์บอนมอนอกไซด์ในเลือดสูงถึงร้อยละ 30 จะเกิดอาการรุนแรงและตายได้เมื่อมีก๊าซนี้ 60 % นอกจากนี้คาร์บอนมอนอกไซด์ ยังลดความไวของตาโดยเฉพาะอย่างยิ่งในเวลา กลางคืน เพราะฉะนั้นนักบินควรงดสูบบุหรี่อย่างน้อย 6 ชั่วโมงก่อนทำการบิน

4) Hydrogen Cyanide เป็นก๊าซพิษที่สามารถทำลายเยื่อหุ้มหลอดเลือดส่วนต้น ซึ่งเยื่อหลอดเลือดส่วนต้นนั้นมีหน้าที่คอยดักจับความสกปรกต่างๆ เช่น ฝุ่นละอองและเชื้อโรค ดังนั้นเมื่อส่วนนี้ถูกทำลาย จึงส่งผลทำให้มีอาการไอ จาม ที่มีเสมหะ และยังพบอาการหลอดเลือดอักเสบเรื้อรัง ซึ่งในควันบุหรี่ประกอบด้วยสารไฮโดรเจนไซยาไนด์ถึง 100 เท่าของระดับปลอดภัยในโรงงานอุตสาหกรรม ซึ่งมีฤทธิ์สูงมาก ระบบทางเดินหายใจ และยังเป็นต้นเหตุของโรคถุงลมโป่งพอง ภูมิแพ้หรือหอบหืด และโรคมะเร็งปอด เป็นต้น

5) Hydrogen Dioxide มีคุณสมบัติทำลายเยื่อหลอดเลือดส่วนปลาย และถุงลม ส่งผลให้ผนัง ถุงลมมีลักษณะบางและโป่งพอง ทำให้ถุงลมเล็กๆในปอดบางโป่งส่งผลให้ถุงลมแตก รวมกันเป็นถุงลมใหญ่ ซึ่งทำให้มีปอดถุงลมจำนวนน้อยลง ทำให้เกิดการยืดหยุ่นของถุงลมในการหายใจเข้าหายใจออก ลดน้อยลง ซึ่งเป็น สาเหตุของการเกิดโรคถุงลมโป่งพอง และในส่วนของถุงลมที่โป่งพองนั้น จะมีปฏิกิริยาไปกดเนื้อปอดส่วนที่ดี ทำให้ระบบร่างกายได้รับออกซิเจนน้อยลง ซึ่งอาจทำให้เกิดอาการแน่นหน้าอก ไอแห้งๆหรือมีไอเสมหะแบบเรื้อรัง มีอาการหอบเหนื่อย จนทำให้มีกิจกรรมทางกายหรือออกกำลังกายไม่ได้ และควันบุหรี่ยังมีส่วนประกอบของสารไนโตรเจนไดออกไซด์ มากถึง 250 ส่วนในล้านส่วน ซึ่งหากเปรียบเทียบกับข้อกำหนดให้โรงงานปล่อยก๊าซ Hydrogen Dioxide สู่ชั้นบรรยากาศภายนอกได้ไม่เกิน 5 ส่วนในล้านส่วนเท่านั้น

6) Ammonia เป็นสารเคมีที่มีปฏิกิริยาทำให้ค่าความเป็นกรด ต่าง ในควันบุหรี่เพิ่มสูงขึ้น และสร้างสาร Nicotine ที่แตกตัวอย่างเป็นอิสระในระดับสูงมากขึ้น ส่งผลทำให้ร่างกายดูดซึมสาร Nicotine ได้ดีมากกว่า สาร Nicotine ที่ไม่มีการแตกตัว และสาร Ammonia นี้ยังเป็นสารที่มีฤทธิ์ระคายเคืองต่อเนื้อเยื่อ ส่งผลทำให้มีอาการ แสบตา แสบจมูก หลอดลมอักเสบ ไอ มีเสมหะเรื้อรัง

7) สารกัมมันตรังสี ควันบุหรี่มีสารโพลีนีอัม 210 ที่มีรังสีอัลฟาอยู่เป็นสาเหตุของการเกิดโรคมะเร็งปอด ผู้ที่สูบบุหรี่วันละ 40 มวนต่อวันพบว่า มีสารดังกล่าวในปีสภาวะมากกว่าคนที่ไม่สูบบุหรี่ถึง 60 เท่า และควันบุหรี่ยังเป็นพาหะที่ร้ายแรงในการนำสารกัมมันตรังสี ทำให้ผู้ที่อยู่รอบข้างที่ไม่สูบบุหรี่หายใจเอาสารพิษเหล่านี้เข้าไปด้วย

8) แร่ธาตุต่างๆ เช่น โปแตสเซียม ทองแดง นิเกิล โครเมียม พบได้ในควันบุหรี่เหล่านี้ เป็นสารตกค้างในใบยาสูบ เป็นสารที่ก่อให้เกิดภาวะเป็นพิษต่อร่างกายได้โดยเฉพาะนิเกิลเมื่อทำปฏิกิริยากับสารเคมีอื่นๆ จะเป็นสารพิษที่ทำให้เกิดโรคมะเร็งได้

9) สารปรุ่่งแต่ง เป็นส่วนประกอบที่ช่วยปรุ่่งแต่งรสชาติและของปรุ่่งแต่งอื่นๆ ซึ่งสารเหล่านี้เป็นสารพิษและสารก่อมะเร็ง ได้แก่ Acetaldehyde, Acetone (เป็นตัวทำละลายที่เป็นพิษ) Arsenic (สารหนู) Cadmium (แคดเมียม) Cocoa, Formaldehyde (ใช้ต้องศพ ซึ่งเป็นสารก่อมะเร็ง) เป็นต้น

1.2 สาเหตุของการสูบบุหรี่

วัยรุ่นเป็นวัยที่มีการเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกายและจิตใจของมนุษย์ ซึ่งเกิดขึ้นในช่วงระยะเวลาระหว่างวัยเด็กจนถึงวัยผู้ใหญ่ มีการเปลี่ยนแปลงทางชีววิทยา (เช่นระบบสืบพันธุ์) ทางจิตวิทยา และทางสังคม การสิ้นสุดของการเป็นวัยรุ่นและเข้าสู่ผู้ใหญ่ค่อนข้างมีความแตกต่างกันในแต่ละประเทศหรือตามกลุ่มสังคม ซึ่งจะเห็นได้จากการที่บุคคลนั้นได้รับความเชื่อมั่นหรือไว้ใจให้ทำหน้าที่หรืองานต่างๆ เช่น การขับขี่ยานพาหนะ การมีความสัมพันธ์ทางเพศ การเป็นทหาร การเลือกตั้ง หรือการแต่งงาน เป็นต้น การเป็นวัยรุ่นมักจะสอดคล้องกับการเพิ่มขึ้นของเสรีภาพที่ได้รับจากพ่อแม่หรือผู้ปกครอง หรือสิทธิตามกฎหมาย หรือความสามารถในการตัดสินใจในบางเรื่องโดยไม่ต้องขอความยินยอม จากข้อความที่กล่าวมาข้างต้นสามารถนำไปสู่การสูบบุหรี่ของวัยรุ่นได้ โดยสามารถอธิบายได้ดังนี้

1.2.1 สาเหตุของการสูบบุหรี่ในวัยรุ่น

สาเหตุของการสูบบุหรี่ในวัยรุ่น ยุวลักษณ์ ชันอาสา (2541 : 27 - 28) ได้วิเคราะห์ประเด็นของการสูบบุหรี่ว่า อาจเป็นปัจจัยเดียวหรือหลายปัจจัยก็ได้ที่เกิดในคนคนนั้น แล้วส่งผลให้คนนั้นสูบบุหรี่ ซึ่งสรุปปัจจัยต่างๆ ได้ดังนี้

1. การเอาแบบอย่างตามกลุ่มเพื่อน ในเด็กนักเรียนโดยเฉพาะวัยรุ่น มักใช้กลุ่มอ้างอิง เสมอในแง่ความคิด ความรู้สึก การกระทำ ทั้งนี้เพราะบุคคลต้องการเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มและต้องการการยอมรับจากกลุ่ม เมื่อกลุ่มที่ตนเองใช้อ้างอิง (Reference group) สูบบุหรี่ บุคคลที่ไม่สูบบุหรี่ในกลุ่มนั้นก็ย่อมมีแนวโน้มที่จะสูบบุหรี่ตามไปด้วย

2. การอยากทดลอง นักเรียนวัยรุ่นกำลังมีความกระตือรือร้นที่อยากรู้อยากลองอยากมีประสบการณ์ต่างๆ ดังนั้นการสูบบุหรี่ก็เป็นสิ่งหนึ่งที่เขายากลอง ซึ่งไม่ใช่สิ่งแปลกประหลาดแต่อย่างใด ถ้าการทำครั้งแรกได้รับการสนับสนุนจากเพื่อนรวมกลุ่ม ยิ่งทำให้มีผลต่อการสูบบุหรี่ต่อไปมากยิ่งขึ้น หรือรสชาติของการสูบบุหรี่ในครั้งแรกนั้นถูกรสนิยมของเขา ก็ยังมีแนวโน้มที่จะสูบบุหรี่เพิ่มมากขึ้น

3. การเอาตามอย่างบุคคลอื่น ในสังคมทุกสังคมจะมีบุคคลแทบทุกประเภทที่สูบบุหรี่ เด็กนักเรียนจะเห็นตัวอย่างจาก พ่อ แม่ ครู อาจารย์ ดาราภาพยนตร์ หรือแม้แต่แพทย์ก็สูบบุหรี่ ดังนั้นเด็กนักเรียนก็เอาตาม อย่างบ้าง โดยการลองสูบบุหรี่

4. กิจกรรมสังคม การสูบบุหรี่เป็นกิจกรรมหนึ่งของสังคมมนุษย์ที่เกิดขึ้น เมื่อมีกิจกรรมในการรวมกลุ่มเพื่อพบปะสังสรรค์กันทางสังคม และนอกจากกิจกรรมต่างๆ แล้วในการดื่มเครื่องดื่ม

แอลกอฮอล์และเครื่องดื่มที่ไม่มีแอลกอฮอล์แต่ละครั้ง ก็มักจะมีการสูบบุหรี่ตามมาอยู่เสมอ ดังนั้น บุหรี่จึงกลายเป็นสิ่งที่มีไว้ต้อนรับแขกในงานสังสรรค์ต่างๆ เช่นเดียวกับพวกเครื่องดื่ม

5. ขนบธรรมเนียมในชุมชนบางแห่ง เช่น ในภาคเหนือ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และ ภูมิภาคอื่นๆ ของประเทศไทย ในสมัยโบราณเรามักจะพบเห็นว่า จะมีการจัดชุดต้อนรับแขก ซึ่งจะประกอบด้วยหมาก พลู และบุหรี่ เมื่อแขกไปเยี่ยมเยียนบ้านก็ต้องมีการสูบบุหรี่เสมอ เพราะไม่เช่นนั้น เจ้าบ้านก็จะมองว่า แขกที่มาเยี่ยมเยียนบ้านนั้นมีจิตใจอันไม่เป็นมิตร ดังนั้นการใช้บุหรี่ต้อนรับแขก ถือว่า เป็นวิธีการแสดงถึงน้ำใจไมตรีที่มีต่อกัน

6. ความต้องการในการหลีกเลี่ยงการต่อว่า หรือการถูกตำหนิ ในเด็กนักเรียนส่วนใหญ่ โดยเฉพาะเด็กนักเรียนกลุ่มวัยรุ่น ที่เริ่มแสดงออกถึงความเป็นลูกผู้ชายให้สังคมได้รับรู้นั้น ซึ่งถ้าวัยรุ่นคนไหน สูบบุหรี่ไม่เป็นนั้น อาจถูกตำหนิ หรือพูดจาถากถาง ถูกดูด้วยคำพูดต่างๆ อันแสดงว่าวัยรุ่นคนดังกล่าวนั้นไม่มีลักษณะความเป็นชาย ซึ่งเป็นการสร้างความรู้สึกนึกคิดที่ผิด

7. กลไกของการปรับตัว ในบุคคลจำนวนไม่น้อยมักใช้การสูบบุหรี่เป็นทางออกของความเครียดทางอารมณ์ กล่าวคือบุคคลมักใช้สูบบุหรี่เพื่อคลายความเครียดต่างๆ เมื่อบุคคลได้เผชิญกับความกลุ้มใจ คับแค้นใจ เกิดปัญหา เกิดความวุ่นวายใจ เป็นสภาวะเครียด ซึ่งบุคคลนั้นๆ ไร้ออกในทางอื่น ก็จะหันตนเองไปสูบบุหรี่ โดยที่บุคคลนั้นหวังว่า การสูบบุหรี่จะช่วยลด หรือช่วยระงับอาการเหล่านั้นได้ (สมจิตต์ สุพรรณทัศน์ 2522 : 87, อ้างถึงใน ประไพจิตร ชุมแวงวาปี 2542 : 24 -25)

8. การมีบุหรี่จำหน่ายโดยทั่วไปในสังคมปัจจุบัน และยังมีการโฆษณาทางสื่อมวลชน ประกอบ ด้วยการโฆษณาทางสื่อมวลชน เช่น หนังสือพิมพ์ วารสาร วิทยุ โทรทัศน์ ล้วนมีผลทำให้คนสูบบุหรี่ เพราะในความสะดวกสบายในการจัดหาซื้อบุหรี่ได้ง่ายในสังคม ซึ่งมีบุหรี่จำหน่ายอยู่ทั่วทุกหนทุกแห่ง จึงมีส่วนสำคัญที่ทำให้มีบุคคลสูบบุหรี่จำนวนมากยิ่งขึ้น และถ้าหากมีการจำหน่ายเฉพาะที่ และหาซื้อได้ยากแล้ว ในการสูบบุหรี่ก็คงจะลดน้อยลง

จากข้อความข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า สาเหตุของการสูบบุหรี่ในวัยรุ่นส่วนใหญ่มีสาเหตุมาจากการ การอยากทดลอง การเอาตามเพื่อน หรือการอาจถูกตำหนิ พูดจาถากถาง อันแสดงว่าวัยรุ่นคนดังกล่าวนี้ไม่มีลักษณะความเป็นชาย และการที่มีบุหรี่ปั๊วจำหน่ายอย่างแพร่หลายในสังคม ก็ยังเป็นอีกสาเหตุในการสูบบุหรี่ในวัยรุ่น

ส่วนที่ 2 แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมป้องกันการสูบบุหรี่

2.1 ความหมายของพฤติกรรมป้องกันการสูบบุหรี่

ความหมายของพฤติกรรม (Behavior) มีผู้ให้ความหมายไว้ดังนี้

ราชบัณฑิตยสถาน (2542) ให้ความหมายว่า การกระทำ หรืออาการแสดงออกทางกล้ำมเนื้อความคิดและความรู้สึกเพื่อตอบสนองสิ่งเล่า

สุปรียา ตันสกุล (2551) ให้ความหมายว่า สิ่งที่เกิดขึ้นภายในบุคคล เช่น ความรู้ ความรู้สึก ความเชื่อการจูงใจรวมทั้งการกระทำหรือการปฏิบัติเช่น การเดิน การบริโภค ดังนั้นพฤติกรรมหมายถึงกิจกรรม ทุกประเภทที่มนุษย์กระทำ ไม่ว่าจะสิ่งนั้นจะสังเกตได้ หรือไม่ได้แต่สามารถวัดได้โดยใช้เครื่องมือพิเศษ และสามารถบอกได้ว่า มีหรือไม่มี เช่น ความคิด ความเชื่อ ความสนใจ

ณรงค์ บัวบาน (2556) ได้ให้ความหมายของพฤติกรรมว่า เป็นกิจกรรมต่างๆ ซึ่งบุคคลแสดงออกโดยผู้อื่นอาจเห็นได้ เช่น การยิ้ม การเดิน หรือผู้อื่นอาจเห็นได้ยากต้องใช้เครื่องมือช่วย เช่น การเต้นของหัวใจ พฤติกรรมทุกอย่างที่บุคคลแสดง ออกมานั้น มีผลมาจากการเลือกปฏิบัติกริยาตอบสนองที่เห็นว่าเหมาะสมที่สุดตามสถานการณ์นั้นๆ พฤติกรรมหรือการกระทำใดๆ จะมีพื้นฐานมาจากความรู้ และทัศนคติที่คอยผลักดันให้เกิดพฤติกรรม ซึ่งแต่ละคนจะมีพฤติกรรมแตกต่างกันออกไป เนื่องจากได้รับความรู้จากแหล่งต่างๆไม่เท่ากัน มีการ ติความสารที่รับมาไปคนละทิศคนละทางทำให้เกิดการเรียนรู้ และการสั่งสมประสบการณ์ในเรื่องความรู้ ที่ไม่เท่ากัน สำหรับความหมายของการป้องกันนั้น มีผู้ให้ความหมายไว้ดังนี้

ราชบัณฑิตยสถาน (2542) ได้ให้ความหมายของการป้องกันไว้ว่า การป้องกันหมายถึงการกั้นไว้เพื่อ การต้านทานหรือการคุ้มครอง

สถาบันกัลยาณ์ราชนครินทร์ (2551) ได้ให้ความหมายของการป้องกัน หมายถึงการ กระทำใดๆ ก็ตามที่จะช่วยไม่ให้เกิดปัญหา หรือเกิดความเสื่อมในสมรรถภาพ

จากที่กล่าวมา สามารถสรุปได้ว่า พฤติกรรมป้องกัน หมายถึง การกระทำ หรือการแสดงออกกิจกรรม ทุกประเภทที่มนุษย์กระทำ หรือการปฏิบัติที่เกิดขึ้นภายในตัวบุคคลไม่ว่าสิ่งนั้นจะสังเกตได้หรือไม่ ที่จะช่วยไม่ให้เกิดปัญหา และจากขอความข้างต้นผู้วิจัยสามารถสรุปให้สอดคล้องกับพฤติกรรมป้องกันการสูบบุหรี่ ดังนี้

พฤติกรรมป้องกันการสูบบุหรี่ หมายถึงการแสดงออกหรือการกระทำ ที่สังเกตเห็นได้ เกี่ยวกับการป้องกันการสูบบุหรี่ ซึ่งได้แก่ การเลือกคบเพื่อนของนักเรียน การแสดงออกถึงโทษและพิษภัยของบุหรี่ การปฏิเสธการถูกชักชวนหรือยุ่งเกี่ยวกับการสูบบุหรี่ รวมถึง การเข้าร่วมกิจกรรมป้องกันการสูบบุหรี่ของโรงเรียนหรือองค์กรอื่นๆ เป็นต้น

2.2 แนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมป้องกันการสูบบุหรี่

จากการทบทวนวรรณกรรมพบว่า แนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมป้องกันการสูบบุหรี่มีหลายแนวคิด ด้วยกันดังเช่น

1. แนวคิดที่อยู่ภายใต้ทฤษฎีปัญญาทางสังคม (Social cognitive Theory) การพัฒนาความสามารถในการควบคุมและกำกับตนเองของวัยรุ่นเป็นผลมาจากการเรียนรู้แบบดูรา (Bandura, 1977 อ้างใน รุจา ภูไพบูลย์, 2549) เชื่อว่า การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมทั้งภายในและภายนอกเป็นผลจากการเรียนรู้ ปัจจัยที่มีอิทธิพลซึ่งกันและกัน ได้แก่ ปัจจัยสภาพแวดล้อม ปัจจัยภายในตัวบุคคล ปัจจัยทางพฤติกรรม นอกจากนี้ทฤษฎีปัญญาสังคม กล่าวว่า การเรียนรู้ของบุคคลสามารถเกิดขึ้นจากการสอนแบบอย่าง และการชักจูงทางสังคม การรับรู้สมรรถนะของตนเป็นแนวคิดพื้นฐานหนึ่งของทฤษฎีปัญญาสังคมที่ประกอบด้วย 3 แนวคิดหลักที่ช่วยให้ผู้เรียนมีการเรียนรู้และพัฒนา คือ (Bandura, 1989; สุปรียา ตันสกุล, 2546 อ้างใน รุจา ภูไพบูลย์, 2549)

1.1 แนวคิดการเรียนรู้จากการสังเกต (observation) ที่ผู้สังเกตเปลี่ยนพฤติกรรมของตน จากการสังเกต การกระทำของผู้อื่น และแรงเสริมที่คนอื่นได้รับจากการกระทำ เทคนิคที่ใช้ในการเรียนรู้แบบนี้คือการเสนอตัวแบบ (modeling) การเรียนรู้จากประสบการณ์ของผู้อื่น ทำให้บุคคลนำมา วิเคราะห์และปรับพฤติกรรมตนเองเช่น ในวัยรุ่นที่มักมีบุคคลที่เป็นแบบที่ตนยกย่องจึงมีการรณรงค์ใน กลุ่มวัยรุ่นสำหรับโครงการรณรงค์ด้านต่างๆ

1.2. แนวคิดการรับรู้สมรรถนะของตน (Self-efficacy) เป็นความเชื่อว่าของบุคคลเกี่ยวกับความสามารถในการจัดการ และดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ โดยที่ความเชื่อนี้เป็นตัวกำหนดความคิด ความรู้สึก แรงจูงใจให้บุคคลกระทำ การรับรู้สมรรถนะตน มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของบุคคลมองปัญหา เป็นเรื่องท้าทาย และพยายามแก้ไขโดยบุคคลใช้กระบวนการทางปัญญาพิจารณาตัดสินความสามารถของตนโดยอาศัยการประเมินข้อมูลจากแหล่งต่างๆ ได้แก่ การกระทำที่บรรลุผลสำเร็จของตนเอง ประสบการณ์ของ คนอื่นๆ การชักจูงด้วยคำพูดและภาวะทางอารมณ์ การรับรู้สมรรถนะของตน เป็นกลไกที่เชื่อมโยงความรู้สึก ความคิดและพฤติกรรมของบุคคลทำได้โดยการฝึกทักษะให้มีความสามารถทำสิ่งที่กำหนดให้สำเร็จ การได้เห็นตัวแบบที่คล้ายคลึงกับเขาประสบความสำเร็จที่จะปฏิบัติตัวอย่างเหมาะสมและมีกำลังใจอย่างเพียงพอความคาดหวังในความสามารถจึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะตัดสิน บุคคลจะเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม และปฏิบัติตัวตามคำแนะนำได้อย่างต่อเนื่องต่อไป

1.3.แนวคิดการกำกับตัวเอง (self regularity) บุคคลมีพฤติกรรมที่ไม่ได้มีผลจากสิ่งแวดล้อมภายนอกเท่านั้น แต่บุคคลมีความสามารถในการสังเกต ตัดสิน และแสดงปฏิกิริยาตอบสนองต่อตนเองและความสามารถนี้พัฒนาได้โดยผ่านกระบวนการฝึก เช่น ฝึกทักษะการสังเกต

ตนเองและเปรียบเทียบพฤติกรรมตนเองกับที่ควรจะเป็น ว่ามีข้อดีหรือไม่ดีอย่างไร และถ้าทำหรือไม่ทำพฤติกรรมที่พึงประสงค์แล้ว จะเลือกให้รางวัลหรือทำโทษตนเองอย่างไร จากแนวคิดที่กล่าวมาสามารถนำไปใช้ในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพได้ ซึ่งขึ้นอยู่กับ 3 ปัจจัย ได้แก่ ปัจจัยสภาพแวดล้อม ปัจจัยภายในตัวบุคคล และปัจจัยทางพฤติกรรม ซึ่งการตัดสินใจที่จะกระทำหรือไม่กระทำพฤติกรรมนั้น ขึ้นอยู่กับ การรับรู้สมรรถนะของตน และความคาดหวังในผลที่จะเกิดขึ้น โดยบุคคลใช้กระบวนการทางปัญญาพิจารณาตัดสินใจความสามารถของตนโดยอาศัยการประเมินข้อมูลจากแหล่งต่างๆ ได้แก่การกระทำที่บรรลุผลสำเร็จของตัวเอง ประสบการณ์ของคนอื่นๆ การซักจูงด้วยคำพูดและภาวะทางอารมณ์ การรับรู้สมรรถนะของตนเป็นกลไกที่เชื่อมโยงความรู้สึก ความคิดและพฤติกรรมของบุคคล เมื่อบุคคลมีทักษะที่จะปฏิบัติตัวอย่างเหมาะสม

2. แนวคิดในเรื่องการพัฒนาทักษะชีวิตสำหรับวัยรุ่น จากการทบทวนวรรณกรรมพบว่ามีการใช้วิธีการสอนที่มุ่งเน้นให้ความรู้ และใช้ทฤษฎีการเรียนรู้ ในการสร้างเสริมสุขภาพเพื่อป้องกันพฤติกรรม เสี่ยงด้านสุขภาพต่างๆ ของวัยรุ่น ซึ่งพบว่ามีประสิทธิภาพและมีผลต่อพฤติกรรมของเด็กและวัยรุ่น (Botvin, Eng & Williams, 1980; สำนักพัฒนาสุขภาพจิต กรมสุขภาพจิต, 2541; อ่างในรุจา ภูไพบูลย์, 2549)

จากการศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมกำบังการสูบบุหรี่ สามารถสรุปได้ ว่า แนวคิดที่เกี่ยวข้องแนวคิดที่อยู่ภายใต้ทฤษฎีปัญหาทางสังคม เป็นแนวคิดที่ อยู่ทั้งภายนอกและภายในตัวบุคคลมีอิทธิพลในการกระทำ หรือเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมต่างๆ ซึ่งได้จากการเรียนรู้ด้วยการสังเกตจากสิ่งแวดล้อมจากพฤติกรรมการแสดงออกของสิ่งรอบตัว และแนวคิดการรับรู้สมรรถนะความสามารถของตนเองในการตัดสินใจกระทำสิ่งต่างๆ มีความเชื่อมั่นว่าตนเองสามารถจัดการทำสิ่งต่างๆให้ บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ได้ และแนวคิดเกี่ยวกับการกำกับตนเอง เป็นแนวคิดเกี่ยวกับการควบคุมพฤติกรรมตนเองจากกระบวนการคิด วิเคราะห์ เช่นการฝึกทักษะการสังเกตเปรียบเทียบพฤติกรรมที่ควรจะเป็น อธิบายเพิ่มเติมว่า แนวคิดนี้เป็นกระบวนการสังเกตพฤติกรรมจากสิ่งแวดล้อมต่างๆนำมาสู่กระบวนการคิดวิเคราะห์ถึงผลดีผลเสีย ตลอดจนส่งผลต่อการตัดสินใจที่จะเลือกแสดงพฤติกรรมออกในสิ่งที่ดีและเหมาะสม

2.3 การป้องกันการสูบบุหรี่

การป้องกันการสูบบุหรี่ หมายถึง กระบวนการที่ดำเนินการล่วงหน้าโดยการอบรมเลี้ยงดู ให้การศึกษา ข้อมูลข่าวสารและความรู้ ทั้งในระบบสถานศึกษาและนอกระบบสถานศึกษา แก่กลุ่มเป้าหมายที่มีความเสี่ยงต่อการสูบบุหรี่เพื่อเป็นการสร้างภูมิคุ้มกันแก่บุคคลโดยเฉพาะวัยรุ่นให้มีความสามารถที่จะเผชิญหน้ากับปัญหา อุปสรรค และเหตุการณ์ต่างๆ ที่ผ่านเข้ามาในช่วงชีวิตที่จะนำไปสู่การสูบบุหรี่และติดบุหรี่ในที่สุด สุปัตน์ วีระเวชเจริญชัย (2543: 143) ได้กล่าวไว้ว่า

การป้องกันและการแก้ไขการสูบบุหรี่ ควรแก้ที่ค่านิยมก่อนเป็นอันดับแรก โดยจะต้องอาศัยความร่วมมือจากหลายฝ่ายที่เกี่ยวข้องดังนี้

1. บิดามารดาหรือผู้ปกครองจะต้องไม่สูบบุหรี่เป็นตัวอย่างแก่เด็กหรือควรสั่งสอนและห้ามปรามเด็กๆของตนมิให้เริ่มหรือหัดสูบบุหรี่

2. ครู/อาจารย์ไม่ควรสูบบุหรี่ เพื่อจะได้เป็นตัวอย่างที่ดีของนักเรียนและทางโรงเรียน ควรห้ามทุกคนไม่ให้สูบบุหรี่ ตลอดจนให้ความรู้และทัศนคติที่ถูกต้องเกี่ยวกับบุหรี่

3. พระภิกษุควรเทศน์และแสดงเป็นตัวอย่างแก่อุบาสกอุบาสิกาในเรื่องการไม่สูบบุหรี่ นอกจากนี้อุบาสกและอุบาสิกา ก็ไม่ควรนำบุหรี่ไปถวายพระภิกษุอีกด้วย

4. แพทย์ควรทำตนเป็นตัวอย่างแก่ประชาชนและชี้ให้เห็นถึงพิษของบุหรี่

5. เจ้าหน้าที่สาธารณสุข ควรให้ความร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐและองค์กรเอกชนอื่นๆเพื่อชี้ให้เห็นถึงอันตรายของบุหรี่ต่อสุขภาพของประชาชน ด้วยการเขียนบทความลงในหนังสือพิมพ์ บรรยายทางวิทยุ โทรทัศน์ที่ต่อต้านการสูบบุหรี่

6. รัฐบาลควรนำเนนการตามข้อเสนอแนะขององค์การอนามัยโลกเกี่ยวกับการจำกัดการสูบบุหรี่ดังนี้

6.1 ออกกฎหมายห้ามการโฆษณาบุหรี่

6.2 ให้บุหรี่ทุกซองแสดงส่วนผสมของนิโคตินและทาร์ไว้ให้ชัดเจน

6.3 ให้บุหรี่ทุกซองเขียนไว้ชัดเจนว่าทำอย่างไรจึงจะลดการสูบบุหรี่ลงได้

6.4 สร้างระบบภาษีให้สูงสำหรับบุหรี่ที่นิโคตินและทาร์จำนวนมาก

6.5 เพิ่มภาษียาสูบให้สูงขึ้น

2.3.1 วิธีการป้องกันการสูบบุหรี่ด้านตัวบุคคล

วิธีการป้องกันการสูบบุหรี่ด้านตัวบุคคลหรือวิธีการป้องกันตนเองเพื่อไม่ให้สูบบุหรี่นั้นสามารถทำได้มากมายหลายวิธี (โรงพยาบาลมิชชั่น, ฝ่ายสุขศึกษา 2538 : 1 : 6 – 8) ซึ่งสามารถสรุปได้ดังนี้

1. ความตั้งใจสัญญากับตนเองว่าจะไม่สูบบุหรี่

2. ไม่พกบุหรี่และอุปกรณ์ในการสูบบุหรี่

3. หาเหตุผลในการไม่สูบบุหรี่และทบทวนเหตุผลอยู่เสมอ

4. บอกกับคนใกล้ชิดให้รับรู้ว่าคุณไม่สูบบุหรี่

5. ท่านหลีกเลี่ยงสถานที่ต่างๆที่เสี่ยงต่อการสูบบุหรี่เช่นร้านขายบุหรี่ไปห้องน้ำพร้อมกับเพื่อนที่สูบบุหรี่ เป็นต้น

6. ควรหลีกเลี่ยงงานเลี้ยงที่มีการเลี้ยงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ หากเลี่ยงไม่ได้ควรเตือนตนเองว่าจะไม่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และเลือกนั่งร่วมโต๊ะกับเพื่อนที่ไม่สูบบุหรี่
7. ดื่มน้ำเปล่าวันละ 8 – 10 แก้ว
8. ออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมอทุกวันๆละ 30 นาที ถึง 1 ชั่วโมง
9. รับประทานอาหารที่เป็นประโยชน์ และควรรับประทานอาหารผักสดและผลไม้มากๆ ไม่ควรรับประทานอาหารรสจัดอาหารมันและอาหารเนื้อสัตว์
10. นอนหลับให้เพียงพอ 6 – 8 ชั่วโมง ต่อวัน
11. ใช้เวลาว่างทำกิจกรรมที่ตนเองสนใจ

วิธีการป้องกันการสูบบุหรี่ด้านตัวบุคคลหรือวิธีการป้องกันตนเองเพื่อไม่ให้สูบบุหรี่นั้น สามารถอธิบายได้อีกว่า หมายถึงการที่บุคคลนั้นๆ ไม่ให้ความสนใจกับบุหรี่ มีความรู้สึกนึกคิดว่าจะไม่ทดลองสูบบุหรี่ การไม่เข้าไปอยู่ในที่มีควันบุหรี่ การแสดงออกถึงการไม่ให้ความสนใจหรือการไม่ทดลองสูบบุหรี่ การแสดงออกทางความคิดเห็นถึงบุคคลที่สูบบุหรี่ในสถานที่ห้ามสูบ รวมถึงการที่บุคคลการรับรู้ถึงโทษของบุหรี่ การที่บุคคลแสดงออกถึงโทษและพิษภัยของบุหรี่ต่อเพื่อน ผู้ปกครองหรือบุคคลอื่นๆ ที่ใกล้ชิด รวมถึงการแสดงออกถึงการรับรู้กฎหมายเกี่ยวกับการคุ้มครองผู้ไม่สูบบุหรี่ เป็นต้น

2.3.2 วิธีการป้องกันการสูบบุหรี่ด้านสิ่งแวดล้อม

จากเวทีการประชุมของมูลนิธิธรรมาภิบาลเพื่อการไม่สูบบุหรี่ มีบทความของ ศาสตราจารย์ นายแพทย์ประภิต วาทีสาธกกิจ เลขาธิการมูลนิธิธรรมาภิบาลเพื่อการไม่สูบบุหรี่ กล่าวว่า ถือเป็นความผิดของการที่เด็กเด็กเองที่เข้าไปทดลอง และเสพติดบุหรี่ ซึ่งเป็นแนวคิดหรือทฤษฎีนี้เรียกว่า "Blame the victim" หรือ "โทษเหยื่อหรือเป็นความผิดของเหยื่อ" แต่องค์การอนามัยโลก สรุปว่า ที่จริงแล้วเด็กจะเข้าไปติดบุหรี่เพราะ "สิ่งแวดล้อม" เป็นต้นเหตุ ซึ่งสิ่งแวดล้อมที่ว่านี้ คือ สิ่งแวดล้อมด้านสังคมรอบๆ ตัวเด็ก ซึ่งได้แก่ การสูบบุหรี่ของพ่อแม่หรือคนในบ้าน ในโรงเรียน และผู้คนที่ไปในที่สาธารณะ สิ่งแวดล้อมเช่นนี้ทำให้เด็กๆ เห็นว่าการสูบบุหรี่ เป็นที่ยอมรับ เป็นเรื่องปกติที่ใครๆ ก็ทำกัน นำไปสู่การทดลองสูบบุหรี่จนเกิดการ เสพติดบุหรี่ขึ้น (ประภิต วาทีสาธกกิจ, 2551) ดังนั้น ในการป้องกันการการสูบบุหรี่ทางด้านสิ่งแวดล้อมมีดังนี้

2.3.2.1 ด้านสิ่งแวดล้อมระดับประเทศ หรือระดับชาติ

ต้องได้รับความร่วมมือจากทุกภาคส่วน ดังต่อไปนี้

1. การสร้างค่านิยมใหม่ที่ไม่สูบบุหรี่เป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุด เพราะค่านิยมจะเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมของคนโดยเฉพาะเยาวชน ซึ่งผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการสร้างค่านิยมใหม่ที่ไม่สูบบุหรี่ ได้แก่ บิดา มารดา และผู้นำสังคมในทุกสาขา ตั้งแต่พนักงานเมือง นักแสดง นักกีฬา ครู แพทย์

บุคลากรทางการแพทย์ และพระภิกษุ โดยสถาบันสื่อมวลชนจะมีบทบาทสูงสุดในการสร้างค่านิยมใหม่ที่ไม่สูบบุหรี่ให้แก่สังคม

2. การสร้างแนวร่วมในการรณรงค์ประเทศไทยมีมูลนิธิรณรงค์เพื่อการไม่สูบบุหรี่เป็นหน่วยงานเอกชน และมีสถาบันควบคุมการบริโภคยาสูบ กระทรวงสาธารณสุขเป็นหน่วยงานของรัฐ โดยต้องมีการร่วมมือกันและสร้างแนวร่วมเพิ่มขึ้นทั้งอย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการ และมีการจัดสรรงบประมาณให้เหมาะสมเพียงพอ (กรองจิต วาทีสาธกกิจ และประภิต วาทีสาธกกิจ, 2556)

2.3.2.2 ด้านสิ่งแวดล้อมระดับตัวบุคคล

1. การเข้าร่วมกิจกรรมป้องกันการสูบบุหรี่ของโรงเรียนหรือองค์กรอื่นๆ
2. การปฏิเสธการชักชวนจากเพื่อนที่สูบบุหรี่
3. การเลิกคบเพื่อนที่สูบบุหรี่ การว่ากล่าวตักเตือนเพื่อนที่สูบบุหรี่
4. การไม่เข้าไปอยู่ร่วมกลุ่มกับเพื่อนที่สูบบุหรี่
5. การตักเตือนบุคคลที่สูบบุหรี่ในที่ห้ามสูบ
6. การหลีกเลี่ยงบุคคลที่สูบบุหรี่

จากข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า การป้องกันการสูบบุหรี่ด้านสิ่งแวดล้อม หมายถึง การที่สิ่งแวดล้อมมีแรงสนับสนุนกระตุ้นการรับรู้การป้องกันการไม่สูบบุหรี่ในเด็ก ซึ่งมาจากระดับชาตินโยบายสาธารณะต่างๆ และในระดับของตัวบุคคลเอง ซึ่งได้แก่ การปฏิเสธการชักชวนจากเพื่อนที่สูบบุหรี่ การเข้าร่วมกิจกรรมป้องกันการสูบบุหรี่ของโรงเรียนหรือองค์กรอื่นๆ การเลิกคบเพื่อนที่สูบบุหรี่ การว่ากล่าวตักเตือนเพื่อนที่สูบบุหรี่ การไม่เข้าไปอยู่ร่วมกลุ่มกับเพื่อนที่สูบบุหรี่ การตักเตือนบุคคลที่สูบบุหรี่ในที่ห้ามสูบ การหลีกเลี่ยงบุคคลที่สูบบุหรี่ เป็นต้น

2.4 แนวทางป้องกันการสูบบุหรี่ในนักเรียน

แนวทางในการป้องกันการสูบบุหรี่ในกลุ่มเด็กนักเรียน เป็นวิถีหรือแนวทางที่มุ่งเน้นในการสร้างกิจกรรมที่ส่งเสริมพฤติกรรมในการป้องกันการสูบบุหรี่ให้แก่เด็กนักเรียน ซึ่งจากการศึกษาและได้ทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง พบว่า สิ่งที่จะส่งผลให้นักเรียนแสดงพฤติกรรมหรือมีพฤติกรรมในการป้องกันการสูบบุหรี่หรือในการเสพสารเสพติด ซึ่งโดยเฉพาะทางกระทรวงศึกษาธิการ ได้กำหนดแบบแผนแนวทางปฏิบัติในการดำเนินงานการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดไว้ตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2530 โดยกระทรวงศึกษาธิการ ได้ กล่าวถึง องค์ประกอบสำคัญที่เป็นพื้นฐานในการดำเนินชีวิตที่ปราศจากการพึ่งพาเสพติดทั้ง 7 ประการ (สุทธิพันธ์ ตรีกรไพบิจิตร, 2544) ได้แก่

1. การส่งเสริมความนับถือตนเอง คือการส่งเสริมให้บุคคลสามารถวินิจฉัยคุณค่าของตนเอง ที่มีต่อสังคม รู้ว่าตนเองมีคุณค่ามีประโยชน์มีความสามารถมีความสำคัญต่อผู้อื่น
2. การส่งเสริมการสัมฤทธิ์ผล คือการส่งเสริมให้บุคคลประสบความสำเร็จในการศึกษาเล่าเรียนการทำงาน การทำกิจกรรม ทั้งโดยตนเองและการร่วมมือกับบุคคลอื่น
3. การส่งเสริมให้มีความรู้สึกมุ่งมั่น คือการส่งเสริมให้บุคคลสำนึกในคุณค่าของงาน รู้จักสร้างสรรค์ เป้าหมายในชีวิต มีจุดประสงค์ของตนเอง มีอิสระในการความคิด วิเคราะห์ทางเลือกและตัดสินใจเลือกทางไปสู่จุดหมายที่ตนตั้งเป้าไว้ รู้จักที่จะต่อสู้ฟันฝ่าอุปสรรคเพื่อบรรลุเป้าหมายของชีวิต
4. การส่งเสริมความเคารพตนเองและเกียรติภูมิของผู้อื่น คือการส่งเสริมให้บุคคลมีประสบการณ์ที่เหมาะสมกับวัย ความต้องการ ความสนใจ ความถนัด มีความรับผิดชอบตามบทบาทหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย ด้วยความอดทน รู้จักเคารพสิทธิของตนเอง และบุคคลอื่นอย่างเหมาะสม
5. การพัฒนาทักษะส่วนตัวและทักษะทางสังคม คือ การพัฒนาความสามารถส่วนตัวและสังคมที่ใช้ต่อการปฏิบัติงาน และการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นในสังคม โดยสนับสนุนให้บุคคลมีโอกาสฝึกฝนในการ คิดวิเคราะห์การใช้เหตุผลการตัดสินใจการแก้ไขปัญหา การเรียนรู้โดยการทำงานด้วยตนเองมีความสามารถในการสื่อความหมายและสร้างสัมพันธภาพที่ดีต่อผู้อื่น
6. ทักษะในการประกอบอาชีพ คือ การส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถเลือกแนวในการดำรงชีวิต และเตรียมตัวที่จะทำงานตามแนวունความสามารถของตน รู้จักช่องทางในการดำรงชีวิตอย่างสุจริต จัดประสบการณ์ตรงเพื่อส่งเสริมความสามารถพัฒนาความชำนาญฝึกฝนอาชีพจนสามารถมีอาชีพอิสระได้
7. มีทักษะชีวิตซึ่งทักษะชีวิต เปรียบเสมือนภูมิคุ้มกันสำหรับต่อต้านยาเสพติดจากแนวทางการดำเนินงานป้องกัน และแก้ไขปัญหาเสพติดของกระทรวงศึกษาธิการดังกล่าว ส่งผลให้นักเรียนมีพฤติกรรมในการป้องกันสารเสพติด โดยเฉพาะบุหรี่ได้ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในสถานศึกษาของสำนักพัฒนาการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (2550) ซึ่งมีแนวทางการดำเนินงานป้องกันและแก้ไข ปัญหาเสพติดในสถานศึกษา สอดแทรกความรู้เรื่องสารเสพติด โดยเฉพาะบุหรี่ในการจัดการเรียนการสอนของกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ เช่นกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา และกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นๆ โดยเฉพาะใน กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษามีการกำหนดเนื้อหาความรู้เรื่องการสร้างเสริมทักษะชีวิตเพื่อ ป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงต่อการเสพติด เช่น บุหรี่ ทักษะชีวิตที่สำคัญในการดำรงชีวิตให้ปลอดภัยจากสารเสพติด ได้แก่ การคิดวิเคราะห์และประเมินสถานการณ์, การประเมินศักยภาพตนเอง, การคิดหาทางเลือกและตัดสินใจ, การปฏิเสธต่อรองรักษาประโยชน์ของตน, การสื่อสาร และการควบคุมอารมณ์และความเครียดนอกจากนี้ยังมีการ

จัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรต่างๆ ที่สนองต่อความสนใจและสอดคล้องกับความถนัดของนักเรียน ส่งเสริมให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมรับรู้ปัญหาและมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น กิจกรรมที่นักเรียนสามารถเข้ามามีส่วนร่วมได้แก่ การรณรงค์ป้องกันยาเสพติดการประชาสัมพันธ์ ข้อมูลข่าวสาร การเป็นนักเรียนแกนนำด้านยาเสพติดการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์การให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมนอกจากจะเป็น การส่งเสริมให้เด็กได้ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์แล้วยังเป็นการพัฒนาบุคลิกภาพทักษะทางสังคมในการทำงานร่วมกับคนอื่น สร้างเสริมประสบการณ์ในงานตลอดจนสำนึกรับผิดชอบต่อสังคมพัฒนาหรือสร้างสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม เพื่อนักเรียน โรงเรียนและชุมชน ทำให้นักเรียนเกิดความภาคภูมิใจได้เห็นคุณค่าของตนเอง จากการศึกษาของ พรเพ็ญเพชร สุขศิริ (2540) พบว่าเด็กนักเรียนมัธยมที่มีความภาคภูมิใจในตนเองสูง สุขภาพจิตดี มีความกล้าแสดงออกจะมีทัศนคติ ไม่ ดีต่อ ยาเสพติดจะสามารถปฏิเสธการชักจูงให้ทดลองใช้ยาเสพติดจากเพื่อนได้เช่นเดียวกับ การศึกษาของ อนุพงษ์ สุธรรมนิรันดร์, อุไรวรรณ แก่นจันทร์, ลักษณะ พงษ์ภูมมา, และวัลลียา สุวรรณโชติ (2544) ซึ่ง พบว่า การมีความภาคภูมิใจแห่งตนต่ำมีความสัมพันธ์กับการใช้ยาบ้า ในวัยรุ่น เพราะเด็กที่เห็นคุณค่าในตนเองต่ำมักจะพึ่งพาสีงเสพติดต่างๆ เพื่อชดเชยความรู้สึกภายในลึกๆที่ขาดหายไปส่วนคนที่เห็นคุณค่าตนเองสูง สามารถมีชีวิตอยู่ได้ด้วยตนเองอย่างมีความสุขโดยไม่จำเป็นต้องพึ่งพาสีงเสพติด อิริคสัน (Erickson, 1968) กล่าวไว้ว่า บุคคลสามารถพัฒนาการเห็นคุณค่าในตนเองได้ตลอดชีวิต โดยเฉพาะระยะพัฒนาการของวัยรุ่นระหว่างอายุ 15 -18 ปี หากช่วงวัยรุ่นได้รับประสบการณ์ที่ดี จะช่วยให้บุคคลสามารถปรับตัวในสังคมได้ มีอารมณ์มั่นคง เห็นคุณค่าในตนเองพร้อมเป็นผู้ใหญ่ที่ดีในอนาคต

2.4 นโยบายการป้องกันการสูบบุหรี่ในโรงเรียน

นโยบายป้องกันการสูบบุหรี่ในโรงเรียน เป็นส่วนหนึ่งของนโยบายป้องกันและแก้ปัญหาสารเสพติด ระดับสถานศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด, 2550) โดยอาศัยการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่าย ประกอบด้วย คณะกรรมการสถานศึกษาคณะกรรมการเฉพาะกิจ, ครูแกนนำการป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษา เป็นพี่เลี้ยงนักเรียนแกนนำการป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษา, คณะกรรมการนักเรียนและชมรมต่างๆ, นักเรียนแกนนำการป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษา เป็นแกนขับเคลื่อนกิจกรรมป้องกัน แก้ไข และเฝ้าระวังยาเสพติดในสถานศึกษาร่วมกับนักเรียนทั่วไป ครู อาจารย์ ผู้ปกครอง และชุมชน ทั้งนี้หน่วยงานหน่วยงานระดับนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันการสูบบุหรี่ประกอบด้วย กระทรวงศึกษาธิการ และกระทรวงสาธารณสุข โดยกระทรวงสาธารณสุขได้กำหนดวาระสุขภาพแห่งชาติ ในส่วนของกระทรวงศึกษาธิการ ได้ประกาศปี พ.ศ. 2544 เป็น ปีแห่งสถานศึกษาปลอดยาเสพติด (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ, 2544) และได้กำหนดนโยบาย 3 ข้อ ดังนี้

1. สถานศึกษาต้องกำหนดให้ครู อาจารย์รับผิดชอบและดูแลนักเรียนนักศึกษาอย่างใกล้ชิด โดยกำหนดสัดส่วนที่เหมาะสมระหว่างครู อาจารย์ต่อจำนวนนักเรียนนักศึกษา และครอบครัวของนักศึกษา

2. สถานศึกษาต้องประสานงานและขอความร่วมมือผู้ปกครอง ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สมาคมวิชาชีพ ตำรวจ ทหาร ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในรูปแบบกรรมการประจำสถานศึกษา

3. หน่วยงานทางการศึกษาและสถานศึกษาต้องถือว่างานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดมีความสำคัญยิ่งและต้องกำหนดไว้ในแผนงานและกิจกรรมตลอดทั้งปี รวมทั้งต้องให้ความรู้ความเข้าใจถึงโทษและพิษภัยของสารเสพติดกับนักเรียน นักศึกษาอย่างสม่ำเสมอ นอกจากนี้ในการประชุมพยาบาล แห่งชาติ ครั้งที่ 13 ในหัวข้อการส่งเสริมสุขภาพนักเรียน ได้กล่าวถึงข้อกำหนดการสร้างความร่วมมือ ระหว่างหน่วยงานการศึกษา กับหน่วยงานสาธารณสุข และได้มีการกำหนดวาระแห่งชาติด้านสุขภาพ 4 เรื่อง ซึ่งบุหรีเป็นหนึ่งในสี่เรื่องของวาระแห่งชาติ กรณีสึกษากระทรวงศึกษาธิการกับงานส่งเสริมสุขภาพ กระทรวงศึกษาธิการทำงาน 17 เป้าหมายของ นโยบายเมืองไทยแข็งแรง ที่เกี่ยวข้องกับบุหรี ได้แก่ (จรรยาพร ธรณินทร, 2550)

1. คนไทยทุกคนได้รับการศึกษาในระบบโรงเรียนไม่น้อยกว่า 12 ปี และมีโอกาสเรียนรู้ต่อเนื่องตลอดชีวิตเพื่อความรู้ความเข้าใจและเกิดทักษะทางสุขภาพ (health skill) และทักษะการดำเนินชีวิตอย่างเหมาะสม (life skill)

2. คนไทยมีครอบครัวที่อบอุ่น เด็กและผู้สูงอายุ ได้รับการดูแลเอาใจใส่จากครอบครัว

3. คนไทยมีอายุขัยเฉลี่ยยืนยาวขึ้น พร้อมสุขภาพที่แข็งแรงอัตราป่วยอัตราตายด้วยโรคที่เป็น สาเหตุต้นๆ ของคนไทยลดลง โดยเฉพาะอย่างยิ่งโรคเอดส์ โรคมะเร็ง โรคหัวใจ โรคความดันโลหิตสูงโรคเบาหวาน

4. คนไทยลดการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และยาสูบ และคนไทยลดละเลิกอบายมุขและสิ่งเสพติด กระทรวงศึกษาธิการได้ดำเนินการป้องกันการสูบบุหรี และได้ประสานงานกับเลขาธิการมูลนิธิธรรมาภิบาลเพื่อการไม่สูบบุหรี เพื่อหามาตรการร่วมกันในการรณรงค์การไม่สูบบุหรีในนักเรียนนักศึกษาโดยติดป้าย “โรงเรียนเป็นเขตปลอดบุหรี” ในสถานศึกษาทั่วประเทศเพื่อเป็นการกระตุ้นเตือนให้ผู้ที่เกี่ยวข้องได้ทราบถึงภัยของบุหรี และที่สำคัญยังมีกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับบุหรีหลายฉบับ เช่นพระราชบัญญัติคุ้มครอง พ.ศ. 2546 ซึ่งกำหนดให้โรงเรียนจะต้องดูแลคุ้มครองช่วยเหลือเด็กพร้อมทั้งดูแลเรื่องความปลอดภัยสุขภาพกายและสุขภาพใจโดยมีกฎหมายเฉพาะอีก เช่น ประกาศของกระทรวงสาธารณสุขที่กำหนดให้ โรงเรียนเป็นสถานศึกษาที่ปลอดบุหรี และหากผู้อำนวยการโรงเรียนหรือเจ้าหน้าที่ของสถานศึกษา ไม่ปฏิบัติตาม จะต้องถูกระวางโทษปรับไม่เกินสองหมื่นบาท (มูลนิธิธรรมาภิบาลเพื่อการไม่สูบบุหรี, 2551) สำหรับทางเครือข่ายครูนักกรณรงค์เพื่อการ

ไม่สูบบุหรี่ได้จัดทำหลักสูตรการเรียนการสอน “โรงเรียนปลอดบุหรี่” สำหรับโรงเรียนที่สนใจ (ชมรมสร้างสรรค์สังคมและคุ้มครองผู้บริโภค, 2551) นอกจากนี้กระทรวงศึกษาธิการยังได้บรรจุหลักสูตรให้ความรู้เรื่องบุหรี่กับเยาวชนเพื่อป้องกันเยาวชนให้ปลอดภัยจากปัญหาบุหรี่ ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นของปัญหายาเสพติด และพฤติกรรมเสี่ยง (บุรี แก้วเหล็ก, 2551)

จากการศึกษาข้อมูลข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า พฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ หมายถึง การแสดงออกหรือการกระทำ ที่สังเกตเห็นได้เกี่ยวกับการ ป้องกันการสูบบุหรี่ ซึ่งได้แก่ การเลือกคบเพื่อนของนักเรียน การแสดงออกถึงโทษและพิษภัยของบุหรี่ การปฏิเสธการถูกชักชวนหรือยุ่งเกี่ยวกับการสูบบุหรี่ รวมถึง การเข้าร่วมกิจกรรมป้องกันการสูบบุหรี่ของโรงเรียนหรือองค์กรอื่นๆ เป็นต้น ซึ่งพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ที่มีสามารถสรุปองค์ประกอบย่อยดังต่อไปนี้

1. การเลือกคบเพื่อน เด็กนักเรียนชายในวัยนี้มักจะคบเพื่อนที่ความพอใจมากกว่าการใช้เหตุผล ดังนั้นไม่ค่อยผ่านการคิด ไตร่ตรอง หรือศึกษานิสัยใจคอกันก่อนที่จะเป็นเพื่อนสนิท เมื่อคบแล้วก็ถือว่าเป็นเพื่อนสนิทกัน หากว่าบางคนบังเอิญได้เพื่อนดีก็ดีไปแต่บางครั้งคนได้เพื่อนที่มีพฤติกรรมไม่ดี เช่นมีพฤติกรรมการสูบบุหรี่ก็จะถูกชักชวนให้สูบบุหรี่ไปด้วย ดังนั้นการรู้จักเลือกคบเพื่อนของวัยรุ่นจึงเป็นสิ่งสำคัญ เพราะถ้าเราคบเพื่อนที่มีพฤติกรรมไม่ดีด้านใด โอกาสที่เราจะประพฤติดนไม่ดีขึ้นในด้านนั้นก็มีสูงด้วย

2. การแสดงออกถึงโทษและพิษภัยของบุหรี่ หมายถึงการกระทำหรือการแสดงออกถึงการป้องกันการสูบบุหรี่ในเรื่องของโทษและพิษภัยของบุหรี่ เช่น แสดงออกถึงโทษและพิษภัยของบุหรี่ต่อเพื่อน หมายถึงการที่นักเรียนมีแสดงออกทางท่าทางหรือคำพูด ว่าการสูบบุหรี่ส่งผลเสียต่อสุขภาพของตนเองและบุคคลรอบข้าง ยังรวมถึงการการกล่าวตักเตือนเพื่อนหรือบุคคลที่สูบบุหรี่ในที่ห้ามสูบบุหรี่อีกด้วย

3. การปฏิเสธ หมายถึง การแสดงออกหรือการกระทำ ในการรู้จักปฏิเสธ ต่อรอง ผ่อนผัน เช่นเมื่อนักเรียนถูกชักชวนให้สูบบุหรี่จากเพื่อนหรือบุคคลใกล้ชิด นักเรียนก็จะแสดงท่าทีในการปฏิเสธเช่น การปองมือไม่รับ หรือการพูดว่าไม่สูบ หรือยังรวมถึงการปฏิเสธแบบผ่อนผันคือการปฏิเสธแบบผัดไปก่อน เพื่อเป็นการถนอมน้ำใจผู้ที่ชักชวนเช่น เมื่อนักเรียนถูกชักชวนให้สูบบุหรี่ นักเรียนก็จะปฏิเสธด้วยการผ่อนผัน เช่น ครั้งนี้เอาไว้ก่อนนะเราต้องรีบเข้าเรียนหรืออื่นๆ เป็นต้น

2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมกำบังการสูบบุหรี่

ผู้วิจัยจำแนกตามตัวแปรต้น ดังนี้

2.5.1 ระดับชั้นเรียน

ลักสิน วรรณประพันธ์ (2549: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมกำบังการสูบบุหรี่ของนักเรียนชายชั้นระดับมัธยมศึกษาในเขต เทศบาลนครนครราชสีมา พบว่า พฤติกรรมกำบังการสูบบุหรี่ของนักเรียนนั้น มีความสัมพันธ์เชิงลบกับชั้นปีที่นักเรียนกำลังศึกษา ซึ่งแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิรักษ์ ปัญญาภาพ (2549) ได้ศึกษา ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมกำบังการสูบบุหรี่ของนักศึกษาชายในสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษา จังหวัดนครปฐม พบว่า นักเรียนชายในสถานศึกษา สังกัด อาชีวศึกษา จังหวัดนครปฐม ที่มีระดับชั้นต่างกันมีพฤติกรรมกำบังการสูบบุหรี่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนักศึกษาชายระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง มีพฤติกรรมกำบังการสูบบุหรี่สูงกว่าระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ

จากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องผู้วิจัยยังไม่พบงานวิจัยใดที่กำหนดตัวแปรต้นเป็นระดับชั้นเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลายผู้วิจัยจึงได้ทบทวนวรรณกรรมในส่วนของตัวแปรที่มีความคล้ายคลึงกัน ซึ่งในวิจัยข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า ระดับชั้นเรียนของนักเรียน มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมกำบังการสูบบุหรี่ ซึ่งอธิบายได้ว่าถ้าหากนักเรียนมีระดับชั้นเรียนที่ต่ำลงจะมีพฤติกรรมกำบังการสูบบุหรี่ที่เพิ่มมากขึ้น หรือถ้าหากนักเรียนที่มีระดับชั้นเรียนที่เพิ่มขึ้นจะมีพฤติกรรมกำบังการสูบบุหรี่ที่น้อยลง หรือสามารถอธิบายอย่างง่ายได้ว่า นักเรียนที่กำลังเรียนระดับชั้นเรียนไม่สูงจะมีการสูบบุหรี่มาก และนักเรียนที่กำลังเรียนในชั้นเรียนที่สูงจะมีพฤติกรรมกำบังการสูบบุหรี่น้อย เป็นต้น

2.5.2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

อัจฉราวรรณ สร้อยทอง (2542: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมกำบังการสูบบุหรี่ในกลุ่มวัยรุ่น เป็นการศึกษาแบบ cross-sectional study มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาอัตราการสูบบุหรี่ พฤติกรรมกำบังการสูบบุหรี่ ความรู้ ทศนคติเกี่ยวกับบุหรี่ และปัจจัยต่าง ๆ ที่มีความสัมพันธ์ กับพฤติกรรมกำบังการสูบบุหรี่ในกลุ่มวัยรุ่น กลุ่มตัวอย่างเป็นเด็กนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 -6 ทั้งภาครัฐบาลและเอกชน รวม 10 แห่ง (โรงเรียนในภาคเหนือ อีสาน ใต้ กลาง และกรุงเทพมหานคร) ระหว่างเดือนพฤษภาคม -กรกฎาคม พ.ศ. 2541 โดยการสุ่มตัวอย่างแบบ stratified random sampling จำนวนตัวอย่างที่ศึกษา 2,243 ราย รวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามและจากผล การศึกษานี้ พบว่า ผลสัมฤทธิ์ผลทางการเรียน มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมกำบังการสูบบุหรี่

อรัญ คุณคำ (2553) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ ของนักเรียนชายชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในงานวิจัย จำนวน 400 คน ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการสูบบุหรี่ของนักเรียนชายชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2

จากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องผู้วิจัยยังไม่พบงานวิจัยใดที่เขียนถึงปัจจัยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกับพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ในนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย ผู้วิจัยจึงขอยกตัวอย่างงานวิจัยที่คล้ายคลึงกัน และจากผลงานวิจัยที่ยกตัวอย่างสรุปได้ว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่มากมีผลต่อพฤติกรรมการสูบบุหรี่น้อย และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่น้อยมีผลต่อพฤติกรรมการสูบบุหรี่ที่มาก ซึ่งอาจอธิบายตามความคิดเห็นของผู้วิจัยได้ว่า นักเรียนที่มีผลการเรียนดี จะมีพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่มากกว่านักเรียนที่มีผลการเรียนที่ไม่ดี เป็นต้น

2.5.3 ค่าใช้จ่ายที่นักเรียนได้รับจากผู้ปกครอง

อรัญ คุณคำ (2550 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ของนักเรียนชายชั้นมัธยมศึกษา ตอนปลาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับปัจจัยทางชีวสังคม ปัจจัยนำ ปัจจัยเอื้อ ปัจจัยเสริม และพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ 2) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง ปัจจัยชีวสังคม ปัจจัยนำ ปัจจัยเอื้อ ปัจจัยเสริม กับพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ และ 3) ศึกษาตัวแปรที่สามารถทำนายพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ของนักเรียนชายชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ปีการศึกษา 2553 จำนวน 400 คน จากผลการวิจัย พบว่า ตัวแปรในกลุ่มปัจจัยทางชีวสังคม ด้านรายได้ที่ได้รับจากผู้ปกครอง ส่งผลต่อ พฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ของนักเรียนชายชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อาทิตยา โปณะทอง (2553) ได้ศึกษา ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ของนักศึกษาชายคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพพบว่า รายได้ในแต่ละเดือนมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ของนักศึกษาชายคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องผู้วิจัยยังไม่พบงานวิจัยใดที่เขียนถึงเงินที่ได้รับจากผู้ปกครองกับพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ในนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลาย ผู้วิจัยจึงขอยกตัวอย่างงานวิจัยที่คล้ายคลึงกัน และจากผลงานวิจัยที่ยกตัวอย่างสรุปได้ว่า นักเรียนที่ได้รับเงิน

จากผู้ปกครองส่งผลต่อพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ ซึ่งสามารถอธิบายได้ว่านักเรียนที่ได้รับเงินจากผู้ปกครองที่มากมีพฤติกรรมการป้องกันสูบบุหรี่น้อย และนักเรียนที่ได้รับเงินจากผู้ปกครองน้อยมีพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ในระดับมาก เป็นต้น

2.5.4 การพักอาศัย

ลักลิน วรณประพันธ์ (2548 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการสูบบุหรี่ของนักเรียนชายชั้นมัธยมศึกษาในเขตเทศบาลนคร นครราชสีมา ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลด้าน ที่พักอาศัยด้วยขณะศึกษาที่แตกต่างกัน มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการสูบบุหรี่อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

นันทิชา ภาษา (2550 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ของนักเรียนชาย ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนเบญจมราชานุสรณ์ ซึ่งการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงบรรยาย มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนเบญจมราชานุสรณ์ จำนวน 813 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น และผ่านการทดสอบคุณภาพอยู่ในเกณฑ์ที่ยอมรับได้ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ค่าสถิติที่ใช้ ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบไคสแควร์ ค่าสัมประสิทธิ์สหพันธ์ของเพียร์สัน ผลการวิจัยที่สำคัญพบว่า พฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนเบญจมราชานุสรณ์ อยู่ในระดับปานกลาง ปัจจัยทางชีวสังคมด้านลักษณะที่พักอาศัย พบว่า ลักษณะที่พักอาศัยมีความสัมพันธ์พฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่อย่างมีนัยสำคัญ .05

จากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องผู้วิจัยยังไม่พบงานวิจัยใดที่เขียนถึงการพักอาศัยกับพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ในนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลาย ผู้วิจัยจึงขอยกตัวอย่างงานวิจัยที่คล้ายคลึงกัน และจากผลงานวิจัยที่ยกตัวอย่างสรุปได้ว่า นักเรียนที่ได้รับเงินจากผู้ปกครองส่งผลต่อพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ ซึ่งสามารถอธิบายได้ว่านักเรียนที่ได้รับเงินจากผู้ปกครองที่มากมีพฤติกรรมการป้องกันสูบบุหรี่น้อย และนักเรียนที่ได้รับเงินจากผู้ปกครองน้อยมีพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ในระดับมาก นั้นอาจมีคาดการณ์ได้ว่า นักเรียนที่ได้รับเงินน้อยก็เป็นเหตุผลในการที่นักเรียนไม่มีเงินเพียงพอที่จะไปซื้อบุหรี่มาสูบ เป็นต้น

2.5.5 การสูบบุหรี่ของบุคคลในครอบครัว

อีแวน (Evan) (อ้างถึงใน จันทนา จันทรไพจิตร, 2541: 14) ได้ทำการศึกษาเด็กนักเรียนในกลุ่มนักเรียน Jonior High School เป็นเวลาทั้งสิ้น 3 ปี ซึ่งพบว่า การติดบุหรี่ของนักเรียนนั้นมาจากบุคคลใกล้ชิดตัวของนักเรียน คือ การสูบบุหรี่ของบิดามารดา การสูบบุหรี่ของเพื่อน และยังอีกพบว่า

อิทธิพลทางจิตวิทยาสังคม นั้นส่งผลทำให้กลุ่มเด็กวัยรุ่นตัดสินใจที่จะสูบบุหรี่ ซึ่งได้แก่ บทบาทสำคัญทางครอบครัว แรงผลักดันจากกลุ่มเพื่อน (peer Group) ซึ่งมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของเฮิร์ด (Hurd) ได้ศึกษาถึง การป้องกันการสูบบุหรี่ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา พบว่า พฤติกรรมการสูบบุหรี่ของบุคคลในครอบครัว ได้แก่ บิดา มารดา พี่ชายหรือพี่สาว เป็นปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับการสูบบุหรี่ของกลุ่มนักเรียนและวัยรุ่น

Evan (1979 : 321-324, อ้างถึงในฐิติมา โกศลวิตร 2549 : 32) ได้ศึกษาในกลุ่มนักเรียน Junior High School พบว่า การติดบุหรี่ของนักเรียนมาจากบุคคลใกล้ชิด คือ มวลชน และการสูบบุหรี่ของบิดามารดา และยังได้พบต่อไปอีกว่า อิทธิพลทางจิตวิทยาสังคม มีผลทำให้กลุ่มวัยรุ่นตัดสินใจสูบบุหรี่ ได้แก่ บทบาททางครอบครัว แรงผลักดันจากกลุ่ม Peer Group

ยุพอง วงศ์พันธ์ (2544 : บทคัดย่อ) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทของครอบครัวกับการสูบบุหรี่ของนักเรียนชายวิทยาลัยสังกัดกรมอาชีวศึกษา เขต อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่สูบบุหรี่และไม่สูบบุหรี่ คิดเป็นร้อยละ 30.9 และ 61.1 ตามลำดับ โดยบทบาทของครอบครัวด้านการ เป็นแบบอย่างมีความสัมพันธ์กับการสูบบุหรี่ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 สำหรับบทบาทของครอบครัวด้านการอบรมเลี้ยงดูและด้านการสนับสนุนข้อมูลข่าวสารไม่มีความสัมพันธ์ทางสถิติกับบทบาทของครอบครัว สำหรับบทบาทของครอบครัวโดยรวม พบว่า ในกลุ่มไม่สูบบุหรี่ ครอบครัวมีการปฏิบัติต่อนักศึกษาในระดับมาก สูงกว่ากลุ่มสูบบุหรี่

จากงานวิจัยข้างต้นผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่า ครอบครัวเป็นปัจจัยสำคัญอย่างมากที่จะส่งผลต่อพฤติกรรมการสูบบุหรี่ หรือพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ในนักเรียน ซึ่งครอบครัวจะมีบทบาทการดูแลเอาใจใส่ตั้งแต่เด็กนักเรียนเกิด ซึ่งอธิบายได้ว่า หากครอบครัวมีการเอาใจใส่ ดูแล แสดงตัวแบบอย่างที่ดีของสังคม นักเรียนก็จะเลียนแบบพฤติกรรมนั้นๆโดยไม่รู้ตัว ก็จะส่งผลให้นักเรียนเติบโตเป็นบุคคลที่ดีมีคุณภาพ แต่ถ้าหากผู้ปกครองไม่ให้ความใส่ใจเด็กและปฏิบัติตัวเป็นแบบอย่างที่ไม่ดี อาจส่งผลให้เด็กเลียนแบบพฤติกรรมและเติบโตขึ้นใช้ชีวิตในสังคมโดยไร้ประสิทธิภาพ เช่น การสูบบุหรี่ หากผู้ปกครองเป็นตัวแบบในการสูบบุหรี่ ก็จะส่งผลต่อพฤติกรรมการสูบบุหรี่ของนักเรียนเพราะนักเรียนอาจคิดว่าการสูบบุหรี่เป็นเรื่องปกติธรรมดา ที่ผู้ปกครองก็ทำ แล้วตัวนักเรียนเองก็มาสารภาพทำได้เช่นกัน

2.5.6 การสูบบุหรี่ของเพื่อน

Land (1984 : 146-148) ศึกษาอิทธิพลของกลุ่มเพื่อนโดยใช้เวลาถึง 13 ปี ในการติดตามดูพฤติกรรมการสูบบุหรี่ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และปีที่ 4 ผลการศึกษาพบว่ากลุ่มเพื่อนมีอิทธิพล ต่อความนึกคิด แต่ไม่ใช่แรงกดดัน อิทธิพลของเพื่อนเป็นแรงผลักดันให้กระทำอะไรเพื่อสร้างสัมพันธ์กับคนอื่นได้

Chassin and other (1981 : 78-80, อ้างถึงใน รัฐติมา โกศลวิตร 2549 : 32) ได้ทำการศึกษาในเรื่องของการทำนายความตั้งใจในการสูบบุหรี่ของวัยรุ่น โดยที่กลุ่มตัวอย่างนั้นเป็นนักเรียนในโรงเรียนรัฐบาลประเทศสหรัฐอเมริกา ซึ่งเด็กนักเรียนที่กำลังศึกษาในระดับมัธยมศึกษาเป็นเด็กนักเรียนชาย ร้อยละ 49 นักเรียนหญิง ร้อยละ 51 พบว่า กลุ่มเพื่อน จะมีอิทธิพลอย่างมากในการตัดสินใจที่จะสูบบุหรี่ของวัยรุ่น ซึ่งจะพบว่า เด็กนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายมากกว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ซึ่งแสดงให้เห็นว่าอิทธิพลที่สำคัญในการตัดสินใจสูบบุหรี่ของวัยรุ่นนั้น คือ กลุ่มเพื่อน

สุรตนา พรวิวัฒน์ชัย (2553) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการสูบบุหรี่ของวัยรุ่นกลุ่มตัวอย่างเป็นวัยรุ่นชาย -หญิง ที่มีอายุระหว่าง 13 -17 ปี จำนวน 968 ราย ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลปัจจัยด้านการมีเพื่อนที่สูบบุหรี่ มีความสัมพันธ์กับการสูบบุหรี่ของวัยรุ่นด้วย

จากบทความข้างต้นผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่า เพื่อน หรือกลุ่มเพื่อนมีอิทธิพลอย่างมากในการตัดสินใจกระทำพฤติกรรมต่างๆ โดยเฉพาะในในเด็กวัยรุ่นซึ่งยังไม่มีวุฒิภาวะในการตัดสินใจในสิ่งที่ถูกต้องหรือไม่ถูกต้อง ซึ่งส่งผลให้ในบางครั้งเด็กอาจตัดสินใจกระทำสิ่งที่ผิดก็ได้ ยกตัวอย่างเช่น การสูบบุหรี่ จากบทความวิจัยข้างต้น พบว่า กลุ่มเพื่อนมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการสูบบุหรี่ และการป้องกันการ สูบบุหรี่ ซึ่งหมายถึง การสูบบุหรี่ของนักเรียนส่วนใหญ่มาจากเพื่อน เช่นนักเรียนอาจเห็นเพื่อนสูบบุหรี่หรืออาจถูกเพื่อนชักชวนให้สูบบุหรี่ ด้วยวุฒิภาวะที่อยากทดลองสูบ การอยากได้ การยอมรับในกลุ่มเพื่อน หรือการที่นักเรียนยังไม่ทราบถึงโทษของบุหรี่ ทำให้นักเรียนตัดสินใจลองสูบบุหรี่ และส่งผลต่อการติดบุหรี่ในที่สุด

2.5.7 ประเภทของโรงเรียน

ประเภทของโรงเรียน ผู้วิจัยได้ทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องแต่ไม่พบงานวิจัยที่เขียนปัจจัยประเภทของโรงเรียนกับพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ ผู้วิจัยจึงขอยกตัวอย่างประเภทของโรงเรียนกับพฤติกรรมการสูบบุหรี่ ซึ่งกลุ่มตัวอย่างของงานวิจัยนี้ แบ่งออกเป็น 2 ประเภท ดังนี้

1. โรงเรียนประถมศึกษา เป็นโรงเรียนที่สอนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 -6 หรือเปิดสอนตั้งแต่ระดับอนุบาล 1 ถึงระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
2. โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา เป็นโรงเรียนที่สอนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 หรือตั้งแต่ชั้นอนุบาล 1 ถึง ชั้นมัธยมศึกษาปี3 ส่วนใหญ่พ่อแม่จะทำงานโรงงาน จึงไม่ค่อยมีเวลาอยู่กับลูกเท่าที่ควร เด็กๆ มักจะอยู่กับเพื่อนและสื่อใหม่ๆ ประเภท สมาร์ทโฟน สื่ออินเทอร์เน็ต และจากประสบการณ์จะเห็นว่า เด็กที่สูบบุหรี่เป็นช่วงประถมปลายและมัธยมต้น เพราะเป็นช่วงวัยที่อยากรู้อยากลองทำตามเพื่อน (นิมิตร โพธิ์ชัย, 2558)

จากการศึกษาข้างต้นผู้วิจัยสรุปได้ว่า ประเภทของโรงเรียน เป็นปัจจัยที่สำคัญอย่างยิ่งในการป้องกันการสูบบุหรี่ในเด็กนักเรียน ซึ่งโรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนมากจะเพิ่มความหลากหลายของพฤติกรรมก็อาจส่งผลต่อพฤติกรรมการเล่นแบบจำนวนมาก เช่นโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ที่มีชั้นเรียนเพิ่มมากขึ้นจากประถมศึกษาที่ 6 เพิ่มอีก 3 ชั้นปี คือ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 -3 เด็กนักเรียนช่วงนี้จะเริ่มมีพัฒนาการเข้าสู่วัยรุ่นอย่างเต็มที่ ที่เกิดความเปลี่ยนแปลงด้านร่างกาย เกิดความคิดที่คึกคะนอง ก็อาจส่งผลต่อการอยากสูบบุหรี่หรืออยากลองสิ่งที่ทำหาย สิ่งที่ทำห้าม รวมถึงกฎระเบียบต่างๆ ของครอบครัว โรงเรียน หรือสังคม เช่นการสูบบุหรี่ สามารถอธิบายได้ว่าเด็กนักเรียน ระดับประถมศึกษาบางคนอาจยังมีพัฒนาการเข้าสู่วัยรุ่น แต่หากได้เห็นเด็กอีกกลุ่มซึ่งเป็นระดับมัธยมศึกษาซึ่งอยู่ในสถาบันเดียวกัน เป็นแบบในการสูบบุหรี่ เด็กระดับประถมศึกษาเหล่านั้นอาจทดลองสูบบุหรี่

จากการศึกษาวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมสูบบุหรี่นั้น จะเห็นได้ว่ามีปัจจัยหลายอย่างที่เกี่ยวข้องและสัมพันธ์กับพฤติกรรมสูบบุหรี่และพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ของกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา ซึ่งได้แก่ ระดับชั้นเรียน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ค่าใช้จ่ายที่นักเรียนได้รับจากผู้ปกครอง สถานภาพสมรสของบิดามารดา การพักอาศัย การสูบบุหรี่ของบุคคลในครอบครัว การสูบบุหรี่ของเพื่อน และประเภทของโรงเรียน ซึ่งผู้วิจัยจึงมีความสนใจอย่างมากที่จะทำการศึกษาถึงปัจจัยต่าง ๆ เหล่านี้ที่เกี่ยวกับพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ของนักเรียนชายชั้นประถมศึกษาตอนปลาย ว่ามีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน อย่างไร เพื่อนำผลการวิจัยไปปรับใช้ในการวางแผนพัฒนาพฤติกรรมสุขภาพการสูบบุหรี่ ต่อไป

ส่วนที่ 3 แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการควบคุมตนเอง (Self-control)

3.1 ความหมายของการควบคุมตนเอง

จากการศึกษาค้นคว้าวรรณกรรมเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมตนเอง สามารถสรุปได้ดังนี้ โรเซนบัม (Rosenbaum, 1980, หน้า 109 -121 อ้างถึงใน ฐิยาพร กันตารณวัฒน์, 2554 : 18) ได้ให้ความหมายของการควบคุมตนเอง ว่า การควบคุมตนเองนั้น เป็นความสามารถของบุคคลนั้นๆ ที่จะละเว้นซึ่งในการกระทำบางสิ่งบางอย่าง หรือความสามารถของบุคคลนั้นๆ ที่จะแสดงพฤติกรรมออกมาด้วยเหตุผล และความอดทน อดกลั้น เพื่อให้เกิดผลที่ดีและถูกต้องตามที่ต้องการ หรือเป็นการหลีกเลี่ยงสิ่งที่ไม่ดี ซึ่งอาจจะเกิดขึ้นได้ และตลอดจนหมายถึงความสามารถของบุคคลนั้นๆ เมื่อบุคคลนั้นจะต้องเผชิญกับปัญหาและอุปสรรคต่างๆที่จะเกิดขึ้น หรืออยู่ในสภาวะที่เกิดปัญหาความขัดแย้งในตนเอง บุคคลนั้นๆสามารถจัดสภาพแวดล้อมสิ่งต่างๆ เพื่อให้เกิดพฤติกรรมตามที่บุคคลนั้นๆคาดหวังไว้

แบนดูรา (Bandura, 1977, หน้า 14 อ้างถึงใน นงนุช โรจนเลิศ, 2533 : 16) ได้ให้ความหมายของ การควบคุมตนเอง ว่า การควบคุมตนเองนั้นเป็นความสามารถในการกำหนดตนเองของบุคคล ทั้งในด้านความคิด ด้านอารมณ์ ด้านความรู้สึก และรวมถึงการกระทำที่เป็นไปในทิศทางที่บุคคลนั้นต้องการ ซึ่งไม่ว่าจะเป็นการเผชิญกับปัญหาหรืออุปสรรคใดๆ หรือการอยู่สภาวะหรือในสถานการณ์ที่เกิดปัญหาความขัดแย้งในใจ

ไรท์ (Wright, 1975, หน้า 92 อ้างถึงใน ฐิยาพร กันตารณวัฒน์, 2546, หน้า 18) ให้ความหมายของการควบคุมตนเอง ว่าหมายถึง การที่บุคคลนั้นสามารถบังคับอุปนิสัยและพฤติกรรมของตนเองได้เมื่อบุคคลนั้นต้องเผชิญกับสิ่งที่ยั่วยุ และอยู่ในสถานการณ์กดดัน โดยปราศจากรางวัลอื่นๆ หรือแรงสนับสนุนจากภายนอก

อะเวอริลล์ (Averill, 1973, หน้า 286 อ้างถึงใน นงนุช โรจนเลิศ, 2533, หน้า 16-17) ได้วิเคราะห์ความหมายของคำว่า “ความสามารถของตนในการควบคุม” ว่ามีองค์ประกอบ 3 ด้านคือ ทางด้านพฤติกรรม ทางด้านการรับรู้ และทางด้านการตัดสินใจ ซึ่งครอบคลุมตั้งแต่ความสามารถในการทำนายว่าจะเกิดอะไรขึ้น ตนจะทำอะไรได้บ้างและทำอะไรไม่ได้ ตนจะสามารถทำงานได้สำเร็จหรือไม่ จะมีใครมาขัดขวางบ้าง ตลอดจนถึงความสามารถในการที่จะกระทำให้เกิดผลตามที่ต้องการในเวลาและสถานที่ที่ตนต้องการ ความสามารถในการเลือกรับการกระตุ้นและเลือกกระทำตลอดจนความสามารถในการทำนายและควบคุมผลการกระทำ ซึ่งความสามารถดังกล่าวเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการควบคุม และรับรู้การควบคุมโดยตนเองเป็นลักษณะสำคัญที่สุดการควบคุมตนเองจึงมีความเกี่ยวข้องกับสภาพจิตใจและพฤติกรรมของบุคคลจากความหมายของการควบคุมตนเอง

ธอเรเซนและมาโฮนี (Thoresen & Mahoney, อ้างถึงใน ชุติรัตน์ สุวรรณทะเล, 2540, หน้า 24) ได้กล่าวว่า มีกระบวนการที่สำคัญในการควบคุมตนเองอยู่ 2 ประการ ได้แก่

1. การควบคุมสิ่งเร้า (Stimulus Control) หมายถึง กระบวนการที่บุคคลเรียนรู้ที่จะแสดงพฤติกรรมได้อย่างสอดคล้องกับสภาพการณ์หรือสิ่งเร้าของตนโดยประเมินเงื่อนไขและสภาพการณ์ที่ควบคุมพฤติกรรมอยู่ ด้วยวิธีการแยกแยะสิ่งเร้า จากนั้นจึงเปลี่ยนแปลงหรือจัดระบบสภาพการณ์สิ่งเร้าใหม่ เพื่อเอื้ออำนวยให้เกิดพฤติกรรมที่ต้องการ

2. การควบคุมผลกรรมด้วยตนเอง (Self-Presented) หมายถึง การให้ผลกรรมตนเองหลังจากที่ได้กระทำพฤติกรรมเป้าหมายแล้ว ซึ่งผลกรรมนี้อาจเป็นได้ทั้งการเสริมแรงหรือการลงโทษ ซึ่งในการควบคุมพฤติกรรมควรใช้การเสริมแรงมากกว่าการลงโทษ

จากบทความข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า การควบคุมตนเอง หมายถึง การที่บุคคลนั้นๆ ที่จะละเว้นซึ่งในการกระทำบางสิ่งบางอย่าง หรือความสามารถของบุคคลนั้นๆ ที่จะแสดงพฤติกรรมออกมาด้วยเหตุผล และความอดทน อดกลั้น เพื่อให้เกิดผลที่ดีและถูกต้องตามที่ต้องการ รวมถึงการควบคุมตนเองเป็นการหลีกเลี่ยงสิ่งที่ไม่ดีซึ่งอาจจะเกิดขึ้นได้ เช่น และตลอดจนหมายถึงความสามารถของ

บุคคลนั้นๆ เมื่อบุคคลนั้นๆจะต้องเผชิญกับปัญหาและอุปสรรคต่างๆที่จะเกิดขึ้น หรืออยู่ในสภาวะที่เกิดปัญหาความขัดแย้งในตนเอง บุคคลนั้นๆสามารถจัดสภาพแวดล้อมสิ่งต่างๆ เพื่อให้เกิดพฤติกรรมตามที่บุคคลนั้นๆคาดหวังไว้ ซึ่ง การควบคุมตนเองมีกระบวนการ 2 แบบ คือ 1)การควบคุมสิ่งเร้าหรือสถานการณ์เร้า หมายถึง กระบวนการที่บุคคลเรียนรู้ที่จะแสดงพฤติกรรมให้สอดคล้องกับสถานการณ์เร้าที่เกิดขึ้นโดยบุคคลนั้นๆจะประเมินสถานการณ์ ด้วยวิธีการแยกแยะสิ่งเร้าต่างๆ จากนั้นจึงเปลี่ยนแปลงหรือจัดระบบสถานการณ์เร้าขึ้นใหม่ เพื่อให้เกิดพฤติกรรมที่บุคคลนั้นๆพึงประสงค์ 2)การควบคุมด้วยตนเองด้วยผลของการกระทำ หมายถึง การแสดงผลของการกระทำแก่ตนเอง หลังจากที่ได้กระทำพฤติกรรมที่ประสงค์แล้ว ซึ่งผลการกระทำนี้อาจเป็นได้ทั้งการเสริมแรงหรือการลงโทษ ซึ่งในการควบคุมพฤติกรรมควรใช้การเสริมแรงมากกว่าการลงโทษ

และสามารถสรุปให้เกี่ยวเนื่องและสัมพันธ์กับพฤติกรรมป้องกันการสูบบุหรี่ ได้ว่าการควบคุมตนเองนั้นเป็นการที่นักเรียน มีพฤติกรรมการปฏิบัติตนโดยการใช่วิธีการต่างๆ ในการควบคุมพฤติกรรมตนเอง และยังรวมถึงวิธีการกำหนดพฤติกรรมต่างๆที่เหมาะสมเพื่อไม่ให้เกิดตนเองมีพฤติกรรมการริเริ่มสูบบุหรี่ รวมถึงการตั้งเป้าหมายต่อตนเองที่จะไม่สูบบุหรี่ การควบคุมตนเองไม่รับบุหรี่จากบุคคลอื่น รวมทั้งการให้รางวัลแก่ตนเองเพื่อให้เกิดพฤติกรรมการไม่สูบบุหรี่ และการชื่นชมตนเองที่ไม่สูบบุหรี่ เป็นต้น

3.2 ลักษณะการควบคุมตนเอง

โรเซนบัม (Rosenbaum, 1980 อ้างถึงใน ชุสิทธิ์น์ สุวรรณทะ, 2546, หน้า 54-55) ได้พัฒนาแนวคิดเกี่ยวกับการควบคุมตนเอง โดยพัฒนาจากแนวคิดเกี่ยวกับการรับรู้ความสามารถของตนเอง (Self-efficacy) ของแบนดูรา โดยมีคำจำกัดความว่า เป็นการที่บุคคลตัดสินใจเกี่ยวกับความสามารถของตนเองที่จะจัดการและดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ ซึ่งโรเซนบัมได้พัฒนามาเป็นแนวคิดของการควบคุมตนเองโดยสรุปว่า ลักษณะของบุคคลที่มีความสามารถควบคุมตนเอง ประกอบด้วยพฤติกรรมที่เกิดขึ้น ดังนี้

1. มีการใช้ความคิด และการเตือนตนเอง (Self-statements) ในการควบคุมการแสดงออกทางอารมณ์และทางร่างกาย เช่น การสังเกตตนเอง การประเมินตนเองจากข้อมูลที่มีการบันทึกด้วยตนเอง อาจจะมีการเสริมแรง โดยการให้รางวัลถ้ามีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในทางที่ดีขึ้น

2. มีการประยุกต์กลวิธีในการแก้ปัญหาอย่างเป็นลำดับขั้น นำมาใช้ในการควบคุมตนเอง (Problem Solving Strategies) เช่น การวางแผน การให้คำจำกัดความของปัญหา การประเมินทางเลือกต่าง ๆ และการคาดหมายถึงผลที่จะเกิดตามมา

3. มีความสามารถที่จะรอคอยผลรางวัลที่จะได้รับตอบแทน การอดได้ รอได้ ไม่กระทำสิ่งใดตามอำเภอใจ (Delay Immediate Gratification) ไม่ทำอะไรตามใจตนเอง สามารถควบคุมความต้องการของตนเองได้

4. มีการรับรู้ความสามารถของตนในการควบคุมตนเอง (Self-efficacy) ว่าจะสามารถทำงานหรือทำตามเป้าหมายที่ตนเองวางไว้ได้หรือไม่ ซึ่งการรับรู้ในความสามารถของตนจะสามารถทำให้มีเป้าหมายในชีวิตที่ชัดเจนมากยิ่งขึ้นสอดคล้องกับแนวคิดของแซนทรอค (Santrok, 2001, หน้า 430 -431 อ้างถึงใน ชูลีรัตน์ สุวรรณทะ, 2546, หน้า 55) ที่ได้กล่าวว่า ภูมูแจสำคัญในพัฒนาการทางจริยธรรมมาจากแนวคิดการเรียนรู้ทางปัญญาสังคม กล่าวคือ การควบคุมตนเองนั้นเกี่ยวข้องกับความสามารถอดทนต่อสิ่งยั่วและความสามารถ ในการรอคอยเพื่อสิ่งที่พึงพอใจในกรณีของการอดทนต่อสิ่งยั่วนั้น เด็กต้องเอาชนะความปรารถนาในสิ่งที่ต้องการ ซึ่งเรียกว่าการยับยั้ง ในทำนองเดียวกัน เด็กต้องแสดงความอดทน อดกลั้น และการควบคุมตนเองในการรอคอยสิ่งที่พึงพอใจ เพื่อให้ได้รับรางวัลที่ยิ่งใหญ่ดังปรารถนาในอนาคตมากกว่ารางวัลเพียงเล็กน้อยที่ได้รับทันที

3.3 ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมของแบนดูรา (Albert Bandura)

การควบคุมตนเองของแบนดูรา (Bandura, n.d. อ้างถึงใน นงนุช โรจนเลิศ, 2533, หน้า 21 -24) นั้นมีการพัฒนามาจากการเรียนรู้กฎเกณฑ์ต่างๆในการประเมินพฤติกรรมที่เกิดขึ้น โดยที่มนุษย์นั้นได้มีความรู้สึกนึกคิดและความสามารถในการใช้สัญลักษณ์แทนสิ่งต่าง ๆ ที่มนุษย์ได้เรียนรู้ในช่วงชีวิต ดังนั้นมนุษย์จึงได้มีความรู้ความสามารถที่จะนำสัญลักษณ์ต่าง ๆ มาคิดวิเคราะห์และไตร่ตรองสิ่งเหล่านั้น จนทำให้มนุษย์สามารถมองเห็นถึงวิธีการต่างๆที่จะกระทำให้เกิดผลของการกระทำต่าง ๆ ที่มนุษย์นั้นต้องการและปรารถนา และยังมองเห็นถึงวิธีการที่พวกเขาเหล่านั้นจะหลีกเลี่ยงผลของการกระทำที่ไม่ถูกต้องและเลวร้ายต่าง ๆ ซึ่งมนุษย์เหล่านั้นสามารถที่จะคิดในเชิงประเมินว่าพฤติกรรมใดบ้าง จะทำให้เกิดผลการกระทำอะไรบ้าง และผลการกระทำต่าง ๆ นั้นมีความปรารถนามากน้อยเพียงใด ซึ่งในการคิดในเชิงประเมินเช่นนี้เองที่จะนำไปสู่การตัดสินใจที่จะทำหรือไม่ทำพฤติกรรมใดพฤติกรรมหนึ่ง และนำไปสู่การควบคุมตนเองให้แสดงประพฤดิหรือปฏิบัติตามที่ตนตั้งใจไว้ และในการพิจารณาถึงรายละเอียดของการพัฒนาการการควบคุมตนเอง นั้นมีส่วนเกี่ยวข้องกับ การประเมินตนเอง และการปฏิบัติต่อตนเองของบุคคลนั้นๆ ในลักษณะของพฤติกรรมที่แสดงต่อตนเอง (Self Directed Behavior) 3 ประการ ตามแนวการเรียนรู้ทางสังคม มีดังนี้

1. การควบคุมตนเอง (Self Control) เป็นความสามารถในการกำหนดตนเองในด้านความคิด อารมณ์ ความรู้สึก และการกระทำให้เป็นไปในทิศทางที่ต้องการ ไม่ว่าจะเผชิญปัญหาหรืออุปสรรคใด ๆ ที่ก่อให้เกิดปัญหา หรือความขัดแย้งในใจ ได้แก่ ความสามารถในการเลือกกระทำการ

ควบคุมอารมณ์ การควบคุมความคิด การยับยั้งใจในสิ่งยั่วชวน เป็นต้น การควบคุมตนเองนี้เกิด เช่นเดียวกับพฤติกรรมอื่น ๆ ของมนุษย์ คือ เป็นผลทั้งจากประสบการณ์ตรง และการเรียนรู้จากการสังเกต มนุษย์จะควบคุมตนเองให้กระทำพฤติกรรมที่ได้เรียนรู้ว่าเป็นพฤติกรรมที่เหมาะสมในสถานการณ์นั้น และมีผลกรรมที่ได้จากการกระทำเป็นที่พึงพอใจแก่ตนเองใน การควบคุมตนเองนี้ บุคคลจำเป็นต้องมีการตั้งมาตรฐานพฤติกรรมสำหรับตนเองไว้ประพฤติดปฏิบัติ มีการประเมินการ ประพฤติปฏิบัติของตนตามมาตรฐานที่ตั้งไว้ และมีความรู้สึกซึ่งเป็นปฏิกิริยาต่อตนเองตามผลของการ ประเมิน ซึ่งมาตรฐานพฤติกรรมที่บุคคลตั้งไว้ตนเองจะเป็นสิ่งที่จะช่วยในการตัดสินใจ และชี้แนะแนวทาง ในการกระทำของบุคคล เช่น การกำหนดปริมาณของงานที่ตนควรทำได้ก่อนลงมือทำหรือกำหนด คุณภาพของผลงานที่ควรทำได้ไว้ล่วงหน้า

2. การประเมินตนเอง (Self Evaluation) เป็นการสำรวจ ทบทวน ตัดสินใจ และลง ความเห็นว่า พฤติกรรมของตนเองที่ได้กระทำลงไปนั้นมีความถูกต้องเหมาะสมเพียงใดการประเมิน ตนเองนี้เป็นผลจากการได้สังเกตตัวแบบประเมินพฤติกรรมของเขาเอง และเป็นผลจากการที่บุคคล กระทำพฤติกรรมแล้วได้รับปฏิกิริยาจากผู้อื่น ผลที่ตามมาคือ ปฏิกิริยาต่อตนเอง (SelfReaction) ซึ่งมีทั้งในด้านบวกและด้านลบ ปฏิกิริยาต่อตนเองด้านบวกเกิดขึ้นเมื่อสามารถบรรลุถึงมาตรฐานที่ตน ได้ตั้งไว้ อาทิเช่น ความรู้สึกภาคภูมิใจในตนเอง ความรู้สึกเชื่อมั่นในตนเอง เป็นต้นส่วนปฏิกิริยาทาง ลบ เป็นผลจากการกระทำที่ล้มเหลว ไม่บรรลุตามมาตรฐานที่ตั้งไว้ เช่น ความรู้สึกผิด ความเสียใจ และความละอายใจ เป็นต้น ผลการประเมินตนเอง โดยเฉพาะปฏิกิริยาในด้านบวกที่เกิดขึ้น มีส่วน สำคัญในการกระตุ้นให้มนุษย์มีกำลังใจ และมีความกระตือรือร้นในการทำงานต่าง ๆ เนื่องจากมี ความรู้สึกภูมิใจ และเชื่อมั่นในตนเอง แต่ในขณะเดียวกันหากบุคคลได้รับมาตรฐานของการกระทำที่ สูงเกินไปมาเป็นของตนก็จะมีผลในด้านลบเกิดขึ้นด้วย กล่าวคือ บุคคลนั้นจะมีความรู้สึกไม่พอใจใน ตนเองตลอดเวลา เนื่องจากไม่สามารถบรรลุถึงมาตรฐานที่ตนตั้งไว้สูงเกินไปนั้นได้และความไม่พอใจนี้ จะนำไปสู่การลงโทษ หรือประณามตนเองเกินสมควร จะมีพฤติกรรมที่เบี่ยงเบนผิดปกติไปหรือมี ความผิดปกติทางจิตผลจากการประเมินตนเองนี้ ถือว่ามีความสำคัญเด่นชัดในการจูงใจให้บุคคลทำ พฤติกรรมที่ถูกต้อง พฤติกรรมส่วนใหญ่ของคนเราจะถูกควบคุมโดยผลที่ตามมาจากการประเมิน ตนเอง ซึ่งมีทั้งด้านบวกและด้านลบ เช่น ความพึงพอใจในตนเองความไม่พึงพอใจในตนเอง ทำให้ บุคคลรับรู้ตนเองในด้านต่าง ๆ แตกต่างกันไป การประเมินตนเองนี้ทำให้บุคคลสามารถที่จะควบคุม ตนเองให้กระทำพฤติกรรมที่เหมาะสมได้

3. การปฏิบัติต่อตนเอง (Self Treatment) เป็นพฤติกรรมหรือการกระทำที่บุคคลกระทำต่อ ตนเองอันเนื่องมาจากการประเมินตนเอง และจากปฏิกิริยาต่อตนเองทั้งทางด้านบวกและลบได้แก่ การให้รางวัลตนเอง การตำหนิตนเอง และการปรับปรุงตนเอง เป็นต้น การกระทำดังกล่าวนี้เป็นผล มาจากการเรียนรู้จากประสบการณ์ตรงและการมีแบบอย่างแบบดูรา ได้ให้ความสำคัญของการกระทำ

ต่อตนเองว่า พฤติกรรมส่วนใหญ่ของมนุษย์จะอยู่ภายใต้การควบคุมตนเองจากการให้แรงเสริมแก่ตนเอง ในกระบวนการนี้บุคคลจะมีการตั้งมาตรฐานในการกระทำของเขา และจะมีการตอบสนองการกระทำนั้น ในรูปแบบของการให้รางวัลแก่ตนเอง หรือการลงโทษตนเอง การให้รางวัลตนเองนี้เมื่อสามารถกระทำพฤติกรรมได้บรรลุเป้าหมาย จะมีผลให้บุคคลสามารถพัฒนาทักษะในการควบคุมตนเอง สามารถปรับปรุงและคงพฤติกรรมนั้นไว้ต่อไป ในด้านการลงโทษตนเองนั้นทำให้บุคคลสามารถลดความทุกข์ใจจากการทำผิดของตน และช่วยบรรเทาการลงโทษจากภายนอกได้ตามแนวคิดของแบนดูรา พฤติกรรมต่อตนเองทั้ง 3 ด้าน นับว่ามีความสำคัญอย่างยิ่งเพราะหากบุคคลได้มีพฤติกรรมต่อตนเองอย่างถูกต้องและเหมาะสมแล้ว ย่อมเป็นปัจจัยให้มีการปฏิบัติต่อผู้อื่น และสิ่งแวดล้อมในลักษณะที่ดี ด้วยขั้นตอนการปรับพฤติกรรมและในวิธีการควบคุมตนเองมนุษย์ ซึ่งมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่มนุษย์จะต้องมีความสามารถในการควบคุมการกระทำของตนเอง และในการควบคุมตนเองนั้น เป็นองค์ประกอบสำคัญอย่างยิ่งในการดำรงชีวิตในสังคมปัจจุบัน การที่คนเราจะมีสามารถและความพยายามที่จะมีการควบคุมตนเองนั้น ซึ่งจะเกี่ยวข้องกับการเพิ่มขึ้นหรือลดลงของพฤติกรรม เธอเรสเซน และ มาโฮนี (Thoresen & Mahoney, 1974 อ้างถึงใน บุญสิทธิ์ ไชยชนะ, 2543, หน้า 17-18) กล่าวถึงขั้นตอนการควบคุมตนเองดังนี้

ขั้นที่ 1 การตั้งเป้าหมาย (Goal Setting) หมายถึง การที่มนุษย์นั้นได้กำหนดกฎเกณฑ์ของตนเองขึ้นในการแสดงออกถึงพฤติกรรมใดพฤติกรรมหนึ่งด้วยตนเอง ซึ่งในการตั้งเป้าหมายนี้ จะช่วยให้ผู้ที่แสดงพฤติกรรม ได้รู้ถึงพฤติกรรมที่ต้องการกระทำนั้นได้อย่างชัดเจน ยกตัวอย่างเช่น ในการตั้งเป้าหมายพฤติกรรม ว่า ฉันจะอ่านหนังสือให้ได้ 10 หน้าก่อนนอน ถ้าในกรณีที่บุคคลนั้นยังไม่สามารถตั้งเป้าหมายได้อย่างชัดเจน ก็สามารถที่จะให้บุคคลอื่นช่วย จนบุคคลนั้นสามารถตั้งเป้าหมายได้ด้วยตนเอง อย่างไรก็ตาม การตั้งเป้าหมายแต่ละครั้ง เป้าหมายที่ตั้งควรจะเป็นเป้าหมายที่เป็นจริง และบุคคลนั้นสามารถลงมือปฏิบัติได้จริง เพราะว่าถ้าหากตั้งเป้าหมายที่บุคคลไม่สามารถปฏิบัติได้ อาจส่งผลให้เกิดผิดหวัง และก่อให้เกิดพฤติกรรมเบี่ยงเบนได้

ขั้นที่ 2 การสังเกตและจดบันทึกด้วยตนเอง (Self-Observing and Recording) หมายถึง กระบวนการที่บุคคลนั้นๆ ได้สังเกต จดจำ หรือจำแนกลักษณะของพฤติกรรมตนเองออก และได้พิจารณาแล้วว่าตนเองนั้นได้แสดงพฤติกรรมตามที่ได้ตั้งเป้าหมายหรือยัง ซึ่งในการสังเกตตนเองนั้น บุคคลมักจะ ปฏิบัติควบคู่ไปกับการจดบันทึกเสมอ และมีวิธีการสังเกตตามลำดับต่อไปนี้

1. การจำแนกพฤติกรรมเป้าหมาย ว่า พฤติกรรมอะไรบ้างที่บุคคลจะต้องการสังเกต
2. การกำหนดระยะเวลาที่บุคคลจะทำการสังเกต และมีกรบันทึกการสังเกตได้
3. การกำหนดวิธีการจดบันทึก และเครื่องมือที่ใช้ในการจดบันทึกแต่ละครั้ง
4. การสังเกต และจดบันทึกพฤติกรรม
5. การทำแผนภาพ หรือกราฟที่จะแสดงถึงผลการจดบันทึก

6. การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จัดบันทึกไว้ เพื่อที่บุคคลนั้นจะได้ดูข้อมูลย้อนกลับ ซึ่งจะมีส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่เกิดขึ้น

ขั้นที่ 3 การประเมินตนเอง (Self-evaluation) หมายถึง การที่บุคคลตัดสินพฤติกรรมของตนเองโดยการประเมินคุณค่าของพฤติกรรมจากข้อมูลที่ได้จากการบันทึกด้วยตนเอง ซึ่งทำให้เราได้พิจารณาถึงพฤติกรรมที่กำลังทำอยู่อย่างถี่ถ้วน

ขั้นที่ 4 การเสริมแรงตนเอง (Self-reinforcement) หมายถึง การให้รางวัลเพื่อเสริมแรงให้แก่ พฤติกรรมที่พึงประสงค์ได้ด้วยตนเอง เพื่อทำให้พฤติกรรมที่ต้องการนั้นเพิ่มขึ้น วิธีการโดยที่บุคคลนั้นพฤติกรรมเป็นผู้ดำเนินการเพื่อให้ได้แรงเสริมนั้นด้วยตนเอง การเสริมแรงตนเองนั้นมักจะเกิดควบคู่กับการตั้งเป้าหมาย กล่าวคือ บุคคลนั้นๆได้มีการตั้งเป้าหมายหรือกำหนดกฎเกณฑ์ก่อนแล้วจึงได้มีการเสริมแรงเกิดขึ้นตามมา บุคคลผู้เป็นเจ้าของพฤติกรรมนั้นอาจจะกำหนดด้วยตนเองหรือให้บุคคลอื่นกำหนดให้ ซึ่งในทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมของแบนดูรา (Bandura) ที่จะพัฒนาสิ่งต่างๆ จากการเรียนรู้กฎเกณฑ์ในการประเมินพฤติกรรม ซึ่งจะนำไปสู่การตัดสินใจที่จะปฏิบัติหรือไม่ปฏิบัติ และนำไปสู่การควบคุมตนเองให้ประพฤติปฏิบัติตามที่ตนตั้งใจ

จากบทความข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า ทฤษฎีการควบคุมตนเองด้วยการเรียนรู้ทางสังคมของแบนดูรา มี 3 องค์ประกอบ ซึ่งประกอบด้วย 1) การควบคุมตนเอง 2) การประเมินตนเอง และ 3) การปฏิบัติต่อตนเอง ซึ่งสามารถสรุปในภาพรวมคือ ทฤษฎีการควบคุมตนเองด้วยการเรียนรู้ทางสังคม เป็นการปฏิบัติต่อตนเองที่บุคคลได้เรียนรู้กฎเกณฑ์ต่างๆที่เกิดขึ้นในช่วงชีวิต และบุคคลนั้นๆได้เกิดกระบวนการคิดโดยวิธีการสร้างสัญลักษณ์แทนสิ่งต่าง ๆ เมื่อนำสิ่งเหล่านั้นมาวิเคราะห์และไตร่ตรองสิ่งเหล่านั้น จนทำให้มนุษย์สามารถมองเห็นถึงวิธีการต่างๆที่จะกระทำให้เกิดผลของการกระทำต่าง ๆ และสามารถคิดพิจารณาว่าจะหลีกเลี่ยงผลของการกระทำที่ไม่ถูกต้อง สามารถคิดประเมินว่าพฤติกรรมใดบ้าง จะทำให้เกิดผลการกระทำอะไรบ้าง ซึ่งในการคิดเช่นนี้จะนำไปสู่การตัดสินใจที่มนุษย์จะกระทำหรือไม่กระทำทำพฤติกรรมใด ซึ่งเป็นสิ่งที่นำไปสู่กระบวนการในการควบคุมตนเองเพื่อให้มีพฤติกรรมที่ประสงค์และมีศีลธรรมอันดี โดยมีความสอดคล้องกับพฤติกรรม การป้องกันการสูบบุหรี่ คือ การที่บุคคลสามารถใช้การเรียนรู้ทางสังคมในการป้องกันตนเอง โดยเริ่มจากการควบคุมตนเองด้วยการนึกคิดถึงผลเสียของการสูบบุหรี่ ส่งผลต่อการประเมินตนเองว่า พฤติกรรมที่เราจะลองสูบบุหรี่นั้น ถูกต้องเหมาะสมหรือไม่ ซึ่งจะส่งผลให้เกิดพฤติกรรมป้องกันการสูบบุหรี่ และการปฏิบัติต่อตนเอง หมายถึงการให้รางวัลตนเอง การลงโทษตัวเอง และการตำหนิตนเอง ซึ่งถ้าหากบุคคลสามารถหลีกเลี่ยงการสูบบุหรี่ได้ก็อาจมีพฤติกรรมการให้รางวัลตนเอง เช่น หากนักเรียนหลีกเลี่ยงการสูบบุหรี่ได้นั้นนักเรียนให้รางวัลตนเองโดยกล่าวชื่นชมตนเอง เป็นต้น

3.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมตนเองเพื่อป้องกันการสูบบุหรี่

จากการศึกษาค้นคว้าทบทวนงานวิจัยและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง พบว่า มีงานวิจัยส่วนน้อยที่ให้เนื้อหาเกี่ยวกับการควบคุมตนเองเพื่อป้องกันการสูบบุหรี่ในนักเรียน ผู้วิจัยจึงขอยกตัวอย่างงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในเรื่องการควบคุมตนเองกับกลุ่มตัวอย่างอื่นเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนางานวิจัยต่อไป ซึ่งสามารถสรุปได้ดังนี้

กัญญา บุญช่วย (2535: 92 -95) ได้ทำการศึกษาค้นคว้าถึง ประสิทธิภาพของการควบคุมตนเองที่มีต่อการสูบบุหรี่ของคนงานชายในโรงพยาบาลวชิรพยาบาล โดยได้ประยุกต์ใช้ทฤษฎีการเรียนรู้ การกระตุ้นเตือน การสนทนากลุ่ม ทฤษฎีแรงจูงใจ และกระบวนการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมด้วยการควบคุมตนเอง เพื่อที่จะเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรม ซึ่งในกลุ่มตัวอย่างนั้นจะประกอบไปด้วยคนงานชายที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลวชิรพยาบาลที่สูบบุหรี่เป็นประจำสมัครใจเข้าร่วมโครงการจำนวนทั้งสิ้น 97 คน แบ่งออกเป็นกลุ่มทดลองจำนวน 50 คน และกลุ่มเปรียบเทียบจำนวน 47 คน ซึ่งในภายหลังการทดลองนั้นพบว่า กลุ่มทดลองนั้น มีความรู้ มีทัศนคติและมีพฤติกรรมในการปฏิบัติตนเกี่ยวกับการงดสูบบุหรี่เพิ่มขึ้น ซึ่งค่าเฉลี่ยจำนวนมวนบุหรี่ที่สูบต่อวันน้อยลง แต่พบว่าจำนวนคนงานที่สูบบุหรี่ไม่เปลี่ยนแปลง

อังศิรินทร์ อินทรกำแหง (2561: บทคัดย่อ) ได้ศึกษา ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ ของนักเรียนประถมศึกษาตอนปลายในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า กลุ่มตัวแปรปัจจัยทางจิต (ลักษณะมุ่งอนาคต -ควบคุมตน เจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ และมีภูมิคุ้มกันทางจิต) และกลุ่มตัวแปรปัจจัยที่สังคม การสนับสนุนทางสังคม การเห็นแบบอย่างที่ดีในการป้องกันการสูบบุหรี่ และการควบคุมการสูบบุหรี่จากผู้ปกครอง สามารถร่วมกันทำนายได้ร้อยละ 24.6

จากผลงานวิจัยข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า การควบคุมตนเองนั้นเป็นปัจจัยที่สำคัญอย่างยิ่งในการส่งผลต่อพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ ซึ่งการควบคุมตนเองนั้นเป็นการควบคุมซึ่งพฤติกรรม การแสดงออกที่เหมาะสมในการตัดสินใจเพื่อการหลีกเลี่ยงการสูบบุหรี่

ส่วนที่ 4 การรับรู้โทษของบุหรี

4.1 ความหมายของการรับรู้โทษของบุหรี

4.1.1 ความหมายของการรับรู้

อุบลวรรณา ภวานันท์ และคณะ (2554) ให้ความหมายของการรู้สึกและการรับรู้ คือ การที่อวัยวะรับความรู้สึกมีหน้าที่รับรู้ข้อมูลที่อยู่รอบๆตัว ส่งข้อมูลผ่านเส้นประสาทขึ้นสู่สมอง ซึ่งจะอยู่ในของพลังงานต่าง ๆ เช่น ความร้อน แสง เสียง ฯลฯ อวัยวะรับความรู้สึก ซึ่งพลังงานแต่ละชนิดจะรับพลังงานได้เฉพาะ เช่น ตารับแสง หูรับเสียง ผิวหนังรับอุณหภูมิสัมผัส เป็นต้น ข้อมูลเร้าอวัยวะรับความรู้สึกให้ แปรพลังงานเหล่านี้เป็นกระแสประสาทเดินทางสู่สมองจะเกิดความรู้สึก เช่น มองเห็น ได้ยิน สิ่งเหล่านี้จึงเป็นขบวนการรับรู้

นันทสารี สุขโข (2548) กล่าวว่า การรับรู้ (Perception) หมายถึง การเปิดรับหรือกระบวนการของความเข้าใจที่บุคคลต้องมีการจัดการและรวบรวมสิ่งต่างๆ ผ่านประสาทสัมผัสทั้ง 5 ซึ่งได้แก่การมองเห็น ได้ยิน ได้กลิ่น ได้รสชาติ และได้สัมผัส ออกมาเป็นผลรวมที่มีความหมาย การรับรู้ของแต่ละบุคคลจะแตกต่างกันโดยขึ้นอยู่กับความรู้และประสบการณ์ในอดีต

สุธรรม รัตนโชติ (2553) กล่าวถึง การรับรู้ว่า การที่บุคคลจะถูกรบกวนด้วยสิ่งเร้า ซึ่งมาจากสิ่งแวดล้อมภายนอกเข้ามาในความรู้สึกสัมผัส (senses) โดยวิธี การเห็น การได้ยิน การได้กลิ่น การได้รส และสัมผัส หรือประสาทสัมผัสตา หู จมูก ลิ้น และผิวหนัง ซึ่งบุคคลจะเลือกรับรู้เฉพาะที่สนใจ

โยธิน ศันสนยุทธ (2531) ให้ความหมายของการรับรู้คือ การตีความหมายการรับสัมผัส ออกเป็นหนึ่งสิ่งใดที่มีความหมาย ซึ่งในการตีความหมายนั้นจะต้องอาศัยประสบการณ์ หรือวิธีการเรียนรู้ ซึ่งถ้าปราศจากการเรียนรู้หรือประสบการณ์จะไม่มีรับรู้แต่มีเพียงการรับสัมผัสเท่านั้น และการรับรู้เป็นสิ่งที่บุคคลเลือกหมายความว่าคุณจะเลือกรับรู้สิ่งเร้าบางอย่างที่สนใจ ไม่ได้รับรู้ไปหมดทุกอย่าง

จากข้อมูลข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า การรับรู้เป็นการแปลความหมายที่เกิดจากการรับจากสัมผัสผ่านประสาทสัมผัสทั้ง 5 โดยการรับรู้ของแต่ละบุคคลจะขึ้นอยู่กับประสบการณ์ และความรู้เดิมของผู้ที่รับสัมผัส ซึ่งในการแปลหรือตีความนี้จำเป็นต้องใช้ประสบการณ์เดิมของบุคคลนั้นๆ หรือความรู้เดิม หรือความชัดเจนที่เคยมีมาแต่หนหลัง ถ้าไม่มีความรู้เดิมหรือลืมเรื่องนั้นๆแล้ว ก็จะไม่มีการรับรู้กับสิ่งเร้าเหล่านั้นๆ จะมีก็แต่เพียงการสัมผัสกับสิ่งเร้าเท่านั้น

ดังนั้นสามารถอธิบายได้ว่าการรับรู้โทษของบุหรี หมายถึง การรับรู้จากกระบวนการเรียนรู้ที่นักเรียนได้รับมา ทั้งในห้องเรียนหรือนอกห้องเรียน ว่าการสูบบุหรี่จะส่งผลให้เกิดพฤติกรรมสุขภาพที่ไม่พึงประสงค์เช่น ปากมีกลิ่นเหม็น เหงือกอักเสบ ฟันผุ และโรคที่เกิดจากการสูบบุหรี่ ได้แก่

โรคมะเร็งปอด โรคหัวใจ โรคผิวหนังเหี่ยวย่น และการสูบบุหรี่จะส่งผลให้ช่วงอายุสั้นกว่าคนที่ไม่สูบบุหรี่ รวมถึงการรับรู้โทษทางกฎหมายเกี่ยวกับบุหรี่ ได้แก่ โทษของการจำหน่ายบุหรี่ให้เด็กและเยาวชน และโทษของการสูบบุหรี่ในสถานที่ห้ามสูบบุหรี่ ซึ่งการรับรู้ของบุคคลแต่ละบุคคลนั้นมีการรับรู้แตกต่างกันไป การรับรู้ของบุคคลเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างการสูบบุหรี่กับโรคร้ายต่างๆ มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงการสูบบุหรี่ การรับจะเกิดจากสิ่งเร้า (stimuli) ซึ่งอยู่ในสิ่งแวดล้อมของการดำเนินชีวิต และทำให้เกิดกระบวนการรับรู้ซึ่งประกอบด้วยการเรียนรู้ การสังเกต เข้าสู่กระบวนการเลือกและการแปลความหมายและก่อให้เกิดการตอบสนอง โดยทำให้เกิดความรู้สึกแรงจูงใจ พฤติกรรม ซึ่งส่งผลต่อพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ เป็นต้น

4.2. ผลกระทบที่เกิดจากการสูบบุหรี่

1. ผลกระทบต่อตนเอง

1.1 โรคมะเร็ง โดยพบมากที่สุดคือ โรคมะเร็งปอดเป็นโรคมะเร็งที่พบได้บ่อยมากที่สุด ในคนไทยและทั่วโลก โดยพบได้มากเป็นอันดับที่ 2 ของมะเร็งในผู้ชาย และเป็นอันดับที่ 4 ของมะเร็งในผู้หญิง จัดเป็นโรคของผู้ใหญ่ที่มีความรุนแรงสูงมาก เพราะเป็นสาเหตุการเสียชีวิตเป็นอันดับ 1 ของโรคมะเร็งทั้งหมด โดยทั่วไปมักพบโรคนี้ได้สูงตั้งแต่อายุ 35 ปีขึ้นไป ซึ่งจะพบได้มากในช่วงอายุประมาณ 50 -75 ปี และพบได้ในผู้ชายบ่อยกว่าผู้หญิงประมาณ 2 -3 เท่า ในปัจจุบันพบผู้ป่วยใหม่เป็นโรคมะเร็งปอดสูงถึงประมาณปีละ 1.1 ล้านคน (ในการนี้จะเสียชีวิต 0.94 ล้านราย โดยแบ่งเป็นผู้ชาย 0.51 ล้านราย และผู้หญิง 0.43 ล้านราย) ส่วนในประเทศไทยในช่วงปี พ.ศ. 2544 -2546 พบโรคนี้ได้ผู้ชาย 24.9 รายต่อประชากรชาย 100,000 คน และในผู้หญิง 9.7 รายต่อประชากรหญิง 100,000 ราย (ชนวิธน์ เทชะวิบูล, 2560)

1.2 โรคหัวใจและหลอดเลือด การสูบบุหรี่ทำให้กรดไขมันอิสระในพลาสมามากขึ้น การจับกลุ่มของเกล็ดเลือดมากขึ้น เป็นผลให้ผู้สูบบุหรี่เป็นโรคหัวใจและหลอดเลือดสูงกว่าผู้ไม่สูบบุหรี่ 2 เท่า ซึ่งทำให้เกิดการตายอย่างเฉียบพลันสูงกว่าผู้ไม่สูบบุหรี่ 3 เท่า ในผู้หญิงสูบบุหรี่และกินยาคุมกำเนิดจะมีโอกาสตายด้วยโรคหัวใจมากกว่าหญิงที่สูบบุหรี่แต่ไม่กินยาคุมกำเนิดถึง 10 เท่า (นิภาวรรณ หมีทอง, 2551)

1.3 โรคระบบทางเดินหายใจ คิวบหรี่จะทำให้เกิดการระคายเคืองต่อเยื่อเมือกของหลอดลมและถุงลม ทำให้เกิดอาการไอ และเป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดโรคหลอดลมอักเสบ และถุงลมโป่งพองถึงร้อยละ 70 (นิภาวรรณ หมีทอง, 2551)

1.4 โรคระบบทางเดินอาหาร สารเคมีในบุหรี่เป็นสาเหตุที่ทำให้กรดเพิ่มขึ้น ในกระเพาะอาหาร ทำให้เกิดความระคายเคือง การอักเสบของเยื่อกระเพาะและเกิดแผลในกระเพาะ

อาหาร พบว่า ผู้สูบบุหรี่จะเสียชีวิตด้วยโรคแผลในกระเพาะอาหารถึง 3 เท่าของผู้ที่ไม่สูบบุหรี่ (นิภาวรรณ หมีทอง, 2551)

1.5 ระบบสืบพันธุ์ ในผู้หญิงที่สูบบุหรี่มากจะเข้าสู่วัยหมดประจำเดือนเร็วกว่าปกติ ในผู้ชาย และพบว่าการตีบตันของหลอดเลือดแดงที่ไปเลี้ยงอวัยวะเพศบางส่วนจะทำให้สมรรถภาพทางเพศลดลง (สรายุทธ นามเมือง, 2546)

1.6 เหงือกและฟัน ผู้ที่สูบบุหรี่จะเกิดโรคของเหงือกและฟันมากกว่าผู้ที่ไม่สูบบุหรี่ ทำให้ฟันมีสีเหลืองและผู้ที่สูบบุหรี่นานๆฟันจะมีสีดำทำให้เกิดกลิ่นปากและฟันผุก่อน

หมดประจำเดือนเร็วกว่าปกติในผู้ชาย และพบว่าการตีบตันของหลอดเลือดแดงที่ไปเลี้ยงอวัยวะเพศบางส่วนจะทำให้สมรรถภาพทางเพศลดลง (สรายุทธ นามเมือง, 2546)

1.6 เหงือกและฟัน ผู้ที่สูบบุหรี่จะเกิดโรคของเหงือกและฟันมากกว่าผู้ที่ไม่สูบบุหรี่ ทำให้ฟันมีสีเหลืองและผู้ที่สูบบุหรี่นานๆฟันจะมีสีดำทำให้เกิดกลิ่นปากและฟันผุก่อน

2. ผลกระทบต่อผู้ไม่สูบบุหรี่ที่เกิดจากควันบุหรี่ จากการศึกษาของราชวิทยาลัยอายุรแพทย์อังกฤษ พบว่าการสูบบุหรี่ 1 มวน จะทำให้อายุสั้นไป 5.5 นาที ผลของผู้ได้รับควันบุหรี่ทางอ้อมนี้จะทำให้มีโอกาสเสี่ยงต่อปัญหาสุขภาพเหมือนกับผู้สูบบุหรี่ และสามารถสรุปได้ดังนี้ (สรายุทธ นามเมือง, 2546)

2.1 เด็ก การสูบบุหรี่ของคนในครอบครัวทำให้อุบัติการณ์ของโรคหลอดลมอักเสบและปอดอักเสบเพิ่มมากขึ้นในเด็กทารก ขณะที่เด็กโตกว่าจะเกิดโรคของหูชั้นกลางและมีอาการหอบหืดมีเสมหะมากขึ้นจากพิษควันบุหรี่มากกว่าลูกหลานของผู้ไม่สูบบุหรี่

2.2 หญิงมีครรภ์ ที่สูบบุหรี่จะประสบปัญหาการแท้ง การตกเลือดระหว่างคลอดและหลังคลอด มีการคลอดก่อนกำหนดมากเป็น 2 เท่า ของหญิงมีครรภ์ที่ไม่สูบบุหรี่ การสูบบุหรี่ของแม่และการได้รับควันบุหรี่ทางอ้อมในระหว่างตั้งครรภ์นี้ โดยเฉพาะการได้รับควันบุหรี่ในระยะ 6 เดือนก่อนการคลอด จะเพิ่มความเสี่ยงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ต่อการที่ทารกตายก่อนคลอด การแท้งคลอดก่อนกำหนด ทารกตายแรกคลอด โดยเฉพาะแม่ที่สูบบุหรี่วันละ 10 มวน หรือมากกว่าต่อวัน ก็ยังมีความเสี่ยงสูงขึ้น

2.3 คนทั่วไป การได้รับควันบุหรี่ก็จะทำให้เคืองตาปวดหัว คัดจมูก เกิดอาการกำเริบของหอบหืด และในผู้ที่ใส่คอนแทคเลนส์ ก็จะทำให้เคืองตาเพิ่มขึ้น บางคนแม้เพียงการจิบบุหรี่ก็ทำให้แพ้ได้

2.4 คู่แต่งงานของผู้ที่สูบบุหรี่ มีโอกาสเป็นมะเร็งปอดมากกว่าคู่แต่งงานที่ไม่สูบบุหรี่ 2 เท่า มีความเสี่ยงที่จะเป็นโรคหัวใจ 3 เท่า และเสียชีวิตเร็วกว่าปกติถึง 4 เท่า (สถาบันควบคุมบริโภคยาสูบ, 2557)

3. ผลกระทบของบุหรี่ด้านเศรษฐกิจและสังคม ลื่นเปลืองเงินโดยใช่เหตุการณ์จากค่าบุหรี่และค่ารักษาพยาบาลจากการเจ็บป่วยที่บ่อยขึ้น ทำให้ขาดงานและเสียเวลาการทำงานจากการ

สูบบุหรี่/เจ็บป่วย เสียเศรษฐกิจชาติ กำลังแรงงานบุคลากร รัฐบาลต้องเสียงบประมาณในการดูแลรักษาสุขภาพของผู้สูบบุหรี่กว่าปีละ 46,000 ล้านบาท (สำนักงานกองทุนสนับสนุนการส่งเสริมสุขภาพ, 2561)

4. ผลกระทบของบุหรี่ด้านสิ่งแวดล้อม นอกจากจะทำให้บ้านเมืองสกปรก ควันของบุหรี่ยังก่อให้เกิดอากาศเป็นพิษโดยเฉพาะในสถานที่แออัด ซึ่งส่งผลให้เกิดอันตรายต่อร่างกายได้ นอกจากนี้บุหรี่ยังเป็นสาเหตุของการเกิดเพลิงไหม้ เกิดความเสียหายต่อชีวิตและทรัพย์สิน

4.3 ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายควบคุมการสูบบุหรี่

การรณรงค์เพื่อการไม่สูบบุหรี่และการคุ้มครองสุขภาพการไม่สูบบุหรี่นั้นเป็นเพียงแค่การให้ข้อมูลข่าวสารเพียงอย่างเดียว ไม่สามารถทำให้โครงการประสบความสำเร็จได้ ดังนั้นจะต้องมีการสนับสนุนด้วยการออกกฎหมาย ระเบียบต่างๆ เพื่อใช้ควบคุมการสูบบุหรี่ของประชาชน เนื่องจากกฎหมายมีความจำเป็น อย่างมากในการควบคุมและให้คนในสังคมปฏิบัติตาม สำหรับประเทศไทยนั้นได้มีการออกกฎระเบียบข้อบังคับ ข้อบัญญัติเกี่ยวกับบุหรี่ยและสุขภาพ โดยมติของคณะรัฐมนตรีในปี พ.ศ. 2517 เริ่มที่กรุงเทพมหานคร ได้ออกกฎระเบียบห้ามสูบบุหรี่ในโรงภาพยนตร์ และบนรถประจำทาง จากนั้นมีการออกกฎหมายอื่นๆตามมา จนถึงปี พ.ศ. 2535 และในวันที่ 5 เมษายน 2560 คณะรัฐมนตรีได้มีมติให้มีกฎหมายเกี่ยวกับบุหรี่ยและคุ้มครองสุขภาพออกมาใช้ ฉบับล่าสุด ดังนี้

1. พ.ร.บ.ควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. 2560 เป็นกฎหมายควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ ที่เป็นเครื่องมือในการต่อต้านสื่อในการโฆษณา และในการส่งเสริมการขายบุหรี่ยในทุกๆรูปแบบ ไม่ว่าจะ เป็น วิธีการโฆษณาโดยตรง หรือแม้แต่ในโฆษณาแอบแฝงหรือทางอ้อมที่มากับสินค้าอื่นๆ โดย เหตุผลในการใช้พระราชบัญญัตินี้ คือ ในปัจจุบันสังคมไทยเราเป็นที่ยอมรับในวงการแพทย์ ว่า ผลิตภัณฑ์ยาสูบ ส่งผลทำให้เกิดอุบัติการณ์โรคร้ายที่ร้ายแรงแก่ผู้บริโภค รวมทั้งยังส่งผลกระทบต่อ ทารกในครรภ์ และยังส่งผลเสียต่อผู้ที่อยู่ข้างเคียง แต่ยังไม่มียกกฎหมายควบคุมห้ามไม่ให้ผลิตภัณฑ์ ยาสูบ ทำให้มีการโฆษณาและ ส่งเสริมการขายโดยวิธี ต่างๆ อย่างแพร่หลายโดยเฉพาะในกลุ่มของ เยาวชน ทำให้เป็นปัญหาและอุปสรรคในการ ต่อต้าน ในการ ป้องกันโรค และในการดูแลสุขภาพ อนามัยของประชาชน จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้ขึ้น ซึ่งผู้วิจัย สรุปรเนื้อหาและมาตราที่ เกี่ยวข้องได้ดังนี้

มาตรา 26 ห้ามผู้ใดขายหรือให้ซึ่งผลิตภัณฑ์ยาสูบแก่บุคคลซึ่งมีอายุต่ำกว่ายี่สิบปีบริบูรณ์ ในกรณีที่มีข้อสงสัยเกี่ยวกับอายุของผู้ซื้อหรือผู้รับการให้ผลิตภัณฑ์ยาสูบ ให้ผู้ขายหรือผู้ให้ซึ่ง ผลิตภัณฑ์ยาสูบแจ้งให้บุคคลดังกล่าวแสดงบัตรประจำตัวประชาชนหรือหลักฐานอื่นที่แสดงอายุของ

บุคคลนั้นก่อนแล้วแต่กรณี ห้ามผู้ใดใช้ จ้าง วาน หรือยินยอมให้บุคคลอายุต่ำกว่าสิบแปดปีบริบูรณ์ ขายหรือให้ซึ่งผลิตภัณฑ์ยาสูบ

มาตรา 27 ในการขายผลิตภัณฑ์ยาสูบโดยผู้ขายปลีก ห้ามผู้ขายปลีกกระทำการอย่างหนึ่ง อย่างไม่

ดังต่อไปนี้

- (1) ขายผลิตภัณฑ์ยาสูบโดยใช้เครื่องขาย
- (2) ขายผลิตภัณฑ์ยาสูบโดยผ่านทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์หรือเครือข่ายคอมพิวเตอร์
- (3) ขายผลิตภัณฑ์ยาสูบนอกสถานที่ที่ระบุไว้ในใบอนุญาตขายยาสูบ
- (4) ขายผลิตภัณฑ์ยาสูบโดยแจก แถม ให้ หรือแลกเปลี่ยนผลิตภัณฑ์ยาสูบกับสินค้าอื่น การ ให้บริการ หรือสิทธิประโยชน์อื่น แล้วแต่กรณี
- (5) ขายผลิตภัณฑ์ยาสูบโดยกระทำการในลักษณะที่แสดงถึงการลดราคาผลิตภัณฑ์ยาสูบ ณ จุดขาย
- (6) ขายสินค้าหรือให้บริการโดยมีการแจก แถม ให้ผลิตภัณฑ์ยาสูบ หรือแลกเปลี่ยนกับ ผลิตภัณฑ์ยาสูบ แล้วแต่กรณี
- (7) เร่ขายผลิตภัณฑ์ยาสูบ
- (8) ให้หรือเสนอให้สิทธิในการเข้าชมการแข่งขัน การแสดง การให้บริการ การชิงโชค การชิงรางวัลหรือสิทธิประโยชน์อื่นใดเป็นการตอบแทนแก่ผู้ซื้อผลิตภัณฑ์ยาสูบหรือแก่ผู้นำหีบห่อหรือสลาก หรือสิ่งอื่นใดเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ยาสูบมาแลกเปลี่ยนหรือแลกซื้อ

(9) แสดงราคาผลิตภัณฑ์ยาสูบ ณ จุดขายในลักษณะจูงใจให้บริโภคผลิตภัณฑ์ยาสูบ

มาตรา 28 ห้ามผู้ใดแจกจ่ายผลิตภัณฑ์ยาสูบในลักษณะเป็นตัวอย่างของผลิตภัณฑ์ยาสูบหรือ เพื่อให้ผลิตภัณฑ์ยาสูบแพร่หลาย หรือเพื่อเป็นการจูงใจสาธารณชนให้บริโภคผลิตภัณฑ์ยาสูบ

มาตรา 29 ห้ามผู้ใดขายผลิตภัณฑ์ยาสูบในสถานที่ ดังต่อไปนี้

- (1) วัดหรือสถานที่สำหรับปฏิบัติพิธีกรรมทางศาสนา
- (2) สถานบริการสาธารณสุข สถานพยาบาลตามกฎหมายว่าด้วยสถานพยาบาล และร้านขาย ยาตามกฎหมายว่าด้วยยา
- (3) สถานศึกษาตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ
- (4) สวนสาธารณะ สวนสัตว์ และสวนสนุก
- (5) สถานที่อื่นตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดโดยคำแนะนำของคณะกรรมการรัฐมนตรีโดย คำแนะนำของคณะกรรมการ อาจประกาศกำหนดระยะห่างจากสถานที่ตามวรรคหนึ่งเพื่อมิให้มีการ ขายผลิตภัณฑ์ยาสูบภายในระยะห่างดังกล่าวก็ได้ ในการนี้ ให้มีการจัดทำเครื่องหมายหรือสัญลักษณ์ ให้ทราบถึงเขตพื้นที่ที่กำหนดดังกล่าวด้วย

(6) มาตรา 30 ห้ามผู้ใดโฆษณาหรือทำการสื่อสารการตลาดผลิตภัณฑ์ยาสูบ

มาตรา 31 ห้ามผู้ใดแสดงชื่อหรือเครื่องหมายของผลิตภัณฑ์ยาสูบ แสดงชื่อหรือเครื่องหมายของผู้ผลิตหรือผู้นำเข้าผลิตภัณฑ์ยาสูบ หรือแสดงสัญลักษณ์หรือสิ่งอื่นใดโดยทำให้สาธารณชนเข้าใจว่าเป็นชื่อหรือเครื่องหมายของผลิตภัณฑ์ยาสูบ หรือชื่อหรือเครื่องหมายของผู้ผลิตหรือผู้นำเข้าผลิตภัณฑ์ยาสูบ ทั้งนี้ เพื่อการโฆษณาผลิตภัณฑ์ยาสูบ ในกรณีดังต่อไปนี้

(1) ในสิ่งพิมพ์ เทปหรือวัสดุโทรทัศน์ ภาพยนตร์ วิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ หรือป้ายโฆษณา

(2) ในโรงแรมสรรพ โรงภาพยนตร์ หรือในการแสดง การละเล่น การประกวด การแข่งขันการให้บริการ หรือการประกอบกิจกรรมอื่นใดในลักษณะเดียวกัน

(3) ในสื่อสิ่งอื่นใดหรือสถานที่ใดที่ใช้เพื่อโฆษณาหรือทำการสื่อสารการตลาดได้ตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดโดยคำแนะนำของคณะกรรมการ

มาตรา 32 ห้ามผู้ใดนำชื่อหรือเครื่องหมายของผลิตภัณฑ์ยาสูบ ชื่อหรือเครื่องหมายของผู้ผลิตหรือผู้นำเข้าผลิตภัณฑ์ยาสูบ ไปแสดงบนผลิตภัณฑ์อื่นใดที่ไม่ใช่ผลิตภัณฑ์ยาสูบ หรือนำชื่อหรือเครื่องหมายของผลิตภัณฑ์ยาสูบมาตัด ต่อเติม หรือดัดแปลงข้อความให้เป็นส่วนหนึ่งของผลิตภัณฑ์นั้นเพื่อการโฆษณาชื่อหรือเครื่องหมายของผลิตภัณฑ์ยาสูบหรือชื่อหรือเครื่องหมายของผู้ผลิตหรือผู้นำเข้าผลิตภัณฑ์ยาสูบห้ามผู้ใดนำเข้าไปขาย โฆษณา หรือขายซึ่งผลิตภัณฑ์ตามวรรคหนึ่งในราชอาณาจักร

มาตรา 33 ห้ามผู้ใดโฆษณาผลิตภัณฑ์ที่ใช้ชื่อหรือเครื่องหมายของผลิตภัณฑ์ยาสูบเป็นชื่อหรือเครื่องหมายของผลิตภัณฑ์นั้น หรือโฆษณาโดยการนำชื่อหรือเครื่องหมายของผลิตภัณฑ์ยาสูบมาตัดต่อเติม หรือดัดแปลงข้อความให้เป็นส่วนหนึ่งของชื่อหรือเครื่องหมายของผลิตภัณฑ์นั้น ทั้งนี้ ในลักษณะที่อาจทำให้เข้าใจได้ว่าหมายความถึงการโฆษณาผลิตภัณฑ์ยาสูบ

มาตรา 34 ห้ามผู้ใดผลิต ขาย นำเข้าเพื่อขายหรือเพื่อแจกจ่ายเป็นการทั่วไป โฆษณาหรือทำการสื่อสารการตลาดผลิตภัณฑ์ ในราชอาณาจักร ดังต่อไปนี้

(1) ผลิตภัณฑ์ที่มีรูปลักษณะทำให้เข้าใจได้ว่าเป็นสิ่งเลียนแบบผลิตภัณฑ์ยาสูบ

(2) ผลิตภัณฑ์ที่บริโภคโดยวิธีสูบและมีสารที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดโดยคำแนะนำของคณะกรรมการ

(3) หีบห่อของผลิตภัณฑ์ตาม (1) และ (2)

มาตรา 35 ห้ามผู้ประกอบการและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องให้การอุปถัมภ์ หรือให้การสนับสนุนบุคคล กลุ่มบุคคล หน่วยงานของรัฐ หรือองค์กรเอกชน ในลักษณะอย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้

(1) เป็นการสร้างภาพลักษณ์ต่อผลิตภัณฑ์ยาสูบ ผู้ผลิต หรือผู้นำเข้าผลิตภัณฑ์ยาสูบ

(2) ที่ส่งผลหรือที่อาจส่งผลต่อการแทรกแซงนโยบายการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ

(3) โฆษณาผลิตภัณฑ์ยาสูบ ผู้ผลิต หรือผู้นำเข้าผลิตภัณฑ์ยาสูบ

(4) ส่งเสริมการบริโภคยาสูบ

ความในวรรคหนึ่งไม่ใช้บังคับกับการกระทำในระหว่างผู้ประกอบการ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง และผู้ซึ่งเกี่ยวข้องกับกระบวนการผลิตและค้าผลิตภัณฑ์ยาสูบ หรือการบริจจาค หรือการช่วยเหลือตามมนุษยธรรมในกรณีที่เกิดสาธารณภัยร้ายแรงห้ามผู้ใดเผยแพร่กิจกรรมหรือข่าวสาร เพื่อประชาสัมพันธ์กิจกรรมตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง

มาตรา 36 ห้ามผู้ขายปลีกผลิตภัณฑ์ยาสูบแสดงหรือยินยอมให้แสดงผลิตภัณฑ์ยาสูบ ณ สถานที่ขายปลีก การแสดงชื่อและราคาของผลิตภัณฑ์ยาสูบ และการแสดงการเป็นสถานที่ขายปลีก ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดโดยคำแนะนำของคณะกรรมการให้ผู้ขายปลีกผลิตภัณฑ์ยาสูบ แสดงสื่อรณรงค์เพื่อการลด ละ เลิกการบริโภคผลิตภัณฑ์ยาสูบที่กระทรวงสาธารณสุขจัดทำขึ้น ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด โดยคำแนะนำของคณะกรรมการ

มาตรา 37 ผลิตภัณฑ์ยาสูบที่จะขายในราชอาณาจักรต้องมีส่วนประกอบและสารที่เกิดจากการเผาไหม้ของส่วนประกอบตามที่กำหนดในกฎกระทรวง ผู้ผลิตหรือผู้นำเข้าผลิตภัณฑ์ยาสูบตามวรรคหนึ่ง มีหน้าที่ต้องแจ้งรายการส่วนประกอบของผลิตภัณฑ์ยาสูบ สารที่เกิดจากการเผาไหม้ของส่วนประกอบนั้น และส่งตัวอย่างผลิตภัณฑ์ยาสูบให้กระทรวงสาธารณสุขดำเนินการตรวจสอบและเปิดเผยต่อสาธารณชนตามที่ได้รับแจ้ง ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง ในกรณีที่ผลิตภัณฑ์ยาสูบตามวรรคสองมีส่วนประกอบและสารที่เกิดจากการเผาไหม้ของส่วนประกอบเป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวงตามวรรคหนึ่ง ให้กระทรวงสาธารณสุขออกใบรับรองการจดแจ้งรายการส่วนประกอบของผลิตภัณฑ์ยาสูบและสารที่เกิดจากการเผาไหม้ของส่วนประกอบนั้น ทั้งนี้ การออกใบรับรอง อายุใบรับรอง และการออกใบแทนใบรับรองดังกล่าว ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง ในกรณีที่ผลิตภัณฑ์ยาสูบตามวรรคสอง มีส่วนประกอบและสารที่เกิดจากการเผาไหม้ของ ส่วนประกอบไม่เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวงตามวรรคหนึ่ง ให้รัฐมนตรีออกคำสั่งห้ามขาย ห้ามนำเข้าหรือให้ทำลายผลิตภัณฑ์ยาสูบที่ผลิตหรือนำเข้านั้น และประกาศให้สาธารณชนได้รับทราบถึงคำสั่ง ค่าใช้จ่ายอันเกิดขึ้นจากการตรวจสอบส่วนประกอบของผลิตภัณฑ์ยาสูบตามวรรคสอง หรือการทำลาย หรือการประกาศตามวรรคสี่ ให้ผู้ผลิตหรือผู้นำเข้าผลิตภัณฑ์ยาสูบดังกล่าวเป็นผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่าย ในการดำเนินการ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวงเพื่อคุ้มครองสุขภาพอนามัยและความปลอดภัยของประชาชน กฎกระทรวงตามวรรคหนึ่งจะกำหนดให้รัฐมนตรีประกาศหลักเกณฑ์เกี่ยวกับรายละเอียดทางเทคนิค ทางวิชาการ หรือเรื่องที่ต้องเปลี่ยนแปลงรวดเร็วก็ได้

มาตรา 38 ผู้ผลิตหรือผู้นำเข้าผลิตภัณฑ์ยาสูบ เพื่อขายในราชอาณาจักรต้องดำเนินการให้หีบห่อผลิตภัณฑ์ยาสูบหรือผลิตภัณฑ์ยาสูบมีขนาด สี สัญลักษณ์ ฉลาก รวมทั้งลักษณะการแสดงเครื่องหมายการค้า สัญลักษณ์ รูปภาพ และข้อความไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดโดยคำแนะนำของคณะกรรมการ ก่อนที่จะนำออกจากแหล่งผลิตหรือก่อนที่จะนำเข้ามาในราชอาณาจักร แล้วแต่กรณี ห้ามผู้ใดขายผลิตภัณฑ์ยาสูบที่ไม่ได้จัดให้มีหีบห่อผลิตภัณฑ์ยาสูบ หรือแสดงเครื่องหมายการค้า สัญลักษณ์ รูปภาพ และข้อความ ตามที่กำหนดในวรรคหนึ่งเพื่อคุ้มครองสุขภาพอนามัยและความปลอดภัยของประชาชน ให้คณะกรรมการพิจารณาว่าสมควรปรับปรุงประกาศตามวรรคหนึ่งหรือไม่ ทุกสองปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ทั้งนี้ ในกรณีที่มีความจำเป็น คณะกรรมการจะพิจารณาปรับปรุงประกาศดังกล่าวในกำหนดระยะเวลาที่เร็วกว่านั้นก็ได้

มาตรา 39 ห้ามผู้ใดผลิตหรือนำเข้าผลิตภัณฑ์ยาสูบ เพื่อขายในราชอาณาจักร ประเภท บุหรี่ ซิกาแรตที่มีขนาดบรรจุต่ำกว่าสี่สิบมวนต่อซองหรือต่อภาชนะบรรจุบุหรี่ซิกาแรตห้ามไม่ให้มีการแบ่งขายผลิตภัณฑ์ยาสูบประเภทบุหรี่ซิกาแรตการขายผลิตภัณฑ์ยาสูบประเภทอื่น ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดโดยคำแนะนำของคณะกรรมการ

มาตรา 40 ให้ผู้ผลิตหรือผู้นำเข้าผลิตภัณฑ์ยาสูบ เพื่อขายในราชอาณาจักร มีหน้าที่ส่งข้อมูลเกี่ยวกับปริมาณการผลิตหรือการนำเข้าในราชอาณาจักร ค่าใช้จ่ายด้านการตลาด รายได้ ค่าใช้จ่ายตามมาตรา 35 รายงานประจำปี งบดุลที่ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตได้รับรองแล้ว และข้อมูลอื่นที่เป็นประโยชน์ในการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบให้แก่คณะกรรมการ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดโดยคำแนะนำของคณะกรรมการ (พระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบพ.ศ. 2560 ราชกิจจานุเบกษา หน้า 27 -47, 2560)

2. พ.ร.บ. คุ้มครองสุขภาพของผู้ไม่สูบบุหรี่ พ.ศ. 2560 เป็นกฎหมายที่ออกมาเพื่อมีการกำหนดและการควบคุมการสูบบุหรี่ ซึ่งบุหรี่จะส่งผลเสียต่อสุขภาพของผู้ที่อยู่ใกล้เคียง ซึ่งเหตุผลในการมีพระราชบัญญัตินี้ คือ เป็นที่ยอมรับทางการแพทย์ ว่า ควันบุหรินั้นส่งผลเสียแก่สุขภาพของผู้สูบบุหรี่ และผู้ที่ไม่สูบบุหรี่ที่อาศัยอยู่ใกล้เคียงกับผู้สูบบุหรี่ และยังมีเหตุผลหลายประการ และนอกจากนั้น ยังได้มีการพิสูจน์ได้ อีกว่า ในการผู้ที่สูบบุหรี่ต้องสูดควันและพ่นควันออกนั้น ซึ่งผู้อื่นที่สูดควันเข้าไปก็ยังสามารถสรุปได้ว่าผู้ที่อยู่ใกล้เคียงกับผู้สูบบุหรี่ที่ได้รับควันก็ส่งผลเสียได้ เท่ากันตัวผู้สูบบุหรี่เอง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเด็กเล็ก ซึ่งมีเหตุสมควรที่จะคุ้มครองไม่ให้เด็กต้องรับควันบุหรินในสถานที่สาธารณะ โดยวิธีการห้ามสูบบุหรี่ในที่สาธารณะ และในบางสถานที่ อาจจะมีการจัดอาณาเขตบริเวณให้ผู้สูบบุหรี่โดยเฉพาะ ดังนั้นจึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้ขึ้น ซึ่งสามารถสรุปได้ดังนี้

มาตรา 41 ให้รัฐมนตรีโดยคำแนะนำของคณะกรรมการ มีอำนาจประกาศประเภทหรือชื่อของสถานที่สาธารณะ สถานที่ทำงาน และยานพาหนะ ให้ส่วนหนึ่งส่วนใดหรือทั้งหมดของสถานที่และยานพาหนะดังกล่าว เป็นเขตปลอดบุหรี่

รัฐมนตรีโดยคำแนะนำของคณะกรรมการ อาจกำหนดให้มีเขตสูบบุหรี่ในเขตปลอดบุหรี่ตามวรรคหนึ่งก็ได้

มาตรา 42 ห้ามผู้ใดสูบบุหรี่ในเขตปลอดบุหรี่ เว้นแต่เป็นเขตสูบบุหรี่ที่กำหนดตามมาตรา 41 วรรคสอง

มาตรา 43 เมื่อรัฐมนตรีโดยคำแนะนำของคณะกรรมการประกาศให้สถานที่สาธารณะ สถานที่ทำงาน หรือยานพาหนะใด เป็นเขตปลอดบุหรี่ ให้ผู้ดำเนินการจัดให้สถานที่หรือยานพาหนะดังกล่าวมีสภาพและลักษณะ ดังต่อไปนี้

- (1) มีเครื่องหมายแสดงไว้ให้เห็นได้โดยชัดเจนว่าเป็นเขตปลอดบุหรี่
- (2) ปราศจากอุปกรณ์หรือสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับการสูบบุหรี่
- (3) มีสภาพและลักษณะอื่นใดตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดโดยคำแนะนำของ

คณะกรรมการ

มาตรา 44 ในกรณีที่เขตปลอดบุหรี่ใดมีประกาศกำหนดเขตสูบบุหรี่ตามมาตรา 41 วรรคสอง ผู้ดำเนินการอาจจัดให้มีเขตสูบบุหรี่ได้ โดยต้องมีสภาพและลักษณะ ดังต่อไปนี้

- (1) มีเครื่องหมายติดแสดงไว้ให้เห็นได้โดยชัดเจนว่าเป็นเขตสูบบุหรี่
- (2) ไม่อยู่ในบริเวณทางเข้าออกของสถานที่หรือยานพาหนะนั้น หรือในบริเวณอื่นใดอันเปิดเผยให้เห็นได้ชัด

(3) มีพื้นที่เป็นสัดส่วนชัดเจน โดยคำนึงถึงการระบายอากาศที่เหมาะสม และไม่มีลักษณะที่อาจก่อให้เกิดความเดือดร้อนรำคาญแก่ผู้อื่น

(4) แสดงสื่อรณรงค์เพื่อการลด ละ เลิกการบริโภคผลิตภัณฑ์ยาสูบตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดโดยคำแนะนำของคณะกรรมการ

(5) มีสภาพและลักษณะอื่นใดตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดโดยคำแนะนำของคณะกรรมการ

มาตรา 45 เครื่องหมายเขตปลอดบุหรี่ตามมาตรา 43 (1) หรือเขตสูบบุหรี่ตามมาตรา 44 (1) ที่ผู้ดำเนินการจัดให้มี ต้องเป็นไปตามลักษณะและวิธีการที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดโดยคำแนะนำของคณะกรรมการ

มาตรา 46 ให้ผู้ดำเนินการมีหน้าที่ประชาสัมพันธ์หรือแจ้งเตือนว่าสถานที่นั้นเป็นเขตปลอดบุหรี่ และควบคุมดูแล ห้ามปราม หรือดำเนินการอื่นใด เพื่อไม่ให้มีการสูบบุหรี่ในเขตปลอดบุหรี่ในกรณีที่มีผู้ฝ่าฝืนสูบบุหรี่ในเขตปลอดบุหรี่ หากผู้ดำเนินการได้ดำเนินการตามวรรคหนึ่งตามสมควรแล้ว

ผู้ดำเนินการนั้นไม่มีความผิด (พระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบพ.ศ. 2560 ”ราชกิจจานุเบกษา 5 เมษายน 2560), หน้า 27 -47)

4.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้โทษของบุหรี่

นิพนธ์ กุลนิตย์ (2537: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการเริ่มและเลิกสูบบุหรี่ของนักเรียน ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในจังหวัดเชียงใหม่ ผลการวิจัยพบว่า ในส่วนของปัจจัยเชิงสุขภาพนั้น อันดับแรกคือการไม่ทราบว่าทำให้เกิดโรคมะเร็งปอดและไม่ทราบว่าทำให้เกิดโรคความดันโลหิตสูง รองลงมาอันดับสองคือไม่เคยเห็นคนเจ็บป่วยจากการสูบบุหรี่อันดับสามคือไม่ทราบว่าทำให้เกิดโรคมะเร็งปอด

จรรยา โกสินทร์ (2542: บทคัดย่อ) ศึกษาพฤติกรรมการเปิดรับสาร ความรู้และทัศนคติเกี่ยวกับการสูบบุหรี่ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาโรงเรียนในเขตกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า ความรู้เกี่ยวกับการสูบบุหรี่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ในกลุ่ม นักเรียนชั้นประถมศึกษาที่มีสถานที่อยู่อาศัยแตกต่างกัน ความรู้เกี่ยวกับการสูบบุหรี่ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในกลุ่มนักเรียนชั้นประถมศึกษาที่อ่านหนังสือการ์ตูน และกลุ่มที่มีพฤติกรรมการเปิดรับสารเกี่ยวกับบุหรี่ผ่านสื่อวารสาร นิตยสาร

ณัฐณี จันทร์ก้อน (2544) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการป้องกันการสูบบุหรี่ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีการรับรู้ความรุนแรงของพิษที่เกิดจากบุหรี่ต่างกัน มีพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากผลงานวิจัยข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า การรับรู้โทษของการสูบบุหรี่นั้นเป็นปัจจัยที่สำคัญอย่างยิ่งในการส่งผลต่อพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ ซึ่งการรับรู้โทษของบุหรี่ยังจะส่งผลพฤติกรรมการตัดสินใจในการป้องกันตนเองจากการสูบบุหรี่

ส่วนที่ 5 การส่งเสริมการป้องกันการสูบบุหรี่

5.1 การส่งเสริมการป้องกันการสูบบุหรี่ในวัยรุ่น

การสูบบุหรี่ก่อให้เกิดอันตรายต่อเยาวชนทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจและการเข้าสังคม เมื่อเยาวชนติด บุหรี่แล้วจะเกิดความยากลำบากในการเลิกสูบบุหรี่ ดังนั้นนักวิชาการ หน่วยงานต่างๆ ครอบครัวยุวมชน โรงเรียน จึงควรมุ่งเน้นการเฝ้าระวัง ป้องกันไม่ให้เยาวชนเริ่มสูบบุหรี่ รวมทั้งควรมุ่งเน้นการเพิ่มความรู้และทักษะชีวิตด้านบวก ต่อการไม่สูบบุหรี่ การรับรู้ศักยภาพของตนเองและเพิ่ม

ทักษะในการปฏิเสธเมื่อมีผู้ชักชวนให้สูบบุหรี่ ซึ่งการป้องกันการสูบบุหรี่ในวัยรุ่นจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากหลายฝ่ายทั้ง โรงเรียน ครอบครัว และชุมชน (Muller-Riemenschneider, Bockelbrink, Reinhold, Rasch, Greiner, & Willich, 2008 อ้างถึงใน สุรีย์ ธรรมิกบวร, 2557) ในอดีตที่ผ่านมาวิธีป้องกันการสูบบุหรี่สำหรับเยาวชนหลายรูปแบบแต่ที่ได้ผลดีมี ดังนี้

1. การให้สูขศึกษาในโรงเรียน สูขศึกษาที่ให้ประกอบด้วย

- 1) การสอนให้เยาวชนรู้จักอิทธิพลทางสังคม หรือกลุ่มคนที่มีอิทธิพลใน การกระตุ้นให้เยาวชนเริ่มสูบบุหรี่ เช่น การโฆษณาของบริษัทยาสูบ แรงกดดันจากเพื่อนๆ พร้อมทั้งมีการจัดการประชุม เชิงปฏิบัติการต่อต้านการโฆษณาการขายบุหรี่ให้แก่เยาวชน
- 2) ให้ข้อมูลเกี่ยวกับผลเสียของการสูบบุหรี่ และทักษะการปฏิเสธการสูบบุหรี่
- 3) ค้นหาความเชื่อที่ผิดๆเกี่ยวกับยาสูบ กระตุ้นให้มีการปรับตัวในเชิงบวก เกี่ยวกับ อารมณ์ ความเครียด และแรงกดดันจากเพื่อนๆ
- 4) ช่วยเยาวชนพัฒนาทักษะในการมีสัมพันธภาพกับ บุคคลอื่น เสริมสร้างความ มั่นใจในตนเอง แนะนำกลยุทธ์ในการยอมรับกฎและข้อจำกัดต่างๆ ฝึกทักษะการคิด อย่างมี วิจารณ์ญาณ ทักษะการแก้ปัญหา และความสามารถในการรู้เท่าทันสถานการณ์เสี่ยงต่างๆ
- 5) บรรจุนโยบาย เกี่ยวกับผลเสียที่เกิดจากการสูบบุหรี่ทั้งต่อสุขภาพ เศรษฐกิจ สังคม เข้าสู่หลักสูตรในโรงเรียน
- 6) การป้องกันการสูบบุหรี่โดยการใช้การช่วยเหลือจากกลุ่มเพื่อน
- 7) ฝึกอบรมครูให้มีทักษะในการช่วยป้องกันการสูบบุหรี่
- 8) สอน 20 ทักษะการฟังที่มีประสิทธิภาพเพื่อป้องกันการสูบบุหรี่
- 9) ให้สูขศึกษาเกี่ยวกับวิธีการสร้างข้อตกลงสาธารณะเพื่อป้องกันการสูบบุหรี่

(Leiva, Estela, Torrent, Calafat, Bennasar, & Yáñez, 2014; Voogd, 2014; Stathopoulos & Sourtzi, 2013 อ้างถึงใน สุรีย์ ธรรมิกบวร, 2557)

2. การมีส่วนร่วมของครอบครัว เน้นการมีส่วนร่วมของครอบครัวในการป้องกันการสูบบุหรี่ ในเยาวชน โดย

- 1) กระตุ้นผู้ปกครองให้ มีทัศนคติที่ถูกต้องเกี่ยวกับการสูบบุหรี่
- 2) ให้ผู้ปกครองเรียนรู้สถานการณ์ที่เสี่ยงสำหรับเยาวชน
- 3) สร้างกฎและข้อจำกัดต่างๆภายในครอบครัว
- 4) เข้มงวดต่อกฎการสูบบุหรี่ในครอบครัว
- 5) สร้างครอบครัวปลอดบุหรี่
- 6) ป้องกันเยาวชนไม่ให้สูบบุหรี่
- 7) ส่งเสริมการสื่อสารที่ดีภายในครอบครัว และ

8) เพิ่มความผูกพันให้เกิดขึ้นภายในครอบครัว (Leiva, Estela, Torrent, Calafat, Bennasar, & Yáñez, 2014; O'Byrne, Haddock, & Poston, 2002; Jackson, Bee-Gates, & Henriksen, 1994)

3. การใช้ internet การใช้ internet มีผลกระทบต่อการใช้ internet และพฤติกรรมการใช้ของวัยรุ่น โดยเฉพาะวัยรุ่นที่ชอบใช้เวลาส่วนใหญ่อยู่กับ internet ซึ่งโปรแกรมช่วยป้องกันการสูบบุหรี่โดยใช้ internet ที่ผ่านมามีการจัดสัปดาห์ ละครั้ง ถึง เดือนละครั้ง ใช้เวลา 1-7 เดือนต่อโปรแกรมระยะเวลาในการประชุมแต่ละครั้งประมาณ 30 นาทีถึง 2 ชั่วโมง (Buller, Borland, Woodall, Hall, Hines, Burris-Woodall, et al., 2008) โดยมีการฉายมัลติมีเดีย การสะท้อนกลับพฤติกรรม การสูบบุหรี่เป็นรายบุคคลโดยส่งข้อมูลทาง internet การพูดคุยทางห้องสนทนา การถาม-ตอบ (ศูนย์วิจัยและจัดการความรู้เพื่อการควบคุมยาสูบ (ศจย.) มหาวิทยาลัยมหิดล, 2555)

สรุปว่าในการส่งเสริมการป้องกันการสูบบุหรี่ในวัยรุ่นนั้น ทุกภาคส่วนที่มีความเกี่ยวข้องกับตัววัยรุ่น เช่น ครอบครัว โรงเรียน เพื่อน รวมถึงสื่อต่างๆ ควรมีส่วนร่วมในการส่งเสริมป้องกันการสูบบุหรี่ เพื่อให้เกิดประสิทธิผลสูงสุดในการมีพฤติกรรมห่างไกลจากบุหรี่ของวัยรุ่น

5.2 การส่งเสริมการป้องกันการสูบบุหรี่จากครอบครัว

สถาบันครอบครัวเป็นสถาบันพื้นฐานของมนุษย์ และเป็นสถาบันที่อยู่ใกล้ตัวบุคคลมากที่สุด เป็นสถาบันที่จะทำหน้าที่กำหนดสถานภาพ บรรทัดฐานและค่านิยมเบื้องต้นของบุคคล และเป็นสถาบันที่จะแนะแนวทางในการปฏิบัติตนและการปูพื้นฐานในการดำรงชีวิต ซึ่งจะส่งผลต่อความเจริญก้าวหน้าทางสังคมของบุคคลในอนาคตข้างหน้า และบทบาทหน้าที่ของครอบครัว มีดังต่อไปนี้

1. การสร้างสมาชิกซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นของครอบครัว
2. การกำหนดสถานภาพของบุคคล ตามสถานภาพของบิดามารดา
3. การอบรมเรียนรู้ระเบียบของสังคม การถ่ายทอดวัฒนธรรมแก่สมาชิกในครอบครัว เป็นการหลอมทางบุคลิกภาพของบุคคลเช่นการพูด การแต่งกายการดำรงชีวิต ตลอดจนการเรียนรู้แบบแผนและ วิธีปฏิบัติตนตามทางสังคม
4. การคุ้มครองและทำนุบำรุงครอบครัวครอบครัวได้แก่ การทำนุบำรุงร่างกายกายให้สมาชิกในครอบครัว สามารถประกอบภารกิจหน้าที่การงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ การทำนุบำรุงคุณภาพได้แก่การให้ การศึกษาอบรมเพื่อให้สมาชิกได้เรียนรู้สิ่งที่เป็นประโยชน์ซึ่งจะช่วยให้สามารถปรับตัวให้เข้ากับสังคมและ สิ่งแวดล้อม
5. โครงสร้างทางสังคมปัจจุบันเปลี่ยนแปลงไป จากครอบครัวขยายกลายเป็นครอบครัวเดี่ยว มากขึ้นทำให้การสนับสนุนและการดูแลทางด้านจิตใจลดน้อยลง เด็กๆในครอบครัวถูกทอดทิ้ง

มากขึ้น มีความเครียดในครอบครัวมากขึ้น เนื่องจากพ่อแม่ต่างๆก็ต้องทำงานเลี้ยงครอบครัวเวลาที่จะมีให้กันและกันในครอบครัวลดน้อยลงถ้าเป็นสมัยเดิม การมีปู่ย่า ตายาย ก็จะช่วยให้เด็กมีที่ปรึกษาเด็กไม่หว้าหว่สับสน เช่นทุกวันนี้ (กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ 2552 : หน้า 25-27) สภาวการณ์ปัจจุบันสถาบันครอบครัวอยู่ในภาวะที่อ่อนแอลงอันเนื่องมาจากโครงสร้างทางสังคม เปลี่ยนแปลงไป ซึ่งสอดคล้องกับสถานการณ์เด็กสูบบุหรี่ในปัจจุบันดังนั้นหากสถาบันครอบครัวขาดความเข้มแข็งก็จะส่งผลให้เด็กมีโอกาสเสี่ยงในการสูบบุหรี่หรือสารเสพติดได้ ดังนั้น ครอบครัวจึงมีอิทธิพลอย่างยิ่ง ครอบครัวจึงควรให้ความสำคัญในการแก้ไขปัญหาการสูบบุหรี่ในเด็ก เพื่อส่งผลให้เด็กมีเป้าหมายและอนาคตที่ดีและเหมาะสม

ตามผลงานวิจัยที่ได้ทำการศึกษาค้นคว้าพบว่า ครอบครัวมีอิทธิพลอย่างสูงต่อการส่งผลต่อพฤติกรรมต่างๆในวัยรุ่น การจะตัดสินใจที่จะสูบบุหรี่ผู้ปกครองจะเป็นคนกำหนดซึ่งหมายความว่าหากวัยรุ่นมีปัญหา แล้วผู้ปกครองสนใจที่จะช่วยเหลือในการแก้ไขโดยที่ไม่มีอารมณ์ไม่พอใจร่วมด้วย จะทำให้วัยรุ่นเกิดความอบอุ่นและพร้อมที่จะบอกเล่าปัญหานั้นๆให้ผู้ปกครองและนำไปสู่การแก้ไขปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด (ยุพา จิวพัฒนกุล และคณะ, 2558)

5.3 การส่งเสริมการป้องกันการสูบบุหรี่จากโรงเรียน

ตามประกาศกระทรวงสาธารณสุขที่ออกตามความ พ.ร.บ.คุ้มครองสุขภาพผู้ไม่สูบบุหรี่ ได้มีกำหนดกำหนดให้ “โรงเรียน” ซึ่งเป็นสถานที่สาธารณะ ต้องเป็นเขตปลอดบุหรี่ทั้งหมด หมายความว่า ภายในรั้วโรงเรียน ไม่สามารถสูบบุหรี่ได้ ไม่ว่าจะป็นห้องพักส่วนตัวหรือที่ใดๆก็ตาม ดังนั้น การที่จะทำให้โรงเรียนเป็นเขตปลอดบุหรี่ตามกฎหมาย ซึ่งสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพได้แนะนำการปฏิบัติของนโยบายกระทรวงสาธารณสุขว่า การที่จะก้าวไปสู่การเป็น “โรงเรียนปลอดบุหรี่” ควรปฏิบัติดังนี้ (สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ, 2559)

1. จัดกิจกรรมประกาศนโยบายโรงเรียนเป็นเขตปลอดบุหรี่หน้าเสาธง ด้วยการมอบป้าย “โรงเรียนเป็นเขตปลอดบุหรี่ตามกฎหมาย” ที่ขอรับจากมูลนิธิธรรมาภิบาลเพื่อการไม่สูบบุหรี่ ให้กับผู้อำนวยการโรงเรียน เพื่อให้ผู้บริหารตระหนักและเห็นถึงความสำคัญของการดำเนินการเพื่อให้โรงเรียนเป็นเขตปลอดบุหรี่ตามกฎหมาย ทั้งนี้ สามารถดำเนินการได้ทุกช่วงของปีการศึกษา โดยไม่จำเป็นต้องรอให้ถึงวันงดสูบบุหรี่โลก ขึ้นอยู่กับความพร้อมของทุกฝ่ายในโรงเรียน

2. ประกาศนโยบายในที่ประชุมครูและที่ประชุมผู้ปกครอง เช่น โรงเรียนเถินวิทยา จังหวัดลำปาง ประกาศนโยบายและมาตรการต่าง ๆ เพื่อให้โรงเรียนเป็นเขตปลอดบุหรี่ 100% ตามกฎหมายในการประชุมผู้ปกครองนักเรียน พร้อมทั้งให้ผู้ปกครองลงนามรับทราบนโยบายและมาตรการเหล่านั้น

3. ติดป้าย “โรงเรียนเป็นเขตปลอดบุหรี่ตามกฎหมาย” ในจุดที่มองเห็นได้ชัดเจน เช่น ประตูโรงเรียน ป้ายชื่อโรงเรียน รั้วโรงเรียน บอร์ดประชาสัมพันธ์หน้าโรงเรียน เป็นต้น

4. จัดทำป้ายไว้นิลหรือป้ายผ้าขนาดใหญ่ ที่มีข้อความ “โรงเรียนเป็นเขตปลอดบุหรี่ตามกฎหมาย” ซึ่งสามารถใช้ได้ในหลายโอกาส เช่น ใช้เดินรณรงค์ในชุมชน ใช้ในงานกีฬาหรือประเพณีของโรงเรียนหรือชุมชน เป็นต้น เมื่อใช้ในการเดินรณรงค์ในโอกาสต่าง ๆ แล้ว สามารถนำมาติดตามจุดต่าง ๆ ของโรงเรียนได้อีกด้วย

5. ติดสติ๊กเกอร์เขตปลอดบุหรี่ สติ๊กเกอร์รณรงค์ไม่สูบบุหรี่ ตามประตูห้องเรียน ห้องทำงาน หรือสำนักงานต่าง ๆ รวมถึงห้องน้ำ หอประชุม และพาหนะของโรงเรียน

ภายหลังการประกาศนโยบายโรงเรียนเป็นเขตปลอดบุหรี่ 100% ตามกฎหมายแล้ว จะต้องดำเนินการ ดังนี้

1. ประชาสัมพันธ์เสียงตามสายภายในโรงเรียน เพื่อเน้นย้ำความสำคัญของนโยบายนี้ พร้อมทั้งสอดแทรกความรู้เกี่ยวกับบุหรี่อย่างสม่ำเสมอ

2. ทำให้บุคลากรจดจำและซึมซับนโยบายนี้ โดยการทำให้บุคลากรเห็นข้อความหรือรูปภาพที่สื่อถึงนโยบายนี้อย่างสม่ำเสมอ เช่น โรงเรียนขอนแก่นเทคโนโลยีพาณิชยการ จัดทำข้อความและรูปภาพ “โรงเรียนเป็นเขตปลอดบุหรี่ตามกฎหมาย” ขึ้นแสดงที่หน้าจอคอมพิวเตอร์ (desktop) ทุกเครื่องในโรงเรียน

3. จัดทำจดหมายข่าวถึงผู้ปกครอง เพื่อแจ้งให้ทราบถึงนโยบายนี้ รวมทั้งขอความร่วมมือให้ปฏิบัติตาม

4. แจ้งให้ชุมชนที่มาใช้บริการสถานที่ของโรงเรียนให้ทราบถึงนโยบาย และทำข้อตกลงกับผู้ให้บริการว่า ผู้เข้าร่วมงานต้องงดสูบบุหรี่ในบริเวณโรงเรียน

5. เดินรณรงค์ในชุมชน โดยถือแผ่นป้าย “โรงเรียนเป็นเขตปลอดบุหรี่ตามกฎหมาย” รวมทั้งแจกแผ่นพับประชาสัมพันธ์

แนวทางการปฏิบัติตามนโยบายโรงเรียนเป็นเขตปลอดบุหรี่

1. ขอความร่วมมือกับบุคลากรสาธารณสุขและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการแจ้งภาคีเครือข่าย/ผู้ให้บริการ/ผู้นำชุมชนทุกชุมชนให้ทราบถึงนโยบายของโรงเรียน

2. ทำหนังสือเวียนถึงผู้นำชุมชนโดยรอบโรงเรียนขอความร่วมมือให้ประกาศเสียงตามสายแจ้งนโยบายของโรงเรียนให้ประชาชนในชุมชนทราบ

3. และที่สำคัญไม่น้อยไปกว่าการประกาศนโยบาย คือ การมีมาตรการที่เฝ้าระวังไม่ให้มีการสูบบุหรี่ภายในบริเวณโรงเรียน เพราะไม่เช่นนั้น นโยบายที่ประกาศออกมา จะหมดความศักดิ์สิทธิ์ทันที (สำนักงานกองทุนสนับสนุนการส่งเสริมสุขภาพ, 2553)

จากการทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวกับการสูบบุหรี่ของนักเรียนในสถานศึกษาพบว่า ปัจจัยสำคัญที่มีความสัมพันธ์กับการสูบบุหรี่ของนักเรียนในสถานศึกษาในประเทศไทยสามารถแบ่งออกเป็น ปัจจัยนำ ซึ่งได้แก่ เพศ อายุ ทัศนคติ ความเชื่ออำนาจในตนเอง การรับรู้ผลกระทบของการสูบบุหรี่ การรับรู้โอกาสเสี่ยง การรับรู้ประโยชน์ ปัจจัยเสริม ได้แก่ เพื่อน ครอบครัว บุคคลที่ประทับใจหรือเคารพ และแรงสนับสนุนทางสังคม ปัจจัยเอื้อ ได้แก่ สื่อและหลักสูตรหรือนโยบายเกี่ยวกับการสูบบุหรี่

การส่งเสริมการป้องกันการสูบบุหรี่ในวัยรุ่นจำเป็นต้องอาศัยการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน โดยเฉพาะ จากตัวเยาวชนเอง ครอบครัวและชุมชน สถานศึกษา เพื่อน ในการขับเคลื่อนให้เยาวชนห่างไกลจากบุหรี่จึงควรมุ่งนำองค์ความรู้ต่างๆ มาเป็นพื้นฐานในการค้นหาแนวทางการป้องกันและลดการสูบบุหรี่ในเยาวชนที่มีประสิทธิภาพ และควรสร้างแนว ปฏิบัติที่เยาวชนสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง การทบทวนงานวิจัยที่ผ่านมาอย่างครอบคลุมจะช่วยชี้นำกรอบแนวคิด ในการวิจัย และวิธีการดำเนินการเพื่อให้ได้มาซึ่งแนวทางในการส่งเสริมการป้องกันและลดการสูบบุหรี่ในเยาวชนที่สอดคล้องกับเยาวชน ครอบครัว และสังคมรอบข้างเยาวชนได้อย่างเหมาะสม และเกิดประโยชน์สูงสุด

5.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการป้องกันการสูบบุหรี่

ยุพา จิวพัฒนกุล และคณะ (2558) ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาแนวทางในการป้องกันและลดการสูบบุหรี่ในเยาวชนโดยการมีส่วนร่วมของครอบครัวและชุมชน ซึ่งการวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมการสูบบุหรี่ของเยาวชน การทำหน้าที่ของครอบครัว และชุมชนที่มีต่อเยาวชนในการป้องกันและลดการสูบบุหรี่ และพัฒนาแนวทางในการป้องกันและลดการสูบบุหรี่ในเยาวชนโดยใช้การมีส่วนร่วมของครอบครัว และชุมชน ในตำบลโคกคราม อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี โดยได้แบ่งการดำเนินงานวิจัยเป็น 3 ระยะ กลุ่มเป้าหมาย 257 คน ผลการสำรวจพบว่า มีเยาวชนสูบบุหรี่ 29 คน ไม่สูบบุหรี่ 228 คน ผลจากแบบสอบถามพบว่า สิ่งที่ครอบครัวปฏิบัติมากที่สุดเพื่อช่วยป้องกันและลดการสูบบุหรี่ในเยาวชนคือ สมาชิกในครอบครัวไม่ทำร้ายร่างกายกัน การที่สมาชิกในครอบครัวเข้าใจเรื่องบุหรี่และ เชื่อมั่นในตัวเยาวชนว่าจะไม่ยุ่งเกี่ยวกับบุหรี่ การมีความคิดเห็นและปฏิบัติต่อกันด้วยความรักความเอื้ออาทร และ การรับฟังปัญหาและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน โดยเยาวชน 29 คนที่สูบบุหรี่ส่วนใหญ่ติดนิโคตินในระดับน้อย จากการสนทนากลุ่มได้แนวทางในการป้องกันการสูบบุหรี่สำหรับเยาวชนโดยการมีส่วนร่วมของครอบครัวและชุมชน 5 ประเด็น ดังนี้ 1) ครอบครัวควรเฝ้าระวังไม่ให้เยาวชนสูบบุหรี่ และห้ามเยาวชนไม่ให้สูบบุหรี่ 2) ครอบครัวเป็นแบบอย่างในการไม่สูบบุหรี่ 3) สร้างครอบครัวอบอุ่น 4) ให้สุขศึกษาเรื่องบุหรี่ 5) ส่งเสริมการออกกำลังกาย 64 ส่วนแนวทางในการลดการสูบบุหรี่สำหรับเยาวชนโดยการมีส่วนร่วมของครอบครัวและชุมชน ดังนี้ 1) การทำโทษ 2)

สร้างความสัมพันธ์ที่ดีในครอบครัว 3) ส่งเสริมการออกกำลังกาย 4) การสอนสุขศึกษาเกี่ยวกับบุหรี 5) การสร้างกฎระเบียบเกี่ยวกับการสูบบุหรีในชุมชน

ชาริน สุวรรณวงศ์, ศรีณย์ พิมพ์ทอง (2561: บทคัดย่อ) ได้ศึกษา ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมป้องกันการสูบบุหรีในกลุ่มวัยรุ่น: การสังเคราะห์งานวิจัยด้วยการทบทวนวรรณกรรมอย่างเป็นระบบ ผลการวิเคราะห์ห่อภิมาณพบว่า โปรแกรมการพัฒนาทักษะชีวิตโดยใช้กระบวนการเรียนรู้ การสนับสนุนทางสังคมจากผู้ปกครอง ครู และเพื่อน มีผลต่อพฤติกรรมป้องกันการสูบบุหรีในกลุ่มวัยรุ่น และโปรแกรมสร้างเสริมสมรรถนะแห่งตน และทัศนคติต่อการสูบบุหรี มีผลต่อพฤติกรรมหลีกเลี่ยงการสูบบุหรีในกลุ่มวัยรุ่น และผลการสังเคราะห์แก่นเรื่อง พบว่า มี 4 แก่นเรื่องที่สำคัญที่มีผลต่อพฤติกรรมป้องกันการสูบบุหรีในกลุ่มวัยรุ่น ได้แก่ การดำเนินนโยบายป้องกันการสูบบุหรีในโรงเรียน บทบาทในการป้องกันการสูบบุหรีของครู บรรทัดฐานการไม่สูบบุหรี และการทำหน้าที่ของครอบครัว

จากผลงานวิจัยข้างต้นพบว่า การเด็กจะมีพฤติกรรมที่แสดงออกอย่างไรนั้น สิ่งแวดล้อมรอบข้างมีผลกับตัวเด็กเสมอ เช่นงานวิจัยข้างต้นนี้ชี้ให้เห็นว่า การที่เด็กจะสูบบุหรีหรือไม่สูบบุหรีนั้น ครอบครัวมีอิทธิพลอย่างสูงในการส่งผลต่อพฤติกรรม เช่นในครอบครัวคนที่ไม่สูบบุหรีจำนวน 228 คน นั้น พบว่าครอบครัวมีการไม่ทำร้ายร่างกายกัน สมาชิกในครอบครัวเข้าใจเรื่องบุหรีและ เชื่อมั่นในตัวเยาวชนว่าจะไม่ยุ่งเกี่ยวกับบุหรี การมีความคิดเห็นและปฏิบัติต่อกันด้วยความรักความเอื้ออาทร และการรับฟังปัญหาและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ซึ่งแสดงให้เห็นแล้วว่าการส่งเสริมการป้องกันการสูบบุหรีนั้น มีผลลัพธ์ที่คุ้มค่าที่จะส่งผลให้เด็กมีพฤติกรรมป้องกันการสูบบุหรี

ส่วนที่ 6 อิทธิพลตัวแบบจากสื่อในการป้องกันการสูบบุหรี

6.1 ความหมาย

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2543 ได้ให้ความหมายไว้ว่า สื่อ หมายถึง ติดต่อให้ถึงกัน เช่น สื่อความหมาย ชักนำให้รู้จักกัน

Heinich และคณะ (1996) อ้างถึงใน อภิญญา ศุภเสถียร (2555) ได้ให้ความหมายของสื่อว่า หมายถึง ช่องทางในการติดต่อสื่อสาร และคณะยังได้ขยายความเพิ่มเติมอีกว่า สื่อ มีรากศัพท์มาจากภาษาลาติน มีความหมายว่า ระหว่าง (between) หมายถึง อะไรก็ตามซึ่งทำการบรรทุกหรือนำพาข้อมูลหรือสารสนเทศ สื่อเป็นสิ่งที่อยู่ระหว่างแหล่งกำเนิดสารกับผู้รับสาร

A. J. Romiszowski (1992) ซึ่งได้ให้ความหมายของสื่อว่า หมายถึง ตัวนำสารจากแหล่งกำเนิดของการสื่อสาร (ซึ่งอาจจะเป็นมนุษย์ หรือวัตถุที่ไม่มีชีวิต) ไปยังผู้รับสาร (ซึ่งในกรณีของการเรียนการสอนก็คือ ผู้เรียน)

ดังนั้นสามารถสรุปได้ว่า สื่อ หมายถึง สิ่งใดๆ ก็ตามที่เป็นตัวกลางระหว่างแหล่งกำเนิดของการสื่อสารกับผู้รับสาร เป็นสิ่งที่นำพาสารจากแหล่งกำเนิดไปยังผู้รับสาร เพื่อให้เกิดผลใดๆ ตามวัตถุประสงค์ของการสื่อสาร

6.2 ประเภทของสื่อ

นฤมล โล่ห์ทองคำ (2553) ได้ให้ความหมายและประเภทของสื่อออกตามลักษณะได้เป็น 3 ประเภท คือ

1. สื่อสิ่งพิมพ์ หมายถึง หนังสือและเอกสารสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ที่แสดงหรือเรียบเรียงสาระความรู้ต่าง ๆ โดยใช้ตัวหนังสือที่เป็นตัวเขียน หรือตัวพิมพ์เป็นสื่อในการแสดงความหมาย สื่อสิ่งพิมพ์มีหลายชนิด ได้แก่ เอกสาร หนังสือเรียน หนังสือพิมพ์ นิตยสาร วารสาร บันทึกรายงาน ฯลฯ

2. สื่อเทคโนโลยี หมายถึง สื่อการเรียนรู้ที่ผลิตขึ้นใช้ควบคู่กับเครื่องมือโสตทัศนวัสดุหรือเครื่องมือที่เป็น เทคโนโลยีใหม่ ๆ เช่น แถบบันทึกภาพพร้อมเสียง (วีดิทัศน์) แถบบันทึกเสียง ภาพนิ่ง สื่อคอมพิวเตอร์ช่วยสอน นอกจากนี้สื่อเทคโนโลยี ยังหมายรวมถึงกระบวนการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการนำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ในกระบวนการเรียนรู้ เช่น การใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อการเรียนรู้ การศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม เป็นต้น

3. สื่ออื่น ๆ นอกเหนือจากสื่อ 2 ประเภทที่กล่าวไปแล้ว ยังมีสื่ออื่น ๆ ที่ส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน ซึ่งมีความสำคัญไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าสื่อสิ่งพิมพ์และสื่อเทคโนโลยี สื่อที่กล่าวนี้ ได้แก่

3.1 บุคคล หมายถึง บุคคลที่มีความรู้ ความสามารถ ความเชี่ยวชาญในสาขาต่าง ๆ ซึ่งสามารถถ่ายทอด สาระความรู้ แนวคิดและ ประสบการณ์ไปสู่บุคคลอื่น เช่น บุคลากรในท้องถิ่น แพทย์ ตำรวจ นักธุรกิจ เป็นต้น

3.2 ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม หมายถึง สิ่งมีอยู่ตามธรรมชาติและสภาพแวดล้อมตัวผู้เรียน เช่น พืชผักผลไม้ ปรากฏการณ์ ห้องปฏิบัติการ เป็นต้น

3.3 กิจกรรม / กระบวนการ หมายถึง กิจกรรมหรือกระบวนการที่ผู้สอนและผู้เรียนกำหนดขึ้นเพื่อสร้างเสริมประสบการณ์การเรียนรู้ ใช้ในการฝึกทักษะซึ่งต้องใช้กระบวนการคิด การปฏิบัติ การเผชิญสถานการณ์และ การประยุกต์ความรู้ของผู้เรียน เช่น บทบาทสมมติ การสาธิต การจัดนิทรรศการ การทำโครงการ เกม เพลง เป็นต้น

3.4 วัสดุ เครื่องมือและอุปกรณ์ หมายถึง วัสดุที่ประดิษฐ์ขึ้นใช้เพื่อประกอบการเรียนรู้ เช่น หุ่นจำลอง แผนภูมิ แผนที่ ตาราง สถิติ รวมถึงสื่อประเภทเครื่องมือและอุปกรณ์ที่จำเป็นต้องใช้ในการปฏิบัติงานต่าง ๆ เช่น อุปกรณ์ทดลองวิทยาศาสตร์ เครื่องมือช่าง เป็นต้น

6.3 อิทธิพลตัวแบบจากสื่อในการป้องกันการสูบบุหรี่และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากที่กล่าวมาข้างต้นจะพบว่าสื่อต่างๆมีอิทธิพลที่ส่งผลต่อการตัดสินใจที่สูบบุหรี่หรือไม่สูบบุหรี่ได้ และจะพบอีกว่า ตัวแบบจากสื่อในการป้องกันการสูบบุหรี่ เป็นปัจจัยที่สำคัญอีกปัจจัยหนึ่งในปัจจุบัน ซึ่งจากการศึกษาค้นคว้างานวิจัยต่างๆ พบว่า มีสื่อหลายชนิดที่มีอิทธิพลต่อการสูบบุหรี่ของเด็กและเยาวชน ที่จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการนำมาเป็นข้อมูลพื้นฐานในการหาแนวทางป้องกันและแก้ไข เพื่อให้เด็กและเยาวชนรอดพ้นจากปัญหาการเสพติดบุหรี่ รวมถึงให้พ่อแม่ร่วมกันตรวจสอบเฝ้าระวังสื่อ ที่จะทำให้บุตรหลานของท่านเป็นเด็กที่สูบบุหรี่ในอนาคต ในเด็กที่ดูโทรทัศน์มากๆจะทำให้เริ่มสูบบุหรี่ได้ง่ายขึ้น

งานวิจัยในสหรัฐอเมริกาเรื่อง television viewing and initiation of smoking among youth โดย pradeep p. gidwani วารสาร pediatrics ปี 2002 พบว่า การที่เด็กดูโทรทัศน์มากๆ มีผลต่อการเริ่มต้นสูบบุหรี่ของเด็ก โดยนักวิจัยได้ศึกษาเด็กเป็นเวลาต่อเนื่อง 2 ปี พบว่า เด็กที่ดูโทรทัศน์วันละมากกว่า 5 ชั่วโมง จะตัดสินใจเริ่มสูบบุหรี่มากขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ คือจากร้อยละ 4.8 เป็น ร้อยละ 12.3 (เพิ่มขึ้น 5.99 เท่า เมื่อเปรียบเทียบกับเด็กที่ดูโทรทัศน์วันละน้อยกว่า 2 ชั่วโมง)

จากงานวิจัย สรุปได้ว่า ผู้ปกครองควรควบคุมการดูโทรทัศน์ของบุตรหลานไม่ให้มากเกินไป การอ่านหนังสือการ์ตูนญี่ปุ่นเต็มไปด้วยเรื่องสูบบุหรี่ ผลงานวิจัยเรื่อง smoking scenes in japanese comic : preliminary study โดย snakahara ในวารสาร tobacco control ปี 2005 พบว่า หนังสือการ์ตูนมีอิทธิพลอย่างมากต่อเด็กๆ ทั่วโลก คณะวิจัยเก็บข้อมูลจากนิตยสารการ์ตูนที่ได้รับความนิยมสูงสุด 4 ฉบับ มีฉากที่ตัวละครสูบบุหรี่ มีอุปกรณ์ หรือสัญลักษณ์เกี่ยวกับบุหรี่ การพูดถึงบุหรี่ และการพูดถึงอารมณ์ขณะสูบบุหรี่ ว่ามีความถี่มากน้อยเพียงใด และมีการ์ตูนเรื่องใดบ้าง สรุปได้ว่าการ์ตูนนั้นมีเรื่องราวเกี่ยวกับบุหรี่แฝงอยู่มากและมีผู้อ่านส่วนหนึ่งตัดสินใจสูบบุหรี่ตามการ์ตูน (ปิยะวงศ์ เศรษฐวงศ์, 2554) ไม่แปลกใจที่งานวิจัยพบว่า ภาพการสูบบุหรี่ในการ์ตูนมีผลทำให้เด็กจำนวนหนึ่งตัดสินใจ สูบบุหรี่จากการ์ตูนญี่ปุ่นโดยใช้กลยุทธ์ ใช้ตัวเอกที่เป็นฮีโร่ นักฟุตบอล เป็นสื่อให้เด็กญี่ปุ่นชอบกีฬาฟุตบอล วัยรุ่นญี่ปุ่นจึงชอบฟุตบอลและเล่นฟุตบอลกันจนเป็นแชมป์เอเชีย มีหลักฐานว่า บริษัทบุหรี่จ้างดาราและผู้สร้างหนังเพื่อให้มีฉากสูบบุหรี่ในหนัง เพื่อทำให้วัยรุ่นสูบบุหรี่ตาม จึงเป็นเรื่องไม่น่าแปลกใจเหมือนกัน หากพบว่า บริษัทบุหรี่จ้างนักเขียนการ์ตูนเพื่อให้มีภาพสูบบุหรี่ในการ์ตูน (ประกิต วาทีสาธกกิจ, 2554)

อิทธิพลจากสื่อที่พบมากในปัจจุบันคือสื่ออินเทอร์เน็ต เป็นจุดเริ่มต้นกระแสของสื่อโฆษณา สื่อโฆษณาต่างๆ ทั้งทางตรง และทางอ้อม ซึ่งล้วนมีอิทธิพลต่อวิถีชีวิตคนอย่างมาก สามารถก่อให้เกิด แรงจูงใจ ที่จะเชื่อและนิยมชมชอบ ในผลิตภัณฑ์ที่โฆษณา ถึงแม้ว่าประเทศไทยจะมีกฎหมายห้ามการ โฆษณาบุหรี แต่บางประเทศที่ไม่มีกฎหมายห้าม ก็มีการโฆษณาทุกรูปแบบ ซึ่งเผยแพร่ไปทั่วโลก ตาม การสื่อสารไร้พรมแดน ในปัจจุบัน เยาวชนสามารถรับรู้สื่อโฆษณาบุหรีของต่างประเทศได้ ทั้งทาง หนังสือ หรือสิ่งพิมพ์ชนิดต่างๆ ทางวิทยุ และโทรทัศน์ นอกจากนี้ กลยุทธ์ในการโฆษณาแฝงของ อุตสาหกรรมบุหรี ที่หลีกเลี่ยงกฎหมายก็มีมาก คือ การจดทะเบียนการค้า โดยใช้สัญลักษณ์ตราบุหรี เป็นสินค้า เช่น ผลิตภัณฑ์เสื้อผ้า เครื่องหนัง เครื่องเรือน ของใช้ต่างๆ และบริษัทท่องเที่ยว และการ สนับสนุนต่างๆ ที่เน้นกลุ่มเป้าหมายพิเศษ เช่น การจัดแสดงดนตรี การจัดแข่งรถให้วัยรุ่น การแสดง แบบสื่อให้กลุ่มสตรี และการแจกสมุดหรือหนังสือ ที่มีตราบุหรีให้แก่เด็กเล็ก ในต่างประเทศ ยังมีการ โฆษณาแฝงทางภาพยนตร์ โดยให้ดาราคือเป็นที่ชื่นชอบสูบบุหรี และให้เห็นสัญลักษณ์ของบุหรีนั้นด้วย การโฆษณาทุกรูปแบบ จะเน้นที่ความโก้เก๋ ทันสมัย และเร้าใจ ซึ่งส่งผลอย่างมากในการส่งเสริมให้สูบ บุหรี เยาวชนจึงมีแนวโน้มที่จะ สูบบุหรียี่ห้อที่มีการโฆษณา บ่อยๆ (โครงการสารานุกรมไทยสำหรับ เยาวชน โดยพระราชประสงค์ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว, 2560)

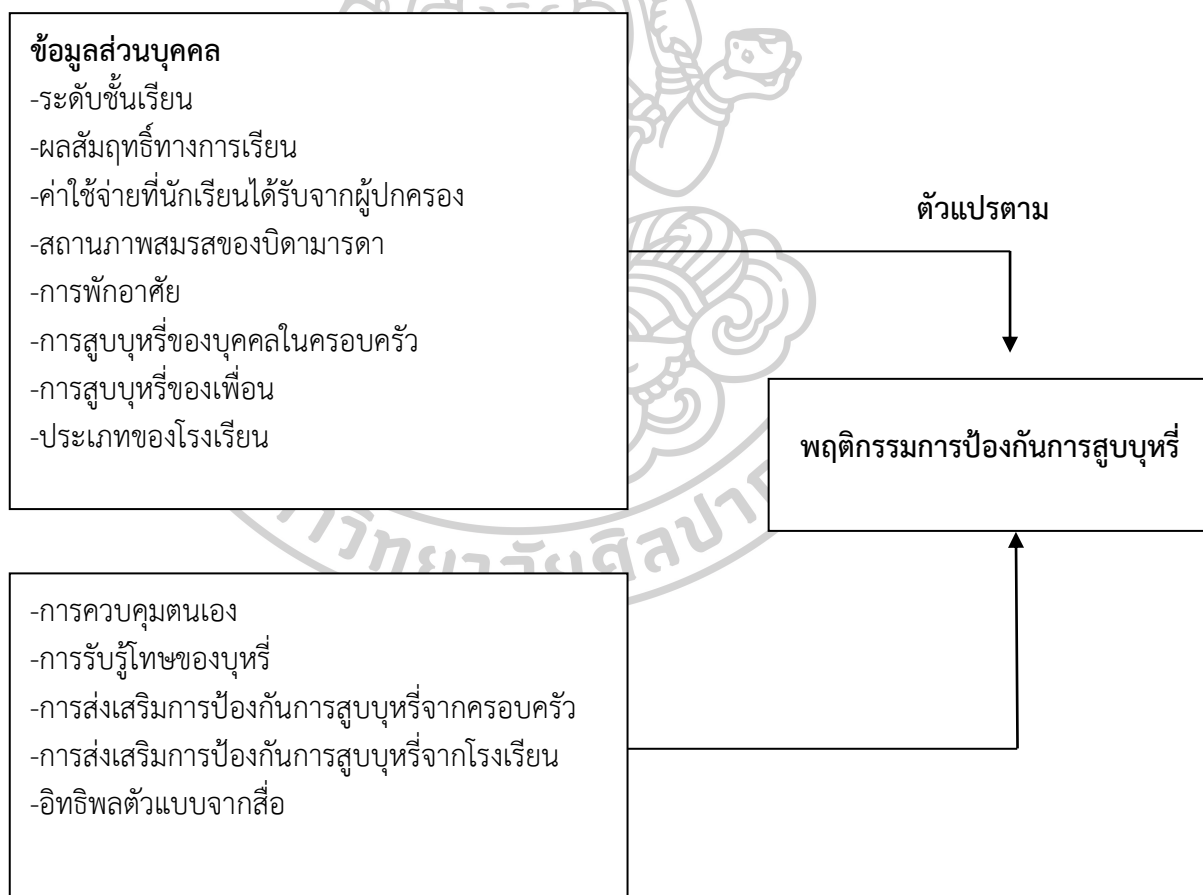
จากข้อมูลข้างต้นสามารถสรุปได้ว่าสื่อนี้มีหลายรูปแบบและหลากหลายช่องทาง เช่นสื่อ โทรทัศน์ วิทยุ สื่อสิ่งพิมพ์ต่างๆ และในโลกปัจจุบันมีสื่อที่เป็นอินเทอร์เน็ตซึ่งเด็กทุกคนมีสิทธิ์ เข้าใช้อย่างทั่วถึง จึงอาจมีโฆษณาแอบแฝงการสูบบุหรี หรือแม้กระทั่งการแสดงออกของตัวละครใน โทรทัศน์ที่มีพฤติกรรมการสูบบุหรี หากไม่มีมาตรการควบคุมดูแลที่เหมาะสมอาจทำให้เด็กเลียนแบบ พฤติกรรมนั้นได้

สามารถสรุปเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี ได้ว่า อิทธิพลตัวแบบจากสื่อ หมายถึงการที่ได้รับข้อมูลข่าวสารการชักจูงให้นักเรียนไม่สูบบุหรี และการรับรู้โทษของบุหรี ตามสื่อ ต่างๆ ทั้งการรับรู้โทษของบุหรีจากสถานีวิทยุกระจายเสียง การรับรู้โทษของบุหรีจากโทรทัศน์ การ รับรู้โทษของบุหรีจากระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต และสังคมออนไลน์ รวมทั้งการรับรู้โทษของบุหรี จากหนังสือพิมพ์ และการรับรู้โทษของบุหรีจากป้ายประชาสัมพันธ์ต่างๆ เป็นต้น

จากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง พบว่ามีปัจจัยหลายประการที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ทั้งในข้อมูลส่วนบุคคล ได้แก่ ระดับชั้นเรียน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ค่าใช้จ่ายที่นักเรียนได้รับจากผู้ปกครอง สถานภาพสมรสของบิดามารดา การพักอาศัย การสูบบุหรี่ของบุคคลในครอบครัว การสูบบุหรี่ของเพื่อน ประเภทของโรงเรียน และปัจจัยที่เกี่ยวกับการควบคุมตนเอง การรับรู้โทษของบุหรี่ การส่งเสริมการป้องกันการสูบบุหรี่จากครอบครัว การส่งเสริมการป้องกันการสูบบุหรี่จากโรงเรียน และอิทธิพลตัวแบบจากสื่อ จึงได้กรอบแนวคิดกรอบแนวคิดในการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ ของนักเรียนชายประถมศึกษาตอนปลาย อำเภอเมืองจังหวัดนครปฐม ดังนี้

กรอบแนวคิดการวิจัย

ตัวแปรต้น

กรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง พฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ของนักเรียนชายชั้นประถมศึกษาตอนปลาย อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม ผู้วิจัยได้กำหนดระเบียบวิธีวิจัยดังนี้

1. ประชากร
2. กลุ่มตัวอย่าง
3. ตัวแปรที่จะศึกษา
4. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
5. ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ
6. การเก็บรวบรวมข้อมูล
7. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชายประถมศึกษาตอนปลาย อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐมที่กำลังศึกษาภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2561 ซึ่งมีจำนวนโรงเรียนทั้งหมด 50 โรงเรียน ประกอบด้วยโรงเรียนประถมศึกษาจำนวน 43 โรงเรียน และโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จำนวน 7 โรงเรียน มีจำนวนนักเรียนชายที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นประถมศึกษาตอนปลาย จำนวน 4,015 คน (สำนักงานพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เขต 1 จังหวัดนครปฐม, 2561)

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนประชากร จำแนกตามประเภทของโรงเรียน สังกัดสำนักงานพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เขต 1 ในพื้นที่ อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม

จำนวนประชากร (คน)					
ลำดับ	ประเภทโรงเรียน	ป.4	ป.5	ป.6	รวม
1	โรงเรียนประถมศึกษา	941	1014	980	2,935
2	โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา	348	338	394	1,080
	รวม	1,289	1,352	1,374	4,015

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ครั้งนี้ คือ นักเรียนชายประถมศึกษาตอนปลาย อำเภอเมือง จังหวัด นครปฐม ที่กำลังศึกษาภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 365 คน ซึ่งได้มาจากการ คำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยจำแนกตามสูตร Yamane (1973: 887, อ้างถึงใน ธีรวุฒิ เอกะกุล 2546 : 135) โดย ผู้วิจัยได้กำหนด ที่ระดับค่าความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ดังนี้

$$\text{สูตร } n = \frac{N}{1+Ne^2}$$

เมื่อ n หมายถึง ขนาดตัวอย่างเมื่อทราบประชากร

N หมายถึง กลุ่มประชากรที่ศึกษา

e หมายถึง ความคลาดเคลื่อนในการสุ่มตัวอย่างโดยกำหนดความ คลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่าง 0.05

แทนค่าจากสูตร ดังนี้ คือ

$$n = \frac{4015}{1+(4015)(0.05)^2}$$

$$n = \frac{4015}{1+10.04}$$

$$n = \frac{4015}{11.04}$$

$$= 365$$

จากการคำนวณ จะได้ขนาดตัวอย่างเท่ากับ 365 คน และใช้การสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi –Stage Random Sampling) ดังนี้

1. สุ่มโรงเรียนแต่ละประเภทมาจำนวนร้อยละ 30 โดยการจับสลาก ได้โรงเรียนประเภท ประถมศึกษามา จำนวน 12 โรงเรียน และโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษามาจำนวน 2 โรงเรียน
2. สุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ตามสัดส่วนประชากรจำแนกตาม โรงเรียน และระดับชั้นเรียนดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่างจำแนกตาม โรงเรียนประถมศึกษา และโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา

จำนวนกลุ่มตัวอย่าง (คน)					
ลำดับ	ประเภทโรงเรียน	ป.4	ป.5	ป.6	รวม
โรงเรียนประถมศึกษา					
1	โรงเรียนวัดดอนยายหอม	6	11	9	26
2	โรงเรียนวัดบางแหลม	2	4	4	10
3	โรงเรียนวัดโพรงมะเดื่อ	37	45	36	118
4	โรงเรียนวัดพะเนียงแตก	14	14	12	40
5	โรงเรียนวัดวังตะกู่	3	3	4	10
6	โรงเรียนวัดสามควายเผือก	2	2	3	7
7	โรงเรียนวัดไผ่ล้อม	10	6	6	22
8	โรงเรียนอนุบาลนครปฐม	5	8	6	20
9	โรงเรียนวัดทัพยายท้าว	2	3	1	6
10	โรงเรียนบ้านหนองปากโลง	2	3	1	4
11	โรงเรียนบ้านลำพญา	3	2	2	7
12	โรงเรียนบ้านรางมะเดื่อ	6	11	9	26
รวม		85	100	85	270
โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา					
1	โรงเรียนวัดตาก้อง	10	10	14	34
2	โรงเรียนวัดเกาะวังไทร	20	20	21	61
รวม		30	30	35	95

3. ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

ตัวแปรต้น

2. ข้อมูลด้านบุคคล

1.1 ระดับชั้นเรียน แบ่งเป็น

1.1.1 ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

1.1.2 ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

1.1.3 ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

1.2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบ่งเป็น

1.2.1 คะแนนเฉลี่ยสะสม น้อยกว่า 2.00

1.2.2 คะแนนเฉลี่ยสะสม 2.00 -3.00

1.2.3 คะแนนเฉลี่ยสะสม 3.00 ขึ้นไป

1.3 ค่าใช้จ่ายที่นักเรียนได้รับจากผู้ปกครอง แบ่งเป็น

1.3.1 วันละน้อยกว่า 20 บาท

1.3.2 วันละ 20 -50 บาท

1.3.3 วันละ 51 -100 บาท

1.3.4 วันละ มากกว่า 100 บาท

1.4 สถานภาพสมรสของบิดามารดา แบ่งเป็น

1.4.1 บิดา มารดา อยู่ด้วยกัน

1.4.2 บิดา มารดา แยกกันอยู่/หย่าร้าง

1.4.3 บิดา หรือมารดา เสียชีวิต

1.5 การพักอาศัย แบ่งเป็น

1.5.1 พักอาศัยอยู่กับ บิดา มารดา

1.5.2 พักอาศัยอยู่กับ บิดา หรือมารดา

1.5.3 พักอาศัยอยู่กับ ปู่ ย่า ตา ยาย

1.5.4 พักอาศัยอยู่กับ ญาติ เพื่อนบ้าน คนรู้จัก อื่นๆ

1.6 การสูบบุหรี่ของบุคคลในครอบครัว

1.6.1 สูบ (โปรดระบุว่าใครสูบ)

1.6.2 ไม่สูบ

1.7 การสูบบุหรี่ของเพื่อนในกลุ่ม

1.7.1 สูบ

1.7.2 ไม่สูบ

1.8 ประเภทของโรงเรียน

1.8.1 โรงเรียนประถมศึกษา

1.8.2 โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา

2. การควบคุมตนเอง

3. การรับรู้โทษของบุหรี่

4. การส่งเสริมการป้องกันการสูบบุหรี่จากครอบครัว

5. การส่งเสริมการป้องกันการสูบบุหรี่จากโรงเรียน

6. อิทธิพลตัวแบบจากสื่อ

ตัวแปรตาม

พฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่

4. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในงานวิจัยครั้งนี้ คือแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ในนักเรียนชายระดับประถมศึกษาตอนปลาย อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม ประกอบด้วย แบบสอบถาม 7 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล

ได้แก่ ระดับชั้นเรียน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ค่าใช้จ่ายที่นักเรียนได้รับจากผู้ปกครอง สถานภาพสมรสของบิดามารดา การพักอาศัย การสูบบุหรี่ของบุคคลในครอบครัว การสูบบุหรี่ของเพื่อน และประเภทของโรงเรียนลักษณะคำถามเป็นแบบปลายเปิดแบบตรวจสอบรายการ (Check lists) จำนวน 6 ข้อ

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่

ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วยข้อคำถาม จำนวน 23 ข้อ ลักษณะคำถามเป็นแบบปลายปิด แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ คือ น้อยที่สุด น้อย ปานกลาง มาก มากที่สุด ดังนี้

น้อยที่สุด	หมายถึง	ผู้ตอบมีการปฏิบัติตามข้อความนั้นในระดับน้อยที่สุด
น้อย	หมายถึง	ผู้ตอบมีการปฏิบัติตามข้อความนั้นในระดับน้อย
ปานกลาง	หมายถึง	ผู้ตอบมีการปฏิบัติตามข้อความนั้นในระดับปานกลาง
มาก	หมายถึง	ผู้ตอบมีการปฏิบัติตามข้อความนั้นในระดับมาก
มากที่สุด	หมายถึง	ผู้ตอบมีการปฏิบัติตามข้อความนั้นในระดับมากที่สุด

ให้ผู้ตอบแบบสอบถามเลือกตอบเพียง 1 ตัวเลือก เกณฑ์การให้คะแนน ข้อความทางบวกจะได้คะแนน 1 -5 สำหรับคำตอบน้อยที่สุดจนถึงมากที่สุดตามลำดับ ส่วนข้อความนิเสธ (ข้อ 2.1.4 ,2.2.3) จะให้คะแนนกลับกัน

เกณฑ์การแปลความหมาย

เกณฑ์ที่ใช้ในการประเมินระดับการมีพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ของนักเรียนชาย ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์ในการแปลความหมายข้อมูล (Best, 1981 อ้างถึงใน อิทธิพล โพธิ์ทองคำ, 2554)

ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.49	หมายถึง	นักเรียนมีพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ในระดับน้อยที่สุด
ค่าเฉลี่ย 1.50 - 2.49	หมายถึง	นักเรียนมีพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ในระดับน้อย
ค่าเฉลี่ย 2.50 - 3.49	หมายถึง	นักเรียนมีพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ในระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 3.50 - 4.49	หมายถึง	นักเรียนมีพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ในระดับมาก
ค่าเฉลี่ย 4.50 - 5.00	หมายถึง	นักเรียนมีพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ในระดับมากที่สุด

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับการควบคุมตนเองในการป้องกันการสูบบุหรี่

ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วยข้อคำถาม จำนวน 10 ข้อ ลักษณะคำถามเป็นแบบปลายปิด แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ คือ น้อยที่สุด น้อย ปานกลาง มาก มากที่สุด ดังนี้

น้อยที่สุด	หมายถึง	ผู้ตอบมีการปฏิบัติตามข้อความนั้นในระดับน้อยที่สุด
น้อย	หมายถึง	ผู้ตอบมีการปฏิบัติตามข้อความนั้นในระดับน้อย
ปานกลาง	หมายถึง	ผู้ตอบมีการปฏิบัติตามข้อความนั้นในระดับปานกลาง
มาก	หมายถึง	ผู้ตอบมีการปฏิบัติตามข้อความนั้นในระดับมาก
มากที่สุด	หมายถึง	ผู้ตอบมีการปฏิบัติตามข้อความนั้นในระดับมากที่สุด

ให้ผู้ตอบแบบสอบถามเลือกตอบเพียง 1 ตัวเลือก เกณฑ์การให้คะแนน ข้อความทางบวกจะได้คะแนน 1 -5 สำหรับคำตอบน้อยที่สุดจนถึงมากที่สุดตามลำดับ ส่วนข้อความนิเสธ (ข้อ 8) จะให้คะแนนกลับกัน

เกณฑ์การแปลความหมาย

เกณฑ์ที่ใช้ในการประเมินระดับการควบคุมตนเองในการป้องกันการสูบบุหรี่ของนักเรียนชาย ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์ในการแปลความหมายข้อมูล (Best, 1981 อ้างถึงใน อิทธิพล โพร้ทองคำ, 2554)

ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.49	หมายถึง	นักเรียนมีพฤติกรรมการควบคุมตนเองในการป้องกันการสูบบุหรี่ในระดับน้อยที่สุด
ค่าเฉลี่ย 1.50 - 2.49	หมายถึง	นักเรียนมีพฤติกรรมการควบคุมตนเองในการป้องกันการสูบบุหรี่ในระดับน้อย
ค่าเฉลี่ย 2.50 - 3.49	หมายถึง	นักเรียนมีพฤติกรรมการควบคุมตนเองในการป้องกันการสูบบุหรี่ในระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 3.50 - 4.49	หมายถึง	นักเรียนมีพฤติกรรมการควบคุมตนเองในการป้องกันการสูบบุหรี่ในระดับมาก
ค่าเฉลี่ย 4.50 - 5.00	หมายถึง	นักเรียนมีพฤติกรรมการควบคุมตนเองในการป้องกันการสูบบุหรี่ในระดับมากที่สุด

ส่วนที่ 4 แบบสอบถามการรับรู้โทษของบุหรี

ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วยข้อคำถาม จำนวน 11 ข้อ ลักษณะคำถามเป็นแบบปลายปิด แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ คือ น้อยที่สุด น้อย ปานกลาง มาก มากที่สุด ดังนี้

น้อยที่สุด	หมายถึง	ผู้ตอบมีการปฏิบัติตามข้อความนั้นในระดับน้อยที่สุด
น้อย	หมายถึง	ผู้ตอบมีการปฏิบัติตามข้อความนั้นในระดับน้อย
ปานกลาง	หมายถึง	ผู้ตอบมีการปฏิบัติตามข้อความนั้นในระดับปานกลาง
มาก	หมายถึง	ผู้ตอบมีการปฏิบัติตามข้อความนั้นในระดับมาก
มากที่สุด	หมายถึง	ผู้ตอบมีการปฏิบัติตามข้อความนั้นในระดับมากที่สุด

ให้ผู้ตอบแบบสอบถามเลือกตอบเพียง 1 ตัวเลือก เกณฑ์การให้คะแนน ข้อความทางบวกจะได้คะแนน 1 - 5 สำหรับคำตอบน้อยที่สุดจนถึงมากที่สุดตามลำดับ ส่วนข้อความนิเสธ (ข้อ 7) จะให้คะแนนกลับกัน

เกณฑ์การแปลความหมาย

เกณฑ์ที่ใช้ในการประเมินระดับการควบคุมตนเองในการป้องกันการสูบบุหรี่ของนักเรียนชาย ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์ในการแปลความหมายข้อมูล (Best, 1981 อ้างถึงใน อิทธิพล โพธิ์ทองคำ, 2554)

ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.49	หมายถึง	นักเรียนมีการรับรู้โทษของบุหรีในระดับน้อยที่สุด
ค่าเฉลี่ย 1.50 - 2.49	หมายถึง	นักเรียนมีการรับรู้โทษของบุหรีในระดับน้อย
ค่าเฉลี่ย 2.50 - 3.49	หมายถึง	นักเรียนมีการรับรู้โทษของบุหรีในระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 3.50 - 4.49	หมายถึง	นักเรียนมีการรับรู้โทษของบุหรีในระดับมาก
ค่าเฉลี่ย 4.50 - 5.00	หมายถึง	นักเรียนมีการรับรู้โทษของบุหรีในระดับมากที่สุด

ส่วนที่ 5 การส่งเสริมการป้องกันการสูบบุหรี่จากครอบครัว

ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วยข้อคำถาม จำนวน 10 ข้อ ลักษณะคำถามเป็นแบบปลายปิด แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ คือ น้อยที่สุด น้อย ปานกลาง มาก มากที่สุด ดังนี้

น้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นเป็นจริงสำหรับผู้ตอบในระดับน้อยที่สุด
น้อย	หมายถึง	ข้อความนั้นเป็นจริงสำหรับผู้ตอบในระดับน้อย
ปานกลาง	หมายถึง	ข้อความนั้นเป็นจริงสำหรับผู้ตอบในระดับปานกลาง
มาก	หมายถึง	ข้อความนั้นเป็นจริงสำหรับผู้ตอบในระดับมาก
มากที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นเป็นจริงสำหรับผู้ตอบในระดับมากที่สุด

ให้ผู้ตอบแบบสอบถามเลือกตอบเพียง 1 ตัวเลือก เกณฑ์การให้คะแนน ข้อความทางบวกจะได้คะแนน 1 -5 สำหรับคำตอบน้อยที่สุดจนถึงมากที่สุดตามลำดับ

เกณฑ์การแปลความหมาย

เกณฑ์ที่ใช้ในการประเมินระดับการได้รับการส่งเสริมการป้องกันการสูบบุหรี่จากครอบครัวในการป้องกันการสูบบุหรี่ของนักเรียนชาย ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์ในการแปลความหมายข้อมูล (Best, 1981 อ้างถึงใน อิทธิพล โปธิทองคำ, 2554)

ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.49	หมายถึง	นักเรียนได้รับการส่งเสริมการป้องกันการสูบบุหรี่จากครอบครัวในระดับน้อยที่สุด
ค่าเฉลี่ย 1.50 - 2.49	หมายถึง	นักเรียนได้รับการส่งเสริมการป้องกันการสูบบุหรี่จากครอบครัวในระดับน้อย
ค่าเฉลี่ย 2.50 - 3.49	หมายถึง	นักเรียนได้รับการส่งเสริมการป้องกันการสูบบุหรี่จากครอบครัวในระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 3.50 - 4.49	หมายถึง	นักเรียนได้รับการส่งเสริมการป้องกันการสูบบุหรี่จากครอบครัวในระดับมาก
ค่าเฉลี่ย 4.50 - 5.00	หมายถึง	นักเรียนได้รับการส่งเสริมการป้องกันการสูบบุหรี่จากครอบครัวในระดับมากที่สุด

ส่วนที่ 6 การส่งเสริมการป้องกันการสูบบุหรี่จากโรงเรียน

ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วยข้อคำถาม จำนวน 10 ข้อ ลักษณะคำถามเป็นแบบปลายปิด แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ คือ น้อยที่สุด น้อย ปานกลาง มาก มากที่สุด ดังนี้

น้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นเป็นจริงสำหรับผู้ตอบในระดับน้อยที่สุด
น้อย	หมายถึง	ข้อความนั้นเป็นจริงสำหรับผู้ตอบในระดับน้อย
ปานกลาง	หมายถึง	ข้อความนั้นเป็นจริงสำหรับผู้ตอบในระดับปานกลาง
มาก	หมายถึง	ข้อความนั้นเป็นจริงสำหรับผู้ตอบในระดับมาก
มากที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นเป็นจริงสำหรับผู้ตอบในระดับมากที่สุด

ให้ผู้ตอบแบบสอบถามเลือกตอบเพียง 1 ตัวเลือก เกณฑ์การให้คะแนน ข้อความทางบวกจะได้คะแนน 1 -5 สำหรับคำตอบน้อยที่สุดจนถึงมากที่สุดตามลำดับ

เกณฑ์การแปลความหมาย

เกณฑ์ที่ใช้ในการประเมินระดับการได้รับการส่งเสริมการป้องกันการสูบบุหรี่จากโรงเรียนในการป้องกันการสูบบุหรี่ของนักเรียนชาย ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์ในการแปลความหมายข้อมูล (Best, 1981 อ้างถึงใน อธิพิณ โพธิ์ทองคำ, 2554)

ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.49	หมายถึง	นักเรียนได้รับการส่งเสริมการป้องกันการสูบบุหรี่จากโรงเรียนในระดับน้อยที่สุด
ค่าเฉลี่ย 1.50 - 2.49	หมายถึง	นักเรียนได้รับการส่งเสริมการป้องกันการสูบบุหรี่จากโรงเรียนในระดับน้อย
ค่าเฉลี่ย 2.50 - 3.49	หมายถึง	นักเรียนได้รับการส่งเสริมการป้องกันการสูบบุหรี่จากโรงเรียนในระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 3.50 - 4.49	หมายถึง	นักเรียนได้รับการส่งเสริมการป้องกันการสูบบุหรี่จากโรงเรียนในระดับมาก
ค่าเฉลี่ย 4.50 - 5.00	หมายถึง	นักเรียนได้รับการส่งเสริมการป้องกันการสูบบุหรี่จากโรงเรียนในระดับมากที่สุด

ส่วนที่ 7 อธิพลตัวแบบจากสื่อในการป้องกันการสูบบุหรี่

ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วยข้อคำถาม จำนวน 8 ข้อ ลักษณะคำถามเป็นแบบปลายปิด แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ คือ น้อยที่สุด น้อย ปานกลาง มาก มากที่สุด ดังนี้

น้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นเป็นจริงสำหรับผู้ตอบในระดับน้อยที่สุด
น้อย	หมายถึง	ข้อความนั้นเป็นจริงสำหรับผู้ตอบในระดับน้อย
ปานกลาง	หมายถึง	ข้อความนั้นเป็นจริงสำหรับผู้ตอบในระดับปานกลาง
มาก	หมายถึง	ข้อความนั้นเป็นจริงสำหรับผู้ตอบในระดับมาก
มากที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นเป็นจริงสำหรับผู้ตอบในระดับมากที่สุด

ให้ผู้ตอบแบบสอบถามเลือกตอบเพียง 1 ตัวเลือก เกณฑ์การให้คะแนน ข้อความทางบวกจะได้คะแนน 1-5 สำหรับคำตอบน้อยที่สุดจนถึงมากที่สุดตามลำดับ ส่วนข้อความนิเสธ (ข้อ 5, ข้อ 6) จะให้คะแนนกลับกัน

เกณฑ์การแปลความหมาย

เกณฑ์ที่ใช้ในการประเมินระดับการได้รับแรงอิทธิพลตัวแบบจากสื่อในการป้องกันการสูบบุหรี่ของนักเรียนชาย ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์ในการแปลความหมายข้อมูล (Best, 1981 อ้างถึงใน อธิพล โพธิ์ทองคำ, 2554)

ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.49	หมายถึง	นักเรียนได้รับอิทธิพลตัวแบบจากสื่อในการป้องกันการสูบบุหรี่ในระดับน้อยที่สุด
ค่าเฉลี่ย 1.50 - 2.49	หมายถึง	นักเรียนได้รับอิทธิพลตัวแบบจากสื่อในการป้องกันการสูบบุหรี่ในระดับน้อย
ค่าเฉลี่ย 2.50 - 3.49	หมายถึง	นักเรียนได้รับอิทธิพลตัวแบบจากสื่อในการป้องกันการสูบบุหรี่ในระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 3.50 - 4.49	หมายถึง	นักเรียนได้รับอิทธิพลตัวแบบจากสื่อในการป้องกันการสูบบุหรี่ในระดับมาก
ค่าเฉลี่ย 4.50 - 5.00	หมายถึง	นักเรียนได้รับอิทธิพลตัวแบบจากสื่อในการป้องกันการสูบบุหรี่ในระดับมากที่สุด

5. ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

1. ศึกษาแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยเกี่ยวข้องเกี่ยวกับพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ การควบคุมตนเอง การรับรู้โทษของบุหรี่ การส่งเสริมการป้องกันการสูบบุหรี่จากครอบครัว การส่งเสริมการป้องกันการสูบบุหรี่จากโรงเรียน และอิพลตัวแบบจากสื่อในการป้องกันการสูบบุหรี่ เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดนิยามศัพท์

2. กำหนดขอบเขต และโครงสร้างเนื้อหาของแบบสอบถามให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์และวัตถุประสงค์การวิจัย

3. สร้างข้อคำถามในแบบสอบถามและกำหนดการให้คะแนน สำหรับคำตอบแต่ละข้อ ให้ครอบคลุมตามนิยามศัพท์และวัตถุประสงค์ของการวิจัยผ่านการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยผ่านการตรวจสอบ พิจารณา แก้ไข ให้ข้อเสนอแนะของคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

4. นำแบบสอบถามที่ทำการตรวจสอบแล้วมาแก้ไขปรับปรุงตามคำแนะนำของคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ แล้วนำแบบสอบถามไปให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ทำการพิจารณาความเที่ยงตรง (Validity) ของเนื้อหาและความสอดคล้องระหว่างนิยามปฏิบัติการกับข้อคำถาม แล้วนำไปหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC : Index of Item-Objective Congruence) ตามสูตร (ชวนชัย เชื้อสารุชน 2544 : 38)

ดังนี้

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

ซึ่งถ้าได้ค่าดัชนีความสอดคล้องมีค่าตั้งแต่ .50 ขึ้นไป แสดงว่าข้อคำถามมีความสอดคล้องกับประเด็นที่จะประเมิน

5. แก้ไขปรับปรุงข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องน้อยกว่า .50

6. นำข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากผู้ทรงคุณวุฒิมาปรับปรุงแบบสอบถามร่วมกับคณะกรรมการ ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

7. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับนักเรียนชายชั้นประถมศึกษา ตอนปลาย สังกัดสำนักงานพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เขต 1 ในพื้นที่อำเภอเมือง นครปฐม จังหวัดนครปฐม ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างแต่มีลักษณะเหมือนกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน

8. นำข้อคำถามที่ทดลองใช้ กับกลุ่มตัวอย่าง มาหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของ Cronbach โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปและคัดเลือกข้อที่ใช้ได้ เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป มีค่าความเชื่อมั่นดังต่อไปนี้

8.1 แบบสอบถามพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ มีคำถามจำนวน 23 ข้อ วิเคราะห์ความเชื่อมั่นได้ .863

8.2 แบบสอบถามการควบคุมตนเอง มีคำถามจำนวน 10 ข้อ วิเคราะห์ความเชื่อมั่นได้ .888

8.3 แบบสอบถามการรับรู้โทษของบุหรี่ยี่มีคำถามจำนวน 11 ข้อ วิเคราะห์ความเชื่อมั่นได้ .743

8.4 แบบสอบถามการส่งเสริมการป้องกันการสูบบุหรี่จากครอบครัว มีคำถามจำนวน 10 ข้อ วิเคราะห์ความเชื่อมั่นได้ .904

8.5 แบบสอบถามการส่งเสริมการป้องกันการสูบบุหรี่จากโรงเรียนมีคำถามจำนวน 10 ข้อ วิเคราะห์ความเชื่อมั่นได้ .902

8.6 แบบสอบถามอิทธิพลตัวแบบจากสื่อจำนวน 8 ข้อ วิเคราะห์ความเชื่อมั่นได้ .800

6. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

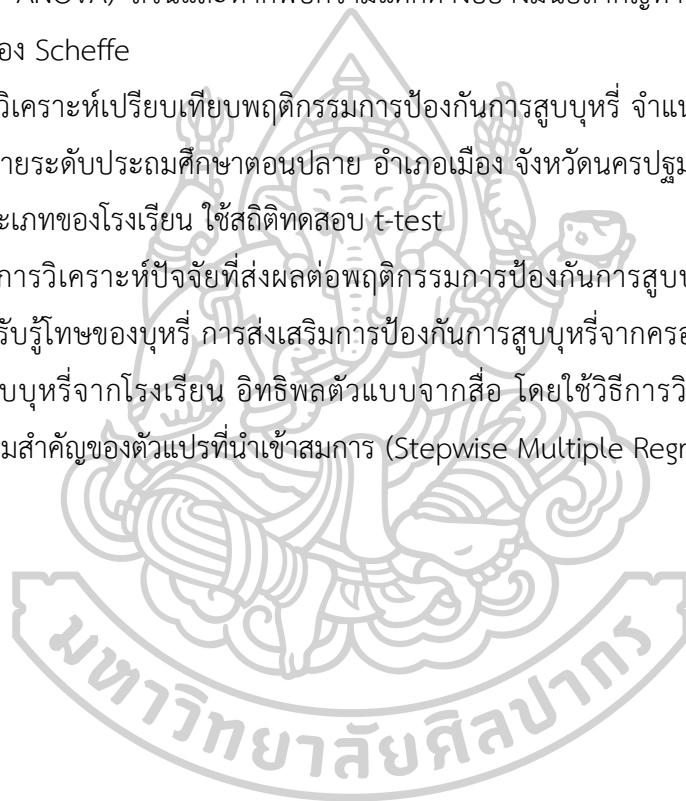
1. ผู้วิจัยทำหนังสือถึงคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร เพื่อทำหนังสือขอความร่วมมือไปยังผู้อำนวยการโรงเรียน สังกัดสำนักงานพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเขต 1 อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม เพื่อขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูล
2. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้ผ่านการพัฒนาและปรับปรุงจนมีคุณภาพไปดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 365 คน โดยได้รับแบบสอบถามกลับคืนจำนวน 365 ฉบับ คิดเป็น ร้อยละ 100 พร้อมทั้งลงรหัสในแบบสอบถาม
4. ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ตามวิธีทางสถิติไป

7. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปสำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์ และใช้สถิติในการวิจัยดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคล ได้แก่ ระดับชั้นเรียน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ค่าใช้จ่ายที่นักเรียนได้รับจากผู้ปกครอง สถานภาพสมรสของบิดามารดา การพักอาศัย การสูบบุหรี่ของบุคคลในครอบครัว การสูบบุหรี่ของเพื่อน ประเภทของโรงเรียน โดยใช้สถิติการแจกแจงความถี่และร้อยละ

2. การวิเคราะห์ระดับพฤติกรรมป้องกันการสูบบุหรี่ การควบคุมตนเอง การรับรู้โทษของบุหรี่ การส่งเสริมการป้องกันการสูบบุหรี่จากครอบครัว การส่งเสริมการป้องกันการสูบบุหรี่จากโรงเรียน อิทธิพลตัวแบบจากสื่อ โดยใช้สถิติค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
3. วิเคราะห์เปรียบเทียบพฤติกรรมป้องกันการสูบบุหรี่ จำแนกตามข้อมูลส่วนบุคคลของนักเรียนชายระดับประถมศึกษาตอนปลาย อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม ได้แก่ ระดับชั้นเรียน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ค่าใช้จ่ายที่นักเรียนได้รับจากผู้ปกครอง สถานภาพสมรสของบิดามารดา การพักอาศัย และการสูบบุหรี่ของบุคคลในครอบครัว ใช้การทดสอบความแปรปรวนทางเดียว (One -Way -ANOVA) ส่วนและหากพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จะทำการทดสอบรายคู่ด้วยวิธีของ Scheffe
4. วิเคราะห์เปรียบเทียบพฤติกรรมป้องกันการสูบบุหรี่ จำแนกตามข้อมูลส่วนบุคคลของนักเรียนชายระดับประถมศึกษาตอนปลาย อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม ได้แก่ การสูบบุหรี่ของเพื่อน และประเภทของโรงเรียน ใช้สถิติทดสอบ t-test
5. การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมป้องกันการสูบบุหรี่ ได้แก่ การควบคุมตนเอง การรับรู้โทษของบุหรี่ การส่งเสริมการป้องกันการสูบบุหรี่จากครอบครัว การส่งเสริมการป้องกันการสูบบุหรี่จากโรงเรียน อิทธิพลตัวแบบจากสื่อ โดยใช้วิธีการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณตามลำดับความสำคัญของตัวแปรที่นำเข้ามาสมการ (Stepwise Multiple Regression Analysis)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ผู้วิจัยขอนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลการศึกษาวิจัย เรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ของนักเรียนชายชั้นประถมศึกษาตอนปลาย อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม ซึ่งผู้วิจัยนำข้อมูลซึ่งได้จากการตอบแบบสอบถามนักเรียนชายระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 365 คน มาวิเคราะห์ข้อมูล และเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ตารางประกอบคำบรรยาย จำแนกเป็น 4 ตอน รายละเอียดดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างนักเรียน

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ระดับพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ของนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์เปรียบเทียบพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ของนักเรียนจำแนกตามข้อมูลส่วนบุคคล ได้แก่ ระดับชั้นเรียน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ค่าใช้จ่ายที่นักเรียนได้รับจากผู้ปกครอง สถานภาพสมรสของบิดามารดา การพักอาศัย การสูบบุหรี่ของบุคคลในครอบครัว การสูบบุหรี่ของเพื่อน และประเภทของโรงเรียน

ตอนที่ 4 การวิเคราะห์ตัวแปรที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ของนักเรียน ได้แก่ การควบคุมตนเอง การรับรู้โทษของบุหรี่ การส่งเสริมการป้องกันการสูบบุหรี่จากครอบครัว การส่งเสริมการป้องกันการสูบบุหรี่จากโรงเรียน และอิทธิพลตัวแบบจากสื่อ

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกันในการวิเคราะห์ข้อมูลและการแปลความหมายของการวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงได้กำหนดสัญลักษณ์ในการวิเคราะห์ข้อมูลไว้ดังนี้

Y	หมายถึง	พฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่
X ₁	หมายถึง	การควบคุมตนเอง
X ₂	หมายถึง	การรับรู้โทษของบุหรี่
X ₃	หมายถึง	การส่งเสริมการป้องกันการสูบบุหรี่จากครอบครัว
X ₄	หมายถึง	การส่งเสริมการป้องกันการสูบบุหรี่จากโรงเรียน
X ₅	หมายถึง	อิทธิพลตัวแบบจากสื่อ
n	หมายถึง	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
\bar{X}	หมายถึง	ค่าเฉลี่ย(Mean)
S.D.	หมายถึง	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

t	หมายถึง	ค่าสถิติที่ใช้ในการพิจารณา t-distribution
F	หมายถึง	ค่าสถิติที่ใช้ในการพิจารณา F-distribution
df	หมายถึง	องศาอิสระ(Degree of freedom)
SS	หมายถึง	ผลรวมของกำลังสองของค่าเบี่ยงเบน (Sum of Square)
MS	หมายถึง	ค่าเฉลี่ยเบี่ยงเบนกำลังสอง (Mean Square)
r	หมายถึง	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์
R	หมายถึง	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (Multiple R)
R ²	หมายถึง	ประสิทธิภาพในการทำนาย (R Square)
Adj R ²	หมายถึง	ประสิทธิภาพในการทำนายที่ปรับแล้ว (Adjusted R Square)
S.E.	หมายถึง	ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของการทำนาย (Stand Error of the Estimate)
R ² Chang	หมายถึง	ประสิทธิภาพในการทำนาย (R Square) ที่เพิ่มขึ้นเมื่อ เพิ่มตัวแปรอิสระในสมการถดถอย
b	หมายถึง	ค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอย(Regression Coefficients)
Beta	หมายถึง	ค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอยมาตรฐาน (Standardized Regression Coefficients)
a	หมายถึง	ค่าคงที่ (Constant)
Over all F	หมายถึง	สถิติ F ของการทดสอบ

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างนักเรียน

ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นนักเรียนชายประถมศึกษาตอนปลาย อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม ปีการศึกษา 2561 จำนวน 365 คน ดังมีรายละเอียดในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 แสดงจำนวนและร้อยละของข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตาม ระดับชั้นเรียน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ค่าใช้จ่ายที่นักเรียนได้รับจากผู้ปกครอง สถานภาพสมรสของบิดามารดา การพักอาศัย การสูบบุหรี่ของบุคคลในครอบครัว การสูบบุหรี่ของเพื่อน และประเภทของโรงเรียน

ข้อมูลส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
ระดับชั้นเรียน		
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4	115	31.50
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5	130	35.62
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	120	32.88
รวม	365	100
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน		
คะแนนเฉลี่ยสะสม น้อยกว่า 2.00	51	13.97
คะแนนเฉลี่ยสะสม 2.00 -3.00	173	47.40
คะแนนเฉลี่ยสะสม 3.00 ขึ้นไป	141	38.63
รวม	365	100
ค่าใช้จ่ายที่นักเรียนได้รับจากผู้ปกครอง		
วันละน้อยกว่า 20 บาท	9	2.46
วันละ 20 -50 บาท	288	78.90
วันละ 51 -100 บาท	67	18.36
วันละมากกว่า 100 บาท	1	0.28
รวม	365	100
สถานภาพสมรสของบิดามารดา		
บิดา มารดา อยู่ด้วยกัน	266	72.88
บิดา มารดา แยกกันอยู่/หย่าร้าง	68	18.63
บิดา หรือมารดา เสียชีวิต	31	8.49
รวม	365	100

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ข้อมูลส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
การพักอาศัย		
พักอาศัยอยู่กับ บิดา มารดา	231	63.29
พักอาศัยอยู่กับ บิดา หรือมารดา	50	13.70
พักอาศัยอยู่กับ ปู่ ย่า ตา ยาย	67	18.35
พักอาศัยอยู่กับ ญาติ เพื่อนบ้าน คนรู้จัก และอื่นๆ	17	4.66
รวม	365	100
การสูบบุหรี่ของบุคคลในครอบครัว		
สูบ	86	23.56
ไม่สูบ	279	76.44
รวม	365	100
การสูบบุหรี่ของเพื่อน		
สูบ	32	8.77
ไม่สูบ	333	91.23
รวม	365	100
ประเภทของโรงเรียน		
โรงเรียนประถมศึกษา	270	73.97
โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา	95	26.03
รวม	365	100

จากตารางที่ 3 พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่เป็นนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 130 คน คิดเป็นร้อยละ 35.62 มีคะแนนเฉลี่ยสะสม 2.00 -3.00 จำนวน 173 คน คิดเป็นร้อยละ 47.40 ได้รับค่าใช้จ่ายจากผู้ปกครองวันละ 20 -50 บาท จำนวน 288 คน คิดเป็นร้อยละ 78.90 สถานภาพสมรสของบิดามารดา อยู่ด้วยกัน จำนวน 266 คน คิดเป็นร้อยละ 72.88 พักอาศัยอยู่กับ บิดา มารดา จำนวน 231 คน คิดเป็นร้อยละ 63.29 มีบุคคลในครอบครัวไม่สูบบุหรี่ จำนวน 279 คน คิดเป็นร้อยละ 76.44 มีเพื่อนไม่สูบบุหรี่ จำนวน 333 คน คิดเป็นร้อยละ 91.23 และนักเรียนส่วนใหญ่เรียนในโรงเรียนประถมศึกษา จำนวน 270 คน คิดเป็นร้อยละ 73.97

เนื่องจากค่าใช้จ่ายที่นักเรียนได้รับจากผู้ปกครอง วันละมากกว่า 100 บาท มีจำนวน 1 คน และวันละน้อยกว่า 20 บาท มี 9 คน ผู้วิจัยจึงได้จัดกลุ่มใหม่ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 แสดงจำนวนและร้อยละของข้อมูลส่วนบุคคลของนักเรียน จำแนกตาม ค่าใช้จ่ายที่นักเรียนได้รับจากผู้ปกครอง

ค่าใช้จ่ายที่นักเรียนได้รับจากผู้ปกครอง	จำนวน	ร้อยละ
วันละน้อยกว่าหรือเท่ากับ 50	297	81.4
วันละ 50 บาท ขึ้นไป	68	18.6
รวม	365	100

จากตารางที่ 4 พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่ได้รับค่าใช้จ่ายจากผู้ปกครองวันละน้อยกว่าหรือเท่ากับ 50 จำนวน 297 คน คิดเป็นร้อยละ 81.4 และ กลุ่มตัวอย่างได้รับเงินจากผู้ปกครองวันละ 50 บาท ขึ้นไป จำนวน 68 คน คิดเป็นร้อยละ 18.6

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ระดับพฤติกรรมกำบังการสูบบุหรี่ของนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง (n=365)

ตารางที่ 5 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าระดับของพฤติกรรมกำบังการสูบบุหรี่โดยรวมและรายด้านของนักเรียน

พฤติกรรมกำบังการสูบบุหรี่	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)	ค่าระดับ
การเลือกคบเพื่อน	4.32	.465	มาก
การหลีกเลี่ยงตัวกระตุ้น	4.18	.592	มาก
การใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์	4.08	.613	มาก
ด้านการปฏิเสธ	4.15	.715	มาก
รวม	4.17	.372	มาก

จากตารางที่ 5 พบว่า นักเรียนมีพฤติกรรมกำบังการสูบบุหรี่โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.17$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย พบว่า ด้านการเลือกคบเพื่อน ด้านการหลีกเลี่ยงตัวกระตุ้น ด้านการปฏิเสธ และด้านการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.32, 4.18, 4.15, 4.08$ ตามลำดับ)

ตารางที่ 6 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าระดับของการควบคุมตนเอง การรับรู้โทษของบุหรี การส่งเสริมการป้องกันการสูบบุหรี่จากครอบครัว การส่งเสริมการป้องกันการสูบบุหรี่จากโรงเรียน อิทธิพลตัวแบบจากสื่อของนักเรียน

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน(S.D.)	ค่าระดับ
การควบคุมตนเอง	4.36	.474	มาก
การรับรู้โทษของบุหรี	4.30	.371	มาก
การส่งเสริมการป้องกันการสูบบุหรี่จากครอบครัว	4.34	.392	มาก
การส่งเสริมการป้องกันการสูบบุหรี่จากโรงเรียน	4.35	.401	มาก
อิทธิพลตัวแบบจากสื่อ	4.27	.519	มาก

จากตารางที่ 6 พบว่า นักเรียนมีการควบคุมตนเอง การส่งเสริมการป้องกันการสูบบุหรี่จากโรงเรียน การส่งเสริมการป้องกันการสูบบุหรี่จากครอบครัวการรับรู้โทษของบุหรี และอิทธิพลตัวแบบจากสื่อ อยู่ในระดับมาก (\bar{X} = 4.36 ,4.35 ,4.34 ,4.30 และ 4.27 ตามลำดับ)

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์เปรียบเทียบพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ของนักเรียนจำแนกตามข้อมูลส่วนบุคคล ได้แก่ ระดับชั้นเรียน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ค่าใช้จ่ายที่นักเรียนได้รับจากผู้ปกครอง สถานภาพสมรสของบิดามารดา การพักอาศัย การสูบบุหรี่ของบุคคลในครอบครัว การสูบบุหรี่ของเพื่อน และประเภทของโรงเรียน

ตารางที่ 7 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าระดับของพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับชั้นเรียน

ระดับชั้น	จำนวน (n)	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)	ค่าระดับ
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4	115	4.16	.421	มาก
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5	130	4.18	.359	มาก
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	120	4.18	.337	มาก
รวม	365	4.17	.372	มาก

จากตารางที่ 7 พบว่า นักเรียนที่มีระดับชั้นเรียนทั้ง 3 กลุ่ม มีพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่อยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยได้แก่ นักเรียนที่เรียนอยู่ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 รองลงมาคือนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ($\bar{X} = 4.18, 4.18$ และ 4.16 ตามลำดับ)

ตารางที่ 8 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) ของพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ของนักเรียน จำแนกตามระดับชั้นเรียน

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	P
ระหว่างกลุ่ม	2	.055	.027	.197	.821
ภายในกลุ่ม	362	50.348	.139		
รวม	364	50.402			

จากตารางที่ 8 พบว่า นักเรียนที่มีระดับชั้นเรียนแตกต่างกันมีพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 9 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าระดับของพฤติกรรมกำบังการสูบบุหรี่ ของนักเรียน จำแนกตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	จำนวน (n)	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ค่าระดับ
คะแนนเฉลี่ยสะสม น้อยกว่า 2.00	51	.465	4.07	มาก
คะแนนเฉลี่ยสะสม 2.00 -3.00	173	.377	4.15	มาก
คะแนนเฉลี่ยสะสม 3.00 ขึ้นไป	141	.315	4.24	มาก
รวม	365	.372	4.17	มาก

จากตารางที่ 9 พบว่า นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทั้ง 3 กลุ่ม มีพฤติกรรมกำบังการสูบบุหรี่อยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยได้แก่ นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคะแนนเฉลี่ยสะสม 3.00 ขึ้นไป นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคะแนนเฉลี่ยสะสม 2.00 -3.00 และนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคะแนนเฉลี่ยสะสมน้อยกว่า 2.00 (\bar{X} = 4.24 ,4.16 และ 4.07 ตามลำดับ)

ตารางที่ 10 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) ของพฤติกรรมกำบังการสูบบุหรี่ของนักเรียน จำแนกตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	P
ระหว่างกลุ่ม	2	1.285	.642	4.734*	.009
ภายในกลุ่ม	362	49.118	.136		
รวม	364	50.402			

* $P < .05$

จากตารางที่ 10 พบว่า นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกันมีพฤติกรรมกำบังการสูบบุหรี่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 จึงได้ดำเนินการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีของเชฟเฟ้ (Scheffé) ดังตารางที่ 9

ตารางที่ 11 แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่
ของนักเรียน จำแนกตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

จำนวนเครือข่าย สังคมออนไลน์ที่ใช้	คะแนนเฉลี่ยสะสม น้อยกว่า 2.00 $\bar{X} = 4.07$	คะแนนเฉลี่ยสะสม 2.00 -3.00 $\bar{X} = 4.15$	คะแนนเฉลี่ยสะสม 3.00 ขึ้นไป $\bar{X} = 4.24$
คะแนนเฉลี่ยสะสม น้อยกว่า 2.00 $\bar{X} = 4.07$	-		
คะแนนเฉลี่ยสะสม 2.00 -3.00 $\bar{X} = 4.15$.075		
คะแนนเฉลี่ยสะสม 3.00 ขึ้นไป $\bar{X} = 4.24$.169*	.094	-

* $P < .05$

จากตารางที่ 11 พบว่า นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคะแนนเฉลี่ยสะสม 3.00 ขึ้นไป มีพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่แตกต่างจากนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคะแนนเฉลี่ยสะสม น้อยกว่า 2.00 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 โดยนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคะแนนเฉลี่ยสะสม 3.00 ขึ้นไป มีพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่สูงกว่านักเรียนที่นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคะแนนเฉลี่ยสะสม น้อยกว่า 2.00 ($\bar{X} = 4.24$,4.07) นอกนั้นไม่พบความแตกต่าง

ตารางที่ 12 แสดงการเปรียบเทียบพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ของนักเรียน จำแนกตาม
ค่าใช้จ่ายที่นักเรียนได้รับจากผู้ปกครอง

ค่าใช้จ่ายที่นักเรียนได้รับจาก ผู้ปกครอง	จำนวน (n)	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน(S.D)	t	P
วันละน้อยกว่าหรือเท่ากับ 50 บาท	297	4.15	.389	-1.936	.055
วันละ 50บาทขึ้นไป	68	4.23	.275		

จากตารางที่ 12 พบว่า นักเรียนที่มีค่าใช้จ่ายที่นักเรียนได้รับจากผู้ปกครองต่างกันมี
พฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 13 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าระดับของพฤติกรรมการป้องกันการสูบ
บุหรี่ยของนักเรียน จำแนกตามสถานภาพสมรสของบิดามารดา

สถานภาพสมรสของบิดามารดา	จำนวน (n)	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	ค่าระดับ
บิดา มารดา อยู่ด้วยกัน	266	4.19	.376	มาก
บิดา มารดา แยกกันอยู่/หย่าร้าง	68	4.08	.386	มาก
บิดา หรือมารดา เสียชีวิต	31	4.21	.279	มาก
รวม	364	4.17	.372	มาก

จากตารางที่ 13 พบว่า นักเรียนที่มีสถานภาพสมรสของบิดามารดาทั้ง 3 กลุ่ม มีพฤติกรรม
การป้องกันการสูบบุหรี่อยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ นักเรียนที่มี
สถานภาพสมรสของบิดา หรือมารดา เสียชีวิต นักเรียนนักเรียนที่มีสถานภาพสมรสของบิดา มารดา
อยู่ด้วยกันและนักเรียนที่มีสถานภาพสมรสของบิดา มารดา แยกกันอยู่/หย่าร้าง (\bar{X} = 4.21, 4.19
และ4.08 ตามลำดับ)

ตารางที่ 14 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) ของพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ของนักเรียน จำแนกตามสถานภาพสมรสของบิดามารดา

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	P
ระหว่างกลุ่ม	2	.683	.341	2.486	.085
ภายในกลุ่ม	362	49.719	.137		
รวม	364	50.402			

จากตารางที่ 14 พบว่า นักเรียนที่มีสถานภาพสมรสของบิดามารดาแตกต่างกันมีพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 15 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าระดับของพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ของนักเรียน จำแนกตามการพักอาศัย

การพักอาศัย	จำนวน (n)	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	ค่าระดับ
พักอาศัยอยู่กับ บิดา มารดา	231	4.16	.383	มาก
พักอาศัยอยู่กับ บิดา หรือมารดา	50	4.11	.477	มาก
พักอาศัยอยู่กับ ปู่ ย่า ตา ยาย	67	4.22	.242	มาก
พักอาศัยอยู่กับ ญาติ เพื่อนบ้าน คนรู้จัก และอื่นๆ	17	4.31	.254	มาก
รวม	365	4.17	.372	มาก

จากตารางที่ 15 พบว่า นักเรียนที่มีการพักอาศัยทั้ง 4 กลุ่ม มีพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่อยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ พักอาศัยอยู่กับ ญาติ เพื่อนบ้าน คนรู้จัก และอื่นๆนักเรียนนักเรียนที่มีนักเรียนที่มีการพักอาศัยอยู่กับปู่ ย่า ตา ยาย นักเรียนนักเรียนที่มีนักเรียนที่มีการพักอาศัยอยู่กับพักอาศัยอยู่กับ บิดา มารดา และนักเรียนที่มีการพักอาศัยอยู่กับพักอาศัยอยู่กับ พักอาศัยอยู่กับ บิดา หรือมารดา (\bar{X} = 4.31 ,4.24 ,4.16 และ 4.11ตามลำดับ)

เนื่องจากผลการทดสอบความเป็นเอกพันธ์ของความแปรปรวน (Test of Homogeneity of Variances) พบว่าไม่เป็นไปตามข้อตกลงเบื้องต้นของการวิเคราะห์ความแปรปรวน จึงทำการรวมกลุ่มตัวอย่างใหม่ดังแสดงในตารางที่ 14

ตารางที่ 16 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าระดับของพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ของนักเรียน จำแนกตามการพักอาศัย

การพักอาศัย	จำนวน (n)	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	t	P
พักอาศัยอยู่กับ บิดา มารดา	231	4.16	.382	-.603	.547
พักอาศัยอยู่กับ บิดา หรือมารดา หรือ อื่นๆ	134	4.19	.354		
รวม	365	4.17	.372		

จากตารางที่ 16 พบว่า นักเรียนที่มีการพักอาศัยต่างกันมีพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 17 แสดงการเปรียบเทียบพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ของนักเรียน จำแนกตามการสูบบุหรี่ของบุคคลในครอบครัว

การสูบบุหรี่ของบุคคล ในครอบครัว	จำนวน (n)	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน(S.D)	t	P
สูบ	86	4.10	.386	-2.003*	.047
ไม่สูบ	279	4.20	.366		

* $P < .05$

จากตารางที่ 17 พบว่า นักเรียนมีการสูบบุหรี่ของบุคคลในครอบครัวต่างกันมีพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยที่นักเรียนที่มีบุคคลในครอบครัวไม่สูบบุหรี่มีพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่สูงกว่านักเรียนที่มีบุคคลในครอบครัวสูบบุหรี่ ($\bar{X} = 4.20$ และ 4.10 ตามลำดับ)

ตารางที่ 18 แสดงการเปรียบเทียบพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ของนักเรียน จำแนกตามการสูบบุหรี่ของเพื่อน

การสูบบุหรี่ของเพื่อน	จำนวน (n)	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน(S.D)	t	P
สูบบุหรี่	32	4.30	.203	2.011*	.045
ไม่สูบบุหรี่	333	4.16	.383		

*P<.05

จากตารางที่ 18 พบว่า นักเรียนที่มีการสูบบุหรี่ของเพื่อนต่างกัันมีพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 โดยที่นักเรียนที่มีเพื่อนสูบบุหรี่มีพฤติกรรมป้องกันการสูบบุหรี่สูงกว่านักเรียนที่มีเพื่อนไม่สูบบุหรี่ (\bar{X} =4.30 และ 4.16 ตามลำดับ)

ตารางที่ 19 แสดงการเปรียบเทียบพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ของนักเรียน จำแนกตามประเภทของโรงเรียน

ประเภทของโรงเรียน	จำนวน (n)	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน(S.D)	t	P
โรงเรียนประถมศึกษา	270	4.13	.407	-5.147*	.000
โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา	95	4.30	.202		

*P<.05

จากตารางที่ 19 พบว่า นักเรียนที่เรียนในประเภทโรงเรียนที่ต่างกันมีพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 โดยที่นักเรียนที่เรียนในโรงเรียนประเภทขยายโอกาสทางการศึกษามีพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่สูงกว่านักเรียนที่เรียนในโรงเรียนประเภทประถมศึกษา (\bar{X} =4.30 และ 4.13 ตามลำดับ)

ตอนที่ 4 การวิเคราะห์ตัวแปรที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ของนักเรียน ได้แก่ การควบคุมตนเอง การรับรู้โทษของบุหรี่ การส่งเสริมการป้องกันการสูบบุหรี่จากครอบครัว การส่งเสริมการป้องกันการสูบบุหรี่จากโรงเรียน และอิทธิพลตัวแบบจากสื่อ

ผลการวิเคราะห์ตัวแปร การควบคุมตนเอง การรับรู้โทษของบุหรี่ การส่งเสริมการป้องกันการสูบบุหรี่จากครอบครัว การส่งเสริมการป้องกันการสูบบุหรี่จากโรงเรียน และอิทธิพลตัวแบบจากสื่อ ที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่

4.1 ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่าง การควบคุมตนเอง การรับรู้โทษของบุหรี่ การส่งเสริมการป้องกันการสูบบุหรี่จากครอบครัว การส่งเสริมการป้องกันการสูบบุหรี่จากโรงเรียน และอิทธิพลตัวแบบจากสื่อ และพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่โดยใช้การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณตามลำดับความสำคัญของตัวแปรที่นำเข้ามาสมการ (Stepwise Multiple Regression Analysis) มีรายละเอียดดังต่อไปนี้ดังตารางที่ 20

ตารางที่ 20 แสดงการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่าง การควบคุมตนเอง การรับรู้โทษของบุหรี่ การส่งเสริมการป้องกันการสูบบุหรี่จากครอบครัว การส่งเสริมการป้องกันการสูบบุหรี่จากโรงเรียน และอิทธิพลตัวแบบจากสื่อ และพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ของนักเรียน

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา	(X ₁)	(X ₂)	(X ₃)	(X ₄)	(X ₅)	(Y)
การควบคุมตนเอง (X ₁)	1					
การรับรู้โทษของบุหรี่ (X ₂)	.363**	1				
การส่งเสริมการป้องกันการสูบบุหรี่จากครอบครัว (X ₃)	.368**	.382**	1			
การส่งเสริมการป้องกันการสูบบุหรี่จากโรงเรียน (X ₄)	.441**	.369**	.312**	1		
อิทธิพลตัวแบบจากสื่อ (X ₅)	.206**	.166**	.199**	.221**	1	
พฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ (Y)	.335**	.153**	.118**	.156**	.192**	1

** p<.01

จากตารางที่ 20 พบว่า เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม พบว่า การควบคุมตนเอง (x_1) การรับรู้โทษของบุหรี (x_2) การส่งเสริมการป้องกันการสูบบุหรีจากครอบครัว (x_3) การส่งเสริมการป้องกันการสูบบุหรีจากโรงเรียน (x_4) และอิทธิพลตัวแบบจากสื่อ (x_5) มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมป้องกันการสูบบุหรี (Y) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 ($r = .335, .153, .118, .156$ และ $.192$ ตามลำดับ) โดยการควบคุมตนเอง (x_1) มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมป้องกันการสูบบุหรี (Y) มากที่สุด ($r = .335$) รองลงมา คือ อิทธิพลตัวแบบจากสื่อ (x_5) การส่งเสริมการป้องกันการสูบบุหรีจากโรงเรียน (x_4) การรับรู้โทษของบุหรี (x_2) และการส่งเสริมการป้องกันการสูบบุหรีจากครอบครัว (x_3) ($r = .192, .156, .153$ และ $.118$ ตามลำดับ)

เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรอิสระ พบว่า ควบคุมตนเอง (x_1) มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการรับรู้โทษของบุหรี (x_2) การส่งเสริมการป้องกันการสูบบุหรีจากครอบครัว (x_3) การส่งเสริมการป้องกันการสูบบุหรีจากโรงเรียน (x_4) และอิทธิพลตัวแบบจากสื่อ (x_5) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 ($r = .363, .368, .441$, และ $.206$ ตามลำดับ) การรับรู้โทษของบุหรี (x_2) มีความสัมพันธ์กับการส่งเสริมการป้องกันการสูบบุหรีจากครอบครัว (x_3) การส่งเสริมการป้องกันการสูบบุหรีจากโรงเรียน (x_4) และอิทธิพลตัวแบบจากสื่อ (x_5) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($r = .382, .369$ และ $.166$ ตามลำดับ) การส่งเสริมการป้องกันการสูบบุหรีจากครอบครัว (x_3) มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการส่งเสริมการป้องกันการสูบบุหรีจากโรงเรียน (x_4) และอิทธิพลตัวแบบจากสื่อ (x_5) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($r = .312$ และ $.199$ ตามลำดับ) และการส่งเสริมการป้องกันการสูบบุหรีจากโรงเรียน (x_4) มีความสัมพันธ์ทางบวกกับอิทธิพลตัวแบบจากสื่อ (x_5) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($r = .221$) โดยการควบคุมตนเอง (x_1) มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการส่งเสริมการป้องกันการสูบบุหรีจากโรงเรียน (x_4) มากที่สุด ($r = .441$) และการส่งเสริมการป้องกันการสูบบุหรีจากครอบครัว (x_3) มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการอิทธิพลตัวแบบจากสื่อ (x_5) น้อยที่สุด ($r = .116$)

ผลการวิเคราะห์ตัวแปรส่งผลต่อพฤติกรรมป้องกันการสูบบุหรีของนักเรียน ได้แก่ การควบคุมตนเอง การรับรู้โทษของบุหรี การส่งเสริมการป้องกันการสูบบุหรีจากครอบครัว การส่งเสริมการป้องกันการสูบบุหรีจากโรงเรียน และอิทธิพลตัวแบบจากสื่อ ดังตารางที่ 19

ตารางที่ 21 แสดงการวิเคราะห์ตัวแปรที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ของนักเรียน ได้แก่ การควบคุมตนเอง การรับรู้โทษของบุหรี่ การส่งเสริมการป้องกันการสูบบุหรี่จากครอบครัว การส่งเสริมการป้องกันการสูบบุหรี่จากโรงเรียน และอิทธิพลตัวแบบจากสื่อ

ลำดับที่ของตัวแปรที่เข้าสมการ	R	R ²	Adj R ²	R ² change	B	Beta	t
1. การควบคุมตนเอง (X ₁)	.335	.112	.110	.112	.242	.309	6.156*
2. อิทธิพลตัวแบบจากสื่อ (X ₅)	.358	.128	.123	.016	.092	.128	2.549*
Constant = 2.726		S.E. = .348		F _{overall} = 26.564*			

* p<.05

จากตารางที่ 21 พบว่า ตัวแปรที่มีประสิทธิภาพในการทำนายพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ของนักเรียน ได้แก่ การควบคุมตนเอง (x₁) และอิทธิพลตัวแบบจากสื่อ (x₅) โดยการควบคุมตนเองได้รับการคัดเลือกเข้าสมการเป็นอันดับที่ 1 สามารถทำนายพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ได้ร้อยละ 11.20

อิทธิพลตัวแบบจากสื่อ (x₅) ได้รับการคัดเลือกเข้าสมการเป็นอันดับที่ 2 สามารถทำนายพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ได้เพิ่มขึ้นร้อยละ 1.6

โดยตัวแปรทั้ง 2 สามารถร่วมกันทำนายพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ของนักเรียนชายชั้นประถมศึกษาตอนปลายได้ร้อยละ 12.80 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์การทำนายที่ปรับแล้ว (Adjusted R²) เท่ากับ .110 และ .123 มีความคลาดเคลื่อนมาตรฐานการทำนาย (Stand Error of the Estimate) เท่ากับ .348

สมการที่ได้จากการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณตามลำดับความสำคัญของตัวแปรที่นำเข้าสมการ มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สามารถนำมาเขียนเป็นสมการวิเคราะห์การถดถอยในรูปคะแนนดิบและคะแนนมาตรฐาน ได้ดังนี้

ในรูปคะแนนดิบ

$$Y = 2.726 + .242X_1 + .092X_5$$

ในรูปคะแนนมาตรฐาน

$$Z = .309 X_1 + .128 X_5$$

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะในการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง “ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ของนักเรียนชายชั้นประถมศึกษาตอนปลาย อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม” มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาระดับพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ การควบคุมตนเอง การรับรู้โทษของบุหรี่ การส่งเสริมการป้องกันการสูบบุหรี่จากครอบครัว การส่งเสริมการป้องกันการสูบบุหรี่จากโรงเรียน และอิทธิพลตัวแบบจากสื่อ ของนักเรียนชายประถมศึกษาตอนปลาย อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม 2) เพื่อศึกษาเปรียบเทียบพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ของนักเรียนชายประถมศึกษาตอนปลาย อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม ที่มี ระดับชั้นเรียน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ค่าใช้จ่ายที่นักเรียนได้รับจากผู้ปกครอง สถานภาพสมรสของบิดามารดา การพักอาศัย การสูบบุหรี่ของบุคคลในครอบครัว การสูบบุหรี่ของเพื่อน และประเภทของโรงเรียน ที่แตกต่างกัน และ 3) เพื่อศึกษาการควบคุมตนเอง การรับรู้โทษของบุหรี่ การส่งเสริมการป้องกันการสูบบุหรี่จากครอบครัว การส่งเสริมการป้องกันการสูบบุหรี่จากโรงเรียน และอิทธิพลตัวแบบจากสื่อของนักเรียนชายประถมศึกษาตอนปลาย อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม เป็นตัวแปรที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชายประถมศึกษาตอนปลาย อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม ที่กำลังศึกษาภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2561 ซึ่งมีจำนวนโรงเรียนทั้งหมด 50 โรงเรียน ประกอบด้วยโรงเรียนประถมศึกษา และโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา และมีจำนวนนักเรียนชายที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นประถมศึกษาตอนปลาย จำนวน 4,015 คน (สำนักงานพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เขต 1 จังหวัดนครปฐม, 2561)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัย ครั้งนี้ คือ นักเรียนชายประถมศึกษาตอนปลาย อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม จำนวน 365 คน ซึ่งได้มาจากการคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยคำนวณตามสูตร Yamane (1973) ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ยอมให้เกิดความคลาดเคลื่อนร้อยละ 5

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง โดยผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง และนำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามมาจัดวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) วิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างโดยใช้การทดสอบค่าที (t-test) และการทดสอบความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) วิเคราะห์ตัวแปรอิสระที่มีอิทธิพลต่อตัวแปรตาม ใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณตามลำดับความสำคัญของตัวแปรที่นำเข้าสู่สมการ (Stepwise Multiple Regression Analysis)

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยสรุปเป็นประเด็นสำคัญได้ดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างจำนวน 365 คน พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 130 คน คิดเป็นร้อยละ 35.62 มีคะแนนเฉลี่ยสะสม 2.00 -3.00 จำนวน 173 คน คิดเป็นร้อยละ 47.40 ได้รับค่าใช้จ่ายจากผู้ปกครองวันละ 20 -50 บาท จำนวน 288 คน คิดเป็นร้อยละ 78.90 สถานภาพสมรสของบิดามารดา อยู่ด้วยกัน จำนวน 266 คน คิดเป็นร้อยละ 72.88 พักอาศัยอยู่กับ บิดา มารดา จำนวน 231 คน คิดเป็นร้อยละ 63.29 มีบุคคลในครอบครัวไม่สูบบุหรี่ จำนวน 279 คน คิดเป็นร้อยละ 76.44 มีเพื่อนไม่สูบบุหรี่ จำนวน 333 คน คิดเป็นร้อยละ 91.23 และกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เรียนในโรงเรียนประถมศึกษา จำนวน 270 คน คิดเป็นร้อยละ 73.97

2. การวิเคราะห์ระดับพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ โดยรวมกลุ่มตัวอย่างมีพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.17$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย พบว่า การเลือกคบเพื่อน ด้านการหลีกเลี่ยงตัวกระตุ้น ด้านการปฏิเสธ และด้านการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.32, 4.18, 4.15, 4.08$ ตามลำดับ) และการวิเคราะห์การควบคุมตนเอง การส่งเสริมการป้องกันการสูบบุหรี่จากโรงเรียน การส่งเสริมการป้องกันการสูบบุหรี่จากครอบครัวการรับรู้โทษของบุหรี่ และอิทธิพลตัวแบบจากสื่อ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.36, 4.35, 4.34, 4.30$ และ 4.27 ตามลำดับ)

3. การวิเคราะห์เปรียบเทียบพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ของนักเรียน จำแนกตามข้อมูลส่วนบุคคล ได้แก่ ระดับชั้นเรียน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ค่าใช้จ่ายที่นักเรียนได้รับจากผู้ปกครอง สถานภาพสมรสของบิดามารดา การพักอาศัย การสูบบุหรี่ของบุคคลในครอบครัว การสูบบุหรี่ของเพื่อน และประเภทของโรงเรียน พบว่า

3.1 นักเรียนที่มีระดับชั้นเรียนต่างกันมีพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ไม่แตกต่างกัน

3.2 นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกันมีพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคะแนนเฉลี่ยสะสม 3.00 ขึ้นไป มีพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่สูงกว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคะแนนเฉลี่ยสะสม น้อยกว่า 2.00 ($\bar{X} = 4.24, 4.07$) นอกนั้นไม่พบความแตกต่าง

3.3 นักเรียนที่มีค่าใช้จ่ายที่ได้รับจากผู้ปกครองต่างกันมีพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ไม่แตกต่างกัน

3.4 นักเรียนที่มีสถานภาพสมรสของบิดามารดาต่างกันมีพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ไม่แตกต่างกัน

3.5 นักเรียนที่มีการพักอาศัยต่างกันมีพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ไม่แตกต่างกัน

3.6 นักเรียนชายมีการสูบบุหรี่ของบุคคลในครอบครัวต่างกันมีพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยที่นักเรียนที่มีบุคคลในครอบครัวไม่สูบบุหรี่มีพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่สูงกว่านักเรียนที่มีบุคคลในครอบครัวสูบบุหรี่ ($\bar{X} = 4.20$ และ 4.10 ตามลำดับ)

3.7 นักเรียนอย่างที่มีการสูบบุหรี่ของเพื่อนต่างกันมีพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยที่นักเรียนที่มีเพื่อนสูบบุหรี่มีพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่สูงกว่านักเรียนที่มีเพื่อนไม่สูบบุหรี่ ($\bar{X} = 4.30$ และ 4.16 ตามลำดับ)

3.8 นักเรียนที่เรียนในประเภทโรงเรียนที่ต่างกันมีพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยที่นักเรียนที่เรียนในโรงเรียนประเภทขยายโอกาสทางการศึกษามีพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่สูงกว่านักเรียนที่เรียนในโรงเรียนประเภทประถมศึกษา ($\bar{X} = 4.30$ และ 4.13 ตามลำดับ)

4. การวิเคราะห์ตัวแปรที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ของนักเรียน ได้แก่ การควบคุมตนเอง การรับรู้โทษของบุหรี่ การส่งเสริมการป้องกันการสูบบุหรี่จากครอบครัว การส่งเสริมการป้องกันการสูบบุหรี่จากโรงเรียน และอิทธิพลตัวแบบจาก พบว่าตัวแปรที่มีประสิทธิภาพในการทำนายพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ของนักเรียนได้แก่ การควบคุมตนเองและอิทธิพลตัวแบบจากสื่อ สามารถร่วมกันทำนายพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ได้ร้อยละ 12.8

อภิปรายผลการวิจัย

จากสรุปผลการวิจัย ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ของนักเรียนชาย ประถมศึกษาตอนปลาย อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม ประเด็นสำคัญที่นำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ พฤติกรรมการป้องกันจากการสูบบุหรี่ การควบคุมตนเอง การส่งเสริมการป้องกันการสูบบุหรี่จากครอบครัว การส่งเสริมการป้องกันการสูบบุหรี่จากโรงเรียน และอิทธิพลจากสื่อของนักเรียนชาย มีรายละเอียดดังนี้

1.1 ผลการวิเคราะห์พฤติกรรมการป้องกันสูบบุหรี่ของนักเรียนชาย พบว่าอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.17$) ที่เป็นเช่นนี้เพราะนักเรียนชายเห็นว่าการป้องกันการสูบบุหรี่นั้นเป็นผลดีต่อตนเองเป็นอย่างมาก สามารถส่งผลดีต่อสุขภาพและทำให้ผู้ปกครองไม่เสียใจ และหากพิจารณารายด้านของการป้องกันการสูบบุหรี่ พบว่า

การเลือกคบเพื่อนอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.32$) ทั้งนี้เป็นเพราะปัจจุบัน การเลือกคบเพื่อนจะมีอิทธิพลในการตัดสินใจในการเลือกประพฤติกรรมในแบบต่างๆได้ ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาวิจัยครั้งนี้พบว่า การเลือกคบเพื่อนสามารถส่งผลต่อการป้องกันการสูบบุหรี่ของนักเรียนชายได้ในระดับมาก ซึ่งแสดงให้เห็นว่าการเลือกคบเพื่อนที่ไม่สูบบุหรี่ส่งผลให้นักเรียนมีการป้องกันการสูบบุหรี่อยู่ในระดับมาก

การหลีกเลี่ยงตัวกระตุ้นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.18$) ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการที่นักเรียนชายหลีกเลี่ยงตัวกระตุ้นต่างๆที่จะส่งผลให้เกิดการสูบบุหรี่ได้ ก็จะส่งผลต่อพฤติกรรมการสูบบุหรี่ได้ ซึ่งในผลการศึกษาวิจัยครั้งนี้ก็พบว่าที่นักเรียนชายมีพฤติกรรมการหลีกเลี่ยงตัวกระตุ้นจะส่งผลต่อพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่อยู่ในระดับมาก จากผลการวิจัยสะท้อนให้เห็นว่าเนื่องจากตัวกระตุ้นเป็นอีกปัจจัยหนึ่งซึ่งส่งผลต่อการตัดสินใจที่จะสูบบุหรี่หรือไม่สูบบุหรี่

การปฏิเสธอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.15$) ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการที่นักเรียนชายสามารถเรียนรู้วิธีการปฏิเสธได้จากผู้ปกครอง ครู แม้แต่สื่อต่างๆที่มีเนื้อหาในการปฏิเสธการรับบุหรี่จากเพื่อน จากบุคคลใกล้ชิดที่มาชักชวนให้นักเรียนชายสูบบุหรี่ ซึ่งในการศึกษาวิจัยครั้งนี้พบว่า การปฏิเสธส่งผลต่อพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ของนักเรียนชายอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากปัจจุบันผู้ปกครอง ครูอาจารย์ได้อบรมสั่งสอนถึงวิธีการปฏิเสธการรับบุหรี่อย่างไรเพื่อไม่ให้เสียเพื่อน

การใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.08$) ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากปัจจุบันผู้ปกครองและโรงเรียนส่งเสริมกิจกรรมในการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ เช่นกิจกรรมกีฬา ออกกำลังกาย เล่นดนตรี ร้องเพลง วาดรูป เป็นต้น ซึ่งผลการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ก็พบว่า การใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ส่งผลต่อพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการใช้เวลาว่างจะส่งผลให้นักเรียนไม่มีเวลานึกคิดถึงบุหรี่ และไม่มีเวลามั่วสุมกับเพื่อนที่สูบบุหรี่

1.2 ผลการวิเคราะห์การควบคุมตนเอง อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.46$) ทั้งนี้ อาจเนื่องจากการควบคุมตนเองเป็นพื้นฐานภายใต้จิตใจของบุคคล เป็นการควบคุมการตนเองเพื่อไม่ให้ประพฤติดุปฏิบัติตนเองในทางที่ไม่พึงประสงค์ ทั้งนี้แต่ละคนจะมีการควบคุมตนเองที่แตกต่างกัน จากผลการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ พบว่า นักเรียนชายมีการควบคุมตนเองเพื่อป้องกันการสูบบุหรี่อยู่ในระดับ

มาก ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีของโรเซนบัม ซึ่งเขียนไว้ว่า การควบคุมตนเองเป็นความสามารถของบุคคลนั้นๆ ที่จะละเว้นซึ่งในการกระทำบางสิ่งบางอย่าง หรือความสามารถของบุคคลนั้นๆ ที่จะแสดงพฤติกรรมออกมาด้วยเหตุผล และความอดทน อดกลั้น เพื่อให้เกิดผลที่ดีและถูกต้องตามที่ต้องการ หรือเป็นการหลีกเลี่ยงสิ่งที่ไม่ดี ซึ่งอาจจะเกิดขึ้นได้ และตลอดจนหมายถึงความสามารถของบุคคลนั้นๆ เมื่อบุคคลนั้นจะต้องเผชิญกับปัญหาและอุปสรรคต่างๆที่จะเกิดขึ้น หรืออยู่ในสภาวะที่เกิดปัญหาความขัดแย้งในตนเอง บุคคลนั้นๆสามารถจัดสภาพแวดล้อมสิ่งต่างๆ เพื่อให้เกิดพฤติกรรมตามที่บุคคลนั้นๆคาดหวังไว้ (ฐิยาพร กันตารณวัฒน์, 2554) ซึ่งสามารถสรุปได้ว่าหากนักเรียนมีการควบคุมตนเองได้ดีก็จะส่งผลต่อพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ได้เป็นอย่างดี

1.3 ผลการวิเคราะห์การรับรู้โทษของบุหรี่ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.30$) ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากปัจจุบันในการเรียนการสอนในโรงเรียนมีการบรรจุความรู้โทษของบุหรี่ยิ่งไปในการเรียนด้วย และผู้ปกครองมีการอบรมสั่งสอนเรื่องโทษของบุหรี่ให้นักเรียนฟังอย่างสม่ำเสมอ รวมถึงการเข้าถึงสื่อต่างๆที่มีการเผยแพร่เรื่องโทษของบุหรี่ ไม่ว่าจะเป็นโทษต่อร่างกาย หรือ โทษทางกฎหมายของการสูบบุหรี่ ดังนั้น จึงส่งผลให้นักเรียนเกิดความรู้ความเข้าใจเรื่องโทษของบุหรี่ที่ส่งผลต่อร่างกาย และโทษของบุหรี่ที่ผิดกฎหมายอีกด้วย ซึ่งในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ พบว่า การรับรู้โทษของบุหรี่ยิ่งส่งผลต่อพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ในระดับมาก ซึ่งไม่สอดคล้องกับผลงานวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ของนักศึกษาชายในสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษา จังหวัดนครปฐม ที่พบว่า การรับรู้โทษของบุหรี่ของนักเรียนชายมีระดับน้อย (อภิรักษ์ ปัญญาภาพ, 2549)

1.4 ผลการวิเคราะห์การส่งเสริมการป้องกันการสูบบุหรี่จากครอบครัว อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.34$) ทั้งนี้ อาจเนื่องจากครอบครัวให้ความสำคัญในการเลี้ยงดู มีการส่งเสริมให้นักเรียนชายทำกิจกรรมเพื่อส่งเสริมสุขภาพที่ดี เช่นการออกกำลังกาย การทำกิจกรรมอาสาในชุมชน รวมถึงการอบรมสั่งสอนเรื่องโทษของบุหรี่ ซึ่งในการศึกษาวิจัยครั้งนี้พบว่า การส่งเสริมการป้องกันการสูบบุหรี่จากครอบครัวส่งผลต่อพฤติกรรมการสูบบุหรี่ของนักเรียนชายในระดับมาก สอดคล้องกับผลงานวิจัยเรื่อง การสังเคราะห์อภิมานงานวิจัย ปัจจัยป้องกันการพฤติกรรมสูบบุหรี่ในเยาวชนไทย ผลการวิจัยพบว่าการมีตัวแบบที่ดีจากพ่อแม่ บุคคลในครอบครัว มีผลในเชิงการป้องกันการสูบบุหรี่ (อุสาหะ จุริย์, กันวิหค ฐิติพร, จุฬาเสรีกุล เศรษฐินัย, หฤธรรมพงศ์ วิไลลักษณ์, 2558 : บทคัดย่อ)

1.5 ผลการวิเคราะห์การส่งเสริมการป้องกันการสูบบุหรี่จากโรงเรียน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.35$) ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจาก ปัจจุบัน โรงเรียนได้มีการส่งเสริมกิจกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่อย่างต่อเนื่อง ส่งเสริมกิจกรรมการเล่นกีฬา กิจกรรมดนตรี กิจกรรมจิตอาสา การตรวจตรามุมอับต่างๆภายในโรงเรียน เป็นต้น ซึ่งส่งผลให้นักเรียนเกิดจิตสำนึกในการปฏิบัติตนเพื่อหลีกเลี่ยงไม่สูบบุหรี่ ทั้งนี้ ผลการวิจัยในครั้งนี้ พบว่า การส่งเสริมการป้องกันการสูบบุหรี่ส่งผลต่อพฤติกรรมการ

ป้องกันการสูบบุหรี่ของนักเรียนชายในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากความร่วมมือของ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) กระทรวงศึกษาธิการ เครือข่ายครูเพื่อโรงเรียนปลอดบุหรี่ มูลนิธิณรงค์เพื่อการไม่สูบบุหรี่ ภาควิชาของสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ และสำนักควบคุมการบริโภคยาสูบ กระทรวงสาธารณสุข (สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ, 2557: ออนไลน์) ร่วมกันดำเนินการประกาศนโยบายขับเคลื่อนการส่งเสริมการป้องกันการสูบบุหรี่ในโรงเรียนอย่างเข้มแข็งและต่อเนื่อง จึงส่งผลให้การส่งเสริมการป้องกันการสูบบุหรี่จากโรงเรียนอยู่ในระดับมาก

1.6 ผลการวิเคราะห์อิทธิพลตัวแบบจากสื่อ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.27$) ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากการที่ปัจจุบันการเผยแพร่สื่อต่างๆจะถูกควบคุมโดยกฎหมาย รวมถึงการการเป็นตัวแบบในการไม่สูบบุหรี่ของดารานักแสดงที่มีการรณรงค์ตามสื่อต่างๆที่นักเรียนสามารถเข้าถึง เช่น โทรทัศน์ อินเทอร์เน็ต สื่อออนไลน์ต่างๆ อาจส่งผลให้นักเรียนชายเลียนแบบพฤติกรรมมารของตัวแบบเหล่านั้นได้ ซึ่งในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ พบว่า อิทธิพลตัวแบบจากสื่อส่งผลต่อพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ของนักเรียนชายในระดับมาก ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากการรับสื่อต่างๆของนักเรียนมีผู้ปกครองคอยให้คำแนะนำอยู่เสมอ ซึ่งสอดคล้องงานวิจัยในสหรัฐอเมริกา เรื่อง television viewing and initiation of smoking among youth (P. Gidwani) (อ้างถึงใน สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ, 2557: ออนไลน์) พบว่า การที่เด็กดูโทรทัศน์มากๆ มีผลต่อการเริ่มต้นสูบบุหรี่ของเด็ก โดยนักวิจัยได้ศึกษาเด็กเป็นเวลาต่อเนื่อง 2 ปี พบว่า เด็กที่ดูโทรทัศน์วันละหลายชั่วโมง จะตัดสินใจเริ่มสูบบุหรี่มากขึ้น จากงานวิจัยสรุปได้ว่าผู้ปกครองควรควบคุมการดูโทรทัศน์ของบุตรหลานไม่ให้มากเกินไป ดังนั้น อาจสรุปได้ว่าอิทธิพลตัวแบบจากสื่อส่งผลต่อการพฤติกรรมการต่างๆของนักเรียน ซึ่งถ้าสื่อมีการส่งเสริมการป้องกันการสูบบุหรี่ก็ส่งผลต่อการป้องกันการสูบบุหรี่ของนักเรียนเพิ่มมากขึ้นด้วย และในการเสพสื่อต่างๆผู้ปกครองควรให้คำแนะนำเสมอ

2. การวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างของพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ของนักเรียนชาย จำแนกตาม ระดับชั้นเรียน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ค่าใช้จ่ายที่นักเรียนได้รับจากผู้ปกครอง สถานภาพสมรสของบิดามารดา การพักอาศัย การสูบบุหรี่ของบุคคลในครอบครัว การสูบบุหรี่ของเพื่อน และประเภทของโรงเรียน

2.1 นักเรียนชายที่มีระดับชั้นเรียนต่างกัน มีพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย อาจเนื่องมาจากนักเรียนอยู่ในกลุ่มระดับประถมศึกษาเหมือนกัน มีช่วงระดับการศึกษาไม่แตกต่างกันมาก นักเรียนเป็นเด็กในวัยเรียนหรือเด็กประถมศึกษา และมีช่วงอายุระหว่าง 6 -12 (สุรางค์ ไคว์ตระกูล, 2550) อาจอธิบายได้ว่า นักเรียนจัดอยู่ในกลุ่มช่วงอายุที่มีพัฒนาการการเจริญเติบโตไม่แตกต่างกันอย่างชัดเจน จึงอาจส่งผลให้นักเรียนมีพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากนักเรียนแต่ละระดับชั้นได้รับการอบรมสั่งสอน

จากผู้ปกครอง ครูอาจารย์ที่ดีในการป้องกันการสูบบุหรี่ หรือได้รับข่าวสารสื่อต่างๆที่มีกิจในการป้องกันการสูบบุหรี่ที่เหมือนกัน

2.2 นักเรียนชายที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน มีพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่แตกต่างกัน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย อาจเนื่องมาจาก ระดับการรับรู้ของนักเรียนแต่ละคนแตกต่างกัน นักเรียนที่มีผลการเรียนคะแนนเฉลี่ยสะสม 3.00 ขึ้นไป มีพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่มากที่สุด ซึ่งแสดงว่านักเรียนที่มีผลการเรียนรวมทั้งหมดในระดับสูงจะมีการรับรู้เรื่องการป้องกันตนเองจากการสูบบุหรี่ในระดับสูงด้วยซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยเรื่องปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการสูบบุหรี่ในกลุ่มวัยรุ่นที่สรุปว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ (อัจฉราวรรณ สร้อยทอง, 2542: บทคัดย่อ)

2.3 นักเรียนชายที่ได้รับค่าใช้จ่าจากผู้ปกครองต่างกัน มีพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย อาจเนื่องมาจาก นักเรียนที่ได้เงินมาจำนวนมากหรือน้อยไม่มีผลกับการป้องกันการสูบบุหรี่ ซึ่งนักเรียนที่ได้เงินจากผู้ปกครองมากอาจไม่ได้ใช้เงินในการซื้อบุหรี่มาสูบ และนักเรียนที่ได้เงินจากผู้ปกครองน้อย อาจขอแบ่งบุหรี่จากเพื่อนสูบกี้ได้ ทั้งนี้ ค่าใช้จ่าที่ได้รับจากผู้ปกครองของนักเรียนชายในระดับชั้นประถมศึกษาอาจไม่ได้แตกต่างกันมากนัก นอกจากนั้นนักเรียนส่วนใหญ่ได้รับการสั่งสอนเกี่ยวกับการป้องกันตนเองจากบุหรี่ รวมทั้งมีกิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักเรียนเข้าใจเกี่ยวกับโทษและพิษภัยของบุหรี่จึงอาจมีส่วนทำให้นักเรียนสามารถใช้จ่ายเงินได้อย่างเหมาะสมโดยไม่เกี่ยวข้องกับบุหรี่ ครอบครัวจึงมีอิทธิพลอย่างสูงต่อการส่งผลต่อพฤติกรรมต่างๆในวัยรุ่น การจะตัดสินใจที่จะสูบบุหรี่ผู้ปกครองจะเป็นคนกำหนด ซึ่งหมายความว่าหากวัยรุ่นมีปัญหา แล้วผู้ปกครองสนใจที่จะช่วยเหลือในการแก้ไขโดยที่ไม่มีอารมณ์ไม่พอใจร่วมด้วยจะทำให้วัยรุ่นเกิดความอบอุ่นและพร้อมที่จะบอกเล่าปัญหานั้นๆให้ผู้ปกครองและนำไปสู่การแก้ไขปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด (ยุพา จิวพัฒน์กุล และคณะ, 2558) ดังนั้นสามารถสรุปได้ว่าการศึกษาวิจัยครั้งนี้พบว่า ค่าใช้จ่าที่นักเรียนได้รับจากผู้ปกครองไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่เพราะขึ้นอยู่กับว่านักเรียนรู้จักวิธีการใช้จ่ายเลือกซื้อในสิ่งที่เหมาะสม

2.4 นักเรียนที่มีสถานภาพสมรสของบิดามารดา ต่างกัน มีพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ไม่ต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย อาจอธิบายได้ว่าสถานภาพสมรสของบิดามารดาไม่ได้ส่งผลกระทบต่อกับนักเรียนในเรื่องการป้องกันการสูบบุหรี่ เพราะอาจเนื่องจากนักเรียนมีพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ได้ด้วยตนเอง มีการรับรู้ว่าบุหรี่เป็นสิ่งที่ไม่พึงประสงค์ได้ด้วยตนเอง ซึ่งนักเรียนไม่ได้ให้ความสำคัญกับสถานภาพการสมรสของบิดา มารดา จากผลการศึกษาวิจัยพบว่า นักเรียนที่บิดา หรือมารดา เสียชีวิต จะมีพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่มากที่สุด อาจแสดงให้เห็นว่า ถึงแม้บิดา มารดา ไม่ได้อยู่กับนักเรียนแต่เด็กก็สามารถเรียนรู้การป้องกันตนเองจากการสูบบุหรี่ ดังงานวิจัย เรื่อง สุขภาวะทางจิตของเด็กวัยรุ่นที่ครอบครัวแยกทาง : การศึกษาเชิง

ปรากฏการณ์วิทยา วิทยาลัยที่อยู่ในครอบครัวแยกทางได้สะท้อนมุมมองของการดำเนินชีวิตเพื่อวันข้างหน้า อาจเนื่องมาจากความรักที่มีต่อพ่อแม่ทำให้พ่อแม่สบายใจและมีความสุข จากผลการวิจัยของเด็กวัยรุ่นที่อาศัยอยู่กับแม่เลี้ยงเดี่ยวมีความสัมพันธ์ที่เข้มแข็งระหว่างแม่ลูก (วิตาภา ผูกพันธ์, ศุทธิณี ปิยะสุวรรณ, กนกจันทร์ เข้มนาการ, 2561) ซึ่งอาจหมายความว่าถึงแม้นักเรียนจะอาศัยอยู่กับผู้ปกครองอื่นใดที่นอกเหนือจากบิดา มารดา หากผู้ปกครองดูแลเอาใจใส่นักเรียนให้ดีก็จะส่งผลให้นักเรียนมีพฤติกรรมที่เหมาะสมโดยเฉพาะพฤติกรรมกำบังการสูบบุหรี่

2.5 นักเรียนที่มีการพักอาศัยต่างกันมีพฤติกรรมกำบังการสูบบุหรี่ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย อาจเนื่องจากการพักอาศัยไม่ได้ส่งผลต่อพฤติกรรมกำบังการสูบบุหรี่ที่ต่างกัน ซึ่งไม่ว่านักเรียนจะพักอาศัยที่ใด หากผู้ปกครองให้ความดูแลเอาใจใส่ก็จะส่งผลให้นักเรียนมีพฤติกรรมกำบังการสูบบุหรี่ไม่ต่างกัน ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้พบว่านักเรียนที่พักอาศัยกับบิดา หรือมารดา หรืออื่นๆ จะมีพฤติกรรมกำบังการสูบบุหรี่มากกว่านักเรียนที่พักอาศัยกับบิดามารดา อาจหมายความว่า นักเรียนที่พักอาศัยอยู่กับบิดา หรือมารดา หรือบุคคลอื่น เป็นผู้ปกครองที่คอยดูแลเอาใจใส่นักเรียน คอยอบรมสั่งสอนให้นักเรียนประพฤติตนให้เหมาะสม นอกจากผู้ปกครองแล้วนักเรียนยังมี ครู อาจารย์ ที่อยู่ในโรงเรียนคอยอบรมสั่งสอน และรวมทั้งในปัจจุบันสื่อต่างๆ ได้เข้ามามีบทบาทในการดำเนินชีวิตของนักเรียน ดังนั้นนักเรียนสามารถเรียนรู้ได้จากช่องทางสื่อที่ส่งเสริมการกำบังการสูบบุหรี่ได้ เช่น การจัดกิจกรรมประกวดผลิตสื่อรณรงค์ป้องกันนักสูบหน้าใหม่ ให้นักเรียนได้ร่วมกันสร้างสรรค์ผลงานผ่านการอบรมจากผู้เชี่ยวชาญ เพื่อผลงานที่ได้รับการคัดเลือกจะได้เผยแพร่สู่สาธารณะ สร้างการรับรู้และการมีส่วนร่วมของสังคมในการกำบังการสูบบุหรี่ในเด็กและเยาวชน (สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ, 2561: ออนไลน์)

2.6 นักเรียนที่มีการสูบบุหรี่ของบุคคลในครอบครัวต่างกันมีพฤติกรรมกำบังการสูบบุหรี่ไม่แตกต่างกัน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย ซึ่งผลการศึกษาวิจัยครั้งนี้พบว่านักเรียนที่มีบุคคลในครอบครัวไม่สูบบุหรี่มีพฤติกรรมกำบังการสูบบุหรี่มากกว่านักเรียนที่มีบุคคลในครอบครัวสูบบุหรี่ อาจเนื่องมาจากการที่บุคคลในครอบครัวไม่สูบบุหรี่สามารถเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียน และในปัจจุบันกระทรวงการสาธารณสุขก็ได้มีโครงการส่งเสริมให้บ้านปลอดบุหรี่ ถ้าบุคคลในครอบครัวไม่สูบบุหรี่สามารถอบรมสั่งสอนให้นักเรียนไม่สูบบุหรี่ได้ และนักเรียนที่ไม่สูบบุหรี่จะมีครอบครัวที่มีเอาใจใส่ดูแลต่อเรียนในระดับมาก สูงกว่ากลุ่มสูบบุหรี่ (ยุพยง วงศพน, 2544) ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้ได้สอดคล้องกับงานวิจัยของ Hurd (อ้างถึงใน จันทนา จันทโรไพจิตร, 2541) ที่ได้ศึกษาถึง การกำบังการสูบบุหรี่ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา พบว่า พฤติกรรมกำบังการสูบบุหรี่ของบุคคลในครอบครัว ได้แก่ บิดา มารดา พี่ชายหรือพี่สาว เป็นปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่งเกี่ยวกับการสูบบุหรี่ของกลุ่มนักเรียนและวัยรุ่น

2.7 นักเรียนที่มีการสูบบุหรี่ของเพื่อน ที่แตกต่างกันมีพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ที่แตกต่างกัน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยเรื่องทักษะการป้องกันการสูบบุหรี่ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จังหวัดสงขลา ผลงานวิจัยพบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีการสูบบุหรี่ของกลุ่มเพื่อนสนิทต่างกัน มีทักษะการป้องกันการสูบบุหรี่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ $p < .01$ (เนาว์สุวรรณ กิตติพร, สิงห์เสม ประไพพิศ, เคียรประเสริฐ บุษกร, 2561 : บทคัดย่อ) และจากผลการวิจัยพบว่า การที่นักเรียนมีเพื่อนสูบบุหรี่จะมีพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่สูงกว่ นักเรียนที่มีเพื่อนไม่สูบบุหรี่ อาจเนื่องจากการที่นักเรียนได้เห็นเพื่อนสูบบุหรี่แล้วนักเรียนเห็นว่าเป็นสิ่งที่ไม่ดีไม่พึงประสงค์ จึงทำให้นักเรียนไม่ประพฤติตามกลุ่มเพื่อน และอาจสามารถอธิบายได้อีกว่า ช่วงอายุของกลุ่มตัวอย่างยังให้ความสำคัญกับผู้ปกครองมากกว่าเพื่อน ต้องการความรักความอบอุ่น และการดูแลเอาใจใส่จากพ่อแม่/ผู้ปกครอง (คู่มือผู้ปกครองใส่ใจเด็กวัยเรียน, 2552) รวมทั้งในปัจจุบันได้มีการสอดส่องดูแลจากผู้ปกครองและครูอาจารย์ ตลอดจนการประกาศกฎหมายต่างๆ จึงส่งผลให้นักเรียนไม่กล้าลองสูบบุหรี่เพราะเกรงว่าจะถูกลงโทษจึงส่งผลให้นักเรียนมีพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่

2.8 นักเรียนที่มีประเภทโรงเรียนต่างกัันมีพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ที่แตกต่างกันซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่เรียนประเภทโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาจะมีพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่สูงกว่ นักเรียนที่เรียนในโรงเรียนประเภทประถมศึกษา อาจเนื่องจาก โรงเรียนประเภทขยายโอกาสทางการศึกษามีนักเรียนถึงระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ซึ่งอาจส่งผลให้นักเรียนกลุ่มนี้เป็นแบบอย่างที่ดีให้รุ่นน้องในการไม่สูบบุหรี่สามารถอธิบายได้อีกว่านักเรียนระดับประถมศึกษาสามารถเลียนแบบพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่จากนักเรียนรุ่นพี่ได้ โดยเลียนแบบจากการพฤติกรรมการปฏิบัติตน การแสดงออกทางกายและทางสีหน้า (ศรีเรือน แก้วกังวาน, 2545) เช่น การเล่นเกม การเล่นดนตรี การร้องเพลง รวมถึงการตั้งใจเรียนเพื่อให้ได้ผลการเรียนที่ดี ซึ่งจะเกิดความภูมิใจของผู้ปกครอง ครู และตนเอง ส่งผลให้เด็กได้รับรางวัลต่างๆ และสามารถเป็นแรงผลักดันให้นักเรียนพัฒนาตนเองไปในทางที่ดี ส่งผลให้นักเรียนไม่ยุ่งเกี่ยวกับการสูบบุหรี่ เป็นต้น ซึ่งจากผลงานวิจัย สามารถสรุปได้ว่า นักเรียนระดับประถมศึกษาสามารถเลียนแบบพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่จากนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนประเภทขยายโอกาสทางการศึกษาได้ ซึ่งแสดงให้เห็นว่านักเรียนที่มีประเภทของโรงเรียนต่างกัันมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเพื่อนำไปใช้

1. การควบคุมตนเองส่งผลต่อพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ของนักเรียน ดังนั้น ผู้ปกครอง และโรงเรียนควรมีกิจกรรมการส่งเสริมการควบคุมตนเองอย่างต่อเนื่องในการหลีกเลี่ยงพฤติกรรมการไม่พึงประสงค์ ให้นักเรียนมีวิธีการควบคุมตนเองที่ดี เพื่อเสริมสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีให้นักเรียน

2. อิทธิพลตัวแบบจากสื่อส่งผลต่อพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ของนักเรียน ผู้ปกครองควรกำกับดูแลในการเข้าถึงสื่อต่างๆของนักเรียน มีการอธิบายถึงโทษของบุหรี่ที่ส่งผลต่อร่างกาย และโทษทางกฎหมาย รวมถึงสื่อควรมีการใช้ตัวแบบในการรณรงค์ป้องกันการสูบบุหรี่ เพื่อให้นักเรียนเลียนแบบพฤติกรรมการได้

3. นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงมีพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่มากกว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ ดังนั้นโรงเรียนควรส่งเสริมให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพิ่มมากขึ้นเพราะจะส่งผลให้นักเรียนมีพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ที่เพิ่มมากขึ้นด้วย

4. นักเรียนที่มีบุคคลในครอบครัวไม่สูบบุหรี่มีพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่สูงกว่านักเรียนที่มีบุคคลในครอบครัวสูบบุหรี่ ดังนั้นผู้ปกครองควรเป็นแบบอย่างที่ดีในการป้องกันตนเองจากการสูบบุหรี่ ผู้ปกครองควรควรมีกิจกรรมส่งเสริม การป้องกันการสูบบุหรี่ เช่น กิจกรรมการออกกำลังกาย กิจกรรมการท่องเที่ยว เพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีในการป้องกันตนเองจากบุหรี่เป็นต้น

5. นักเรียนที่มีกลุ่มเพื่อนสูบบุหรี่มีพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่มากกว่านักเรียนที่มีเพื่อนไม่สูบบุหรี่ เนื่องจากนักเรียนรู้จักการควบคุมตนเอง รู้ว่าการสูบบุหรี่ไม่ดีต่อสุขภาพ ดังนั้น ในส่วนของโรงเรียนควรมาตรการลงโทษในกลุ่มนักเรียนที่มีพฤติกรรมสูบบุหรี่และมีกิจกรรมส่งเสริมการป้องกันการสูบบุหรี่สำหรับนักเรียนที่ไม่สูบบุหรี่ และในส่วนของผู้ปกครองควรให้คำแนะนำเรื่องการคบเพื่อนที่ดี นำพากันไปในทางที่เหมาะสม เช่นการเล่นกีฬา การทำกิจกรรมที่ส่งเสริมสุขภาพ และสติปัญญา

6. นักเรียนที่เรียนในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา มีพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่มากกว่านักเรียนที่เรียนในโรงเรียนประถมศึกษา ดังนั้น ในส่วนของโรงเรียนประถมศึกษาควรเพิ่มกิจกรรมส่งเสริมการป้องกันการสูบบุหรี่ เช่น การสอดแทรกเนื้อหาการป้องกันการสูบบุหรี่ในบทเรียน การจัดกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพ การจัดกิจกรรมรณรงค์การงดสูบบุหรี่ ที่นอกเหนือจากนโยบายของรัฐบาล รวมถึงครูอาจารย์ควรเป็นแบบอย่างที่ดีในการไม่สูบบุหรี่แก่นักเรียน

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยอื่นๆ เช่น การเห็นคุณค่าในตนเอง การส่งเสริมพลังอำนาจความเข้มแข็ง ที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่
2. ควรทำการศึกษาวิจัย เพื่อนำผลการวิจัยมาใช้ในการส่งเสริมพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ให้ครอบคลุมเยาวชนที่เป็นกลุ่มเสี่ยงได้
3. ควรมีการศึกษาเพิ่มเติมในเรื่องปัญหาและอุปสรรคต่างๆในการดำเนินกิจกรรมเพื่อส่งเสริมพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่
4. ควรศึกษาเชิงลึกถึงการ สังเกต สัมภาษณ์ การสนทนากลุ่ม การสอบถามจากเด็ก โดยตรงการเข้าไปมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมกับเด็ก ซึ่งจะได้ข้อมูลที่ตรงกับปัญหาของนักเรียน ในการส่งเสริมพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ได้มากขึ้น
5. ควรศึกษาในกลุ่มนักเรียนหญิงด้วย เพราะนักเรียนหญิงอาจมีวิธีการป้องกันตนเองจากการสูบบุหรี่มากกว่านักเรียนชาย

รายการอ้างอิง

- 1, ส. เ. (2561). "จำนวนนักเรียนชายชั้นประถมศึกษาตอนปลาย สำนักงานพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา เขต 1 จังหวัดนครปฐม." Retrieved 6 กุมภาพันธ์, 2562, from <http://www.esanpt1.go.th/web2009/index2.php>.
- Arthur, T. A. J., & Strickland. A. J. (1995). Strategic Management : Concept and Cases(8th ed.), New York: Business.
- Caplan, G. (1974). Support systems and community mental health. New York: Behavioral.
- Cobb, S. (1976). "Social support as a moderator of life stress." Psychosomatic Medicine 38(5): 300-314.
- P.A., T. (1982). "Conceptual, methodological, and theoretical problems in studying social support as a buffer against life stress." Journal of Health and Social Behavior Vol. 23.
- Pender, N. J., Murdaugh, C. L., & Parsons, M. A. (2002). Health promotion in nursing. (4th ed.), New Jersey: Prentice-Hall.
- กรมควบคุมโรคกระทรวงสาธารณสุข. (2548). การทบทวนองค์ความรู้การควบคุมการบริโภคยาสูบ. นนทบุรี, กรมควบคุมโรคกระทรวงสาธารณสุข.
- กรมควบคุมโรคกระทรวงสาธารณสุข. (2560). "พระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ. ศ. 2560." Retrieved 1 พฤษภาคม, 2560, from <http://www.smartonline.in.th/post/detail/71/>.
- กรมวิชาการ, ก. (2545). สารและมาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษาใน หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544. กรุงเทพฯ.
- กรมอนามัย (2558). "โครงการรณรงค์สัญลักษณ์กระต่ายขาเดียว ป้องกันนักสูบหน้าใหม่." Retrieved 4 พฤษภาคม 2560, from http://www.anamai.moph.go.th/mobile_detail.php?cid=76&nid=8192.
- กันตารณวัฒน์, ธ. (2546). การศึกษาจิตลักษณะบางประการที่มีความสัมพันธ์กับการป้องกันการเสี่ยงทางเพศและการใช้ยาเสพติดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดสระบุรี, ปริญญาโท กศ.ม.มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

- กันตารณวัฒน์, ฐ. (2554). การศึกษาจิตลักษณะบางประการที่มีความสัมพันธ์กับการป้องกันการเสี่ยงทางเพศและการใช้ยาเสพติดของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดสระบุรี, ปริญญาโท กศ.ม. (การวิจัยและสถิติทางการศึกษา) บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- กุลนิตย์, น. (2537). "ปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการเริ่มและเลิกสูบบุหรี่ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในจังหวัดเชียงใหม่." Retrieved 1 พฤษภาคม, 2560, from http://www.tnrr.in.th/2558/?page=result_search&record_id=278104.
- แก้วก้งวาน, ศ. (2545). จิตวิทยาพัฒนาชีวิตทุกช่วงวัย(เล่ม2). กรุงเทพฯ, สำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- แก้วเล็ก, บ. (2533). ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะกับกระบวนการการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา ในจังหวัดนครปฐม, วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- โกศลวิจิตร, ฐ. (2549). ศึกษาวัยรุ่นหญิงไทยกับความเห็นเกี่ยวกับบุหรี่และการสูบบุหรี่ในผู้หญิง, วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี.
- โกสินทร์, จ. (2542). "ศึกษาพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารความรู้ทัศนคติเกี่ยวกับการสูบบุหรี่ของนักเรียนประถมปลายสี่โรงเรียนในเขตกรุงเทพมหานคร." Retrieved 2 พฤษภาคม 2560, from <http://dc.oas.psu.ac.th/dcms>.
- ชันอาสา, ย. (2541). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการสูบและไม่สูบบุหรี่ของนักเรียนหญิงในมัธยมศึกษาตอนปลายและประกาศนียบัตรวิชาชีพ เขตกรุงเทพมหานคร, วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (สาธารณสุขศาสตร์) สาขาวิชาเอกสุขศึกษาและพฤติกรรมศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยมหิดล.
- คุ่มทรัพย์อนันต์, ส. (2546). การพัฒนาผู้สูงอายุในครอบครัวโดยใช้ชุมชนเป็นฐาน: กรณีศึกษานักสังคมสงเคราะห์ โรงพยาบาลศูนย์และโรงพยาบาลทั่วไป, วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- คู่มือครูในการช่วยนักเรียนเลิกบุหรี่ (2551). มูลนิธิรณรงค์เพื่อการไม่สูบบุหรี่, ศูนย์วิจัยและจัดการความรู้เพื่อการควบคุมยาสูบ (ศจย.). กรุงเทพมหานคร.
- โคกโพธิ์, ย. (2543). "ศึกษาโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพเพื่อป้องกันการสูบบุหรี่ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จังหวัดอำนาจเจริญ." Retrieved 1 พฤษภาคม 2560, from <http://dc.oas.psu.ac.th/>

- จันทร์ไพจิตร, จ. (2541). "เหตุผลของการสูบบุหรี่ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายจังหวัด เชียงใหม่." Retrieved 1 พฤษภาคม 2560, from <http://dc.oas.psu.ac.th/dcms>.
- ชมแวงวาปี, ป. (2542). ประสิทธิภาพของโปรแกรมสุขศึกษาต่อพฤติกรรมกรรมการเลิกสูบบุหรี่ของนักเรียน ชายสถาบันเทคโนโลยีราชมงคลวิทยาเขตขอนแก่น, วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขา สุขศึกษาและพฤติกรรมศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ชยาวิวัฒนาวงศ์, ณ. (2553). พฤติกรรมการสูบบุหรี่ของนักเรียนชายมหาวิทยาลัยศิลปากรวิทยาเขต สารสนเทศเพชรบุรี, วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ชัยโรจน์ ชุมมงคล, ถ. ป. (2545). "พฤติกรรมทางเพศของนักศึกษาระดับอาชีวศึกษาในจังหวัด นครสวรรค์." วารสารวิชาการสาธารณสุข 11: 720-728.
- ไชยชนะ, บ. (2543). การพัฒนาการรับรู้ความสามารถของตนที่ส่งผลต่อพฤติกรรมที่ไม่เสพเฮโรอีน ของผู้เข้ารับการบำบัดขั้นตอนการถอนพิษของคลินิกยาเสพติดในโรงพยาบาลของรัฐ, วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาพฤติกรรมศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรี นครินทรวิโรฒ.
- ตรรกไพจิตร, ส. (2544). ยาเสพติดหายนะของคนรุ่นใหม่ กรุงเทพฯ, ประสานมิตร.
- ตระกุลวงศ์, บ. (2546). จิตวิทยาสังคมกับการสาธารณสุข. นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ถนอมสัจด์, ก. (2553). ปัจจัยที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมการสูบบุหรี่ในระยะเริ่มต้นของนักเรียนชายชั้น มัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดุสิต, พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา.
- เทศะวิบูล, ช. (2560). "โรคมะเร็งปอด." Retrieved 25 สิงหาคม, 2560, from www.bangkokhospital.com/wattanosoth/.
- ธีรเวชเจริญชัย, ส. (2543). ยาและสิ่งเสพติดให้โทษ. พิมพ์ครั้งที่ 4 กรุงเทพฯ, ไทยวัฒนาพานิช.
- เธียรลีลา, ว. (2562). "เลี้ยงอย่างไรหลังหย่าร้าง." Retrieved 30 มีนาคม, 2562, from <https://thepotential.org/2019/03/29/kids-in-divorced/>.
- นามเมือง, ส. (2546). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการสูบบุหรี่ของพระภิกษุสามเณรอพาธ ที่มารับบริการตรวจรักษาในโรงพยาบาลสงฆ์, วิทยานิพนธ์ วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาสุข ศึกษ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- เนาว์สุวรรณ กิตติพร, ส. ป., เคียรประเสริฐ บุขกร (2561). "ทักษะการป้องกันการสูบบุหรี่ของ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จังหวัดสงขลา." วารสารสมาคมเวชศาสตร์ป้องกันแห่งประเทศไทย Vol 7 No 1 (2017) January - April: 87-94.

- บุญช่วย, ก. (2535). ประสิทธิภาพของการควบคุมตนเองที่มีผลต่อการเลิกสูบบุหรี่ของคณงานชาย
ในวชิรพยาบาล, วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาสาธารณสุขศาสตร์) สาขา
เอกศึกษาศาสตร์บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ปัญญาภาพ, อ. (2549). ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ของนักศึกษาชายใน
สถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษา จังหวัดนครปฐม, วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขา
จิตวิทยาชุมชน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ปานดี, ส. (2542). การประยุกต์ทฤษฎีแรงจูงใจในการป้องกันโรคและแรงสนับสนุนทางสังคมเพื่อ
พฤติกรรมการเลิกสูบบุหรี่ ในนักเรียนมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 3 จังหวัดสุราษฎร์ธานี, วิทยานิพนธ์
ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเอกสุขศึกษาและพฤติกรรมศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหิดล.
- บุญญากริยากร, ม. (2545). "รายงานสัมพัทธ์สรุปต้นกำเนิดบุหรี่และความหมายของบุหรี่ตาม
พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525." Retrieved 1 พฤษภาคม, 2560, from
<http://www.as.or.th>.
- พงษ์ใหญ่, ว. ๒. ศ. (2541). "การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสูบบุหรี่ของนักเรียนด้วยกระบวนการทางจิต
พฤติกรรมศาสตร์ที่โรงเรียน." วารสารสุขภาพภาคประชาชน ภาคกลาง ปีที่ 22 ฉบับที่ 1(ต.ค.-
ธ.ค. 2549) 14-23.
- พรวิวัฒน์ชัย, ส. (2553). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการสูบบุหรี่ของวัยรุ่น. กรุงเทพฯ,
มหาวิทยาลัยมหิดล.
- พันพงศ์, ท. (2555). การพัฒนาแบบวัดการควบคุมตนเองสำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา, ปริญญา
การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการวัดผลการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทร
รวโรดม.
- พิมพ์มิล, ข. (2541). ปัจจัยทางจิตวิทยาที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการป้องกันการเสพยาบ้าของนักเรียน
หลักสูตรศิลปกรรม ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ วิทยาลัยช่างศิลป์, วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต
สาขาจิตวิทยาชุมชน มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- เพ็ญศิริภา, น. (2548). แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับโภชนศึกษา. นนทบุรี
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- โพธิ์ทอง, ป. (2551). "ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการสูบบุหรี่ของนักศึกษาโรงเรียน
เซนต์จอห์นลีเทคนิก กรุงเทพมหานคร." Retrieved 1 พฤษภาคม 2560, from
<http://202.28.18.232/dcms/basic.php>.

- โพธิ์ทองคำ, อ. (2554). ความคิดเห็นของบุคลากรต่อการจัดการของคณะแพทยศาสตร์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารธุรกิจ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์.
- เฟื่องอักษร, ผ. (2541). "ประสิทธิผลของโปรแกรมสุขศึกษาร่วมกับแรงสนับสนุนทางสังคมในการเลิกสูบบุหรี่ของนักเรียนมัธยมศึกษาชาย โรงเรียนเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระศรีนครินทร์กับโรงเรียนสมุทรสาครวุฒิชัย อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร." วารสารสาธารณสุขมูลฐานภาคกลาง ปีที่ 13 ฉบับที่ 3 (เม.ย.-พ.ค. 2541) 58-71.
- ภูไพบูลย์, ร. (2549). การพยาบาลครอบครัว แนวคิด ทฤษฎีและการนำไปใช้. กรุงเทพฯ, โอเดียนสโตร์.
- มโนสุนทรและคณะ, ศ. (2552). Thailand Global Youth Tobacco Survey and Global School Personal survey. กรุงเทพมหานคร สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ.
- มุนีกุล, น. (2540). "ประสิทธิผลของการฝึกอบรมรณรงค์ต่อต้านการสูบบุหรี่ วิทยาลัยเทคนิคปัตตานี." Retrieved 1 พฤษภาคม 2560, from <http://dc.pn.psu.ac.th/dcms/detail.nsp>.
- มูลนิธิเพื่อการรณรงค์เพื่อการไม่สูบบุหรี่, ผ. (2547). บุหรี่จี้แต่เจ็บ (ป่วย). กรุงเทพฯ, สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.).
- มูลนิธิรณรงค์เพื่อการไม่สูบบุหรี่ (2547). ควันบุหรี่มือสอง ภัยจากบุหรี่ที่เราไม่ได้สูบ กรุงเทพฯ. เมืองหนู, ก. (2544). ศึกษาประสิทธิผลโปรแกรมสุขศึกษาในการเลิกบุหรี่ของผู้นำชุมชน อำเภอเมือง จังหวัดพัทลุง, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ยกส์าน., ส. (2543). "ยาสูบบุหรี่และควีนมรณะ." วารสารสารคดี 16 (10): 173-175.
- ยิ้มพลอย, ฐ. (2543). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการสูบบุหรี่ของนักเรียนชายในระดับมัธยมศึกษาสังกัดสามัญศึกษา เขตการศึกษา 1, วิทยานิพนธ์ปริญญาโท มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ยีนยงแสน, ว. (2545). การสนับสนุนทางสังคมของผู้ดูแลผู้ที่เป็นโรคจิตเภท, การค้นคว้าแบบอิสระพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสุขภาพจิตและการพยาบาลจิตเวช บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- โรจนเลิศ, น. (2533). การศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมตนเองของนักเรียนวัยรุ่น วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิตสาขาจิตวิทยาพัฒนา, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.

- โลจายะ, ศ. (2544). "ประสิทธิผลของโปรแกรมสร้างเสริมทักษะชีวิตด้วยการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม เพื่อป้องกันการสูบบุหรี่ในนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 จังหวัด ปทุมธานี." Retrieved 1 พฤษภาคม, 2560, from <http://www.thesis.tiac.or.th>
- วงศ์พันธ์, ย. (2544). ศึกษาการสูบบุหรี่ของนักศึกษาชายวิทยาลัยสังกัดกรมอาชีวศึกษา เขตอำเภอ เมือง จังหวัดเชียงใหม่, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- วรรณประพันธ์, ล. (2549). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมกรรมการสูบบุหรี่ของนักเรียนชายชั้น มัธยมศึกษาในเขตเทศบาลนคร นครราชสีมา, การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญา สาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพฤติกรรมศาสตร์และการส่งเสริมสุขภาพ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- วาทีสาทกกิจ, ป. (2551). "ข้อมูลสำคัญเรื่องบุหรี่กับเยาวชน." Retrieved 1 พฤษภาคม, 2560, from <http://guru.sanook.com/>.
- ศรีชานิล, ท. (2547). การจัดการสิ่งแวดล้อมของชุมชนในการป้องกันโอกาสเกิดโรคไข้เลือดออก อำเภอประทาย จังหวัดนครราชสีมา, วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ศรีนวล, ก. (2536). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมกรรมการสูบบุหรี่ของพระภิกษุในจังหวัดราชบุรี, วิทยานิพนธ์ปริญญาโท มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ศันนยุท, โ. (2531). จิตวิทยา. กรุงเทพฯ, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศุกเสถียร, อ. (2555). "สื่อ." Retrieved 6 ตุลาคม, 2560, from <http://somethingswee.blogspot.com/2012/09/media-medium.html>.
- สถาบันควบคุมการบริโภคยาสูบกรมการแพทย์กระทรวงสาธารณสุข (2545). บุหรี่หรือสุขภาพ.
- สถาบันควบคุมการบริโภคยาสูบกรมการแพทย์กระทรวงสาธารณสุข (2550). หยุดการแพร่ภัยบุหรี่: สิ่งที่เราต้องทำและผลได้ผลเสียทางเศรษฐกิจของการควบคุม ยาสูบ. กรุงเทพฯ ฯ, ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สร้อยทอง, อ. (2542). "ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมกรรมการสูบบุหรี่ในกลุ่มวัยรุ่น." Retrieved 10 พฤษภาคม, 2560, from <http://www.thaithesis.org/detail.php?id=43362>.
- สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค (2551). "ชมรมสร้างสรรค์สังคมและคุ้มครองผู้บริโภค." Retrieved 1 พฤษภาคม, 2560, from <https://www.egov.go.th/th/government-agency/83/>.
- สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (2553). "คำสั่งคณะกรรมการป้องกันและ

ปราบปรามยาเสพติดที่ 14/ 2553 ลงวันที่ 22 ธันวาคม 2553 เรื่อง ปฏิบัติการเร่งรัด 3 เดือน (มกราคม - มีนาคม 2554) รอบรับปฏิบัติการ ฯ 5 ป้องกัน ระยะที่ 3." ประวัตินยาเสพติด.

Retrieved 1 พฤษภาคม, 2560, from <http://www.oncb.go.th/>.

สำนักงานสถิติแห่งชาติ (2544). "สำรวจพฤติกรรมการสูบบุหรี่และการดื่มสุราของประชากร ปี 2544." Retrieved 5 พฤษภาคม 2560, from <http://www.nso.go.th/sites/2014>.

สำนักงานสถิติแห่งชาติ (2557). "สำรวจพฤติกรรมการสูบบุหรี่และการดื่มสุราของประชากร ปี 2557." Retrieved 5 พฤษภาคม, 2560, from <http://www.nso.go.th/sites/2014>.

สำนักพัฒนาการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด (2553). "ความรู้และแนวทางการป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติด. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด." โครงการบำบัดฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดในจังหวัดจันทบุรี. Retrieved 1 พฤษภาคม, 2560, from <http://www.mahachonnews.com>.

สุขโข, น. (2548). การตลาดระดับโลก. พิมพ์ครั้งที่ 1 กรุงเทพฯ, มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.

สุวรรณมุสิก, ช. (2535). "เจตคติที่มีต่อการสูบบุหรี่ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนในสังกัดกรมสามัญศึกษาเขตการศึกษา." Retrieved 1 พฤษภาคม, 2560, from http://thesis.tiac.or.th/result2t_with_AB.asp.

หุ่คดี, อ. (2542). บุหรี่กับมะเร็ง. กาญจนบุรี, คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สถาบันราชภัฏกาญจนบุรี.

อนุพงษ์ สุขธรรมนรินทร์, อ. และ, ลักษณ์า พงษ์ภุมมา และวัลลียา สุวรรณโชติ (2544). "ความภูมิใจแห่งตนและภาวะซึมเศร้าในวัยรุ่นที่ไชยาบ้า." วารสารสมาคมจิตแพทย์แห่งประเทศไทย 46(1): 3-11.

อุสาหะ จุริย์, ก. ฐ., จุฬาสเรีกุล เสรณีย์, หลุหรรษพงค์ วิลลัักษณ์ (2557). "'สื่อรณรงค์" เพื่อป้องกันนักสูบน้ำใหม่." Retrieved 14 มีนาคม 2562, from <https://www.thaihealth.or.th/Content/43348/>.

เอกะกุล, ธ. (2543). ระเบียบวิธีวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. อุบลราชธานี สถาบันราชภัฏอุบลราชธานี.

แบบสอบถาม

เรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ของนักเรียนชาย ชั้นประถมศึกษาตอนปลาย อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม

คำอธิบาย

1. แบบสอบถามชุดนี้เป็นเครื่องมือใช้เก็บข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ของนักเรียนชายชั้นประถมศึกษาตอนปลาย อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม เพื่อประกอบการศึกษาตามหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาชุมชน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

2. ข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามฉบับนี้ ถือเป็นความลับ นักเรียนไม่ต้องลงชื่อ นามสกุล ในแบบสอบถาม ดังนั้น ขอให้นักเรียนตอบแบบสอบถามตามความเป็นจริงและครบทุกข้อ ซึ่งคำตอบที่ได้จะไม่มีผลต่อนักเรียนแต่อย่างใด

3. แบบสอบถามฉบับนี้แบ่งเป็น 7 ส่วน

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ของนักเรียนชาย

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับการควบคุมตนเองในการป้องกันการสูบบุหรี่

ส่วนที่ 4 แบบสอบถามการรับรู้โทษของบุหรี่

ส่วนที่ 5 แบบสอบถามการส่งเสริมการป้องกันการสูบบุหรี่จากครอบครัว

ส่วนที่ 6 แบบสอบถามการส่งเสริมการป้องกันการสูบบุหรี่จากโรงเรียน

ส่วนที่ 7 แบบสอบถามอิทธิพลตัวแบบจากสื่อในการป้องกันการสูบบุหรี่

ผู้วิจัยขอขอบคุณ นักเรียนทุกคนที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามเป็นอย่างดี และผู้วิจัยขอเป็นกำลังใจให้นักเรียนประสบความสำเร็จในชีวิต

(นางสาววิกานต์ดา โหม่งมาตย์)

นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาจิตวิทยาชุมชน

ภาควิชาจิตวิทยาและการแนะแนว คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

แบบสอบถาม

เรื่องพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ของนักเรียนชายประถมศึกษาตอนปลาย

อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคลของนักเรียน

(โปรดทำเครื่องหมาย ✓ หน้าข้อความที่เป็นจริงเกี่ยวกับนักเรียนเพียงตัวเลือกเดียว)

1. ระดับชั้นเรียน

- ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
- ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

- คะแนนเฉลี่ยสะสม น้อยกว่า 2.00 คะแนนเฉลี่ยสะสม 2.00 -3.00
- คะแนนเฉลี่ยสะสม 3.00 ขึ้นไป

3. ค่าใช้จ่ายที่นักเรียนได้รับจากผู้ปกครอง

- วันละน้อยกว่า 20 บาท วันละ 20 -50 บาท
- วันละ 51 -100 บาท วันละมากกว่า 100 บาท

4. สถานภาพสมรสของบิดามารดา

- บิดา มารดา อยู่ด้วยกัน บิดา มารดา แยกกันอยู่/หย่าร้าง
- บิดา และ/หรือมารดา เสียชีวิต

5. การพักอาศัย

- พักอาศัยอยู่กับ บิดา มารดา พักอาศัยอยู่กับ บิดา หรือมารดา
- พักอาศัยอยู่กับ ปู่ ย่า ตา ยาย พักอาศัยอยู่กับ ญาติ เพื่อนบ้าน คนรู้จัก และอื่นๆ

6. การสูบบุหรี่ของบุคคลในครอบครัว

- สูบ (โปรดระบุว่าใครสูบ).....
- ไม่สูบ

7. การสูบบุหรี่ของเพื่อนในกลุ่ม

 สูบ ไม่สูบ

8. ประเภทของโรงเรียน

 โรงเรียนประถมศึกษา โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ของนักเรียนชาย ให้นักเรียนอ่านข้อความแต่ละข้อให้เข้าใจ แล้วตอบคำถาม ดังต่อไปนี้ โดยให้นักเรียนทำเครื่องหมาย ✓ หน้าข้อความที่เป็นจริงเพียงข้อเดียว

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่

ข้อความ	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
2.1 การเลือกคบเพื่อน					
1. ฉันเลือกคบเพื่อนที่ไม่สูบบุหรี่					
2. ฉันเลือกคบเพื่อนที่ชวนกันไปออกกำลังกาย หรือ เล่นกีฬา					
3. ถ้าเพื่อนสนิทฉันสูบบุหรี่ ฉันจะค่อยๆ ออกจากเพื่อนคนนั้น					
4. ฉันชอบพูดคุยกับเพื่อนที่สูบบุหรี่					
5. ฉันเลือกคบเพื่อนที่ชวนไปทำกิจกรรมที่ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ เช่น จิตอาสา เล่นเกมฝึกสมอง ช่วยงานของหมู่บ้าน ชุมชน เป็นต้น					
2.2 การหลีกเลี่ยงตัวกระตุ้น					
1. ฉันหลีกเลี่ยงร้านค้าเหล้าหรือสถานบันเทิง					
2. เมื่อโรงเรียนเลิกฉันจะไม่เถลไถลไปที่มีว่สูมกัน					
3. ฉันนัดพบปะเพื่อน บริเวณมุมลับตาคน ตอนกลางคืน					
4. ฉันหลีกเลี่ยงสถานที่รวมกลุ่มของเพื่อนในลักษณะมีว่สูม เช่น บริเวณอาคารเรียนหลังโรงเรียน สถานที่มีม้อบสายตา					
5. ฉันไม่เดินไปที่ที่มีป้ายให้คนสูบบุหรี่					

ข้อคำถาม	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
6. ฉันเดินห่างจากชั้นวางจำหน่ายบุหรี่ปั้วในร้านค้า					
7. เมื่อฉันเห็นคนสูบบุหรี่ ฉันจะเดินถอยห่างออกมา					
2.3 การใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์					
1. เมื่อฉันมีเวลาว่างฉันจะไปออกกำลังกาย					
2. เมื่อฉันมีเวลาว่างฉันจะเล่นดนตรี หรือร้องเพลง					
3. เมื่อฉันมีเวลาว่างฉันจะดูโทรทัศน์					
4. เมื่อฉันมีเวลาว่างฉันจะวาดรูป หรือทำงานฝีมือ					
5. เมื่อฉันมีเวลาว่างฉันจะอ่านหนังสือที่ฉันชอบ					
6. เมื่อฉันมีเวลาว่างฉันจะไปทำกิจกรรมทางศาสนา เช่นทำบุญตักบาตร เข้าโบสถ์ เป็นต้น					
7. เมื่อฉันมีเวลาว่างฉันจะทำกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ เช่น เก็บขยะ กวาดใบไม้บริเวณโรงเรียน					
2.4 ด้านการปฏิเสธ					
1. เมื่อเพื่อนชวนฉันสูบบุหรี่ ฉันจะปฏิเสธทุกครั้ง					
2. ถ้าเพื่อนชวนฉันสูบบุหรี่ ฉันจะอ้างว่า "มีธุระ หรือต้องกลับไปทำธุระให้เสร็จก่อน" ไม่ตัดออก					
3. ถ้าเพื่อนชวนฉันสูบบุหรี่ฉันจะอ้างว่า "ฉันแพ้ควันบุหรี่"					
4. ถ้าเพื่อนชวนสูบบุหรี่ ฉันจะอ้างว่า "ถ้าพ่อแม่รู้ฉันจะโดนทำโทษ"					

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับการควบคุมตนเองในการป้องกันการสูบบุหรี่ของนักเรียนชาย
ให้นักเรียนอ่านข้อความแต่ละข้อให้เข้าใจ แล้วตอบคำถาม ดังต่อไปนี้ โดยให้นักเรียนชายทำ
เครื่องหมาย ✓ หน้าข้อความที่เป็นจริงเพียงข้อเดียว

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามการควบคุมตนเองในการป้องกันการสูบบุหรี่

ข้อความ	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
1. ถึงจะมีเพื่อนหรือคนใกล้ชิดชวนฉันสูบบุหรี่ ฉันก็จะไม่รับบุหรี่มาสูบ					
2. ฉันตั้งใจไว้ว่าจะไม่ยุ่งเกี่ยวกับบุหรี่เด็ดขาด					
3. เมื่อเห็นเพื่อนหรือคนใกล้ชิดสูบบุหรี่ ฉันก็ ไม่เคยคิดอยากลอง					
4. ฉันสามารถหักห้ามใจตัวเองไม่ให้สูบบุหรี่					
5. ฉันไม่เคยคิดลองสูบบุหรี่เลย					
6. ถ้าฉันอยากลองสูบบุหรี่ฉันจะหากิจกรรม อื่นทำแทน เช่น ออกกำลังกาย หรือเล่นกีฬา					
7. ฉันคอยเตือนตนเองไม่ให้เข้าไปใกล้บุหรี่หรือ สูบบุหรี่					
8. ถ้าเพื่อนยื่นบุหรี่มาให้ฉันก็จะสูบ					
9. ถึงแม้ฉันอยากลองสูบบุหรี่มากเพียงใด ฉัน ก็จะอดทนไม่สูบเด็ดขาด					
10. ถ้าเพื่อนหรือบุคคลใกล้ชิดชวนฉันสูบบุหรี่ แล้วฉันปฏิเสธได้ ฉันจะชมเชยหรือให้รางวัล ตนเอง					

ส่วนที่ 4 แบบสอบถามการรับรู้โทษของบุหรี่ของนักเรียนชาย ให้นักเรียนอ่านข้อความแต่ละข้อให้เข้าใจ แล้วตอบคำถาม ดังต่อไปนี้ โดยให้นักเรียนชายทำเครื่องหมาย ✓ หน้าข้อความที่เป็นจริงเพียงข้อเดียว

ส่วนที่ 4 แบบสอบถามการรับรู้โทษของบุหรี่

ข้อคำถาม	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
1. การสูบบุหรี่ทำให้ปากมีกลิ่นเหม็น เหงือกอักเสบ ฟันพุ					
2. การสูบบุหรี่ทำให้เกิดโรค ได้แก่ โรคมะเร็งปอด โรคหัวใจ โรคผิวหนังที่เยว่น					
3. การสูบบุหรี่จะส่งผลให้ช่วงอายุสั้นกว่าคนที่ไม่สูบบุหรี่และมีโอกาสเสียชีวิตมากขึ้น					
4. การอยู่ใกล้ผู้ที่สูบบุหรี่ มีโอกาสเกิดโรคมะเร็งได้					
5. การสูบบุหรี่มีโอกาสเป็นโรคถุงลมโป่งพอง					
6. การสูบบุหรี่จะทำให้เป็นโรคสมองเสื่อม					
7. การสูบบุหรี่ช่วยลดความเครียด					
8. การสูบบุหรี่ทำให้มีโอกาสติดยาเสพติดประเภทอื่นมากขึ้น					
9. กฎหมายกำหนดห้ามจำหน่ายบุหรี่ให้แก่ผู้มีอายุต่ำกว่า 20 ปี					
10. การสูบบุหรี่ในโรงเรียนมีโทษตามกฎหมาย					
11. การสูบบุหรี่ในสวนสาธารณะมีโทษตามกฎหมาย					

ส่วนที่ 5 แบบสอบถามการส่งเสริมการป้องกันการสูบบุหรี่จากครอบครัวของนักเรียนชาย
ให้นักเรียนอ่านข้อความแต่ละข้อให้เข้าใจ แล้วตอบคำถาม ดังต่อไปนี้ โดยให้นักเรียนชายทำ
เครื่องหมาย ✓ หน้าข้อความที่เป็นจริงเพียงข้อเดียว

ส่วนที่ 5 แบบสอบถามการส่งเสริมการป้องกันการสูบบุหรี่จากครอบครัว

ข้อความ	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
1. ผู้ปกครองว่ากล่าวตักเตือนฉันเสมอว่าอย่ายุ่งเกี่ยวกับเรื่องบุหรี่					
2. ผู้ปกครองว่ากล่าวตักเตือนฉันให้ระวังในการคบเพื่อนที่สงสัยว่าสูบบุหรี่					
3. ผู้ปกครองกล่าวชมเชยเมื่อฉันไม่ยุ่งเกี่ยวกับบุหรี่					
4. ผู้ปกครองสอนให้ความรู้เรื่องโทษของบุหรี่แก่ฉัน					
5. ผู้ปกครองอธิบายข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับบุหรี่					
6. ผู้ปกครองส่งเสริมการทำกิจกรรม ในครอบครัว เช่น ออกกำลังกาย เล่นดนตรี ร้องเพลง เป็นต้น					
7. ผู้ปกครองห้ามไม่ให้คบเพื่อนที่สูบบุหรี่					
8. ผู้ปกครองแนะนำให้ฉันเข้าร่วมกิจกรรมรณรงค์การงดสูบบุหรี่					
9. ผู้ปกครองแนะนำการปฏิเสธเมื่อรู้ว่ามี้เพื่อนในห้องเรียนสูบบุหรี่					
10. ผู้ปกครองเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ฉันในการไม่สูบบุหรี่					

ส่วนที่ 6 แบบสอบถามการส่งเสริมการป้องกันการสูบบุหรี่จากโรงเรียนของนักเรียนชาย ให้นักเรียนอ่านข้อความแต่ละข้อให้เข้าใจ แล้วตอบคำถาม ดังต่อไปนี้ โดยให้นักเรียนชายทำเครื่องหมาย ✓ หน้าข้อความที่เป็นจริงเพียงข้อเดียว

ส่วนที่ 6 แบบสอบถามการส่งเสริมการป้องกันการสูบบุหรี่จากโรงเรียน

ข้อความ	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
1. โรงเรียนมีการจัดกิจกรรมรณรงค์ป้องกันการสูบบุหรี่ในวันงดสูบบุหรี่โลก					
2. โรงเรียนมีกิจกรรมโครงการโรงเรียนปลอดบุหรี่					
3. โรงเรียนมีการปิดป้ายเขตปลอดบุหรี่ตามกฎหมายห้ามสูบบุหรี่ในโรงเรียน					
4. โรงเรียนมีกิจกรรมเดินรณรงค์ป้องกันการสูบบุหรี่					
5. ครูมีการสอนเรื่องโทษและพิษภัยของบุหรี่ในชั่วโมงเรียน					
6. ครูปกครองออกตรวจตามห้องเรียน/หลังอาคารเรียนจุดลับตาคน					
7. ครูว่ากล่าวตักเตือนไม่ให้นักเรียนยุ่งเกี่ยวกับบุหรี่					
8. ครูให้คำแนะนำฉันในการป้องกันตนเองจากบุหรี่					
9. ครูเป็นแบบอย่างในการไม่สูบบุหรี่					
10. โรงเรียนสนับสนุนนักเรียนให้เข้าร่วมกิจกรรมต่างๆของโรงเรียน เช่น กีฬา ดนตรี และกิจกรรมอื่นๆ เพื่อป้องกันการสูบบุหรี่					

ส่วนที่ 7 แบบสอบถามอิทธิพลตัวแบบจากสื่อในการป้องกันการสูบบุหรี่ ของนักเรียนชาย
ให้นักเรียนอ่านข้อความแต่ละข้อให้เข้าใจ แล้วตอบคำถาม ดังต่อไปนี้ โดยให้นักเรียนชายทำ
เครื่องหมาย ✓ หน้าข้อความที่เป็นจริงเพียงข้อเดียว

ส่วนที่ 7 แบบสอบถามอิทธิพลตัวแบบจากสื่อในการป้องกันการสูบบุหรี่

ข้อคำถาม	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
1. ฉันได้รับข้อมูลข่าวสาร เรื่องโทษของบุหรี่ จากแหล่งต่างๆ เช่น อินเทอร์เน็ต วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ เป็นต้น					
2. ฉันได้รับข้อมูลข่าวสาร เกี่ยวกับการถูกลงโทษตามกฎหมายของผู้สูบบุหรี่ จากแหล่งต่างๆเช่น อินเทอร์เน็ต วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ เป็นต้น					
3. ฉันได้รับข้อมูลข่าวสารคำแนะนำ เรื่องวิธีการป้องกันตนเองไม่สูบบุหรี่ จากแหล่งต่างๆเช่น อินเทอร์เน็ต วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ โปสเตอร์ ป้ายประชาสัมพันธ์ ต่างๆ					
4. ฉันพบเห็นสื่อโฆษณาณรงค์ป้องกันการสูบบุหรี่ ตามอินเทอร์เน็ต โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ เป็นต้น					
5. ฉันเห็นภาพดารานายแบบ นางแบบ มีการสูบบุหรี่ ทางอินเทอร์เน็ต โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ เป็นต้น					
6. ฉันเห็นภาพหรือฉากที่นักแสดงสูบบุหรี่ในภาพยนตร์ หรือละคร					
7. ฉันเห็นดารานักแสดง นายแบบ นางแบบ รณรงค์ป้องกันการสูบบุหรี่ ผ่านช่องทาง อินเทอร์เน็ต โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ โปสเตอร์ ป้ายประชาสัมพันธ์ต่างๆ					
8. ฉันเห็นดารานักแสดง นายแบบ นางแบบ เข้าร่วมกิจกรรมรณรงค์ /ป้องกันการสูบบุหรี่ ในงานต่างๆ					

ภาคผนวก ข ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าระดับเป็นรายชื่อของแบบสอบถาม

ผลการวิเคราะห์ตัวแปรที่ใช้ในงานวิจัยรายชื่อ
เรื่อง “ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมกำบังการสูบบุหรี่ของนักเรียนชายประถมศึกษา
ตอนปลาย อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม”

ตารางที่ 22 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และค่าระดับ ของพฤติกรรมกำบังการสูบบุหรี่

พฤติกรรมกำบังการสูบบุหรี่	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน(S.D.)	ค่าระดับ
2.1 การเลือกคบเพื่อน	4.32	0.465	มาก
1. ฉันเลือกคบเพื่อนที่ไม่สูบบุหรี่	4.45	0.896	มาก
2. ฉันเลือกคบเพื่อนที่ชวนกันไปออกกำลังกาย หรือเล่นกีฬา	4.22	0.978	มาก
3. ถ้าเพื่อนสนิทฉันสูบบุหรี่ ฉันจะค่อยๆออกห่างจากเพื่อนคนนั้น	4.21	0.980	มาก
4. ฉันชอบพูดคุยกับเพื่อนที่สูบบุหรี่*	4.43	0.867	มาก
5. ฉันเลือกคบเพื่อนที่ชวนไปทำกิจกรรมที่ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ เช่น จิตอาสา เล่นเกมฝึกสมอง ช่วยงานของหมู่บ้าน ชุมชน เป็นต้น	4.27	0.791	มาก
2.2 การหลีกเลี่ยงตัวกระตุ้น	4.18	0.592	มาก
1. ฉันหลีกเลี่ยงร้านเหล้าหรือสถานบันเทิง	4.22	1.042	มาก
2. เมื่อโรงเรียนเลิกฉันจะไม่เถลไถลไปในที่มั่วสุ่มกัน	4.21	1.074	มาก
3. ฉันนัดพบปะเพื่อน บริเวณมุมลับตาคนตอนกลางคืน*	4.45	0.877	มาก
4. ฉันหลีกเลี่ยงสถานที่รวมกลุ่มของเพื่อนในลักษณะมั่วสุ่ม เช่น บริเวณอาคารเรียนหลังโรงเรียน สถานที่มั่วอับสายตา	3.84	1.358	มาก
5. ฉันไม่เดินไปที่ที่มีป้ายให้คนสูบบุหรี่	4.02	1.238	มาก
6. ฉันเดินห่างจากชั้นวางจำหน่ายบุหรี่ในร้านค้า	4.22	1.086	มาก

พฤติกรรมกำรป้องกันกำรสูบบุหรี่	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน(S.D.)	ค้ำระดับ
7. เมื่อฉันเห็นคนสูบบุหรี่ ฉันจะเดินถอยห่าง ออกมา	4.30	0.934	มาก
2.3 กำรใช้เวลำว่างให้กำรเกิดประโยชน์	4.08	0.613	มาก
1. เมื่อฉันมีเวลำว่างฉันจะไปออกกำลังกำย	4.20	0.948	มาก
2. เมื่อฉันมีเวลำว่างฉันจะเล่นดนตรี หรือร้อง เพลง	4.05	1.128	มาก
3. เมื่อฉันมีเวลำว่างฉันจะดูโทรทัศน์	4.21	0.887	มาก
4. เมื่อฉันมีเวลำว่างฉันจะวาดรูป หรือทำงำน ฝีมือ	3.97	1.094	มาก
5. เมื่อฉันมีเวลำว่างฉันจะอ่านหนังสือที่ฉัน ชอบ	4.04	1.052	มาก
6. เมื่อฉันมีเวลำว่างฉันจะไปทำกิจกรรมทำง ศำสนำ เช่นทำบุญตักบ้ำตร เข้าโบสถ์ เป็นต้น	4.03	1.119	มาก
7. เมื่อฉันมีเวลำว่างฉันจะทำกิจกรรมบำเพ็ญ ประโยชน์ เช่น เก็บขยะ กวำดไปไม้บริเวณ โรงเรียน	4.02	1.028	มาก
2.4 ด้ำนกำรปฏิเสธ	4.15	0.715	มาก
1. เมื่อเพื่อนชวนฉันสูบบุหรี่ ฉันจะปฏิเสธทุก ครั้ง	4.16	1.105	มาก
2. ถ้าเพื่อนชวนฉันสูบบุหรี่ ฉันจะอ้ำงวำ”มี ธุระ หรือต้องกลับไปทำธุระให้เสร็จก่อน”	4.19	1.113	มาก
3. ถ้าเพื่อนชวนฉันสูบบุหรี่ฉันจะอ้ำงวำ “ฉัน แพ้ววันบุหรี”	4.22	1.000	มาก
4. ถ้าเพื่อนชวนสูบบุหรี ฉันจะอ้ำงวำ “ถ้าพ่อ แม่รู้ฉันจะโดนทำโทษ”	4.04	1.278	มาก

หมายเหตุ *ข้อค้ำถำมที่เป็นนิเสธผู้วิจัยกลับคะแนนแล้ว

ตารางที่ 23 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน(S.D.)และค่าระดับ ของการควบคุมตนเอง ในการป้องกันการสูบบุหรี่ของนักเรียน

พฤติกรรมป้องกันการสูบบุหรี่	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน(S.D.)	ค่าระดับ
1. ถึงจะมีเพื่อนหรือคนใกล้ชิดชวนฉันสูบบุหรี่ฉันก็จะไม่รับบุหรี่มาสูบ	4.51	0.850	มากที่สุด
2. ฉันตั้งใจไว้ว่าจะไม่ยุ่งเกี่ยวกับบุหรี่เด็ดขาด	4.33	0.878	มาก
3. เมื่อเห็นเพื่อนหรือคนใกล้ชิดสูบบุหรี่ ฉันก็ไม่เคยคิดอยากลอง	4.28	1.003	มาก
4. ฉันสามารถหักห้ามใจตัวเองไม่ให้สูบบุหรี่	4.47	0.897	มาก
5. ฉันไม่เคยคิดลองสูบบุหรี่เลย	4.50	0.870	มากที่สุด
6. ถ้าฉันอยากลองสูบบุหรี่ฉันจะหากิจกรรมอื่นทำแทน เช่น ออกกำลังกายหรือเล่นกีฬา	3.96	1.295	มาก
7. ฉันคอยเตือนตนเองไม่ให้เข้าไปใกล้บุหรี่หรือสูบบุหรี่	4.16	1.181	มาก
8. ถ้าเพื่อนยื่นบุหรี่มาให้ฉันก็จะสูบ*	4.47	0.878	มาก
9. ถึงแม้ฉันอยากลองสูบบุหรี่มากเพียงใดฉันก็จะอดทนไม่สูบเด็ดขาด	4.48	0.879	มาก
10. ถ้าเพื่อนหรือบุคคลใกล้ชิดชวนฉันสูบบุหรี่แล้วฉันปฏิเสธได้ ฉันจะชมเชยหรือให้รางวัลตนเอง	4.40	0.934	มาก

หมายเหตุ *ข้อความที่เป็นนิเสธผู้วิจัยกลับคะแนนแล้ว

ตารางที่ 24 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน(S.D.)และค่าระดับ ของการรับรู้โทษของ บุหรี่ของนักเรียน

พฤติกรรมป้องกันการสูบบุหรี่	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน(S.D.)	ค่าระดับ
1. การสูบบุหรี่ทำให้ปากมีกลิ่นเหม็น เหม็นอึกอึเสบ ฟันพุ	4.50	0.794	มากที่สุด
2. การสูบบุหรี่ทำให้เกิดโรค ได้แก่ โรคมะเร็งปอด โรคหัวใจ โรคผิวหนัง ที่เยวี่ยน	4.29	0.894	มาก
3. การสูบบุหรี่จะส่งผลให้ช่วงอายุสั้น กว่าคนที่ไม่สูบบุหรี่และมีโอกาสเสียชีวิต มากขึ้น	4.13	0.915	มาก
4. การอยู่ใกล้ผู้ที่สูบบุหรี่ มีโอกาสเกิด โรคมะเร็งได้	4.26	0.943	มาก
5. การสูบบุหรี่มีโอกาสเป็นโรคถุงลมโป่ง พอง	4.39	0.831	มาก
6. การสูบบุหรี่จะทำให้เป็นโรคสมอง เสื่อม	4.28	0.900	มาก
7. การสูบบุหรี่ช่วยลดความเครียด*	4.35	0.988	มาก
8. การสูบบุหรี่ทำให้มีโอกาสติดยาเสพติด ประเภทอื่นมากขึ้น	4.13	1.042	มาก
9. กฎหมายกำหนดห้ามจำหน่ายบุหรี่ ให้แก่ผู้มีอายุต่ำกว่า 20 ปี	4.28	0.914	มาก
10. การสูบบุหรี่ในโรงเรียนมีโทษตาม กฎหมาย	4.39	0.820	มาก
11. การสูบบุหรี่ในสวนสาธารณะมีโทษ ตามกฎหมาย	4.33	0.993	มาก

หมายเหตุ *ข้อคำถามที่เป็นนิเสธผู้วิจัยกลับคะแนนแล้ว

ตารางที่ 25 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน(S.D.)และค่าระดับ ของการส่งเสริมการ ป้องกันการสูบบุหรี่จากครอบครัวของนักเรียน

พฤติกรรมกำรป้องกันกำรสูบบุหรี่	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน(S.D.)	ค่าระดับ
1. ผู้ปกครองว่ำกล่าวตักเตือนฉันทันเสมอ ว่ำอย่ำงเกี่ยวข้องกับเรื่องบุหรี่	4.45	0.874	มำก
2. ผู้ปกครองว่ำกล่าวตักเตือนฉันทันให้ ระวังในกำรคบเพื่อนที่สงสัยว่ำสูบบุหรี่	4.41	0.826	มำก
3. ผู้ปกครองกล่าวชมเชยเมื่อฉันทันไม่ยุ่ง เกี่ยวกับบุหรี่	4.28	0.810	มำก
4. ผู้ปกครองสอนให้คว่ำมรู้เรื่องโทษ ของบุหรี่แก่ฉันทัน	4.44	0.815	มำก
5. ผู้ปกครองอธิบายข้อกฎหมายที่ เกี่ยวข้องกับบุหรี่	4.33	0.882	มำก
6. ผู้ปกครองส่งเสริมกำรทำกิจกรรม ใน ครอบครัว เช่น ออกกำลังก่ำย เล่น ดนตรี ร้องเพลง เป็นต้น	4.28	0.826	มำก
7. ผู้ปกครองห้ามไม่ให้คบเพื่อนที่สูบ บุหรี่	4.32	0.898	มำก
8. ผู้ปกครองแนะนำให้ฉันทันเข้าร่วม กิจกรรมรณรงค์กำรงดสูบบุหรี่	4.28	1.009	มำก
9. ผู้ปกครองแนะนำกำรปฏิเสธเมื่อรู้ว่ำ มีเพื่อนในห้ำงเรียนสูบบุหรี่	4.28	0.975	มำก
10. ผู้ปกครองเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ฉันทัน ในกำรไม่สูบบุหรี่	4.34	0.919	มำก

ตารางที่ 26 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน(S.D.)และค่าระดับ ของการส่งเสริมการ
ป้องกันการสูบบุหรี่จากโรงเรียนของนักเรียน

พฤติกรรมป้องกันการสูบบุหรี่	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน(S.D.)	ค่าระดับ
1. โรงเรียนมีการจัดกิจกรรมรณรงค์ ป้องกันการสูบบุหรี่ในวันงดสูบบุหรี่โลก	4.45	0.935	มาก
2.โรงเรียนมีกิจกรรมโครงการโรงเรียน ปลอดบุหรี่	4.16	1.135	มาก
3. โรงเรียนมีการปิดป้ายเขตปลอดบุหรี่ ตามกฎหมายห้ามสูบบุหรี่ในโรงเรียน	4.55	0.829	มากที่สุด
4. โรงเรียนมีกิจกรรมเดินรณรงค์ ป้องกันการสูบบุหรี่	4.50	0.747	มาก
5. ครูมีการสอนเรื่องโทษและพิษภัยของ บุหรี่ในช่วงโมงเรียน	4.16	1.234	มาก
6. ครูปกครองออกตรวจตามห้องเรียน/ หลังอาคารเรียนจุดลับตาคน	4.39	0.869	มาก
7. ครูว่ากล่าวตักเตือนไม่ให้นักเรียนยุ่ง เกี่ยวกับบุหรี่	4.52	0.776	มากที่สุด
8. ครูให้คำแนะนำฉันทในการป้องกัน ตนเองจากบุหรี่	4.16	1.144	มาก
9. ครูเป็นแบบอย่างในการไม่สูบบุหรี่	4.24	0.955	มาก
10. โรงเรียนสนับสนุนนักเรียนให้เข้า ร่วมกิจกรรมต่างๆของโรงเรียน เช่น กีฬา ดนตรี และกิจกรรมอื่นๆ เพื่อ ป้องกันการสูบบุหรี่	4.37	0.857	มาก

ตารางที่ 27 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน(S.D.)และค่าระดับ อิทธิพลตัวแบบจากสื่อในการป้องกันการสูบบุหรี่ ของนักเรียน

พฤติกรรมป้องกันการสูบบุหรี่	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน(S.D.)	ค่าระดับ
1. ฉันได้รับข้อมูลข่าวสาร เรื่องโทษของ บุหรี่จากแหล่งต่างๆ เช่น อินเทอร์เน็ต วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ เป็นต้น	4.31	0.947	มาก
2. ฉันได้รับข้อมูลข่าวสาร เกี่ยวกับการถูกลงโทษตามกฎหมายของผู้สูบบุหรี่ จากแหล่งต่างๆเช่น อินเทอร์เน็ต วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ เป็นต้น	4.32	0.920	มาก
3. ฉันได้รับข้อมูลข่าวสารคำแนะนำ เรื่องวิธีการป้องกันตนเองไม่สูบบุหรี่ จากแหล่งต่างๆเช่น อินเทอร์เน็ต วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ โปสเตอร์ ป้าย ประชาสัมพันธ์ต่างๆ	4.46	0.757	มาก
4. ฉันพบเห็นสื่อโฆษณาณรงค์ป้องกันการสูบบุหรี่ ตามอินเทอร์เน็ต โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ เป็นต้น	4.49	2.715	มาก
5. ฉันเห็นภาพดารา นายแบบ นางแบบ มีการสูบบุหรี่ ทางอินเทอร์เน็ต โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ เป็นต้น*	3.97	1.121	มาก
6. ฉันเห็นภาพหรือฉากที่นักแสดงสูบบุหรี่ ในภาพยนตร์ หรือละคร	4.01	1.194	มาก
7. ฉันเห็นดารา นักแสดง นายแบบ นางแบบ รณรงค์ป้องกันการสูบบุหรี่ ผ่านช่องทางอินเทอร์เน็ต โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ โปสเตอร์ ป้าย ประชาสัมพันธ์ต่างๆ	4.33	0.855	มาก

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล	วิกานต์ดา โหม่งมาตย์
วัน เดือน ปี เกิด	29 สิงหาคม 2533
สถานที่เกิด	จังหวัดนครพนม
วุฒิการศึกษา	ปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาสาธารณสุขชุมชน
ที่อยู่ปัจจุบัน	144 หมู่ 7 ตำบลบ่อพลับ อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม 73000

